

ГОЛЪМОТО
БЛАГО

БЕСЕДИ
XII СЕРИЯ
ТОМЪ III

СОФИЯ. 1936.

Голѣмото благо.

„За то е дозволено да прави нѣ-
кой добро сжботенъ день.“

На кого е дозволено да прави добро? — На човѣка е позволено да прави добро, а не на животнитѣ. Да прави добро — това е привилегия, дадена само на човѣка. На кого е дозволено да учи? — На човѣка. — На кого е дозволено да изучава небето? — На учения, на вещиа астрономъ, който разполага съ редъ пособия и инструменти. Всички пособия, всички инструменти, които правятъ хората учени, сж механически. Въ това отношение, съвременната техника, съвременната наука и култура сж резултатъ на човѣшкия духъ. Когато изучавате природата, ще забележите два вида потици: вжтрешенъ, абсолютенъ потикъ, който се изявява въ всички органически сжщества безъ изключение. Вториятъ видъ потикъ е нареченъ относителенъ. Той е различенъ въ различнитѣ сжщества. Съвременната култура и наука сж резултатъ на относителни потици. Затова казваме, че съвременната наука е относителна, а не абсолютна. Абсолютната наука разполага съ съвършено различни пособия отъ тия на относителната наука. Човѣкътъ на абсолютната наука има съвършено различни разбирания отъ този на относителната наука.

Какво нѣщо е абсолютната истина? Какво представя абсолютниятъ мораль? Досега, нито въ миналата култура, нито въ настоящата се е намѣрилъ ученъ, който да опредѣли, какво нѣщо е абсолютната истина. Когато дойде въпросъ до вселената, нѣкои учени се произнасятъ, че вселената е безпредѣлна, безгранична. Какъ сж дошли до това заключение? Коя е мѣрката, съ която сравняватъ вселената? Ако нѣматъ никаква мѣрка, съ която да сравняватъ вселената, тѣхнитѣ твърдения за нея сж празни думи. Това показва, че ученитѣ често си служатъ съ относителни истини, като съ абсолютни и съ това прѣчатъ за разбиране на истината. Въ сжщностъ, когато истината се предаде въ проста форма, тя става достъпна за всички. Затова, когато се говори за вѣченъ, за абсолютенъ животъ или за абсолютна

истина, всѣкога се разбира онзи животъ или онази истина, която е еднакво достъпна за всички хора, безразлично дали сж учени или прости. Въ абсолютния животъ всички живи сжщества, безъ изключение, сж културни. Въ този животъ и коньтъ, и човѣкътъ еднакво разбиратъ нѣщата. Ако би могълъ да говори, коньтъ би предалъ нѣщата по сжщия начинъ, както и човѣкътъ. Разликата щѣше да бжде само въ това, че човѣкътъ щѣше да живѣе като човѣкъ, а коньтъ — като конь, но тѣ щѣха напълно да се разбиратъ, защото иматъ нужда единъ отъ другъ.

Една относителна истина е следната: човѣкъ може да бжде независимъ, да не се влияе отъ никого. Това е вѣрно само за онзи, който не разбира отношенията между живитѣ сжщества. Който поддържа тази истина, той е способенъ да пѣе само на три тона. Има пѣвци, които пѣятъ и на четири, и на петъ, и на осемъ тона, но тѣ сж все още обикновени пѣвци. Човѣкъ може да пѣе и въ четири и половина октави. Обаче, досега никой не е достигналъ такъвъ регистъръ на гласа си. Най-голѣмъ регистъръ на гласа е достигнала досега само Аделина Пати. Нейниятъ гласъ се е движелъ въ единъ регистъръ отъ три и половина октави. Тя е взимала три тона по-високо отъ цигулката. Човѣшкиятъ гласъ нѣма да спре само до четири и половина октави. Новитѣ научни изследвания сж доказали, че въ мозъка на човѣка има единъ центъръ на музиката, който разполага съ 35 хиляди тона, подобни на клавишитѣ въ пианото. Нѣкои пиана иматъ повече клавиши, а други — по-малко. Това зависи отъ системата и качеството на пианото. Сжщото може да се каже и за човѣка. Нѣкои духови инструменти, нѣкои органи разполагатъ съ регистъръ отъ четири октави. Обаче, има органи, наречени отъ англичанитѣ „бебе-органъ“, който може да се тури въ сандѣкъ и да го пренасяте, кждето искате.

„Дозволено е на човѣка да прави добро.“ Единственото нѣщо, което опредѣля човѣка като свободно сжщество, е позволенieto да прави той добро. — Съвременнитѣ хора постоянно говорятъ, че не трѣбва да се прави добро. Кога сж правила хората добро, че трѣбва да се въздържатъ да правятъ добро? Могатъ да се приведатъ редъ доказателства, чрезъ които да се убедятъ хората, че правенето на добро е отъ най-скорошенъ произходъ. Като проследите времето отъ създаването на свѣта до днесъ, ще видите, че навсѣкжде е сжществувалъ и сжествува паразитизъма: едни сжщества живѣятъ за смѣтка на други. Никое сжщество не е

свободно. Добро може да се прави само при свобода. Само свободният човѣкъ може да прави добро. Едно време, когато земята, слънцето и другитѣ небесни свѣтила се създавали, огънятъ използвалъ всичкитѣ материали за себе си. Когато огънятъ спрѣлъ своята деятелностъ, образувала се е земната кора, върху която се наплодили безброй органически същества. Тѣзи същества били родени отъ огъня, вследствие на което приличали на него. Ако огънятъ днесъ престане да съществува, съ него заедно ще изчезнатъ всички органически същества. Това е много естествено. Огънятъ е тѣхенъ баща. Щомъ бащата изчезне, и децата изчезватъ. Значи, дето има животъ, тамъ има огънь, носителъ на топлина и свѣтина.

„За то е позволено нѣкой да прави добро сжботенъ день.“ Да бжде човѣкъ добъръ, да прави добро, това значи, да проявява своята разумностъ, да живѣе разумно. Доброто въ широкъ смисълъ подразбира изявление на разумния животъ. За да дойдатъ хората до доброто, до разумния животъ, въ помощъ имъ иде злото. Въ това отношение злото не е нищо друго, освенъ ограничения, закони, които съзнателно работятъ върху човѣшкото съзнание, да го пробудятъ, да му покажатъ, че е въ кривъ пѣтъ. Съзнае ли това, човѣкъ лесно може да се върне въ правия пѣтъ, да прояви своята разумностъ. Докато е въ кривия пѣтъ, той всѣкога ще мисли, че може да живѣе, както иска и както разбира. — Не, човѣкъ не може да живѣе, както иска. Впрочемъ, човѣкъ може да живѣе, както иска, но той неизбежно ще носи последствията на своя животъ. Всѣки може да си хапне прасенце, но въ това прасенце се криятъ такива елементи, такива вещества, които единъ день ще се отразятъ вредно върху човѣшкия организъмъ. Каква полза имате отъ това прасе? Следователно, всѣки може да яде и кокошка, и агънце, и прасенце, но единъ день ще изпита последствията на онѣзи вредни елементи, които се криятъ въ месото на тия животни.

Следователно, човѣкъ не може да яде безразборно всѣкаква храна, нито може да яде храна, приготвена отъ кого и да е. Поставяйте на опитъ всѣко ядене, сготвено отъ гостилничаръ, или отъ кого и да е. Яжте само това, което вие сами сте сготвили. Първо опитайте, а после яжте. Който иска да бжде здравъ, той трѣбва да прави изборъ на хранитѣ. Който иска да бжде здравъ, той трѣбва да изпитва гостилничаритѣ, той трѣбва да изпитва характера на хората,

които му дават да яде. Много гостилничари сж подобни на модернитъ дами. Отивате въ дома на нѣкоя съвременна дама, гледате я черничка на лице, естествена. Щомъ я видите на улицата, не я познавате: лицето ѝ набѣлено, червисано. Да, но това бѣлило и червило разяждатъ кожата. Такова нѣщо сж и нѣкои отъ гостилничаритъ. Днесъ ви сложатъ прѣсно, чисто ядене. На другия день яденето е смѣсено съ вчерашното. Като остане ядене отъ вчерашния день, тѣ го смѣсватъ съ прѣсното, турятъ му приправки, придаватъ му хубавъ видъ и вкусъ, и вие не можете да познаете, че не е прѣсно. Докато го ядете, приятно ви е, но щомъ минатъ единъ-два часа, стомахътъ ви започва да протестира, не е доволенъ отъ яденето. Ще кажете, че интереситъ на гостилничаритъ сж такива, че ги заставятъ да използватъ всички материали. Каквито интереси да иматъ, по никой начинъ тѣ не могатъ да се оправдаятъ съ това, което правятъ. Тѣ нѣматъ право да смѣсватъ вчерашното ядене съ днешното и да го продаватъ за прѣсно. Вчерашното ядене ще стои настрана, и който иска отъ него, ще знае, какво взима и ще плати по-евтино. Истинскиятъ интересъ на гостилничаря е да готви добре, да дава на клиентитъ си всѣкога здрава и чиста храна. Излъже ли два пжти, на третия тѣ ще го изоставятъ. Колко пжти може да бжде лъганъ човѣкъ? — Най-много деветъ пжти. Числото деветъ е краенъ математически предѣлъ, до който лъжата може да стигне. Щомъ дойде до числото десетъ, лъжата спира. Ако могатъ да излъжатъ нѣкого десетъ пжти, това показва, че той е глупавъ човѣкъ, безъ никаква култура, безъ никакви знания. Ако нѣкой може да ви излъже деветъ пжти, това показва, че имате работа съ ученъ човѣкъ, професоръ, на когото непременно трѣбва да платите. Щомъ се опита десети пжтъ да ви лъже, вие ще му покажете, че е глупавъ човѣкъ, ще му кажете, че разбирате лъжитъ му. При това положение той трѣбва да ви плати.

„Дозволено е човѣкъ да прави добро.“ Кога? — На всѣко време. Като знаете това, оставете настрана условията, при които сегашниятъ животъ се развива. Какъ се е развивалъ животътъ на миналото, какъ се развива сега въ зависимостъ отъ вашитъ мисли, не е важно. Развитието на цѣлокупния животъ не зависи отъ човѣшкитъ мисли и чувства, нито отъ неговото съзнание. Развитието на цѣлокупния животъ се обуславя отъ множество разнообразни тѣла, елементи, отъ безброй механически, умствени и психически

сили отъ висшъ характеръ. Безъ да мислятъ, хората казватъ: Животътъ е билъ всѣкога такъвъ, какъвто днесъ го виждаме. — Това е общо казано. Какъвъ е животътъ? Ако запитате богатия, на когото касата е пълна съ пари, той ще ви каже, че по-добъръ животъ отъ сегашния никога не е имало. Ако зададете сжщия въпросъ на бедния, той ще каже, че по-лошъ животъ отъ сегашния никога не е имало. Защо? — Защото три деня нищо не е ялъ, стомахътъ му е празенъ. Здравиятъ ще каже, че животътъ е отличенъ. Болниятъ ще каже, че животътъ е лошъ. Изобщо, за онзи, на когото работитѣ сж наредени, животътъ е добъръ. За онзи, на когото работитѣ не сж наредени, животътъ е лошъ. Кого ще слушате? Богатитѣ хора сж учени, професори, назначени на служба съ голѣма заплата. Каквото пожелаятъ, могатъ да си доставятъ, пари иматъ на разположение. Беднитѣ сж пакъ учени хора, кандидати за професори, но още не сж назначени на тази служба, вследствие на което нѣматъ пари. Тѣ ходятъ отъ врата на врата и търсятъ работа. На този гостилничаръ иматъ да даватъ, на онзи иматъ да даватъ, не могатъ да платятъ дълговетѣ си. Тѣ иматъ знания, иматъ желание да работятъ, но пари нѣматъ. Нѣкой казаа: Да имамъ хлѣбецъ, нищо друго не ми трѣбва. Така се говори само. Като има хлѣбецъ, вижда, че и друго му трѣбва. Той започва да мисли още за много нѣща: за кокошки, за агѣнца, за винце. Човѣкъ не подозира даже, че много отъ болеститѣ се дължатъ на яденето. Нѣкои отъ съвременнитѣ хора казватъ, че болеститѣ се дължатъ на много мисълъ, на много учене и препоръчватъ да не се мисли, да не се учи много. Въпросъ е, какво мисли човѣкъ. Всѣка безспокойна, всѣка отрицателна и нечиста мисълъ трови човѣка, а възвишената мисълъ го повдига и освежава. И апашътъ мисли, какъ да обере нѣкого, но това не е права мисълъ. И престѣпникътъ мисли, какъ да убие нѣкого, но това не е истинска мисълъ. Апашътъ, престѣпникътъ си служатъ съ насилие; тѣ употребяватъ револверъ, отрова, ножъ; тѣ не излизатъ направо, гърди съ гърди срещу онзи, когото искатъ да нападнатъ.

Днесъ материалиститѣ подържатъ възгледа, че паритѣ сж главниятъ факторъ въ живота. Вѣрно е, че паритѣ играятъ важна роля въ съвременния животъ, но сжщевременно тѣ развращаватъ хората. Паритѣ трѣбва да се впрегнатъ на работа. За тази целъ човѣкъ трѣбва да работи върху себе си, да пречисти своитѣ мисли и чувства. Той трѣбва да под-

ложи всичко въ себе си на щателна дезинфекция. И тогава ще може разумно да се ползува и отъ паритѣ, и отъ яденето. Казвате: Ама нали трѣбва да си поживѣемъ? — И безъ да казвате това, вие пакъ живѣете. Щомъ е дошълъ на земята, човѣкъ неизбежно ще живѣе. Този въпросъ е абсолютенъ, нѣма какво да се разисква върху него, трѣбва ли човѣкъ да живѣе, или не. Първото нѣщо, дадено на човѣка, е животътъ. Следователно, да живѣе или да умре, това не зависи отъ човѣка. Човѣкъ се ражда и умира, когато не иска. Единствената свобода на човѣка се заключава въ правото му да живѣе. Човѣкъ е свободенъ да живѣе. Смъртта пакъ зависи отъ нѣкакви външни, или вътрешни причини въ човѣка, които и той самъ не подозира. Срѣщате единъ търговецъ-милионеръ, радватъ се, че работитѣ му вървятъ добре. Чувате единъ день, че той фалиралъ: работитѣ му се объркали, не можалъ да изплати дълговетѣ си и понеже не билъ въ сила да понесе това положение, той се самоубилъ. Защо се самоубилъ този човѣкъ? — Защото не разбиралъ отношенията въ живота, не разбиралъ самия животъ. Той е билъ робъ на външнитѣ условия.

Мнозина мислятъ, че могатъ да измѣнятъ живота си. — Не, животътъ не може да се измѣни. Външнитѣ условия на живота могатъ да се измѣнятъ, но за да се измѣни самиятъ животъ, изисква се абсолютна разумность. Човѣкъ още не разбира живота. Щомъ не го разбира, той не може и да го измѣни. Човѣкъ не разбира още себе си, той не познава функциитѣ на своя организъмъ; той не познава своя психически животъ. Ето защо, човѣкъ трѣбва да се изучава, да изучава функциитѣ на своя мозъкъ, на своитѣ дробове, на своето сърдце, на своя стомахъ и т. н. Той не познава, какво представля мисълта, какво представля сънътъ. Говорите, че еди-кой си философъ казалъ нѣщо за мисълта, за съня, но дали неговата философия е права, не знаете. Обаче, ако влѣзете въ нѣкоя гостилница да се нахраните, следъ половинъ или единъ часъ най-много, вие ще усѣтите, дали яденето е чисто, добре приготвено, или не. Стомахътъ е компетентенъ къмъ хранитѣ. Той разбира качеството на материалитѣ, които гостилничарътъ е употребилъ. Гостилничарътъ пакъ има условия да прави добро на своитѣ клиенти. Ако гостилничарътъ е добросъвестенъ, той ще задоволи своитѣ посетители. Следъ като се храни при него известно време, всѣки ще каже: Откакъ отидохъ при този гостилни-

чарь, почувствувахъ се по-добре, умътъ ми се избистри, здравето ми се подобри. Какъвъ е този гостилничарь, отъ яденето на когото всички посетители се разболяватъ? Ще дойде нѣкой, ще плати 700 — 800 лв. за ядене, а на лѣкаръ ще плати две хиляди лева. Този гостилничарь не прави добро на своитѣ посетители. Казано е, обаче: „Дозволено е на човѣка да прави добро.“

И тъй, всички хора, млади и стари, учени и прости, се нуждаятъ отъ трезва мисълъ, която да ги убеди, че е дадена свобода на всѣки човѣкъ да живѣе. Не може да живѣе човѣкъ, ако не прави добро. Докато прави добро, човѣкъ живѣе. Щомъ престане да прави добро, престава и да живѣе. И да живѣе по-нататъкъ, той не е господарь вече на своя животъ. Може ли животътъ на вълка, на овцата, на кокошката да се нарече животъ? Днесъ се роди едно агънце, утре го изяждатъ. Днесъ снесе кокошката едно яйце, утре хората го изяждатъ. Въ това отношение животнитѣ сж роби на човѣка. Човѣкъ разполага съ тѣхния животъ, както намира за добре. Единственото сжщество, което може свободно да живѣе, това е човѣкътъ. Сжщевременно той носи отговорностъ за живота на всички други сжщества. Хората трѣбва да бждатъ разумни, за да изправятъ отношенията помежду си. Тѣ съставятъ удове на единъ общъ организъмъ. Щомъ е така, тѣ трѣбва да съзнаватъ, че единъ и сжщъ законъ ги управлява. Когато дойдатъ до това съзнание, хората ще разбератъ, че никой човѣкъ, никое общество, никой народъ нѣма право да се издигне на гърба на другъ човѣкъ, на друго общество или на другъ народъ. Всѣки, който се опита да пренебрегне правата на кого и да е, дадени отъ природата, той самъ ще се лиши отъ условията за животъ, или най-малко ще се натъкне на такива нещастия, които ще разрушатъ всичко, каквото е придобилъ. Покажете ми единъ човѣкъ, който, откакъ свѣтътъ сжществува досега, да е запазилъ онова, което е придобилъ. И царе, и учени, и философи, и прости, бедни и богати — всички сж изгубили и почести, и слава, и знание, и богатство, а въ края на краищата и живота си. Какво остава отъ човѣка? — Добриятъ животъ. Доброто, истината, любовта, мждростъта, съ които човѣкъ е живѣлъ, оставатъ следъ него, като образци за подражаване. Когато философътъ живѣе споредъ своята философия, тя остава безсмъртна. Когато поезията на поета е въ съгласие съ неговия животъ, тя е безсмъртна. Онази религия само е останала безсмъртна, чиито принципи сж съгласни съ са-

мия животъ. Всичко друго, което писателятъ, поетътъ, философътъ и учениятъ пишатъ, безъ да е съгласно съ живота и не може да се приложи, представя изсъхнали листа, капнали вече отъ дървото. Тѣзи листа неизбежно ще изгниятъ. На тѣхъ не може да се разчита.

Като не могатъ да се справятъ съ мъжнотиитъ въ живота, съвременнитъ хора пожелаватъ да се върнатъ въ миналия животъ, понеже намиратъ, че билъ по-лекъ, съ по-лесни задачи. Лесно се говори за връщане къмъ миналото, но запитвали ли сте се, възможно ли е подобно връщане? Възможно ли е водата, която тече по тржбитъ на канализацията, да се върне назадъ? — Невъзможно е да се върне тя назадъ. Следователно, невъзможно е животътъ да се върне назадъ. Животътъ върви само напредъ. Едно може да иска човѣкъ: по-скоро да излѣзе отъ тржбитъ. Колкото по-скоро излѣзете отъ тржбитъ навънъ, толкова по-скоро ще придобиете свободата си. Докато сте въ тржбитъ, не можете да бъдете свободни. Когато казвате, че сте организирани, това подразбира, че сте влѣзли вече въ тржбитъ на канализацията. Какво ви очаква следъ това? — Да излѣзете вънъ отъ тия тржби, да се новородите, да видите Божия свѣтъ — изгрѣлото слънце на деня, свѣтлитъ звезди вечеръ, ароматнитъ цвѣтя, сладкопойнитъ птици и хората, които живѣятъ братски помежду си. Излѣзте отъ хипнотическото състояние, въ което сте попаднали. Вие седите въ тржбитъ на канализацията и все за миналото мислите. Животътъ въ тржбитъ е животъ на миналото. Сегашниятъ животъ е вънъ отъ тржбитъ. Като излѣзете вънъ и видите изгрѣлото слънце, чуете говора на хората и пѣнието на птицитъ, ще благодарите, че сте свободни.

„Дозволено е на човѣка да прави добро.“ Единственото нѣщо, въ което човѣкъ има свобода, това е правото му да живѣе. Въпреки това, съвременнитъ хора отричатъ това велико благо на човѣка — животътъ. Тѣ казватъ, че човѣкъ се ражда, умира и всичко съ него се свършва. Споредъ тѣхъ, влизането въ тржбитъ, въ кюнцитъ на канализацията е животъ, а излизането отъ тржбитъ — смъртъ. Да, излизането отъ тржбитъ може да се нарече смъртъ, но смъртъ на временното, въ което човѣкъ е живѣлъ на земята. При това положение, не е ли по-добре за престѣпника, за разбойника, за лъжливия философъ, поетъ и ученъ да умратъ? И тѣ ще се освободятъ отъ възможността да грѣшатъ, и хората ще се освободятъ отъ тѣхнитъ заблуждения. Като излѣзатъ отъ

тржбитѣ, поетѣтъ, философѣтъ, учениятъ, които сж заблуждавали хората, ще хвърлятъ своитѣ пера на заблуждения и отново ще започнатъ да пишатъ. Тѣхнитѣ пера ще пишатъ за истината, за мъдростѣта и за любовѣта. Като излѣзе отъ тржбитѣ, и владиката ще захвърли своята корона и ще заговори на хората за истинската религия, за религията на любовѣта. Господъ не търпи лѣжитѣ и заблужденията. Когато е създавалъ човѣка, когато е създавалъ народитѣ, Богъ ималъ предъ видъ съвсемъ друго нѣщо. Той не ги е създалъ да се стремятъ къмъ величие. Въ икономиката на Бога човѣкъ има съвсемъ друго предназначение отъ това, което той самъ си е опредѣлилъ. Всѣки народъ иска да стане великъ. Богъ ни най-малко не ги е създалъ да ставатъ велики. Той ги е създалъ съ единствената целъ да живѣятъ и да учатъ. Като живѣятъ и учатъ добре, Богъ ще имъ даде условия да станатъ велики, но това ще дойде впоследствие, а не като първа целъ. Запримѣръ, Богъ може да изпрати българитѣ на луната, тамъ да образуватъ свое племе, отъ никого несмушавани. Тамъ нѣма да ги безпокоятъ нито сѣрби, нито гърци, нито ромжни. Тѣ ще бждатъ свободни, да правятъ, каквото искатъ и да се развиватъ, както разбиратъ. Въ Божествения свѣтъ за всѣки народъ сж предвидени голѣми възможности. Едно се иска отъ човѣка: Да живѣе добре. Нѣма по-красивъ стремежъ за човѣка отъ този — да живѣе добре, разумно и да се развива правилно. Само така човѣкъ може да намѣри онѣзи пѣтища и съобщения, които да го свържатъ съ великия свѣтъ. Иначе, колкото и каквито философи да чете, той всѣкога ще се намира въ свѣта на доброто и на злото. Пазете се отъ злото въ ума си и въ сърдцето си, а не отъ външното зло. Никой не може да избегне външното зло. Каквото и да прави, той все ще се натѣкне на него. Кой не е пипалъ крадени пари? Кой не се е обличалъ съ крадени дрехи? Вие плащате за дрехи, които търговецѣтъ е кралъ. Той, безъ позволение, е взелъ кожата на животнитѣ, или вълната на овцетѣ, обработвалъ ги е и печелилъ съ тѣхъ.

Съвременниятъ свѣтъ лежи върху лѣжа и престѣпления. Цѣлата земя е пропита съ кръвѣта на хиляди и милиони хора и животни. Земята е пълна съ престѣпления. Колкото и да работятъ, растенията се хранятъ отъ соковетѣ и елементитѣ на земята, която и до днесъ още не се е пречистила отъ кръвѣта на миналитѣ поколѣния. Следователно, ние и досега още се хранимъ отъ престѣпленията на ми-

налитъ поколѣния. Кръвта на миналитъ престѣпления и до днесъ още не се е измила отъ земята. Бацилитъ на миналитъ грѣхове сѣ още на земята. Това е фактъ. Ако не бѣше така, досега вие щѣхте да станете светии. Казвате, че Господъ ще ви спаси. Какъ ще ви спаси Господъ, когато вие не искате да живѣете? Какъ ще ви спаси Господъ, когато вие продавате живота си? Ако не искате да живѣете, не мислете, че смъртта туря граници на живота. Преди всичко, вие не знаете, какво нѣщо е смъртъ. Всѣки трѣбва да има опитностъ да познава смъртта. Красивъ процесъ е смъртта за онзи, който знае, какъ да умре. Страшенъ процесъ е смъртта за онзи, който не знае, какъ да умре. Докато не знаеше, какъ да умре, и за Христа бѣше страшна смъртта на кръста, но като намѣри изходния пѣтъ, смъртта стана за Него красива, лека. Тогава Христосъ каза: „Господи, въ Твоитѣ рѣце предавамъ духа си“—и издѣхна. Защо трѣбваше да умре Христосъ—за свои грѣхове ли?—Не, Христосъ трѣбваше да намѣри изходния пѣтъ, да излѣзе отъ трѣбнитѣ на еврейската канализация. И като излѣзе отъ тѣзи трѣби, той стана свободенъ. Нѣкои казватъ, че сѣ свободни.—Не, преди смъртта си никой не е свободенъ. Така е казалъ Солонъ, грѣцки философъ, на единъ отъ древнитѣ царе.

„Дозволено е на човѣка да прави добро“, Ако не прави добро и не живѣе, човѣкъ не може и да умре. Който може да прави добро и да живѣе, той може и да умре. Ако егоизмътъ въ човѣка не може да умре и следъ това да стане човѣкъ, способенъ за доброто, той не би могълъ да живѣе. Следователно, смъртта подразбира преминаване отъ едно състояние въ друго: егоизмътъ да се смѣни съ алтруизмъ, отрицателната мисль съ положителна, низшето чувство съ висше, умразата съ любовь. Ако тази смѣна не може да стане, и доброто не може да влѣзе въ човѣка. Доброто е условие, при което животътъ може да се прояви. Любовьта пѣкъ е онази вжтрешна, мощна сила, която дава условия за проява на доброто, което води човѣка въ новия животъ. Любовьта действува навсѣкжде въ природата и създава условия за новъ животъ, за нови организми. Сега се създаватъ нови типове. Като започнете отъ човѣка и свѣршите съ най-малкитѣ същества, всички претѣрпяватъ видоизмѣнения. Старитѣ типове ще се запазятъ, но тѣ ще останатъ като спомени на миналото, каквото днесъ представятъ вълцитѣ, мечкитѣ, тигритѣ, кобритѣ, акулитѣ и

т. н. Природата работи днесъ усилено, тя изгражда новитѣ форми, новитѣ типове. Всѣки, който разбира законитѣ, съ които природата работи, ще влѣзе въ новитѣ типове. Който не разбира законитѣ на природата, той ще остане въ старитѣ типове. За да се утешатъ хората, индуситѣ казватъ, че ще се преродятъ. Да, ще се преродятъ, но пакъ въ старитѣ форми. Докато не изплатятъ кармата си, тѣ нѣма да влѣзатъ въ новитѣ форми. Ние казваме на тия хора: Намѣсто да минавате отъ тржба въ тржба, влѣзте въ новитѣ форми, въ новия животъ. Това е новораждането, за което Христосъ говори.

Христосъ казва: „Ако се не родите изново, нѣма да влѣзете въ Царството Божие.“ Новораждането подразбира раждане на човѣка отъ Бога. Докато майки и бащи ви раждатъ, вие всѣкога ще грѣшите. Защо? — Защото и майката, и бащата грѣшатъ. Всѣка майка се е оженила за любовта на сина си. Всѣки баща се е оженилъ за любовта на дъщеря си. Въ това седи престѣплението на свѣта. Защо бащата и майката не любятъ своитѣ дъщери и синове безъ да ги виждатъ? Да любите само онова, което виждате, това не е любовъ. Сжщо така не може да се нарече добро онова дѣло, за което ви е платено да го направите. Съ пари всѣки може да прави добро. Така и коньтъ може да извърши едно добро дѣло. Ако дадете десетъ хиляди лева на единъ човѣкъ да пренесе сто килограма злато отъ едно мѣсто на друго, това и коньтъ може да направи. Въ случая коньтъ е по-добъръ отъ човѣка. Той ще пренесе златото съ много по-малко разноски отъ човѣка. Въ икономическо отношение услугата на коня е за предпочитане предъ тази на човѣка.

Това сж редъ разсждения за умнитѣ хора, да мислятъ. Мнозина искатъ да напуснатъ стария животъ и да влѣзатъ въ новия. За да напуснатъ стария животъ, тѣ трѣбва да сж влѣзли вече въ новия и да живѣятъ споредъ неговитѣ изисквания. Новиятъ животъ е животъ на реалността. Не е достатъчно само да се говори, че трѣбва да се откажете отъ стария животъ, но опити се изискватъ. Нѣкои мислятъ, че новиятъ животъ е животътъ на онзи свѣтъ. — Не, тѣ се заблуждаватъ. Онзи и този свѣтъ сж едно и сжщо нѣщо, т. е. на едно и сжщо мѣсто. Както рибитѣ и хората живѣятъ на земята, така и хората живѣятъ на едно и сжщо мѣсто съ сжществата отъ онзи свѣтъ, но различието между рибитѣ, хората и сжществата отъ онзи свѣтъ се заключава въ съзнанието имъ. Рибитѣ живѣятъ въ най-гжстата мате-

рия, вследствие на което иматъ съвсемъ различни разбира-
ния отъ тия на хората. Сжществата отъ оня свѣтъ живѣятъ
въ още по-рѣдка, по-фина срѣда отъ тази, въ която хората
живѣятъ, вследствие на което тѣ се намиратъ на висока сте-
пенъ на развитие.

Степенъта на съзнанието на различнитѣ сжщества опре-
дѣля тѣхнитѣ възгледи и разбираия за нѣщата. Запримѣрь,
учениятъ човѣкъ казва, че диаметрътъ на земята е 12,000
километра. Учената мравка ще даде друга мѣрка за диаме-
търа на земята. Учениитѣ сжщества отъ онзи свѣтъ пъкъ ще
дадатъ съвършено друга мѣрка за диаметъра на земята.
Сжщо така учениитѣ твърдятъ, че слънцето е по-голѣмо отъ
земята. Коя е причината за това? Голѣмината на слънцето
се обяснява съ разумнитѣ, съ интеллигентнитѣ сжщества,
които живѣятъ тамъ. Колкото по-малка е формата на едно
тѣло, толкова по-неорганизирана е тя; колкото по-неоргани-
зирана е материята на едно тѣло, толкова по-неинтелигентна
е тя. Една надута гайда, пълна съ въздухъ, не говори още
за нѣкаква интелигентностъ. Интелигентността се опредѣля
отъ съдържанието и отъ смисъла на нѣщата. Следователно,
голѣмината на тѣлата се опредѣля отъ тѣхната вътрешна
разумностъ. Нѣкои отъ съвременнитѣ учени мислятъ, че са-
мо на земята има животъ. Значи, цѣлата вселена е създа-
дена само за земята. Да се мисли така, това значи да жи-
вѣятъ хората въ илюзии. Ще излѣзе тогава, че слънцето
свѣти и отоплява земята, за да могатъ хората да се мжчатъ,
да се избиватъ помежду си. Възможно ли е това? — Не, по-
скоро може да се предположи, че земята е сцена, на която
се представя всичко онова, което хората могатъ да напра-
вятъ. Отъ всичко, което хората вършатъ, разумнитѣ сжще-
ства могатъ да вадятъ заключение за тѣхното развитие. Тѣ
разполагатъ съ знание, чрезъ което могатъ да ограничатъ
злото. Злото лесно може да се ограничи чрезъ закона за
сгжствяване на материята. Колкото по-гжста става материята,
толкова по-мжчно се проявява злото. Когато материята се
сгжства, злиятъ човѣкъ постепенно става по-тежкъ, вслед-
ствие на което не може да се мърда. Представете си, че
срѣщате въ гората единъ старъ вълкъ. Какво е положение-
то на този вълкъ? Той е подобенъ на злия човѣкъ: едва се
движи, уморява, се пѣшка; спира се, не вижда нищо. Минава
покрай едно стадо овце, минава покрай друго, не ги вижда.
Тури очила, пакъ не вижда, не може да хване нито една
овца. Върви, въздиша си и казва: Да бѣхъ младъ, нѣмаше

да бжде така. Единъ день лошитѣ хора ще остарѣятъ, ще станатъ стари вълци. Това значи възмездие. Въ това отношение природата е бепощадна. Тя прощава всичко, но сгрѣши ли човѣкъ веднѣжъ противъ живота, който му е дала, той не може вече да избегне отъ нея. Навсѣкжде той ще срѣща нейното навжсено, сърдито лице. Всѣки, който се опита да ограничи живота на природата, ще стане на прахъ. Човѣкъ е свободенъ да върши всичко: да мисли, да чувства, да действа, да се ражда и умира, да се жени и т. н. Дойде ли, обаче, до живота, който тупти въ цѣлата природа, той нѣма право да се опълчи срещу него. При най-малкото противодействие на този животъ, той ще срещне самата природа. Това значи абсолютна, Божествена правда. Само тази правда дава свобода на човѣка да живѣе. Дали човѣкъ е поетъ, писателъ, художникъ, богатъ или беденъ, простъ или ученъ, за него е важенъ животътъ. Най-важниятъ елементъ въ цѣлата природа е животътъ. Щомъ имашъ живота, всичко друго ти е позволено: позволено ти е да правишъ добро, позволено ти е да учишъ, да работишъ, да се развивашъ. Какъвъ човѣкъ ще бждешъ, ако, следъ като си слѣзълъ на земята, следъ като ти е дадена свобода да живѣешъ, ти се отказвашъ отъ живота? Който иска да живѣе, той трѣбва да бжде готовъ да прави добро. Да прави човѣкъ добро, това е базата, върху която могатъ да се разбератъ мже и жени, братя и сестри.

„Дозволено е на човѣка да прави добро“. Не е достатъчно само да прави добро, но човѣкъ трѣбва да знае какво нѣщо е доброто. Христосъ е казалъ това нѣщо на своитѣ ученици, а не на обикновенитѣ хора, които не искатъ да слушатъ и да разбиратъ. Това се отнася и до всички ония, на които съзнанието е пробудено. Следователно, добро могатъ да правятъ само ония, които живѣятъ. Тѣ сж добритѣ хора въ свѣта. Които не живѣятъ, тѣ не правятъ добро, тѣ сж лошитѣ хора въ свѣта. Добриятъ човѣкъ може да заема и високо, и низко положение въ живота, но навсѣкжде работи, върши нѣщо. Вие ще го видите като поетъ съ перо въ ржка, като ученъ на професорска катедра, като докторъ въ лаборатория, а сжщевременно ще го видите и като орачъ на нивата, като работникъ на лозето. И при едното, и при другото положение той се радва на слънцето, на звездитѣ, на вѣтроветѣ, доволенъ е, че е изкаралъ единъ хлѣбъ за деня. Лошиятъ човѣкъ гледа само да се осигури. Той се страхува, че ще остарѣе, че нѣма кой да го гледа на ста-

рини. Знае ли той, какво нѣщо е остаряването? Човѣкъ остарява, само когато се откаже да живѣе.

Като говоря по този въпросъ, азъ имамъ предъ видъ да разширя вашитѣ разбирания за живота, за Бога, за Христа. Мнозина отъ васъ иматъ механически разбирания за Христа. Нѣкой разправя, че видѣлъ Христа, видѣлъ Бога и Го позналъ. Чудно нѣщо! Видѣлъ Христа, но не живѣе като Него. Позналъ Бога, а себе си не позналъ. Другъ нѣкой говори за добро, за свобода, а не прави добро, нито самъ е свободенъ. Ще излѣзе нѣкой патриотъ на трибуната да говори за народа, да плаче за неговитѣ беди. Говори и плаче за народа, а не живѣе като него. Доста сте плакали. Народътъ не иска да плачатъ за него. Той иска да го разбиратъ, да влизатъ въ положението му. Когато крокодилътъ иска по-лесно да глътне жертвата си, той я облива съ сълзи, да се намокри, та по-лесно да се хлѣзга въ устата. Обаче, крокодилскитѣ сълзи не повдигатъ човѣка. Въ природата плачътъ има такъвъ смисълъ, какъвто дъждътъ — за растенията. Плачътъ е на мѣсто само тогава, когато искате да помогнете на нѣкого. Щомъ плачете, за да изядете човѣка, сълзитѣ не сж на мѣсто. Ще кажете, може би, че вие познавате Христа, че следвате Неговия пѣтъ. Ако не можете да се справите съ мжнотиитѣ въ живота си, ако не искате да живѣете, вие не сте познали Христа. Христосъ казва: „Това е животъ вѣченъ, да позная Тебе Единнаго Истиннаго Бога.“ Това е животъ вѣченъ да познавамъ Бога, Първото начало на живота, да познавамъ любовта, която създава всички условия за растене и развиване. Христосъ казва: „Ако думитѣ ми пребждватъ въ васъ, и вие пребждвате въ мене, имате животъ въ себе си.“ Това значи: Ако думитѣ ми живѣятъ въ васъ, и вие живѣете въ мене, между мене и васъ ще става правилна обмѣна, и азъ ще ви се извая. Ако съвременнитѣ християни се подложатъ на опитъ, много отъ тѣхнитѣ възгледи, отъ тѣхнитѣ идеи не биха издържали. За да издържатъ въ идеитѣ си, тѣ трѣбва да бждатъ изпитани и провѣрени. Като обѣрка работитѣ си, духовенството счита, че другитѣ хора сж виновни за неуспѣхитѣ му. Тѣ търсятъ вината за своитѣ неуспѣхи, за неуспѣхитѣ на цѣлъ народъ ту въ една, ту въ друга религиозна секта и започватъ гонение противъ тѣхъ. И безъ секти, и съ секти, хората си оставатъ едни и сжщи. Коя е причината за неуспѣхитѣ на българитѣ? Сектитѣ ли съсипватъ България?—Не, никога религиознитѣ секти не сж провалили единъ народъ. Ако българитѣ

не успѣватъ, причината за това е тѣхната щедростъ. Въ какво отношение сж проявили тѣ своята щедростъ? — Въ принасяне въ жертва своитѣ велики хора. Великитѣ хора на единъ народъ представятъ неговитѣ сжпоценности. Тѣ представятъ неговото богатство. Кога богатиятъ човѣкъ принася въ жертва своитѣ сжпоценности? — Когато закжса въ работитѣ си. Следователно, когато единъ народъ закжса материално и морално, той принася въ жертва своитѣ велики хора. Нѣма народъ въ свѣта, който, като е пожертвувалъ своитѣ велики хора, да е придобилъ нѣкакво благо. Когато Гърция пожертвува своитѣ велики хора, нищо не остана отъ нея. И до днесъ още Гърция живѣе съ своето велико минало. Тя и до днесъ живѣе съ своитѣ велики хора: Сократъ, Платонъ, Аристотель и други. Тѣхъ цѣлъ свѣтъ знае и почита. Какво създаде Гърция днесъ? Какво създаде България днесъ? Въ развитието си всѣки народъ трѣбва да върви по пѣтя на дървото. Той трѣбва да израсте, да цвѣне, да върже, и плодътъ му да узрѣе. По плода ще го познаете. Христосъ е казалъ: „По плодетѣ имъ ще ги познаете.“ Великитѣ хора на единъ народъ представятъ плодетѣ му, по които ще познаете, какъвъ е този народъ — нищо или нѣщо, беденъ или богатъ. Ако плодетѣ на даденъ народъ сж добри, сладки, и самиятъ народъ е добъръ. Ако плодетѣ му не сж добри, и народътъ не е добъръ. Когато Христосъ се приближи при смокинята да види, има ли плодове, като не намѣри такива, Той каза: Отсега нататкъ нѣма да раждашъ!

„Дозволено е човѣкъ да прави добро.“ Кога? — Всѣкога: и въ миналото, и днесъ, и въ бждеще. Какво е било миналото на човѣка, това не трѣбва да го спѣва. Миналото трѣбва да му служи за поука, вѣрата — за подкрепа въ слабостта му, знанието и мъдростта — при работата му. Наистина, слабиятъ се нуждае отъ вѣра, работещиятъ — отъ знание и мъдростъ. Българинътъ често употребява поговорката: Днесъ съ пари, утре на вѣра. Това подразбира: днесъ съ знание и мъдростъ, утре съ вѣрвания. Споредъ мене, тази поговорка е на мѣсто. При започване на нѣкаква работа, всѣки трѣбва да си каже: Днесъ съ пари. — Може и безъ пари. — Не, безъ пари не може. При сегашнитѣ условия на живота човѣкъ нищо не може да предприеме безъ пари: на тренъ не може да се качи безъ пари; въ хотелъ не може да влѣзе безъ пари; хлѣбъ не може да вземе безъ пари. Дето отидете, навсѣкжде искатъ пари. Онѣзи, които

казватъ, че и безъ пари може, тѣ първи се натъкватъ на противоречие съ своитѣ думи. Много американци подържатъ възгледа, че и безъ пари може, а сами тръгватъ да търсятъ пари. Много калугери отричатъ паритѣ, а сами ходятъ да събиратъ пари за разни благотворителни цели.

Единъ българинъ отъ Търново дошълъ до убеждение-то, че трѣбва да служи на Бога, да живѣе чистъ животъ, да не цапа ржцетѣ си съ пари. Той взелъ кадилница и тръгналъ отъ село въ село, отъ градъ въ градъ да кади, да накара хората да вѣрватъ въ Бога. Като обикалялъ България, хората му давали пари. Този човѣкъ е билъ на кривъ пжтъ. Преди всичко, съ кадене работа не става. Димътъ отъ неговата кадилница не може да обърне хората къмъ Бога. Пѣкъ и паритѣ не сж най-страшното нѣщо въ свѣта. Паритѣ трѣбва да се впрегнатъ на работа, да станатъ слуги на човѣка, а не господари. Съ паритѣ си богатиятъ трѣбва да създава работа на сиромаситѣ, а не да ги използва за обогатяването си. Като има слуга или слугиня, богатиятъ има право да се ползува отъ труда имъ два часа сутринъ, два часа следъ обѣдъ и два часа вечеръ. Презъ останалитѣ часове той трѣбва да ги освободи, да разполагатъ съ времето си, както тѣ разбиратъ. Колцина могатъ да постѣпятъ така? И това сж християни, които вѣрватъ въ любовта. Сега, като не разбиратъ законитѣ, хората се осжждатъ едни-други, че не живѣли добре. Не е въпросъ, кой какъ живѣе. Всички хора живѣятъ при едни и сжщи условия; важно е, кой какъ използва условията. Запримѣръ, какво ще разберете отъ уравнението $A : \frac{1}{4} = B : \frac{3}{4}$. За да разберете тази пропорция, първо трѣбва да разберете отдѣлнитѣ отношения. Буквата **A** въ първото отношение представя бащата, $\frac{1}{4}$ представя сина. Буквата **B** представя майката, а $\frac{3}{4}$ — дъщерята. Цѣлиятъ домъ представя единицата, т. е. $\frac{4}{4}$. Значи, въ този домъ има единъ синъ и три дъщери. Оттукъ можемъ да съставимъ друга пропорция: $1 : 3 = A : B$. Въ този домъ бащата ще умре по-скоро отъ майката, защото синътъ е единъ, а дъщеритѣ — три. Съ други думи казано: бащата има хиляда лева, а майката — три хиляди лева. Ако и двамата харчатъ еднакво, кой отъ тѣхъ ще осиромашее по-скоро? Когато въ единъ домъ момичетата сж повече, майката има условия за по-дълъгъ животъ. Ако момчетата сж повече, бащата има условия за по-дълъгъ животъ. Затова, когато бащата види, че момиче се ражда, не е доволенъ, животътъ му се скжсява. Той казва: Да бѣше мом-

ченце! Ако детето е момче, майката казва: Да бѣше момиченце! Тѣ познаватъ този законъ. Ако мъжътъ и жената живѣеха правилно, хармонично, въ всѣки домъ щѣха да се раждатъ само по едно момче и едно момиче. Който разбира законитѣ на живата природа и живѣе съобразно тѣхъ, той коренно се отличава отъ другитѣ хора. Той има нови възгледи за живота, които сж проникнати отъ истината, отъ свободата. Затсва човѣкъ трѣбва да мисли, да чувствува и да постѣпва като Бога. Това значи да придобие човѣкъ живота, който прониква цѣлата вселена. Това значи да придобие човѣкъ силитѣ, които протичатъ въ природата. За да се прояви животътъ, човѣкъ трѣбва да стане господарь на силитѣ въ природата: на водата, на въздуха, на огъня и на твърдата материя. Тогава човѣкъ ще придобие щастieto, което търси.

Всѣки търси щастieto, защото чрезъ него той ще придобие елементитѣ на безсмъртието. Докато умира, човѣкъ не може да бжде щастливъ. Щомъ престане да умира, той е щастливъ. За да бжде щастливъ, човѣкъ трѣбва да знае, че нѣма да умира, но само ще се видоизмѣни и отъ младъ ще става възрастенъ, и отъ възрастенъ — пакъ младъ. Като научи законитѣ на безсмъртието, човѣкъ може да се подмладява, когато пожелае. Това сж поддържали старитѣ алхимици. Това сж поддържали ученикѣ въ миналото, това поддържатъ и съвременнитѣ учени. Единъ отъ новитѣ алхимици пожелалъ да се подмлади. За тази целъ той приготвилъ единъ голѣмъ сждъ, който да се затваря херметически. После поставилъ въ сжда всички ония течности, необходими за подмладяването, и извикалъ единъ отъ ученицитѣ си, на когото казалъ: Ето, азъ влизамъ въ тази малка стайчка, дето ще се затворя херметически и ще прекарамъ известно време вътре. Ти вземи ключа, пази го добре и въ опредѣления часъ ще отключишъ. Ще бждешъ внимателенъ, защото отъ тебе зависи да се подмладя, или да излѣза такъвъ, какъвто влѣзохъ. Ученикътъ взелъ ключа и далъ обещание, че ще изпълни всичко, каквото учителятъ му заповѣдалъ. Презъ това време, обаче, ученикътъ се влюбилъ въ една красива мома, и когато дошълъ часътъ да отключи учителя си, не могълъ да изпълни задължението си. По тази причина учителятъ му не могълъ да се подмлади.

Това се случва съ всѣки човѣкъ. Когато въ ума на човѣка дойде нѣкоя свѣтла идея, въ това време той се влюбва нѣкъде и забравя да отключи стайчката на своя Учителъ,

да излѣзе вѣнъ. Какво може да се постигне при това положение? Съ години наредъ човѣкъ пада, става, взима решения за нѣщо, започва, отлага работитѣ, изповѣдва се, докато го извикатъ отъ другия свѣтъ, и той неизповѣданъ отива. Цѣлъ животъ говори за спасение, и пакъ спасенъ заминава за другия свѣтъ. Виждалъ съмъ хора, които, при заминаването си за другия свѣтъ, казватъ: Ехъ, да бихъ могълъ още малко да поживѣя! — Че и тамъ ще живѣешъ. Ако пъкъ искашъ да живѣешъ на земята, това отъ тебе зависи. Ще приведа единъ примѣръ за една смѣла майка, която имала само едно дете. Тази майка обичала много детето си. Единъ день детето ѝ се разболѣло. Тя викала лѣкари, баби, но всички се произнесли, че детето ще умре, нѣма да издържи болестта. Тогава майката се обърнала къмъ Бога съ думитѣ: Господи, моля Те, подари живота на детето ми! Ти ми го даде да живѣемъ заедно. Нито азъ искамъ да умра, нито детето давамъ. Азъ ще го отгледамъ, ще го възпитамъ и ще го науча да Те познава. То е родено да живѣе, затова Те моля да му помогнешъ. За очудване и на лѣкари, и на баби детето оздравѣло. Това значи смѣла, любеща майка. Тя е познавала живота. Животътъ е законъ, който не се измѣня. Майката искала да живѣе детето ѝ, и Господъ отговорилъ на молбата ѝ. Той ѝ доказалъ, че това, което не е възможно за бабитѣ, нито за лѣкаритѣ, е възможно за Него.

Питамъ сега и васъ: „Ще бждете ли по-малодушни, по-малко смѣли отъ тази бългarka? При това тя не е учена жена, нѣма знания, нѣма никаква философия. Тя казва, че се е борила съ Господа и се страхува, какво ще отговаря като отиде на онзи свѣтъ. Казахъ ѝ, че Господъ ще я похвали, задето познала Неговия законъ. Той ѝ далъ това дете да живѣе, да изучава Божиитѣ пѣтища, а не да умира. То има право да живѣе, да се учи, да изпълнява волята Божия.

„Дозволено е на човѣка да прави добро“. Това значи: дозволено е на човѣка да живѣе съзнателно, а не да носи неволята, да бжде товарно животно. Който живѣе, той е свободенъ. Свободниятъ човѣкъ мисли, разрешава задачитѣ на своя животъ, съ което изработва своето щастие. Човѣкъ е дошълъ на земята, за да разбере, защо живѣе. Като разреши този въпросъ, тогава ще разбере, че Единствениятъ, Който мисли, е Богъ. Богъ мисли, а човѣкъ живѣе. Животътъ е свещено нѣщо, въ което Богъ мисли, а човѣкъ живѣе. Като мисли Богъ, чрезъ Него и хората мислятъ. Обаче, пър-

вата задача на хората е да живѣятъ. Като живѣятъ, тѣ ще работятъ. Отъ работата, която върши, човѣкъ се учи да мисли. Наистина, отъ опитноститѣ си човѣкъ се учи да мисли. Значи, човѣкъ първо ще работи, а после ще мисли. Като работи, той ще се прости съ всички свои вѣрвания. Вѣра е нужна на човѣка, а не вѣрвания.

И тъй, всички хора трѣбва да живѣятъ. Какъ ще живѣятъ? Тѣ не трѣбва да живѣятъ като бабитѣ и лѣкаритѣ, но като смѣлата българка, която извоювала отъ Господа живота на своето дете. Всички трѣбва да живѣятъ по новия начинъ. Новиятъ начинъ е въ самия животъ. Като живѣете, ще го намѣрите. Когато отива на училище, детето не носи никакви пособия. То намира необходимитѣ пособия въ училището. Като влѣзе въ новия животъ, съществата отъ разумния свѣтъ ще го научатъ, какъ да живѣе. Тѣ ще му доставятъ необходимитѣ за това условия. Който живѣе разумно, той ще разбере вътрешния смисълъ на нѣщата. Разумниятъ животъ е начало на нова епоха, на нови форми, които сега се създаватъ. Това нарича Христосъ възкресение. Това очакватъ и религиозни, и свѣтски хора. Свѣтскитѣ го наричатъ освобождаване. Който е готовъ, той ще възкрѣсне въ животъ вѣченъ. Който не е готовъ, той ще остане въ своето безчестие. Вълкътъ ще се роди пакъ вълкъ, мечката — мечка, рибата — риба, човѣкътъ пакъ човѣкъ. Това наричатъ прераждане. Човѣкътъ на бждещето, обаче, е човѣкъ на възкресението, човѣкъ на свещения животъ. Когато този животъ дойде на земята, дошло е вече Царството Божие между хората.

16. Недѣлна беседа отъ Учителя, държана на 19 май, 1929 г.
София. — Изгрѣвъ.

Другата сжбота.

„И пакъ въ другата сжбота влѣзе въ съборището и поучаваше.“ *)

„Другата сжбота“. Мнозина ще запитатъ, какво означаватъ думитѣ „другата сжбота“? Хората питатъ за много нѣща, не само за думитѣ „другата сжбота“. Нѣкои питатъ, какво означаватъ думитѣ свѣтлина, топлина, въздухъ, вода, огънь, земя и т. н. Който разбира, отъ една дума само ще разбере много нѣщо; който не разбира, и хиляди думи да му се кажатъ, пакъ нищо нѣма да разбере. Сжботата представлява завършена епоха, когато хората сж готови да слушатъ, да възприематъ, да прилагатъ великитѣ истини, които Първата Причина, или природата имъ разкрива. Две сжботи съществуватъ: лоша сжбота, лошъ аспектъ или лоша сждба на човѣка и добра сжбота или добра сждба. Често слушате да казватъ за нѣкого, че е лошъ или сжботенъ човѣкъ. Отъ астрологическо гледище това значи, че за този човѣкъ аспектитѣ на различнитѣ планети сж въ неблагоприятно съчетание. Когато се казва, че нѣкой човѣкъ е добъръ, това подразбира добри, благоприятни съчетания на планетитѣ, които влияятъ върху него. Значи, има добра, има и лоша сжбота за човѣка.

„И пакъ въ друга сжбота влѣзе въ съборището и поучаваше.“ Значи, Христосъ е проповѣдвалъ и поучавалъ въ добритѣ сжботи. Сжботата е Божественъ день. Кога? — Когато човѣкъ прави добро. Сжботата е день на доброто. Единственото нѣщо, съ което човѣкъ се отличава отъ другитѣ живи същества, е че му е позволено да прави добро сжботенъ день. Оттукъ вадимъ заключение, че първиятъ день на живота е сжботата. Като говоря за сжботата, пазете се да не я разберете като тѣсногърдитѣ хора, нито както евреитѣ сж я разбирали, нито както нѣкои религиозни хора. Сжботата трѣбва да се разбира въ широкъ смисълъ. Христосъ казва, че човѣкътъ не е създаденъ за сжботата, но сжботата е създадена за човѣка. Въ сжбота Богъ си е починалъ отъ физическия трудъ. Той е работилъ хиляди и милиони години, докато е започналъ да учи човѣка, какъ да се ползува отъ всичко, което е създалъ.

*) Лука 6 : 6.

Съвременнитѣ хора се намиратъ вече въ единъ устроенъ свѣтъ и трѣбва да знаятъ, какъ да живѣятъ. Тѣ искатъ да бждатъ умни, здрави, силни, щастливи. Обаче, хората трѣбва да знаятъ, че при сегашното положение на развитието си, тѣ включватъ въ себе си придобивкитѣ на петтѣ раси, които сж живѣли досега. Отъ това гледище никой не е господаръ на положението си. Всѣки носи и добри, и лоши чърти отъ своето минало; съ лошитѣ трѣбва да се справи, а върху добритѣ трѣбва да работи, да ги развива и усъвършенствува. Следователно, всичко, което петтѣ раси съдържатъ въ себе си, е вложено и въ отдѣлния човѣкъ. Като знаете това, ще разберете, съ каква велика наука разполагате. Който не знае това, той гледа на раситѣ като на нѣщо минало, което днесъ нѣма никакво значение. Първата раса, това сж великитѣ гении на човѣчеството, които сж създали свѣта. Тѣ сж разполагали съ голѣми знания, съ голѣма свѣтлина, съ силенъ интелектъ. Тѣ сж оставили на земята знанието си и сж се оттеглили на работа въ висшитѣ свѣтове. Който не знае за съществуването на тѣзи висши свѣтове, той подразбира нѣкакви материални свѣтове, подобни на физическия. Обаче, той не разбира и физическия свѣтъ. Само формата на материалнитѣ свѣтове е постоянна, неизмѣнлива. Съдържанието имъ е субстанциално. Какво означава думата „субстанция“? Субстанция означава материя, която постоянно се мѣни. При това, материята нѣма устой, а субстанцията има. До известна степенъ въ субстанцията сжествува вътрешно разграничаване.

Съвременната наука е дала известни обяснения върху разграниченията на материята по съставъ и по обемъ. Запримѣръ, земята е съставена отъ милиарди частици, които иматъ опредѣлена форма и обемъ. Слънцето, звездитѣ сжщо така сж съставени отъ безгранично число малки частици, съ опредѣлена форма и опредѣленъ обемъ. Съвременнитѣ учени сж обяснили донѣкъде, какво значи безгранично, вѣчно, безкрайно. Субстанцията взима участие въ съставянето на великитѣ, на грандиознитѣ работи. Съ други думи казано: разумното има по-голѣмъ устой въ субстанцията, отколкото въ материята, която се дроби. Въ този смисълъ вѣчността има начало, има и край, т. е. има глава, има и опашка, които никога не могатъ да се обяснятъ. Единственото нѣщо, което човѣкъ може да направи, е да съедини главата съ опашката, да образува колело, съ което да се движи, колкото иска и когато иска. Такова колело представя животътъ. Когато

искате да спрете живота, т. е. да си починете, трѣбва да разтворите колелото и да образувате отъ него права линия. Които разбиратъ живота, тѣ сж образували едно колело отъ началото и отъ края; които не разбиратъ живота, тѣ сж разтворили това колело, образували сж права линия, вследствие на което постоянно търсятъ своето право. Който търси своето право, той често получава бой. Когато ученикътъ търси своето право отъ учителя си, последниятъ взима една пръчица и казва на ученика си: Дай дѣсната си ржка! Ученикътъ дава дѣсната си ржка, а учителятъ започва да пише съ пръчицата по нея: той пише едно, две, три. После взима лѣвата ржка на ученика и пише върху нея: едно, две, три. Следъ това взима дѣсната ржка и продължава да пише съ пръчицата си върху нея: четири, петъ. Сжщото написва и върху лѣвата ржка. Като дойде до десетъ, учителятъ престава да пише върху ржката на ученика си. Така той изрежда единъ следъ другъ всички ученици, които търсятъ своето право. Като видятъ, че учителятъ знае хубаво да пише върху ржцетъ, ученицитъ преставатъ да търсятъ правата си. Сега е забранено писането съ пръчица върху ржцетъ на ученицитъ; намиратъ, че не било практично. Споредъ мене, не само че е практично, но даже икономично: не се хаби нито хартия, нито мастило. Отъ това време насамъ започнаха да употребяватъ плочи, тетрадки, върху които пишатъ съ калемъ, съ мастило и т. н.

Представете си сега, че сте взели единъ кубически сантиметъръ отъ нѣкакво въздухообразно тѣло, запримѣръ, отъ водорода, и го прекарате презъ микроскопическо отвѣрстие на единъ напръстникъ. Знаете ли, колко време ще се употреби, докато всичкиятъ водородъ мине презъ това тѣсно отвѣрстие? Това не е една молекула водородъ, но тукъ имате грамадно количество молекули, за минаването на които се изисква много време. Ако речете да отдѣляте молекулитъ на водорода една отъ друга по физически начинъ, за това би трѣбвало още повече време. Що сж молекулитъ? Молекулитъ сж най-малкитъ частици отъ материята, които се получаватъ по физически или по механически начинъ. Ако искате по-нататкъ да дѣлите молекулитъ, вие ще навлѣзете вече въ химията, дето молекулитъ могатъ да се дѣлятъ на по-дребни частици, но по химически начинъ. Тѣзи частици се наричатъ атоми. Съвременнитъ учени говорятъ вече и за дѣлението на атомитъ на още по-малки частици отъ тѣхъ. Тия учени правятъ опити да теглятъ молекулитъ на

тѣлата и намиратъ, че нѣкои молекули тежатъ по единъ квадрилионъ отъ милиграма. Други молекули сж още по-леки. Всички молекули се движатъ: ту се съединяватъ въ по-голѣми частици, ту се разединяватъ. Така тѣ проявяватъ свой животъ. Като знаете това, представете си, какво грамадно количество молекули влизатъ въ състава на вашето тѣло! Всички ваши органи: мозъкъ, сърдце, дробове, стомахъ сж съставени отъ безброй молекули, които се подчиняватъ на известни сили, на известни закони. Въпрѣки това вие искате самостоятелно да уреждате живота си. Това е невъзможно!

Мнозина се оплакватъ, че работитѣ имъ не вървятъ добре, че животътъ имъ не е добъръ. Тѣ сж прави. Работитѣ имъ не вървятъ добре, защото и животътъ на молекулитѣ имъ не върви добре. Може да върви добре животътъ само на онзи човѣкъ, който има нѣщо гениално въ себе си. Гениалността се проявява само тогава, когато човѣкъ съдържа огънь въ себе си. Огънятъ ражда гениалността. Когато иска да стане уменъ, човѣкъ трѣбва да има въздухообразни елементи въ себе си, да разбира законитѣ за въздухообразнитѣ тѣла. Когато иска да стане благороденъ, да развие по-чувствително, по-отзивчиво сърдце, човѣкъ трѣбва да изучава законитѣ на водата. Когато иска да стане по-практиченъ, да си пробива по-лесно пѣтъ въ живота, човѣкъ трѣбва да изучава вжглорода. Вие трѣбва да познавате вжглорода, вжглищата, съ които постоянно боравите. Нашата земя е богата съ вжглородъ, съ вжглища, които представятъ остатъци отъ сжщества, живѣли преди хиляди години. На времето си тия сжщества сж били гениални, но днесъ сж оставили само споменъ отъ своето сжществуване. Днесъ тѣзи сжщества прекарватъ дълбокъ сънъ. Ето защо, когато стжпвате върху тѣхъ, трѣбва да бждете внимателни, да не ги събудите преждевременно. Сбждначави хора сж тѣзи, които съзнателно или несъзнателно събуждатъ тия сжщества — гении на човѣчеството. Българитѣ иматъ следната поговорка: „Да спи зло подъ камъкъ“. Съ това тѣ искатъ да кажатъ: Докато спи злото, т. е. дяволътъ, не трѣбва да го събуждатъ.

„И пакъ въ друга сжбота влѣзе въ съборището и поучаваше“. Значи, Христосъ влѣзълъ въ съборището въ една отъ добритѣ сжботи, когато човѣкъ може да намѣри смисъла на живота. За да разбере смисъла на живота, човѣкъ трѣбва да влѣзе поне въ една отъ добритѣ сжботи въ съ-

борището си и да се поучава. Иначе, работитѣ нѣма да се наредятъ добре. Ние не сме дошли на земята по своя воля. Човѣкъ се ражда и умира, но нито раждането, нито умира-нето зависятъ отъ него. Той е дошълъ на земята като чинovníкъ, назначенъ съ указъ. Както е назначенъ, така единъ день ще го уволнятъ пакъ съ указъ. Ние наричаме назначаването на служба — раждане; уволняването пъкъ наричаме смъртъ. Когато умре нѣкой, близкитѣ му плачатъ; когато се роди дете, всички се радватъ. Въ нѣкои народи е точно обратнo: когато нѣкой умре, тамъ се радватъ; когато нѣкой се роди, плачатъ. Споредъ насъ, правилно е и когато умира човѣкъ, и когато се ражда, да се радваме. Раждането е начало на живота, когато човѣкъ слиза на земята да изправи погрѣшкитѣ си. Смъртъта е края на живота, когато човѣкъ ликвидира съ погрѣшкитѣ си. Тѣй щото, дойде ли въпросъ до смъртъта, трѣбва да гледате на нея като на ликвидация съ грѣховетѣ, съ престѣпленията. Не е важно, дали грѣховетѣ сж голѣми или малки. Важно е, че трѣбва да се ликвидира съ тѣхъ по най-разуменъ начинъ. Човѣкъ трѣбва да се ражда всѣки день и да умира всѣки день. — По колко пѣти на день? — Безброй пѣти. Колкото по-скоро и повече пѣти човѣкъ се ражда и умира, толкова по-добре за него. Когато нѣкой заболѣе, близкитѣ му веднага викатъ лѣкарь да го лѣкува, да може още да поживѣе. Има смисълъ да живѣе човѣкъ на земята, но при условие да изплаща дълговетѣ си. Не изплаща ли дълговетѣ си, не изправя ли погрѣшкитѣ си, животътъ за човѣка нѣма смисълъ. Ако въ единъ животъ човѣкъ не може да изплати всичкитѣ си полици, желателно е да изплати поне частъ отъ всѣка полица. Другояче животътъ на земята не може да се оправдае.

„Добрата сѣбота“. Въ Божествения свѣтъ сѣботата се явява като велико начало на нѣщата. Щомъ се яви това разумно начало въ човѣка, редъ други сили, които не сж добре разположени къмъ него, започватъ да му противодействуватъ. Това показва, че всѣки човѣкъ има свои невидими врагове. Каквото добро намисли да направи, веднага тия сѣщества, негови неприятели, се опѣлчаватъ противъ него. Ако нѣкой момѣкъ хареса една мома и реши да се ожени за нея, веднага тия неприятели, отъ неговъ и отъ нейна страна, започватъ да имъ прѣчатъ. Тѣ настройватъ всички тѣхни съседи, познати, роднини даже, които започватъ да ги укоряватъ, да развалятъ добритѣ имъ намѣрения. Защо трѣбва да имъ прѣчатъ? Какво имъ влиза въ работа, дали тѣзи млади

хора ще се оженятъ, или не? Защо укоряватъ младия момъкъ и младата мома? — Много просто. И децата разбиратъ тази работа, както знаятъ, че $1 + 2$ е равно на 3. Съ единъ примѣръ ще изясня мисълта си. Представете си, че имате да давате нѣкому хиляда лева и сте приготвили тия пари да се издължите. Въ това време дохожда при васъ единъ познатъ и ви моли да му услужите съ хиляда лева само за нѣколко деня. Вие отказвате да му услужите, като му обяснявате, че имате хиляда лева, но сте ги приготвили за изплащане на частъ отъ една ваша полица. — Моля ти се, услужи ми. Докато дойде срокътъ за твоята полица, азъ ще върна паритѣ. Най-после вие се съгласявате да му услужитѣ, давате му хиляда лева. Обаче, какво става следъ това? Минаватъ день, два, три, недѣля, месеци, този човѣкъ не връща паритѣ. Съ това положението се влошава: нито вие можете да платите дълга си, нито той е използвалъ паритѣ разумно. Така става, когато човѣкъ намисли да направи едно добро. Дяволътъ дебне, търси начинъ да разваля добритѣ работи.

Често хората говорятъ за дявола, безъ да разбиратъ, какво нѣщо е той. Дяволътъ не е нищо друго, освенъ разумно същество, което живѣе изключително за себе си. Следователно, всѣки, който живѣе изключително за себе си, има тази чѣрта на дявола. Който не живѣе само за себе си, той се е справилъ съ тази чѣрта. Обаче, никой не обича човѣка, който мисли и живѣе изключително за себе си. Не може да се ползува съ любовта на хората онзи, който живѣе само за себе си. Казватъ нѣкои, че човѣкъ трѣбва да живѣе само за себе си, но тѣхната философия е крива, не търпи критика. Паразититѣ живѣятъ само за себе си, но кой ги обича? Като намѣрите нѣкоя дървеница, веднага я хващате и убивате. Кой човѣкъ е направилъ дървеницата наследница на своя животъ? За паразититѣ нѣма законъ. Щомъ ги хванатъ, веднага имъ подписватъ смъртната присъда. Казвате: Какво да правимъ съ своитѣ неджзи? Турете ги между двата нокъта, както българитѣ постѣпватъ съ нѣкои отъ паразититѣ, и ги чукнете. — Ще успѣемъ ли? — Направете опитъ и ще видите. Ако първиятъ пжтъ не успѣете, опитайте се втори, трети пжтъ — все ще успѣете. Когато хване нѣкой паразитъ, българинътъ го туря между двата си нокъта и го чукува. Случва се, този паразитъ се изплъзне между ноктитѣ му. Той го хване, тури го още единъ пжтъ между ноктитѣ си и го смаже. Докато не го убие, той не

се успокоява. Ще кажете, че човѣкъ трѣбва да бжде миролюбивъ, да не убива. Човѣкъ трѣбва да бжде миролюбивъ, но по отношение на доброто, а не по отношение на злото. Съ злото той никога не може да бжде въ миръ. Миръ може да съществува само въ доброто. Който не върви въ съгласие, въ миръ съ това, което природата е създала, той не може да има въ себе си миръ. Често ученитѣ не правятъ разлика между това, което Богъ е създалъ и това, което хората сж създали, вследствие на което изпадатъ въ противоречия. Тѣ наричатъ човѣшкитѣ работи Божии. Трѣбва да се различаватъ човѣшкитѣ отъ Божиитѣ работи.

Всѣка работа, която се окислява е човѣшка. Човѣшкитѣ работи сж подобни на металитѣ желѣзо, мѣдъ, калай, олово, които лесно се окисляватъ. Всѣка работа, която не се окислява, е Божествена. Тя е подобна на благороднитѣ метали злато и платина, които не се окисляватъ и запазватъ своя първоначаленъ блѣсъкъ. Ако по нѣкакъвъ начинъ можете да получите желѣзо въ своя първиченъ видъ, и то нѣма да се окислява лесно. Важно е всѣко нѣщо да придобие своята първична чистота. Щомъ придобиятъ своята чистота, всички тѣла ще станатъ устойчиви по отношение на въздуха. Това, именно, алхимицитѣ сж търсили. Когато казваме, че характерътъ на нѣкой човѣкъ се е измѣнилъ, ние имаме предъ видъ промѣната, която е станала съ неговата първична материя. Той самъ е станалъ причина за тази промѣна. Въ неговото тѣло, въ неговия мозъкъ, въ неговото сърдце и въ неговата кръвъ е влѣзълъ нѣкакъвъ страниченъ елементъ, който е нарушилъ чистотата на първичната материя. Чувствата и мислитѣ на човѣка иматъ свой опредѣленъ съставъ, къмъ който не трѣбва да се прибавятъ никакви примѣси, които биха нарушили тѣхната чистота. Единъ день химицитѣ ще могатъ да изследватъ този съставъ. Какво нѣщо представя мисълта? — Мисълта е разуменъ процесъ, който се извършва въ човѣшкия мозъкъ, както химическитѣ реакции се извършватъ въ лабораториитѣ. Правата мисълъ е подобна на нѣкоя гениална музикална пиеса; кривата мисълъ е подобна на дисхармонични, фалшиви тонове.

Днесъ всички религиозни и духовни хора говорятъ върху учението на Христа, върху това, което Той е проповѣдвалъ. Какво е проповѣдвалъ Христосъ? Христосъ е проповѣдвалъ велико учение, което може да се приложи и въ

физическия, и въ духовния, и въ Божествения свѣтъ. Христосъ е засегналъ живота всестранно, но понеже тогавашнитѣ хора не сж били готови да разбератъ Неговитѣ велики принципи, Той имъ говорилъ съ символи, съ притчи. Въпрѣки това, много нѣща сж останали неясни, неразбрани за тѣхъ. Той имъ казвалъ: Вие не сте готови сега да ви се разкриятъ всички тайни, но единъ день, когато бждете готови, завесата ще падне предъ очитѣ ви и всичко ще виждате. Наистина, ние виждаме, че съвременната наука е започнала вече да разкрива нѣкои отъ тайнитѣ на природата, но още не сж дошли онѣзи гении, които ще разкриятъ голѣмитѣ тайни. Запримѣръ, какво крие ботаниката въ себе си? Ботаниката е обширна наука, която изследва различни растения, съ различни характери и сили въ себе си. Нѣкои растения съдържатъ елементитѣ на безсмъртието, а нѣкои — елементитѣ на смъртта. Значи, смъртта е влѣзла въ живота чрезъ растенията. Наистина, откакъ първиятъ човѣкъ яде отъ забранения плодъ, смъртта влѣзе въ свѣта. И досега още хората продължаватъ да ядатъ такава храна, която носи смъртъ въ себе си. Ако изследвате хранитѣ и лѣкарствата, които химицитѣ и медицитѣ препорѣчватъ на хората, ще видите, че повечето отъ тѣхъ съдържатъ елементи на разрушаване, елементи на смъртта. И на болни, и на здрави днесъ препорѣчватъ повече месо, но въ края на краищата тѣ сами ще видятъ, че месото по-скоро ще съкрати живота имъ, отколкото ще го продължи. Българинътъ ще каже, че трѣбва да се яде малко месо, а повече бобъ. Другъ ще каже, че трѣбва да се яде повече грахъ. — Не, ако човѣкъ не знае, какъ да употребява граха, боба, и тѣ могатъ да го уморятъ. Даже и житото не може много да ползува човѣка, ако той не знае, какъ да го посади, какъ да го ожъне и какъ да го запази. Който знае, какъ да посѣе, да ожъне и да запази житото, той ще използва най-рационално всички елементи, които се съдържатъ въ него. Всѣко растение, всѣки плодъ съдържа покрай безсмъртнитѣ елементи въ себе си, още и разрушителнитѣ елементи, т. е. елементитѣ на смъртта.

Тѣй щото, единъ день, когато нашето жито се освободи отъ смъртнитѣ елементи въ себе си, то ще наедрѣе и ще се подобри по качество: първо ще стане голѣмо като бобъ, после — като орѣхъ и най-после — като кокоше яйце. Какво ще кажете за това? Ще кажете, може би, че това е нѣкаква утопия. Нима идеята, която българ-

ритѣ подържатъ за велика България, не е утопия? Ако българитѣ, запримѣрь, искатъ да завладѣятъ цѣлия свѣтъ, това е утопия. Всѣки народъ, който се е опиталъ да завладѣе земята, е свършилъ съ смъртъ, съ загазване. Всѣки човѣкъ, който се е опиталъ да завладѣе другитѣ хора, и той е изчезналъ отъ земята. Въ свѣта сжествува една сила, която има право да разполага съ всичко и съ всички. При това положение и смъртъта, и грѣхътъ сж възможности, които произтичатъ отъ частитѣ на това цѣло, на тази единствена сила въ свѣта, която разполага съ всичко. Всѣка частъ, която се отдѣля отъ Цѣлото по какъвъ и да е начинъ, съдържа вече въ себе си условия за смъртъ, за грѣхъ и за страдания. Колкото по-голѣмъ е грѣхътъ, толкова по-голѣми сж страданията, толкова повече човѣкъ се е отдалечилъ отъ Разумното Начало, отъ Цѣлото. Какъвъ е цѣрътъ срещу грѣха? — Да се върне човѣкъ къмъ Цѣлото, къмъ Бога. Това значи да придобие човѣкъ щастие, да стане щастливъ.

Мнозина запитватъ, сжествува ли другъ животъ следъ смъртъта. Споредъ мене, въ философски смисълъ, този въпросъ не е поставенъ правилно. И следъ смъртъта човѣкъ пакъ ще живѣе, даже по-добре, отколкото е живѣлъ на земята. — Докога човѣкъ ще идва на земята и ще се връща? — Докато изплати дълговетѣ си. Щомъ изплати дълговетѣ си, дали ще бжде на земята, или въ другия свѣтъ, човѣкъ ще живѣе по-добре, отколкото е живѣлъ съ дълговетѣ си. — Кога живѣе човѣкъ по-добре: когато има знания, или когато нѣма знания? — Човѣкъ живѣе по-добре, когато има знания. Следователно, трѣбва да знаете, че човѣкъ живѣе, именно, следъ смъртъта. Това не е само теория, но и наука. Този и онзи свѣтъ сж едно и сжщо нѣщо. Различието седи само въ съзнанието на човѣка. Който има пробудено съзнание, той живѣе едновременно въ двата свѣта. Понеже свѣтлината на съзнанието на този човѣкъ е по-голѣма, като се качи въ онзи свѣтъ, той гледа нѣщата отъ високо, затова ги вижда като мравуняци. И въ мравешкия животъ има закони, войни, както въ човѣшкия. Като гледа на човѣшкия свѣтъ отъ високо, той казва: Това е мравунякъ. Достатъчно е господарътъ на свѣта да впрегне ралото да разоре земята и да посади своето жито, за да се превърне цѣлиятъ животъ на тия мрави въ каша. За тѣхъ това е цѣла катастрофа. По сжщия начинъ и великитѣ учени сж впрегнали своитѣ плугове да разораватъ цѣлата земя, която преживява вече началото на страшна катастрофа. Това разораване на

земята хората наричатъ земетресение. Да, ставатъ и ще ставатъ земетресения, ще се разтърсва земята, докато всички хора разбератъ, че не тѣ, а други я управляватъ. Разтърсили се земята веднѣжъ само, както трѣбва, моментално ще престанатъ войнитѣ, моментално ще спратъ изстребленията на хората. Земетресението не е само механически процесъ. То е процесъ, отъ който се разтърсватъ умоветѣ и сърдцата на хората, за да се освободятъ отъ заблужденията си и всѣки да заеме своето мѣсто. Докато трае земетресението, човѣкъ е готовъ да дѣли богатството си съ брата си, готовъ е на всѣкакви жертви. Щомъ земетресението спре, той започва да говори пакъ за частна собственостъ. Въ свѣта има само Единъ собственикъ, само една частна собственостъ. Умътъ, сърдцето, волята, които сж дадени на човѣка, не сж негови. Тѣ му сж дадени като пособия, временно да си служи съ тѣхъ. Единъ день ще му се отнематъ. Богъ само изпитва, да види, какво ще прави човѣкъ съ тѣхъ. Когато види, че той разумно ги управлява, разумно се справя съ тѣхъ, Той ще му даде и други нѣща отвънъ, като награда за неговия разуменъ животъ. Който не разбира това, той се стреми къмъ охолень животъ, иска да придобие много земя, да я завладѣе. Той не мисли, че утре може да умре. Казано е, че лѣнивитѣ, крадцитѣ, лѣжцитѣ, лицемѣритѣ, престѣпниците сж осждени на голѣми страдания.

Изобщо, всѣки, който престѣпва Божия законъ, той е осждень на голѣми страдания. Божието благословение пѣкъ ще дойде върху всѣки, който е готовъ да направи най-малкото добро. Като българи, вие се интересувате за България, искате да знаете, кога ще се оправи тя, дали ще получи Божието благословение. Доколкото зная, България е оправена, нѣма какво да се оправя. Азъ познавамъ единъ родъ българи, които живѣятъ въ онзи свѣтъ, и намирамъ, че тѣ сж отлични хора. Често съмъ ги запитвалъ, защо тѣхнитѣ деца се изопачили толкова, че днесъ иматъ нужда отъ изправяне? — Защото се отдалечиха отъ насъ. Щомъ се отдалечиха, и главитѣ имъ започнаха да задебеляватъ. Наистина, когато престане да мисли, да чувствува, да прави добро, главата на човѣка започва да задебелява, черепътъ му става грубъ, дебелъ. Като последствие на това задебеляване се явяватъ редъ болести. Каквото е станало и става съ българитѣ, сжщото става и съ цѣлата бѣла раса. Както бѣлата раса върви, тя се намира въ низходяща степенъ на развитие, което води къмъ израждане.

Изграждането на петата, на бѣлата раса е признакъ за идването на друга раса, която ще използва условията, които петата раса не може да използва. Тя ще спаси петата раса, но ще вземе всичко въ ржцетѣ си. Тогава бѣлата раса ще се намѣри въ особено положение. Въ какво ще се заключава това особено положение? — Всички членове на бѣлата раса ще станатъ слуги. Тѣ ще се намѣрятъ въ положението на руския народъ въ времето на царизма, когато всѣки трѣбваше да се подчинява на закона „молчатъ не разсуждатъ.“ Вѣрно е това, но все трѣбва да има поне единъ, който да разсжждава, и то умно да разсжждава. Който проповѣдва, и който управлява другитѣ хора, той непременно трѣбва умно да разсжждава и да мисли за послѣдствията, защото надъ всѣкиго стои по единъ господарь, по-голѣмъ отъ самия него. Много господари има въ свѣта, но разумнитѣ сж свързани помежду си и се подчиняватъ на Единния.

Като влѣзе въ съборището да проповѣдва, Христосъ каза на човѣка съ сухата ржка: „Стани, та се изправи на срѣдь!“ Тогазъ ги запита; „Що трѣбва да прави нѣкой въ сжботата — добро или зло? Да погуби душа или да спаси?“ И рече на човѣка: „Простри ржката си!“ И той стори така, и ржката му стана здрава, както другата. И ако днесъ, две хиляди години следъ Христа, запитате нѣкой християнинъ, трѣбва ли да се прави добро въ сжботата, той ще отговори по буквата на Стария Заветъ, че не трѣбва да се прави добро на никого. Следъ това ще започне да цитира стихове отъ апостолъ Павла, който казва, че не трѣбва да се прави добро на човѣкъ отъ чуждо вѣрую, или по-добре е да се прави добро на ближнитѣ, отколкото на хора чужденци, дошли отъ далеченъ край, отъ чужда земя. Като говорилъ за правене на добро, апостолъ Павелъ искалъ да обърне внимание на хората разумно да правятъ добро. Отъ Божествено гледище, доброто трѣбва да се прави на всѣко време, но въ тайно, никой да не види и да не знае. Ще дадете на нѣкого единъ хлѣбъ, че всички да ви видятъ. Въ такъвъ случай вие приличате на единъ бѣлгарски чорбаджия, който купилъ едно парче шкембе и го далъ на единъ беденъ човѣкъ, да свари чорба на децата си. Като носилъ шкембето, който го срѣщалъ изъ пѣтя, питалъ го: Кжде отивашъ, бай Пенчо? — Купихъ тоза шкембе за моя беденъ съседъ, да свари чорба на децата си. Бедниятъ, като чулъ, че съседътъ му разправя налѣво и надѣсно, че носи шкембе за него, взелъ шкембето отъ ржката му, хвърлилъ го срещу

него и казалъ: Не искамъ нито шкембето, нито друго нѣщо отъ тебе. Безъ да иска, чорбаджията изкаралъ отъ търпение бедния си съседъ.

И съвременнитѣ хора правятъ добро като този чорбаджия, но така не се прави добро. Това вършатъ и обикновенитѣ хора, но то не е никакво добро. Кой вълкъ досега е направилъ добро на нѣкоя овца? Само въ едно отношение вълкътъ постъпва кавалерски. Кога? — Когато срещне нѣкоя слаба, болна овца. Като я помирише оттукъ-оттамъ, бутне я настрана и казва: Хайде, отъ мене да мине. Обаче, като влѣзе въ стадото, веднага напипва най-изхранената, най-тлъстата овца и казва: Сега ти ще се пожертвувашъ заради мене. Азъ направихъ добро на една твоя сестра, пощадижъ живота ѝ, но ти нѣма да избѣгнешъ отъ мене. Благородство има и вълкътъ, но само къмъ слабитѣ, болнитѣ овце. Като срещне нѣкоя болна овца, той казва: Хайде, азъ ще ти направя добро, ще пощадя живота ти. Пожелавамъ ти да се гледашъ добре, да се изхранишъ, да възстановишъ здравето си. Често и хората постъпватъ като вълка. Щомъ и тѣ постъпватъ като вълка, ^{къде} ~~както~~ е човѣщината въ тѣхъ? При тѣзи разбирания, какъто и при морала на съвременнитѣ хора, на какво основание тѣ могатъ да говорятъ за законностъ, за редъ и порядъкъ въ свѣта? На какво основание тѣ се наематъ съ разрешаването на социалнитѣ и икономически въпроси? За да оправдаятъ своята политика, и религиознитѣ, и свѣтскитѣ хора цитиратъ стиха отъ Евангелието, че всѣка властъ е отъ Бога дадена. Вѣрно е това, но къде е манифестътъ за всѣки народъ, съ който се обявява, че властта му е дадена отъ Бога? Всѣка година отъ небото трѣбва да се издава манифестъ къмъ българския народъ, чрезъ който известна партия се поканва да вземе властта въ ржцетѣ си. Отъ този манифестъ трѣбва да се види, че наистина, българитѣ говорятъ съ Бога. Самитѣ българи трѣбва да иматъ такава опитностъ. За всѣко нѣщо, което говори, човѣкъ трѣбва да има нѣкаква опитностъ. Казватъ, че преди две хиляди години Христосъ слѣзълъ на земята. Бѣхте ли вие на земята преди две хиляди години, та да знаете това? — Ние не помнимъ, но хората казватъ, пъкъ и писано е за това въ книгитѣ. — Съ казване само работитѣ не ставатъ. — Ние вѣрваме въ думитѣ на ученитѣ, въ тѣхнитѣ книги. — И съ вѣра само работитѣ не се уреждатъ. — Ние вѣрваме въ Бога, въ Христа. — Вие вѣрвате, че Христосъ е дошълъ да спаси свѣта. Не, Христосъ дойде на земята

да научи хората да живѣятъ правилно. Ако не живѣятъ добре, тѣ сами се осжждатъ на смъртъ. Той казва: „Не дойдохъ да изпълня своята воля, но волята на Онзи, Който ме е проводилъ.“ Въ Евангелието е казано, какво се изисква отъ човѣка, за да изпълни волята Божия.

Първото условие за изпълнение волята Божия е да бжде човѣкъ въ връзка съ Бога, съ възвишения, разуменъ свѣтъ. Защо е нужна тази връзка? — Защото животътъ изтича отъ Бога, отъ Любовта. Щомъ има тази връзка, човѣкъ знае, че всички хора живѣятъ въ Бога. Щомъ живѣятъ въ Него, тѣ изпълняватъ волята Му. Следователно, всички хора, които изпълняватъ волята Божия, сж братя и сестри помежду си. Значи, братство и сестринство сжествува само между хора, които изпълняватъ волята Божия. Това е вложено въ кръвта на децата. Обаче, случва се, че нѣкое дете не обича баща си. Защо? — Защото не е отъ неговата кръвъ. Споредъ закона за наследствеността, за да мине кръвта отъ бащата въ детето, изискватъ се специфични условия. Дете, родено при тѣзи условия, ще има връзка съ баща си, ще го обича, ще наследи неговитѣ качества. Едно отъ тѣзи специфични условия е детето да е родено презъ нѣкой слънчевъ день. Има голѣми и малки слънчеви дни: единъ слънчевъ день отъ секундата, единъ слънчевъ день отъ минутата, единъ слънчевъ день отъ часа, единъ слънчевъ день отъ 24-тѣ часа, единъ слънчевъ день отъ седмицата, отъ месеца, отъ годината и т. н. Най-малкиятъ слънчевъ день е отъ секундата. Значи, за да предаде своитѣ добри качества на детето си, бащата трѣбва да е избралъ хубавъ слънчевъ день за неговото зачеване. За да предаде своитѣ добри качества на детето си, майката трѣбва да е избрала хубавъ луненъ день за неговото зачеване. Каквото се каза за слънцето, сжщото се отнася и до луната: има луненъ день отъ една секунда, отъ една минута, отъ единъ, отъ два, отъ три, отъ петъ, отъ десетъ и отъ 24 часа; има лунни дни отъ седмица и най-после отъ 28 дня. Когато майката и бащата не могатъ да избератъ хубавъ день за зачеване и раждане на своето дете, ражда се дете, което не мяза нито на бащата, нито на майката, но мяза на баба си или на дѣдо си. Кой е нашиятъ баща и коя е нашата майка? Нашиятъ баща е билъ Адамъ, а нашата майка — Ева. Какво дете ще бжде това, което мяза на Адама и на Ева? Ако детето мяза на Адама и на Ева, още сега може да му се напише хороскопъ: то ще се роди и ще умре; ще има

слава и ще я изгуби; ще има знание и ще го изгуби, и най-после ще умре въ безчестие. Това значи да мяза човѣкъ на своя прабаща и на своята прамайка. Това значи да се роди човѣкъ, въ когото бушуватъ неговиятъ прабаща и неговата прамайка, т. е. неговиятъ дѣдо и неговата баба.

Сега ние не искаме да обиждаме хората, но казваме, какъ трѣбва да се разбиратъ законитѣ. Вие трѣбва правилно да разбирате законитѣ, ако искате да се освободите отъ наслояванията на стария животъ и да влѣзете въ новия, въ Божествения животъ. Тази е тайната страна на Христовото учение. Като слушате да се говори така, казвате: Ние научихме сжщественото въ живота, нѣма какво повече да ни се говори. Научили сте сжщественото, но умираете. Докато не научите законитѣ на живота, на безсмъртието, вие нищо още не знаете. Истинската наука е наука на безсмъртието. Има наука и на смъртъта, отъ която всички хора умиратъ. Ти може да си физикъ, но ще умрешъ; може да си философъ, свещеникъ, но въ края на краищата ще умрешъ. Научно, логически мога да ви докажа, че ще умрете: днесъ сте млади, следъ 50 години ще остарѣете; днесъ сте здрави, утре ще се разболѣете и ще умрете. — Защо ще умремъ? — Защото сте родени отъ Адама, който яде отъ дървото за познаване на доброто и злото, а съ това заедно внесе зараза въ кръвта ви. Следователно, докато вървите по закона на наследствеността, по линията на смъртъта, сжщата участъ ви очаква. Като се говори за смъртъ, за болести, турцитѣ иматъ обичай веднага да запитватъ: Какъвъ е цѣрътъ срещу това? Сега и вие ще запитате, какъвъ е цѣрътъ срещу смъртъта? — Цѣрътъ срещу смъртъта е да напуснете пжтищата на вашия дѣдо и на вашата баба. Първиятъ опитъ, който човѣкъ трѣбва да направи е да се освободи отъ лъжата и непослушанието и да приеме истината въ себе си.

„И пакъ въ друга сжбота влѣзе въ съборището и поучаваше.“ На какво ги поучавалъ Христосъ? Христосъ училъ хората да не лъжатъ себе си. Като направи нѣкаква погрѣшка, човѣкъ започва веднага да се оправдава, да се залъгва, че това било така или иначе. — Не, дълбоко въ себе си, той трѣбва да съзнае грѣшката си и да си каже, че като човѣкъ, това не му подобава. Човѣкъ трѣбва да съзнае своята погрѣшка, а коя е причината да грѣши, въ дадения случай това не е негова работа. Ама нѣкой му внушилъ да сгрѣши — това не е негова работа. Негова работа е да съ-

знае погрѣшката си и да я изправи. Нищо лошо нѣма въ това, че нѣкой ви внушилъ да направите нѣщо. Законътъ на внушението работи за добро и за зло. Ученикътъ внушава на учителя си да не го изпитва днесъ, или да бжде внимателенъ къмъ него, или да не му поставя слаба бележка. Какво лошо има въ това внушение? Програмата въ днешнитѣ училища е много претоварена, вследствие на което ученицитѣ не могатъ да усвояватъ уроцитѣ си. Програмата на българскитѣ училища върви по програмата на германскитѣ, но въ последно време и тѣ получаватъ обратни резултати. Значи, не е въ многото знание, но то трѣбва да се асимилира добре, да внесе свѣтлина въ ума. Има едно знание, подобно на есенции отъ плодове, отъ цвѣтя и др. Кое е за предпочитане: да носите на гърба си единъ килограмъ захаринъ, или хиляда килограма захаръ? Единъ килограмъ захаринъ се равнява по сладостъ на хиляда килограма захаръ. Обаче, въ захарина липсва нѣщо, което го прави вреденъ за здравия организъмъ. Есенцията на обикновената захаръ се заключава въ нейната сладостъ. Ако ученицитѣ биха могли да извадятъ тази сладчина направо отъ природата, щѣха да я използватъ като лѣчебно сръдство. Тази сладчина действува не само върху физическото тѣло на човѣка, но и върху психиката му. Достатъчно е да дадете само една чайна лъжичка отъ тази есенция на нѣкой неразположенъ човѣкъ, за да стане веднага веселъ, доволенъ. Сладчината смекчава човѣшкия характеръ. Ето защо, съвременнитѣ хора трѣбва да ядатъ сладки нѣща, не сладки физически, но психически сладки. Бждещитѣ учени ще знаятъ, какъ и на какви мѣста да сядятъ плодетѣ, за да се развиватъ въ тѣхъ ония елементи, именно, които действуватъ лѣчебно и въ физическо, и въ психическо отношение. Различнитѣ плодове се сядатъ презъ различни дни и месеци на годината. Всѣко дърво се сади по специфиченъ начинъ. Деньтъ за посаждане на всѣко дърво е въ зависимостъ отъ времето, презъ което се развиватъ известни сили въ природата. Всѣко дърво, посадено въ опредѣления за него день, съдържа въ себе си соковетѣ на живота. Понеже това време не може още да се спази, затова дърветата, както и цвѣтята, не съдържатъ тия лѣчебни и жизнени сокове, каквито би трѣбвало да съдържатъ. Сжщото се забелязва въ всички нѣща, вследствие на което навсѣкжде сжществува вжтрешна дисхармония.

Днесъ въ цѣлия свѣтъ се проповѣдва Христовото уче-

ние, но същевременно се казва, че не е дошло още времето да се приеме и приложи това учение. Хората изучаватъ богословие, говорятъ за вѣра въ Бога, но като дойде до приложение, виждатъ, че тѣхната вѣра не може да ги спаси. Нѣкой казва, че вѣрва въ Бога, но като направи едно престѣпление, законитѣ на държавата го хващатъ, сждатъ го и го турятъ въ затворъ. — Ама азъ вѣрвамъ въ царя, въ държавата. — Вѣрата е едно нѣщо, а спасението — друго. Да вѣрвашъ, това е твоя длъжностъ. Да се спасишъ, това значи, да знаешъ законитѣ на държавата и да ги изпълнявашъ. Като вѣрвашъ въ Бога и Го обичашъ, ти ще изпълнявашъ Неговитѣ закони и ще бждешъ спасенъ. Вѣрване, което е наложено чрезъ законъ, чрезъ указъ, е суевѣрие, което не принася никаква полза. Суевѣрието не спасява, но и вѣрата сама не спасява. Вѣра безъ любовъ нищо не е. Затова ние казваме: Люби Бога! — Може ли да любимъ Бога? — Може. Единствената привилегия на човѣка предъ другитѣ животни седи въ това, че му е дадена възможность да люби Бога и да изпълнява волята Му. Който спазва тия нѣща, той не може да върши престѣпления. Кой царъ иска поданицитѣ му да вършатъ престѣпления? Всѣки царъ се радва на ония свои поданици, които отъ любовъ къмъ него изпълняватъ законитѣ на държавата. Всѣки гражданинъ, който отъ любовъ къмъ своя царъ изпълнява законитѣ на неговата държава, той ще бжде готовъ да изпълнява и волята Божия. Сегашнитѣ хора не изпълняватъ нито законитѣ на държавата, нито Божественитѣ. Тѣ сж готови само да се бунтуватъ, да бушуватъ въ себе си противъ природата, противъ живота, противъ свѣта, че не билъ създаденъ, както трѣбва. Казвамъ: Когато се натъкнешъ на злото въ себе си, воювай! Когато дойдешъ до добритѣ сили въ себе си, работи! Въ това седи геройството, юначеството на човѣка. Какво правятъ съвременнитѣ хора? Като се натъкнатъ на злото вънъ или вътре въ себе си, тѣ се готвятъ да се хвърлятъ отъ канари, да се убиватъ или да се даватъ. Въмсто да мислятъ, какъ да се убиватъ, по-добре нека отидатъ на нивата да копаятъ, да изработятъ нѣщо. Разумниятъ човѣкъ ще отиде на нивата, ще копае и ще си каже: Свѣтътъ е Божий. Азъ ще работя, ще живѣя и ще благодаря за това, което Богъ ми е далъ. Като изгуби вѣрата си, като изгуби смисъла на живота, човѣкъ казва: „Човѣкъ за човѣка е вълкъ.“ Тази пословица не е права. Първоначално човѣкъ за човѣка е билъ братъ, но отпосле, когато е изгубилъ лю-

бовъта и вѣрата си къмъ Бога, той е казалъ, че човѣкъ за човѣка е вълкъ.

„И пакъ въ друга сѣбота влѣзе въ съборището и поучаваше.“ Христосъ поучаваше хората, защото имаше за задача да образува едно ядро отъ хора съ високо съзнание, които да бждатъ носители на Божественото учение. Той казвалъ на ученицитѣ си да работятъ за това, въ което Богъ е благоволилъ. Христосъ казва на ученицитѣ си: „Нѣма човѣкъ на земята, който да остави баща си и майка си заради мене и да не получи стократно въ този и въ онзи свѣтъ.“ Който не разбира тѣзи думи, казва, че въ този животъ човѣкъ трѣбва да си поживѣе, да се забавлява. Да, ако си глупавъ, ще се забавлявашъ; ако си уменъ, ще учишъ. Тѣй щото, за онѣзи хора, на които съзнанието е будно, Евангелието ще се проповѣдва по новъ, вжтрешенъ пжтъ, а не външно, както до сега се проповѣдвало. Отвѣнъ всички сж изучавали и продължаватъ да изучаватъ Евангелието, но сега трѣбва вжтрешно да се изучава.

Следователно, днесъ хората се нуждаятъ отъ нови разбирания, нови възгледи за нѣщата, нова вѣра. И вѣрата има степени: лековѣрие, суевѣрие, вѣрване и вѣра. Вѣрата минава най-после въ знание. Знанието, обаче, не предвижда натрупване. Да трупашъ знание, това не подразбира още приложение. То е излишенъ баластъ, отъ който човѣкъ трѣбва да се освободи. Истинско знание е това, което има приложение. Запримѣръ, казватъ за нѣкого, че умрѣлъ. Тѣ знаятъ, че е умрѣлъ, а не знаятъ, какво може да стане по-нататкъ съ него. Това не е знание. Който знае нѣщата, той веднага ще разбере, дали този човѣкъ спи, или, наистина, е умрѣлъ, дали ще възкрѣсне, или не. Всички хора не могатъ да бждатъ живи, но всички хора могатъ да възкрѣснатъ. Това е законъ. Христосъ пкъ никога не е умиралъ. Следователно, може да се помогне само на онзи, който разбира закона за възкресението и вѣрва въ него. Защото, казано е, че безъ вѣра никой не може да угоди на Бога, или безъ вѣра никой не може да бжде щастливъ. Какво щастие може да очаквате, ако изгубите вѣра въ баща си, въ майка си, въ брата и сестра си, въ приятели и познати? Щомъ изгубите вѣра въ своитѣ ближни, вие ще изпаднете въ положение да мислите, че всички хора ви преследватъ. — Ами какъ ще познаемъ, кой човѣкъ какъвъ е? — Който има вѣра, той вижда нѣщата отдалечъ. Като минава презъ нѣкоя гора, той ще види, че разбойници го причакватъ, ще знае тѣхно-

то скривалище и ще ги заобиколи. Ако иска да се срещне се тях, ще вземе торба съ злато въ ржцетъ си, ще се приближи къмъ тяхъ и ще каже: вѣрвамъ, че вие сте добри хора, искате да живѣте щастливо, но трѣбва да се пазите, да не паднете въ изкушение. Ето, вземете тази торба, идете дома си, яжте и пийте.

Питамъ: Кой богатъ човѣкъ е взелъ торбата си съ пари и ги е раздалъ на разбойници? Ако богатиятъ човѣкъ постъпи по този начинъ съ разбойниците, мислите ли, че тѣ ще насочатъ пушката си срещу него? И Богъ постъпва така съ лошитѣ хора. Понѣкога той дава на лошитѣ хора повече, отколкото на добритѣ. Запримѣръ, единъ лошъ човѣкъ мисли да обере нѣкой добъръ, богатъ човѣкъ и после да го убие. За да го избави отъ това престъпление и да спаси живота на добрия, Богъ дава пари, богатство на лошия човѣкъ, да има съ какво да се занимава. Следователно, за лошия човѣкъ е по-добре да бжде богатъ, отколкото сиромашъ. И за добрия е по-добре да бжде сиромашъ, отколкото богатъ. Това не сж абсолютни закони, но правила, които трѣбва да се разбиратъ. Обаче, външната сиромашия не прави човѣка сиромашъ. Никога не допускайте въ себе си мисълта, че сте сиромаси. Ако имате сърдце, което черпи своитѣ сокове отъ водата, т. е. отъ великия животъ, вие сте най-богатиятъ човѣкъ въ свѣта. Наблюдавайте влюбения момъкъ или влюбената мома. Като се влюбятъ, тѣ считатъ себе си за най-богати хора. Защо? — Защото тѣ любятъ, тѣ притежаватъ сърдцето на своя възлюбенъ или на възлюбената си. Момъкътъ казва на момата: Ти си моятъ ангелъ, моето щастие. Готовъ съмъ живота си да пожертвувамъ заради тебе, само не ме напускай. Външно тази мома може да е бедна, но тя е богата вътрешно, по сърдце. На какво отгоре момъкътъ е готовъ на всички жертви? — За любовта.

Всѣки се стреми къмъ любовта, иска да я придобие. Защо хората не могатъ да я придобиятъ? — Защото се занимаватъ съ чуждитѣ работи. Колкото вѣрващи, колкото религиозни хора съмъ срѣщалъ досега, всички се занимаватъ съ погрѣшкитѣ на другитѣ хора. Не е лошо човѣкъ да говори за погрѣшкитѣ на хората, но той трѣбва да е готовъ да плати за тяхъ. Да плащате за погрѣшкитѣ на хората, подразбира да имате готовностъ да помагате. Когато говорите за болнитѣ, трѣбва да ги лѣкувате. Следователно, ако не сте готови да помогнете на болния, по-добре не говорете за болестта му. Щомъ говорите за болестта му, вие

трѣбва да вземете участие, да го излѣкувате. Сжщиятъ законъ се отнася и за злото, и за доброто въ свѣта. Ако си добъръ човѣкъ и говоришъ за злото, гледай да премахнешъ това зло; ако си добъръ човѣкъ и говоришъ за доброто, гледай да усилишъ това добро. Религиознитѣ, вѣрващитѣ хора, казватъ: Ние сме грѣшни хора, но понеже вѣрваме въ Христа, Той ще ни спаси, ще се простятъ грѣховетѣ ни. — Има нѣща, които се прощаватъ на всички хора, но на ония, които се стремятъ къмъ съвършенство, нищо не се прощава. Единственото нѣщо, което може да ги спаси, да заличи грѣховетѣ имъ, това е желанието имъ да не правятъ повече грѣхове. Щомъ престанатъ да грѣшатъ, едновременно съ това и грѣховетѣ имъ се заличаватъ. Щомъ ликвидиратъ съ злото, доброто ще започне да тече презъ тѣхъ и само по себе си ще ги изчисти. Не е въпросъ само да прави добро, но първо човѣкъ трѣбва да обича. Нека прави добро, нека обича, нека има много приятели, но тѣзи приятели да бждатъ по сжщество такива, а не само по форма. Това значи: между онзи, който обича и когото обичатъ, трѣбва да сжществува вътрешна хармония. Тази хармония ще внесе радостъ и веселие въ тѣхнитѣ души. Тази хармония ще внесе свѣтлина въ умоветѣ имъ, правилно да разбиратъ и прилагатъ нѣщата.

Съвременнитѣ хора страдатъ по причина на тѣхнитѣ криви разбирания, поради отсжствие на свѣтлина въ тѣхнитѣ умове. Запримѣръ, мнозина отъ съвременнитѣ хора мислятъ, че като любятъ Бога и вѣрватъ въ Него, ще заприличатъ на калугери, облѣчени въ черни, отшелнически дрехи, отказали се отъ свѣта, турили предъ очитѣ си завеса, да не погледнатъ жена, нито мжжъ, да не пожелаятъ нищо, освенъ каквото хората имъ дадатъ. — Не, това е криво разбиране. Да любишъ Бога, да вѣрвашъ въ Него, това значи да бждешъ истински свободенъ човѣкъ: да гледашъ съ широта на всичко около себе си, да гледашъ свободно и мжже, и жени, навсѣкжде да виждашъ чистото и доброто и да му се радвашъ. Ти ще обичашъ всички хора, всички живи сжщества. Да обичашъ човѣка съ великата любовъ, това значи, при най-малкото докосване до него да предадешъ нѣщо. Ще кажете: Тази любовъ допуска ли цѣлувки? — Само на природата е позволено да цѣлува. Цѣлуне ли веднѣжъ човѣка, тя внася въ него нѣщо особено. Той помни тази цѣлувка за вѣчни времена. Нищо лошо нѣма въ цѣлувката, лошото е въ желанието, което е вложено въ нея.

Нѣкой казва: Обичамъ те, искамъ да те цѣлуна. — Ще ме цѣлунешъ, но после ще ме окачишъ на дървото. И Юда цѣлуна Христа така. Другъ казва: Да му кажа една сладка дума, че после ще го зарежа, ще го напусна. — Ти ще напуснешъ, но и тебе ще напуснатъ. Ти залъгвашъ, но и тебе ще залъгватъ. Приятно е залъгването, но въ залъгването не трѣбва да има лъжа. Когато пожелаешъ да цѣлунешъ нѣкого, ще му кажешъ: Слушай, братко, искамъ да те цѣлуна по актьорски, като на сцената, а не по сжщество. После да не ми искашъ смѣтка, да правишъ въпросъ отъ тази цѣлувка. Докато игрешъ на сцената, въ нѣкоя драма, трагедия или комедия, ти ще правишъ това, което не ти е приятно, но щешъ не щешъ, ще играешъ. Ще се приближи нѣкой актьоръ при тебе, ще те цѣлуне и ще каже: Цѣлувамъ те по актьорски, не по сжщество. Да не правишъ после въпросъ отъ тази цѣлувка.

Като слушате да се говори за цѣлувката, ще намѣрите, че този разговоръ не е Божественъ. Значи, разговорътъ за цѣлувката не е Божественъ, а вашиятъ животъ е Божественъ. Ако животътъ ви бѣше Божественъ, и цѣлувката ви щѣше да бжде такава. Ако животътъ на хората бѣше Божественъ, той щѣше да ги изведе на добъръ край. Тогава тѣ нѣмаше да говорятъ за спасението, защото само по себе си то щѣше да дойде. Спасението не е механически процесъ, но дълбокъ вътрешенъ процесъ, който е свързанъ съ процеса на чистенето. Когато Божествената Любовь влѣзе въ човѣка, Тя ще го очисти. Само изворътъ е въ сила да очисти човѣка. Всѣки, който се е докосналъ до извора на любовта, все е получилъ нѣщо отъ него. Изворътъ е взелъ нѣщо отъ човѣка, като сжщевременно му е далъ нѣщо отъ себе си — станала е правилна обмѣна. При това взимане и даване, човѣкъ трѣбва да направи балансъ, една равнотежност, и да благодари за това, отъ което се е освободилъ и за това, което е получилъ.

Когато хората не разбиратъ отношенията, които трѣбва да сжществуватъ между Бога и тѣхъ, тѣ се натъкватъ на противоречия, които не могатъ да разрешатъ, вследствие на което страдатъ, мжчатъ се, плачатъ. Сегашнитѣ хора се намиратъ надъ 13-та сфера, но тѣхниятъ свѣтъ не е лошъ. Тѣ не разбиратъ условията на своя животъ, затова страдатъ. За да се справятъ съ тия условия, тѣ трѣбва да изучаватъ своитѣ мисли и чувства, да проследятъ, въ коя секунда, въ коя минута или въ кой часъ презъ деня сж дошли

въ тѣхъ една или група мисълъ, колко време ще трае и т. н. Дръжте си дневникъ за характера на всѣка мисълъ, за времето, презъ което е дошла тази мисълъ и за трайността ѝ. Вие не се сѣщате да правите такива изследвания. Момъкътъ казва: Днесъ ми дойде една хубава мисълъ на ума, но въ този моментъ срещнахъ една красива мома, и сърдцето ми трепна. Щомъ сърдцето ми трепна, хубавата мисълъ отлетѣ. Отъ този моментъ момъкътъ не може да се избави отъ красивата мома. Щомъ сърдцето му трепне по красивата мома, неговата работа е свършена вече. Ако мисли, че може да се освободи отъ нея, той се лъже. Презъ цѣлия му животъ тя ще му се явява въ различни костюми, а въ сжщностъ тя е една и сжща — първата мома, която нѣкога е видѣлъ. И когато момата срещне момъкъ, за когото сърдцето ѝ трепне, и тя не може да се освободи отъ него презъ цѣлия си животъ. Нѣкои ще кажатъ, че искатъ да чуятъ нѣщо хубаво. Какво по-хубаво искате отъ любовта? Да се обичатъ душигѣ, да се любятъ — това е най-хубавото, най-великото нѣщо въ свѣта. Азъ бихъ предпочелъ да говоря за любовта на двама млади, отколкото за това, че нѣкой свършилъ единъ, два или повече факултета. Когато се обичатъ, хората придобиватъ истинско знание. Не само това, но любовта усилва паметта. Малцина сж ония, които разполагатъ съ силна паметъ. Казва се за Омира, че разполагалъ съ голѣма паметъ. Човѣкъ трѣбва да работи върху себе си, да развива своята паметъ.

Съвременната култура е дошла до единъ кръстопѣтъ, до едно преходно положение, откъдето трѣбва да поеме пѣтя къмъ истинското знание. Които не разбиратъ това, казватъ, че трѣбва да скжсатъ съ миналото. — Не, не трѣбва да скжсате съ миналото, но трѣбва правилно да разрешите въпросигѣ на миналото. Не сте вие, които трѣбва да кжсате съ вашето минало. Вашиятъ учителъ трѣбва да дойде съ ножицитѣ си и внимателно да скжса връзкитѣ съ миналото ви, както бабата идва при новороденото дете, отрѣзва пѣпа му и после го завързва. Следъ това бабата предава детето въ ръцетѣ на майката. То мисли, че се е освободило вече отъ майка си, но скоро ще се види пакъ въ нейнитѣ ръце. Тя сега го кърми, отхранва и отглежда. Детето продължава да живѣе при майка си, но вече при други условия — вънъ отъ нея. Сжщо така и природата е постоянно около васъ, но при различни аспекти. И вие, като детето, искате да се освободите отъ тежкитѣ условия, отъ

утробата на майката, да излѣзете на бѣлъ свѣтъ и казвате: Да се освободимъ отъ лошитѣ условия, отъ лошитѣ хора, да отидемъ на онзи свѣтъ при добритѣ хора. Въ това отношение вие мязате на онзи интелигентенъ вълкъ, който срещналъ една овца и ѝ казалъ: Азъ свършихъ четири факултета; дотегна ми вече да живѣя между глупавитѣ, между лошитѣ хора. Искамъ да поживѣя малко между добритѣ, между благороднитѣ хора. Като чула това лисицата, която сжщо така свършила четири факултета, запитала вълка: Следъ като си свършилъ толкова науки, жбитѣ ти поне отжпиха ли се малко? — Не, тѣ станаха по-остри, по-яки. — Щомъ е така, ще знаешъ, че кждето и да отидешъ, все сжщитѣ отношения ще създадешъ. Значи, въпросътъ не се отнася до външната промѣна. Човѣкъ трѣбва вътрешно да се измѣни — по сърдце и по умъ.

Сега, като говоря по този начинъ, виждамъ, че безъ да искамъ, натискамъ ранитѣ ви и причинявамъ болка. Понѣкога това е неизбежно. Както и да пипамъ ранитѣ ви, съ каквото и да ги мажа, все ще усѣтите болка. Азъ мисля, че вие сте герои, ще издържите на тия болки. Които сж слаби, да не дохождатъ да ме слушатъ. Които пъкъ искатъ да ме слушатъ, но не могатъ да издържатъ, нека стоятъ надалечъ, оттамъ да ме слушатъ. Онѣзи пъкъ, които искатъ да се излѣкуватъ, нека бждатъ герои да ме слушатъ. Азъ ще имъ дамъ начинъ, коренно да се излѣкуватъ. Азъ искамъ да ви помогна, нѣмамъ намѣрение да ви забавлявамъ. Казвате: Като отидемъ на онзи свѣтъ, ще ни посрещнатъ тържествено. Лъжете се. Ако живѣете по Божественъ начинъ и създадете правилна връзка съ Бога, ще ви приематъ тържествено. Иначе, никжде нѣма да ви посрещнатъ добре. Невидимиятъ свѣтъ се радва на всѣка душа, която учи, която работи отъ сърдце. Когато грѣшникътъ се разкайва за грѣховетѣ си и измѣни своя животъ, всички се радватъ за неговото повдигане. Кой нѣма да се радва, когато чуе, че единъ сждия, който е онеправдалъ стотици хора, съзнае погрѣшкитѣ си, разкае се за тѣхъ и отиде при всѣкиго да се извини? Този сждия съзнава погрѣшкитѣ си и решава да служи на правдата и на истината. Ако е онеправдалъ десетъ души и ги осждилъ да платятъ по десетъ хиляди лева, които впоследствие той задържалъ за себе си, трѣбва да направи следното: Да отиде при първия човѣкъ, когото онеправдалъ и да му рзправи всичко несправедно, което е извършилъ къмъ него. Следъ това да му каже: Ето, вземи тѣ-

зи десетъ хиляди лева назадъ. После да отиде при втория, при третия, до десетия. Като даде на всички по десетъ хиляди лева и имъ се извини, ще олекне на съвестта му и ще заживѣе новъ, чистъ животъ.

Това значи да си създаде човѣкъ приятели отъ неправдата. Какво става въ съвременното сждопроизводство? Запримѣръ, двама души се сждятъ: онзи, който е на правата страна, нѣма сжществени доказателства за това; който е на кривата страна, има сжществени доказателства, които го изкарватъ правъ. Сждията разбира това, но се основава на законитѣ, на защитата на адвокатитѣ и осжда първия да плати десетъ хиляди лева. Ако сждията е решилъ да служи на истината, ще се обърне къмъ втория съ думитѣ: Колко ти дължи обвиняемиятъ? — Десетъ хиляди лева. — Понеже искамъ да бжда справедливъ ето, вземи тѣзи десетъ хиляди лева отъ мене. Колко такива сждии има въ свѣта? Ще кажете, че сегашното право не позволява да се решаватъ въпроситѣ по този начинъ. Сегашното право не позволява, но бждещето право ще позволява. Сегашното възпитание не позволява, но бждещето ще позволява. Ако въ България се яви единъ такъвъ сждия, веднага ще го уволнятъ и ще кажатъ, че дѣската му е мръднала. Защо? — Защото той нѣма право да измѣня законитѣ. Той трѣбва да сжди споредъ законитѣ. Обаче, онзи, който получи права сждба, ще каже, че нѣма другъ сждия като този. Той отсжда дѣлата право. Хората ще бждатъ доволни отъ него, но другитѣ сждии ще възстанатъ противъ него и ще му забранятъ да постѣпва така.

Следователно, при сегашнитѣ условия на живота, ние виждаме, че хората си препятствуватъ едни на други. Ако нѣкой иска да приложи Божественото учение, веднага ще излѣзатъ срещу него и ще му кажатъ, че не е време за това. Веднага църквитѣ, обществото, философскитѣ системи ще се противопоставятъ на това учение подъ предлогъ, че щѣло да развали нравитѣ, щѣло да разруши обществения строй и т. н. Кое трѣбва да сжществува преди всичко: черковата или Божиитѣ закони? Тѣлото ли трѣбва да сжществува на първо мѣсто или душата? Божиитѣ закони сж сжществували преди всички черкови. Душата е сжществувала преди тѣлото. Душитѣ създаватъ тѣлата, но тѣлата не могатъ да създаватъ души. Божиятъ законъ трѣбва да се приложи на първо мѣсто и споредъ него да се преобразятъ всички научни и философски системи, споредъ него да се преустроятъ всички

държави. Ако държави се преустройватъ, колко повече трѣбва да преустроимъ нашия животъ, да имаме реална опитностъ въ живота, да познаемъ Първата Причина, Която урежда всички нѣща! Съвременниятъ свѣтъ се нуждае отъ работници, на които може да разчита. Разумниятъ, добритъ хора ще оправятъ свѣта, а не паритъ. Хората на Божественото учение ще оправятъ свѣта. За тази целъ трѣбва да се приложи това учение. За да приложите това учение, преди всичко, вие трѣбва да вѣрвате на Божественото начало въ себе си. Безъ тази вѣра никакъвъ успѣхъ не можете да имате.

Днесъ хората не успѣватъ, понеже иматъ много човѣшки желанія. Човѣшкитъ желанія сж преходни, вследствие на което хората се намиратъ предъ голѣми разочарования. Тѣ търсятъ приятели, но и въ тѣхъ се разочароватъ. Мжжтъ търси жена, която да му е вѣрна, но като я намѣри, скоро се разочарова. Жената търси мжжъ, на когото да уповава въ живота, но като намѣри такъвъ, и въ него се разочарова. Който иска да не преживѣва никакви разочарования, той трѣбва да приеме Божественото учение въ себе си. Тогава той ще намѣри вѣрни приятели, ще намѣри мжжъ или жена, на които всѣкога да разчита, ще намѣри такъвъ баща, който доброволно, отъ съзнание ще бжде готовъ на всѣкакви жертви за него. Въ бждещия животъ всѣки ще работи, ще разчита на себе си, нѣма да очаква само на родителитъ си. Въ семействата всѣки ще работи за всички и взаимно ще си помагатъ. Само при такива условия може да се очаква нѣкакво щастие. Обаче, тъй както хората живѣятъ днесъ, никакво щастие не може да се очаква. Тѣ раждатъ деца, отглеждатъ ги, изучаватъ ги, но въ края на крайщата тѣхнитъ деца ги оставатъ безъ никакво уважение и почитание. Единъ денъ споменътъ за тия хора ще се заличи, отъ тѣхъ нищо нѣма да остане. Като не вѣрватъ въ бждещъ животъ, хората турятъ паметници, кръстове върху гробоветъ на своитъ близки, съ което искатъ да увѣковчатъ името имъ. Чудно нѣщо! Тѣ не вѣрватъ въ другъ животъ, а говорятъ, че трѣбва да оставятъ паметници следъ смъртта си. Защо имъ сж паметници, щомъ мислятъ, че съ смъртта всичко се свършва? Ако пакъ вѣрватъ, че и следъ смъртта си ще живѣятъ, тогава да си направятъ по единъ паметникъ като Айфеловата кула.

„И пакъ въ друга сжбота влѣзе въ съборището и поучаваше.“ На какво поучаваше Христосъ хората? — Той ги

учеше, какъ да живѣятъ споредъ Божията Любовь. Когато влѣзе въ живота на човѣка, тази любовь непременно ще му придаде нѣщо. Тя ще увеличи малкитѣ работи. Тази любовь ще подхрани и най-малкитѣ добродетели въ човѣка. Силата на човѣка седи въ малкитѣ добродетели. Една малка добродетель, като се увеличи, става грамадно нѣщо. Следователно, не се отчайвайте отъ малкитѣ добродетели. Малкитѣ добродетели сж като малки израстъци, които показватъ, че грамадни сили действуватъ въ васъ за повдигането ви. Ето защо, работете върху малкитѣ добродетели въ себе си, за да ги превърнете въ голѣми. Благодарете на малкия животъ въ себе си, за да придобиете голѣмия, вѣчния животъ. Това проповѣдвалъ Христосъ въ сжботния день.

Христосъ поучавалъ хората по два начина: на външнитѣ хора говорилъ съ притчи, а на ученицитѣ си давалъ опити и знания. Той правилъ чудеса, възкрѣсвалъ мъртви, но никому не казвалъ, какъ прави това. На ученицитѣ си, обаче, казвалъ, че следъ възкресението Му тѣ ще правятъ по-голѣми чудеса отъ Неговитѣ. Той ги запознавалъ съ идеята за братството. Говорилъ имъ за богатството, което се крие въ ума и въ сърцето на човѣка. Давалъ имъ методи да отварятъ сърдцата на богатитѣ хора. За всѣко човѣшко сърдце и за всѣки човѣшки умъ има специаленъ ключъ, съ който се отварятъ. Който намѣри ключа на едно сърдце, той не трѣбва да го задържа за себе си, но да го даде на притежателя му. Много богати хора сж загубили ключа на своето сърце. Въ това седи злото на свѣта. Като намѣрите ключа отъ сърдцето на нѣкой човѣкъ, ще му го дадете и ще кажете: Заповѣдай, вземи ключа отъ сърдцето си! Той ще вземе ключа и ще ви благодари, защото до този моментъ богатството му е било заключено.

Какво нѣщо представя ключътъ на човѣшкото сърдце? Ключътъ на сърдцето е любовта. Само любовта отваря човѣшкото сърдце. Докато нѣма любовта въ себе си, човѣкъ нищо не знае. Който е придобилъ любовта, той е миналъ отъ смъртъ въ животъ. Който се съмнява, който се колебае, той не е опиталъ още, какво нѣщо е любовта. Щомъ познаешъ любовта, ти ще напишешъ съ ржката си: Първиятъ моментъ на любовта подразбира първа стѣпка къмъ Вѣчния Животъ и къмъ абсолютната вѣра. Следъ това ще кажешъ: Азъ зная вече, че всички хора сж братя помежду си. Да съзнаешъ това, значи да видишъ лицето на Бога. Който веднѣжъ само е видѣлъ това лице, той люби всички

живи същества. Докато тази любов не влѣзе въ сърдцата ви и не минете отъ смъртъ въ животъ, вие нищо не сте придобили. Щомъ придобиете любовта, тогава ще разберете, че животътъ не е нито въ богатството, нито въ силата, нито въ славата и величието. Смисълътъ на живота е въ любовта. Азъ не говоря за обикновената любов и за обикновенитѣ чувства. Тѣ сж предговоръ само къмъ Божествената любов. Можете ли да придобиете тази любов? Ако не днесъ, поне въ бждеще, всички хора могатъ и трѣбва да придобиятъ любовта. — Ама ние вѣрваме въ Бога! — Не е въпросъ за вѣра, но за любовта. Вѣрващи хора има навсѣкжде, но сега се изискватъ хора на любовта. Въ правъ смисълъ на думата безвѣрници не съществуватъ. Всѣки човѣкъ вѣрва въ нѣщо; всѣки има нѣкакъвъ идеалъ. Срѣщате единъ младъ момъкъ, който казва, че не вѣрва въ Бога. Той не вѣрва въ Бога, но вѣрва въ своята възлюбена. За него тя е Богъ. Всички хора, богати и бедни, учени и прости, силни и слаби иматъ по единъ свой Богъ. Споредъ мене, въ свѣта има малко силни хора. Защо? — Защото нѣматъ любовъ въ себе си. Силни хора сж само тия на любовта. Който люби, който не умира, само той е силенъ човѣкъ. Силниятъ може да каже: „Ние нѣма да умремъ, но ще се измѣнимъ“. Да се измѣнимъ само, значи да запазимъ съзнанието си. Въ този смисълъ смъртта подразбира събличане отъ една дреха и обличане въ друга по-хубава, по-свършена. Така и змията съблича кожата си, но не умира. Въ същность човѣкъ живѣе въ съзнанието си, а не въ тѣлото си. Нима банкерътъ не живѣе, следъ като изгуби паритѣ си? Нима учениятъ не живѣе, когато изгуби знанието си? Обаче, има разлика между първия животъ на банкера, на учения и втория имъ животъ, когато сж изгубили богатството си, било въ пари, било въ знание. За да се справятъ съ второто положение, съ загубитѣ си, тѣ трѣбва да иматъ свѣтълъ умъ, да разбератъ, че смисълътъ на живота не е въ паритѣ, нито въ знанието, но въ любовта.

Сега желая на всички да слушате Христа въ една отъ тия сжботи. Съжалявамъ, че днесъ поне не е сжбота, но недѣля — първиятъ день на седмицата. Закъснѣли сте по буква на нѣщата, но не и по духъ. По духъ днесъ е сжбота. Защо? — Защото слушате Словото Божие. Привидно вие сте направили недѣлния сжбота. Така единъ българинъ привидно замѣстилъ дървеното масло съ свинска масъ. Той билъ боленъ и отишълъ при единъ лѣкаръ да се прегледа. Лѣка-

рътъ му казалъ, че, за да оздравѣе, трѣбва да яде дървено масло. Този българинъ билъ беденъ човѣкъ, нѣмалъ пари за дървено масло. Върналъ се у дома си и започналъ да мисли, какъ да изпълни предписаното отъ лѣкаря. Дошло му на умъ, че ималъ свинска масъ и си рекълъ: Ще опитамъ да прекарамъ свинската масъ презъ малка дупчица, да тече като дървено масло. Намислилъ и приложилъ това. Скоро следъ туй оздравѣлъ. Доволенъ, че е здравъ вече, той отишълъ при лѣкаря да му благодари. — Хубаво ли бѣше дървеното масло? — Хубаво бѣше, помогна ми. Значи, той трансформиралъ свинската масъ въ дървено масло и се излѣкувалъ. Следователно, по този начинъ всѣки човѣкъ може да трансформира нѣщата, отъ лоши да ги превръща въ добри. Не е въпросътъ въ буквата на нѣщата. Въ изключителни случаи свинската масъ може да замѣсти дървеното масло. Обаче, има свине, на които масъта по никой начинъ не може да се употребява.

И тъй, турете въ ума си мисълта да работите съ Божията Любовь. Тя ще ви научи на много нѣща. Не е достатъчно само да вѣрвате въ любовта, но трѣбва да рабстите съ нея. Досега е било само съ вѣра, но отсега нататъкъ се иска работа, приложение. Нѣкои търговци поставятъ въ търговията си следното правило: Днесъ съ пари, утре безъ пари. — Не, вѣрата е едно, а знанието друго, тѣ не могатъ да се замѣстватъ. Вѣрата донася едно нѣщо, знанието донася друго — и дветѣ сж необходими. Истинско знание е снова, което има приложение въ цѣлокупния животъ, а не специално въ нашия личенъ животъ. Защо ми е знание, ако то не може да ми помогне при всички трудни условия на живота, или ако не може да обясни причинитѣ на всѣко нѣщо? Знанието на химията, на физиката, на астрономията, на астрологията и на всички останали науки иматъ смисълъ, когато могатъ да се приложатъ въ живота, да измѣнятъ лошитѣ аспекти на човѣшкия животъ въ добри. Гнѣвенъ си, воювашъ, ще знаешъ, че имашъ работа съ Марсъ, затова разумно ще се разговаряшъ съ него, да го заставишъ да обърне добрата си страна къмъ тебе. Подозрителенъ, критиченъ си, ще знаешъ, че имашъ работа съ Сатурнъ. Поговори съ него, кажи му, че познавашъ, че те изпитва. Нека обърне другата, свѣтлата си страна къмъ тебе. Поговори му малко за Венера. Щомъ чуе името ѝ, той веднага ще се усмихне, ще се разположи. Като дойде Венера и започне да те изпитва, да играе срещу тебе, кажи ѝ: Слушай, позна-

вамъ те, не мисли, че ще ме залъжешъ. Покажи ми другата страна на твоето естество. Разкажи ми, какъ и защо хората те обичатъ. Ако ми обяснишъ този въпросъ, ще те запозная съ единъ сериозенъ господинъ. Тя погледне, види Сатурна и веднага отваря торбата си съ добритъ аспекти.

И тъй, всѣки човѣкъ трѣбва да приложи своята вътрешна наука, своето вътрешно знание въ живота си, за да се сприятели съ лошото въ себе си, както и съ всички лоши работи въ свѣта. Всѣки човѣкъ, билъ той добъръ или лошъ, има две торби. Въ едната торба държи лошитъ си работи, а въ другата — добритъ. Когато предизвикате добрия човѣкъ, той изважда на лице торбата съ лошитъ си работи. Когато се отнесете добре съ лошия човѣкъ, той изнася на лице торбата съ добритъ си работи. Като знаете това, трѣбва да бждете внимателни къмъ хората. Който разбира великитъ закони, той знае, че Богъ работи и съ доброто, и съ злото. Като гледате по този начинъ на нѣщата, вие ще знаете, защо доброто и злото съществуватъ едновременно въ живота и въ природата. Вие едва сега започвате да изучавате злото. Ще кажете, че въ свѣта не съществува нито зло, нито добро. Това сж философски разбирания. Не е достатъчно само на теория да се говори това, но следъ като приложи тази теория въ живота си, човѣкъ трѣбва да има нѣкакъвъ резултатъ. За себе си само човѣкъ може да казва, че нѣма добро и зло въ свѣта. Защо? — Защото той е разбралъ, какво нѣщо представятъ злото и доброто. Само при това положение човѣкъ работи съзнателно и съ доброто, и съ злото: злото въ себе си ограничава, а на доброто дава свобода да се прояви. Забелязано е, че когато хората вървятъ по пътя на злото, всѣкога биватъ ограничени; когато вървятъ по пътя на доброто, всѣкога биватъ свободни. Тази е една отъ великитъ истини въ живота. Всѣкога вършете доброто — това е пътятъ на любовта.

17. Недѣлна беседа отъ Учителя, държана на 26 май, 1929 г.
София. — Изгрѣвъ.

Огънь да запала.

„Огънь дойдохъ да тура на земята.“ *)

„Огънь дойдохъ да тура на земята.“ Нѣкога още Христосъ е изказалъ това изречение, но то е познато на всички хора, особено на домакинитѣ. Мжжътъ казва на жена си: Студено е вънъ. Моля ти се, запали огъня! Колкото по-скоро го запалишъ, толкова по-добре. Хората философствуватъ върху огъня, какво нѣщо представя той, какъ е произлѣзълъ, но философията не разрешава живота. Философията е особенъ родъ забава въ живота. Когато иска да се забавлява, човѣкъ трѣбва да стане философъ. Ако човѣкъ не философствува, главата му ще пати. Това не значи още, че като стане философъ, човѣкъ много ще придобие, но поне ще се забавлява, както се забавляватъ хората, когато отиватъ на театъръ, на концертъ и т. н. Следователно, когато казватъ за нѣкого, че е философъ, намирамъ, че той е избралъ най-хубавото забавление въ живота. Когато казватъ за нѣкого, че е ученъ човѣкъ, намирамъ, че той е избралъ най-хубавото занятие въ живота. Когато нѣкой каже, че иска да намѣри нѣкакво занятие, казвамъ му да започне да учи. Значи, науката може да се разглежда като занятие.

Днесъ ученитѣ даватъ едно обяснение за науката, философитѣ — друго, религиознитѣ — трето и т. н. Каквито обяснения да даватъ за науката, тѣ сж все едностранчиви. Вие четете обясненията на философитѣ за времето и пространството, за абсолютното въ живота, но нищо не научавате. За изяснение на труднитѣ въпроси на живота, философитѣ привеждатъ редъ доказателства, но тѣхнитѣ доказателства не внасятъ нищо ново въ умоветѣ на хората. Нѣкой философъ ще каже, че внесълъ нова идея въ умоветѣ на хората. Това е толкова вѣрно, колкото е вѣренъ фактътъ, че еднoя си жена е запалила огъня! Нима други жени не сж палили огъня преди нея? Ще се хвали нѣкоя жена, че докато мжжътъ ѝ спалъ подъ юргана, тя запалила огъня. Ще кажете: Какъ е възможно мжжътъ да спи подъ юргана, а жената да пали огъня. Какво лошо има въ това, че мжжътъ спи подъ юргана? Нека жената се радва, че мжжътъ ѝ спи

*) Лука 12 : 49.

подъ юргана. Щомъ престане да спи, работата става опасна. Докато човѣкъ спи подъ юргана, това значи, че е облѣченъ, завитъ съ нѣщо. Щомъ излѣзе вѣнъ отъ юргана, той оголява. Като оголѣе, работата му става опасна. Това сж символи, отношения въ природата, отъ които хората трѣбва да се учатъ. Ако не разбиратъ тѣзи символи и отношения, тѣ ще се натъкватъ на редъ страдания и противоречия, на болести и смущения.

Като не разбиратъ законитѣ на природата, хората се натъкватъ на болести, на страдания, викатъ единъ, втори лѣкаръ и казватъ: Този човѣкъ е отличенъ медикъ. Той е свършилъ медицинъ съ отличие. Каква наука е медицината? Тя е наука за болнитѣ хора и се занимава съ паталогическиятъ състояния на човѣка. Споредъ мене, истински лѣкаръ е онзи, който разбира причината на всѣка болестъ и помага на хората. Той е асистентъ на природата, работи съобразно нейнитѣ закони. Обаче, ако лѣкарътъ гледа на работата си като срѣдство за прехрана, като професия, той по нищо не се отличава отъ копача, който копае, отъ ковача, който чука, отъ писаря, който пише и преписва. Споредъ разбиранията на съвременнитѣ хора, лѣкарътъ става добъръ, опитенъ само следъ дълга практика. Лѣкарътъ трѣбва да практикува, но въ практиката си той трѣбва да има предъ видъ всичко онова, което е въ полза на болния. За тази целъ той първо трѣбва да се допитва до разумната природа, до нейнитѣ велики закони, да не ставатъ усложнения въ организъма. Отъ наше гледище, всѣко усложнение въ организъма се дължи на предизвикана усиленa деятелностъ въ самия организъмъ. Когато организъмътъ не може да издържи на такава усиленa деятелностъ, въ него се явява известно усложнение. Сжщото нѣщо става и съ машинитѣ. Ако машинистътъ усили или ускори деятелността на парната машина, движението на цѣлия тренъ се ускорява, и, ако тя не може да издържи това напрежение, вагонитѣ на трена изкачатъ отъ релситѣ. Тогава всички казватъ, че се е явило нѣкакво усложнение, нѣщо непредвидено въ локомотива, въ парния казанъ, или въ пѣтя. Всичко е възможно, но главната причина седи въ бързината на движението.

Всѣки човѣкъ е докторъ на себе си. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който да не разбира отъ медицина, само че нѣкои сж специалисти лѣкари, а други — любители. Щомъ познава една своя погрѣшка, човѣкъ е вече лѣкаръ. Колкото повече свои погрѣшки познава, толкова по-добъръ специалистъ става,

Всѣки день човѣкъ открива по една своя погрѣшка и започва да говори за нея. Който го слуша, казва, че и той има сжщата погрѣшка. И следъ това започватъ единъ другъ да си препорѣчватъ различни рецепти. И двамата сж доктори, но не забелязватъ, какъ се явява нѣкакво усложнение. Какво усложнение може да се яви? Запримѣрь, срѣщатъ се двама приятели. Единиятъ, въ качеството на докторъ, казва на другия: Ти не обичашъ да плащашъ дълговетъ си. Той мълчи, гледа само. После докторътъ продължава: Освенъ това, ти обичашъ да крадешъ по малко. Той го погледне пакъ, но вече обиденъ, силно засегнатъ. За да се успокои, той дава подъ сждъ доктора, да докаже, че наистина обича да краде, т. е. че е боленъ. Ако фактически се докаже, че е боленъ, т. е. че обича да краде, сждията ще оправдае доктора. Иначе, ще го осжди, че е изкаралъ приятеля си боленъ. Наистина, каква по-голъма болестъ може да сжществува въ свѣта отъ кражбата, отъ лъжата? Това сж болезнени състояния, отъ които човѣкъ трѣбва да се пази. Като посочватъ, че еди-кой си краде, казватъ: Беденъ е човѣкътъ, сиромашията го заставя да краде. Ще излѣзе, че сиромашията оправдава кражбата. Какво ще кажете тогава за богатия, за набожния, който краде? И богати хора крадатъ, и набожни крадатъ. Възможно ли е това? Възможно е разбира се, кражбата е болестъ.

Ще приведа единъ анекдотъ, да видите, какъ набоженъ човѣкъ краде. Единъ богатъ еврейнъ минавалъ презъ една гора и носилъ съ себе си чанта, пълна съ злато. Щомъ дошълъ до едно мѣсто, започналъ да се страхува, да не би нѣкой да го нападне, да го обере. Като се озърталъ надѣсно-налѣво, видѣлъ единъ турчинъ, който се молѣлъ, правѣлъ поклони. Евреинътъ рекълъ: Ето добъръ случай. Ще помоля този турчинъ да ме придружи донѣкжде, да не съмъ самъ. Затова еврейнътъ почакалъ малко, докато турчинътъ свърши молитвата си. Той се приближилъ до него и му казалъ: Братко, виждамъ, че си набоженъ човѣкъ, вдѣхвашъ ми довѣрие. Моля те да ме придружишъ да минемъ заедно гората, защото имамъ пари въ чантата си, страхъ ме е да не ме обераатъ. Турчинътъ се съгласилъ. Като навлѣзли вътре въ гората, турчинътъ извадилъ пушката си, насочилъ я срещу еврейна и му казалъ: Скоро давай чантата съ паритъ! Отъ толкова време се моля на Бога да ми изпрати по нѣкакъвъ начинъ пари, имамъ нужда отъ тѣхъ. Ето, паритъ идатъ предъ краката ми, нѣма да изпусна случая да не ги

взема. — Слушай, ти си набоженъ човѣкъ, можешъ ли да обирашъ хората? Турчинътъ отговорилъ: Да се моля на Бога, това е мой дългъ; да обирамъ хората, това е мой занаятъ. Както виждате, евреинътъ има една философия, турчинътъ — друга философия, и всѣки постъпва споредъ своята философия.

Който не разбира тия нѣща, той ще се чуди, какъ е възможно човѣкъ да лъже, да краде. Ако разглеждате тия нѣща като болезнени състояния въ човѣка, възможни сж и кражбата, и лъжата. Има случаи въ живота, когато жени на богати мъже крадатъ. Отива въ нѣкой магазинъ да купи нѣщо и, докато търговецътъ донесе това, което иска, жената е откраднала вече нѣколко предмета. Като знае тази слабостъ на жена си, мъжътъ предупреждава търговеца, че жена му страда отъ тази болестъ, затова нека представи смѣтка на откраднатитѣ вещи, да ги заплати. Тази болестъ у хората се нарича „клептомания.“ Тази слабостъ се обяснява съ любовъ къмъ събиране на различни вещи, стари или нови — безразлично. Много хора обичатъ старитѣ вещи, старинитѣ. Тѣ не крадатъ, но ги купуватъ евтино, а ги продаватъ скъпо.

Христосъ казва: „Огънь дойдохъ да запала.“ Тѣзи Христови думи сж претърпѣли различни тълкувания. И до днесъ още хората ги тълкуватъ. Нѣкои тълкуватъ тия думи съ това, че Христосъ дошълъ на земята съ цель да направи нѣкаква революция. — Не, революцията не е естествено явление въ живота. Тя е болезнено състояние. Чрезъ революция свѣтътъ не може да се оправи. Следователно, Христосъ не може да си служи съ болезнени състояния, като срѣдства за помагане на човѣчеството. Често и въ човѣшкия организъмъ ставатъ революции, но тѣ сж резултатъ на нѣкаква аномалия въ организъма. Запримѣръ, нѣкой страда отъ констипация. За да си помогне, той взима известна доза рициново масло, и въ стомаха му наставя революция. Следъ революцията наставя миръ, и стомахътъ започва своята естествена, нормална работа. Другъ страда отъ главоболие. За тази цель той взима единъ прахъ аспирина, и болката на главата му скоро минава. И аспиринатъ е предизвикалъ въ главата такава революция, каквато рициновото масло въ стомаха. И рициновото масло помага, и аспиринатъ помага, но временно. Ако стомахътъ не възстанови своята нормална служба, рициновото масло вече не помага. Ако главата не дойде въ своя нормаленъ ходъ, никакъвъ аспиринъ вече не помага.

Днесъ ще употребите аспиринъ, утре ще употребите аспиринъ, докато единъ день аспиринътъ се превърне въ испиринъ. Щомъ аспиринътъ стане испиринъ, човѣкъ заминава за онзи свѣтъ. Какво ще стане съ свѣщъта като се запали? — Ще гори. — Докога? — Докато изгори. — Не може ли да се подклажда? — Не може. Щомъ веществото, отъ което свѣщъта е направена, се свърши, и горенето на свѣщъта престава. Обаче, огънятъ може непрекъснато да се подклажда. Ако има материалъ за горене, огънятъ постоянно ще гори. Въ обикновения животъ огънятъ е необходимостъ. Въпрѣки това, хората не подържатъ вѣченъ огънь. Защо? — Защото материалитъ за горене сж скжпи. Тази е причината, поради която хората палятъ огънь, загасватъ го временно и отново го палятъ.

„Огънь дойдохъ да запалѣ.“ Кжде? — Въ цѣлата природа, въ всички живи сжщества и въ човѣка. Жената, майката дохожда въ свѣта и на ранина още, докато всички спятъ, тя запалва огъня. Този моментъ съвпада съ раждането на детето. Значи, огънятъ въ човѣка гори отъ момента на раждането му до момента на заминаването му за онзи свѣтъ. Като изгасне огъня на човѣка, казватъ, че той заминалъ за онзи свѣтъ. По какво се познава, че е заминалъ? — Сърдцето му е престанало да тупа, мозъкътъ е престаналъ да мисли, стомахътъ е престаналъ да смила храната и т. н. Щомъ сждебниятъ следователъ, лѣкарьтъ, констатира това, свещеникътъ влиза въ ролята си. Той написва една резолюция, че този човѣкъ не може вече да остане между живитѣ, но трѣбва да се опѣе и погребе. Ако свещеникътъ не дойде да опѣе мъртвеца, хората считатъ, че този човѣкъ неправилно е заминалъ отъ земята. Въ какво седи неправилността на неговото заминаване? — Паспортъ не му е даденъ отъ земята за свободно минаване на границата. Значи, опѣването на мъртвеца не е нищо друго, освенъ издаване на паспортъ за свободно излизане отъ границитѣ на своето отечество.

Сжщото става и на земята, когато нѣкой човѣкъ иска да замине отъ една държава въ друга. Запримѣръ, нѣкой отива въ Америка. Първата работа е да прегледатъ паспорта му на границата. Ако се укаже, че този човѣкъ не отговаря на бележитѣ, означени въ паспорта, веднага го връщатъ назадъ. Щомъ забележатъ, че единъ отъ прѣститѣ му е отрѣзанъ, а това не е означено въ паспорта, веднага го връщатъ назадъ. Представете си, че този човѣкъ умре. Све-

щеникът го опъе, значи, даватъ му паспортъ. Като отиде на онзи свѣтъ, обаче, намиратъ, че пръстътъ му е отръзанъ и го връщатъ назадъ. Какво трѣбва да прави той? На земята не го искатъ, а на небето не го приематъ. Не остава нищо друго за този човѣкъ, освенъ да увисне въ въздуха. Не е лесно неговото положение. Ще кажете, че като умре човѣкъ, съ него всичко се свършва. — Не, така не може да се мисли. Въ това отношение българинътъ мяза на турчина, който, като се намѣри въ трудно положение, не иска да мисли и казва: Азъ зная, че има седемъ ката нагоре и седемъ ката надолу. Повече отъ това е Божия работа. — Така се говори само, но другояче се постъпва.

Съвременнитѣ религиозни и свѣтски хора, като се намѣрятъ предъ нѣкаква мжнотия, веднага я възлагатъ на Бога, Той да я оправи. Иначе, докато сж добре, не мислятъ за Него. Единъ турски дервишъ отишълъ на баня да се окъже. На излизане баняджията го спрѣлъ и му казалъ: Плати за банята! — Нѣмамъ пари. — Като нѣмашъ пари, защо си дошълъ да се къпешъ? — Господъ ме изпрати. Той видѣ, че съмъ нечистъ и ме изпрати да се окъжа. — Ако, наистина, Богъ те бѣше изпратилъ, Той е богатъ, щѣше да плати за тебе. — Той иска да те изпита, да види, ще Му повѣрвашъ ли, като говори чрезъ мене. — Не мога да вѣрвамъ, ти можешъ да ме лъжешъ. Така се разправяли двамата мукалити. Така се разправятъ и сегашнитѣ хора помежду си, били тѣ вѣрващи или невѣрващи. Тѣ говорятъ за любовь, за жертва, за братство, но ако нѣкой си позволи да влѣзе въ банята имъ безъ пари, веднага го спиратъ, заставятъ го да плати. Значи, въ свѣта се повтаря една и сжща история. Това се дължи на неразбирания, на наслоявания, на придобити наследствени навици. Запримѣръ, говорите съ нѣкого, или четете нѣщо, но веднага съмнението изпква предъ васъ: Вѣрно ли е това, или не е вѣрно? Не само свѣтскитѣ, но и духовнитѣ хора се съмняватъ. Защо? — Защото не разбиратъ живота въ неговата цѣлокупность.

Други пъкъ се безпокоятъ, какъ ще прекаратъ живота си. Колкото да се безпокоите отъ мисълта, какъ ще прекарате живота си, това не зависи отъ васъ. Вие сте се качили на трена, нѣма защо да се безпокоите, какъ ще върви този тренъ, ще има ли достатъчно вжглища, на колко мѣста ще спира и т. н. Тренътъ ще спира на толкова мѣста, колкото сж опредѣлени. Вие трѣбва да се интересувате само отъ това, въ колко часа ще стигнете на опредѣленото мѣсто. А

това, по колко минути е спиралъ тренътъ на една или на друга гара, не трѣбва да ви интересува. Ама щѣлъ да се случи нѣкакъвъ инцидентъ въ трена, или нѣкаква катастрофа щѣла да стане, това може да интересува машиниста, но не и васъ. Вие можете само да констатирате нѣщата. Всички странични работи, които ставатъ вънъ отъ васъ, не трѣбва да ви занимаватъ. Вие не сте пратени на земята да изследвате машиниста, какъ работи, доколко съвестно изпълнява службата си. Онзи, който го е назначилъ на служба, Той е опредѣлилъ специална комисия, която да го следи, да се произнесе за неговата работоспособностъ. Веднѣжъ дошълъ човѣкъ на земята, има кой да се грижи за него, дали грѣши, или върви въ правия пѣтъ. Вие не трѣбва да се занимавате съ този въпросъ. Който се занимава съ работитѣ на хората, той повече ще изгуби, отколкото ще спечели.

Като говорите за праведни и за грѣшни хора, задавали ли сте си въпроса, по какво се отличава праведниятъ отъ грѣшния? Праведниятъ всѣкога върши волята Божия, а грѣшникътъ върши своята воля. Умниятъ мисли и действа споредъ законитѣ на разумната природа, а глупавиятъ мисли и действа по своя логика. Значи, има две логики въ свѣта: човѣшка и Божествена. Сжщо така има и две религии, две науки: човѣшка и Божествена. Човѣшката религия и наука сж причина за нещастията и страданията на хората. Който влѣзе въ тѣхъ, той изпада въ хипнотическо състояние и не знае, защо хората умиратъ и защо се раждатъ. Тукъ всички говорятъ за Бога, но какво нѣщо е Богъ, не знаятъ. Божествената религия и наука е вътре въ човѣка. Всѣки носи тази религия и тази наука въ себе си, безъ другитѣ да подозиратъ това. Следователно, религията е вътрешенъ, а не външенъ процесъ. Който обича всички хора, всички живи сжщества, той обича Бога, обича своя ближненъ. Той има правилно отношение къмъ цѣлото битие. За да обича всички хора, човѣкъ първо трѣбва да обича одного. Щомъ обича правилно одного, той ще бжде въ състояние да обича всички. Не може ли човѣкъ одного да обича, не може да обича всички хора. Истинската религия започва отъ единицата, отъ числото едно. Въ единицата се включва всичко. Първитѣ хора, които дойдоха на земята, бѣха само двама. Значи, ако имъ се говорѣше за любовъ, не можеше да имъ се каже, че трѣбва да обичатъ всички хора; на тѣхъ трѣбваше да имъ се проповѣдва само за любовъ къмъ ближния. — Ами като се размножиха хората, каква любовъ трѣбваше

да съществува между тях? — Пакъ същата любовъ — любовъ къмъ ближния. Тази любовъ може да се прояви еднакво и къмъ единицата, и къмъ множеството.

Когато първитѣ хора нарушили отношенията си къмъ Бога, къмъ ближния, съ това заедно тѣ изгубили възможността да обичатъ всички хора. Не е лесно да обичате. Това е цѣла наука. Това е велико изкуство. Да обичате човѣка, това значи, да намѣрите въ него една добра чѣрта, която да спира вашето внимание. Не можете ли да намѣрите една добра чѣрта въ човѣка, вие не можете да го обичате. Между васъ и него ще съществува механическа връзка, но не любовъ. За да се обичатъ двама души, непременно и двамата трѣбва да намѣрятъ въ характера си по една добра чѣрта, заради която да се обичатъ. Ако единиятъ само е намѣрилъ една добра чѣрта въ другия, това още не е любовъ. Докато само единиятъ обича, а другиятъ не обича, това не е любовъ. Законъ е: който обича, и той трѣбва да бжде обичанъ. Защо понѣкога се случаватъ обратното? Нѣкой обича, а него не обичатъ. Той прави добро, а на него не правятъ. За да се образуватъ правилни отношения между двама души, и любовта да действа между тяхъ, необходимо е следното нѣщо: когато единиятъ отъ двамата намѣри една добра чѣрта въ другия, той трѣбва да събуди въ него желание също така и вториятъ да намѣри поне една добра чѣрта въ първия.

Следователно, когато казваме, че Богъ люби всички хора, имаме предъ видъ, че Той е намѣрилъ по една добра чѣрта въ всѣки човѣкъ, заради което го обича. Хората не устояватъ въ любовта си къмъ Бога по единствената причина, че не могатъ да намѣрятъ въ Него такава чѣрта, на която всѣкога да упоаватъ. Понеже тѣ се мѣнятъ, колебятъ се, затова и отношението имъ къмъ Бога постоянно се мѣни. Нѣкой казва, че има любовъ къмъ Бога, а не е готовъ на никаква жертва заради тази любовъ. Който има любовъ къмъ Бога, той ще има любовъ къмъ всички. Това е противоречие за хората. Невъзможно е, наистина, човѣкъ да обича всички хора. Кога? — Когато тѣ сж прѣснати на различни мѣста. Обаче, човѣкъ може да обича всички хора. Кога? — Когато сж събрани на едно мѣсто. Значи, възможно е човѣкъ да обича всички хора, но когато тѣ сж събрани въ Едного, въ единицата. Ще кажете, че и рибата обича по този начинъ. Тя снася по 300 — 400 хиляди яйца на едно мѣсто и ги обича като свои дѣца. Но има грамадна разлика

между любовта на рибата към нейните деца и любовта на човъка към неговите близки. При това, рибата нѣма съзнание за имената на нейните деца. И човѣкъ не може да знае имената на всички хора, но неговата любов към хората е съзнателна.

Сега, вие не се интересувате отъ въпроса, дали рибата обича своите яйца, или не. И да отговорите на този въпросъ, той нѣма да ви ползува. Обаче, има една риба въ свѣта, която знае имената на всичките си деца. Това е философско твърдение, което служи само за развлѣчение на хората. Какво ще кажете на това? Тази риба е най-голѣма отъ всички риби. Тя може да се вземе за глава на всички риби. Същото твърдение се отнася и до всички животни, до всички хора. Значи, има единъ човѣкъ въ свѣта, който обича всички хора безъ разлика и знае имената имъ. Ако сте потомци на този човѣкъ, т. е. ако сте излѣзли отъ него, вие непременно ще имате неговите качества. Щомъ нѣмате тѣзи качества, вие не сте излѣзли отъ него, не вървите по една линия съ него, нѣмате нищо общо съ него.

Тѣй щото, противоречията въ свѣта се дължатъ на факта, че съвременните хора не сж произлѣзли отъ първия човѣкъ, не вървятъ по мъжка линия. Тѣ сж излѣзли отъ жената и по закона на наследствеността вървятъ по женска линия. Съ влизането си въ свѣта, женскиятъ елементъ е създалъ редъ пертурбации. Казватъ, че жената е виновна за всичко. Не е виновна жената за дисхармонията въ свѣта, но когато единъ мъжъ ръководи десетъ жени, непременно ще се явятъ голѣми противиречия въ жената. За примѣръ, Соломонъ ималъ 300 жени и 900 наложници. Каква любовъ е тази? Каква ще бжде любовта между родените деца отъ тия 300 жени? За да седатъ тия жени около Соломона, все-таки нѣкаква любовъ ги е свързвала. Ще кажете, че това не отговаря на никакъвъ моралъ. Не е лесно, докато съзнанието на човѣка се пробуди, да възприеме новите идеи. Идеята за еднобрачието е сравнително нова. Еднобрачието е било идеалъ на човѣчеството. И днесъ още хората подържатъ многоженството. Азъ взимамъ еднобрачието въ най-широкъ смисълъ. Многоженството подразбира човѣкъ съ много идеи. Еднобрачието — една свещена идея само. Който има много идеи, той върви по женска линия. Обаче, единъ день той ще се натъкне на противоречия, които ще го заставятъ да задържи само една идея отъ всичките, а останалите да остави за благоприятни условия. Еднобрачие-

то трѣбва да започне отъ ума и сърдцето на човѣка. Той трѣбва да има само единъ умъ и едно сърдце. Затова е казано и въ Писанието: „Двоеумниятъ е непостояненъ въ своитѣ пѣтища.“

Следователно, човѣкъ трѣбва да носи само една свещена идея въ ума си и съ нея да разрешава всички важни въпроси по естественъ пѣтъ. Само така той може да бѣде доволенъ отъ живота си. При сегашната култура много въпроси не сж разрешени: нито индивидуалнитѣ, нито семейнитѣ, нито общественитѣ, нито религиознитѣ, нито икономическитѣ — навсѣкжде ще срещнете амалгама отъ идеи и противоречия. Хората вѣрватъ въ Бога, но вѣрата имъ ще се изпита. Малцина ще издържатъ този изпитъ. Защо? — Защото не сж правовѣрни. Въ Бога вѣрватъ, въ Христа вѣрватъ, но още не сж правовѣрни. Евангелистътъ вѣрва въ Христа, но още не е правовѣренъ. И баптистътъ вѣрва въ Христа, но не е правовѣренъ. Всички вѣрватъ въ Христа, но ако речете да минете отъ едно вѣрую въ друго, наново ще ви кръщаватъ. Ако си православенъ, но искашъ да минешъ въ баптизма, ще те кръстятъ. Ако си баптистъ, но искашъ да станешъ сжботянинъ, ще те кръстятъ и ще те накаратъ да зачиташъ сжботата. Ако си сжботянинъ и минешъ въ православие, пакъ ще те кръстятъ, ще те накаратъ да се кръстишъ, да палишъ свѣщи и кандила, да цѣлувашъ икони и да празнувашъ недѣлята. Ако не вършишъ това, не си православенъ. Нима православие се заключава въ външнитѣ форми? Нима въ кръщаването на единъ или другъ вѣрващъ е правовѣрността? Казано е въ Писанието: Човѣкъ не е създаденъ за сжботата, но сжботата е създадена за човѣка. Сжботянинътъ е повдигналъ сжботата въ култъ и казва, че който не зачита сжботата, той не е правовѣренъ. Така гледатъ на нѣщата религиознитѣ хора.

Ученитѣ хора не държатъ толкова за вѣрата, за религията, но държатъ за науката, за културата. Тѣ казватъ, че човѣкъ трѣбва да бѣде ученъ, културенъ. Учеността, културата, цивилизацията, както и религията не разрешаватъ още въпроситѣ на живота. Окултиститѣ пѣкъ ще кажатъ, че трѣбва да се изучаватъ окултнитѣ науки. И окултнитѣ науки не разрешаватъ въпроситѣ на живота. Какво отъ това, че можете да гадаете, или че знаете нѣщо за кармата? И това не разрешава въпроситѣ. Че си предсказалъ нѣкому нѣщо, това още не измѣня неговата сждба. Каквото да предсказвате на хората, предсказанията ви не могатъ да ги напра-

вятъ по-добри, отколкото сж въ действителностъ. И безъ вашитѣ предсказания всѣки ще се прояви такъвъ, какъвто природата го е създала. Кой е предсказалъ, че ще се роди еди-кой си гениаленъ човѣкъ? Гениалнитѣ хора се раждатъ и безъ предсказания, но трѣбва да има майки, които да ги родятъ и отгледатъ. Днесъ не може да се роди дете безъ майка. За да се излупе пиленце, трѣбва три седмици да го мжти майка му. Като се излупи, то стжпва вече на крачката си и следъ две—три седмици най-много трѣгва само да търси прехраната си. Бързо се измжтва, бързо става годно за самостоятеленъ животъ. За да се роди човѣкъ, условията сж по-тежки: цѣли деветъ месеца майката трѣбва да носи детето въ утробата си, докато се развие напълно. Докато птиченцата сж малки, майката се грижи за тѣхъ и имъ казва: Ще правите, каквото ви казвамъ. Щомъ пораснете, ще ви пусна въ свѣта, въ великия университетъ, тамъ да учите, при други професори — птицитѣ. Обаче, влѣзете ли въ човѣшкия животъ, работитѣ се усложняватъ. Тамъ не могатъ да се приложатъ условията на птицитѣ. Хората се грижатъ, трудятъ, измжчватъ повече, отколкото трѣбва. Затова Христосъ е казалъ: „Вижте криноветѣ на полето, какъ сж облѣчени. Тѣ нито жънатъ, нито предатъ.“

„Огънь дойдохъ да запалѣ.“ Огънятъ представя разумното въ свѣта. Огънятъ подразбира още животъ. Значи, като човѣкъ, ти трѣбва разумно да живѣешъ. Огънятъ ще изгори всичко непотрѣбно, а ще остане само потрѣбното, разумното, което ще гори безъ да изгаря и ще се усъвършенствува. При правилното горене взиматъ участие вжлеродътъ, въздухътъ и водата. Това значи: елементътъ, който гори, е вжлеродътъ; елементътъ, който подържа горенето, е кислородътъ; полученитѣ продукти при горенето сж главно вода и вжлероденъ двуокисъ. И водата сама може да образува горене. Ако залѣте парче негасена варъ съ вода, гасенето на варъта става толкова силно, че се развива голѣма топлина, отъ която водата възвира. Следователно, като се пече варовникътъ, първо се превръща въ негасена варъ, която при заливане съ вода, се превръща въ каша, наречена гасена варъ. И тѣй, когато варовникътъ, който е твърдъ като камъкъ, се влюбва въ водата, той омеква, разкашва се, става на варъ, съ която женитѣ мажатъ, бѣлосватъ кжшитѣ си. Домакинята взима частъ отъ тази каша и измазва съ нея стенитѣ на кжщата си. По този начинъ тя изнася предъ хората любовта на двамата млади — водата и варъ-

та. Бѣлиятъ цвѣтъ се образува, само когато две същества се влюбятъ. Дето има бѣлъ цвѣтъ, тамъ има любовъ. Дето нѣма бѣлъ цвѣтъ, тамъ любовта още не се е проявила. Ако цвѣтъ е червеникавъ, жълтъ, зеленъ или другъ нѣкакъвъ, това показва, че любовта е още въ началото си. Различнитѣ цвѣтове показватъ различни степени на любовта. Дойде ли любовта въ своята пълнота, всички цвѣтове трѣбва да се съединятъ въ едно — да образуватъ бѣлия цвѣтъ, да образуватъ твърдото вещество. За да се прояви любовта на земята, бѣлиятъ цвѣтъ трѣбва да се трансформира въ бѣло, твърдо вещество, да влѣзе въ работа. Щомъ види тази бѣла маса, разумнага домакиня веднага се зарадва, вземе я, залѣе я съ вода и я оставя да поседи малко, да утихне огньтъ, т. е. двамата влюбени да се опознаятъ. Следъ това тя започва да маже. Кой какъ види измазанитѣ бѣли стени, изпитва голѣма приятностъ.

Сега всички се запитватъ, има ли любовъ въ свѣта, или нѣма. Това знае варджията, който превръща варовника въ варъ. Той взима варовника, нарежда го въ печи, запалва отдолу огънь и го остава при тѣзи условия четири — петъ деня, като отъ време на време го запитва: Готовъ ли си да любишъ? — Не съмъ готовъ, не искамъ да любя. Варджията вземе лопатата, разбърка го малко и пакъ го пита: Готовъ ли си да любишъ? — Не съмъ готовъ. Най-после варовникътъ се понапуква тукъ-тамъ, започва силно да побѣлява и, безъ да го питатъ, казва: Искамъ да любя. Варджията погледне въ пещъта и вижда, че варовникътъ се е превърналъ вече въ варъ, готовъ да люби. Той се радва, че може да го продаде, да го тури на работа. Който люби, той е готовъ за работа. Варджията е сватъ, който изнася варъта за проданъ, търси възлюбената ѝ — водата. И природата си служи съ сѣщия процесъ, какъвто варджията извършва съ варовника. Когато намѣри нѣщо твърдо въ човѣка, природата го поставя на огънь, да го опече. Щомъ го пече известно време, твърдиятъ елементъ въ човѣка постепенно омеква. Когато човѣкъ изгуби мекотата си, природата го поставя въ пещъта си, наклажда огънь отдолу и го пита: Ще любишъ ли? — Не искамъ. Тя усилва огъня. Ще любишъ ли? — Не искамъ. Още повече усилва огъня. Сега, безъ да пита, човѣкъ самъ казва: Ще любя! Той е омекналъ вече, превърналъ е твърдиятъ елементъ, камъкътъ, въ варъ, по-мекъ елементъ, податливъ на действието на водата, т. е. на живота. Като види това, природата налѣе върху човѣка малко вода,

и той се възпламени, побѣлява, още повече омеква и казва: Слава Богу, освободихъ се отъ тежкитѣ условия на своя животъ!

Съвременнитѣ хора се запитватъ, защо идатъ тия голѣми страдания, отъ които главитѣ имъ побѣляватъ. Питайте варджията. Той е виновенъ. Той ви е турилъ въ пещъта си подъ силенъ огънь и казва: Ще любите! — нищо повече. Като ви превърне въ варъ, като ви избѣли, туря ви въ варницата, залива ви съ вода, докато съвършено омекнете. Следъ това вие започвате да любите, да се радвате на живота. Варджията представя природата, която туря упорититѣ хора въ пещъта си и насила ги заставя да любятъ. — Ама азъ съмъ старъ човѣкъ, любовта не е за мене. Младитѣ нека любятъ. Природата не чува, тя не прави разлика между млади и стари. Тури те въ пещъта си и гледа, кога ще се опечешъ, кога ще се научишъ да любишъ.

Старитѣ хора сж актьори въ живота. Гледашъ дѣдото седи, въздъхва, сжди младитѣ. Той играе ролята на мждрецъ, който е надрасълъ нѣщата. Вжтре въ себе си той казва: Ехъ, сега да съмъ младъ, зная, какъ да живѣя. Бабата седи въ другъ жгълъ и въздиша. Тя поглежда завистливо къмъ младитѣ и си казва: Луди-млади! — не знаятъ, какъ да живѣятъ. Въ себе си казва: Едно време и ние живѣхме като тѣхъ. Бабата е недоволна отъ живота на младитѣ, но кажи й само, че може да се подмлади, тя веднага ще се разве-сели, ще пожелае да стане млада.

Преди години, когато правихъ изследванията си, дойде при мене една баба, 80 годишна, и ми казва: Синко, голѣми страдания имамъ. Виждамъ, че си ученъ човѣкъ, четешъ и тълкувашъ книгата на живота, но за младитѣ. Азъ съмъ стара жена, какво можешъ да ми кажешъ? Да ми кажешъ, че ще се ожена, това е невъзможно. Кой би хукналъ подиръ мене, 80 годишна баба, като подиръ млада мома? Пъкъ азъ мога ли да услужвамъ на мжжъ? Едва себе си гледамъ. Наистина, поглеждамъ къмъ нея, нѣма съ какво да я утешишъ, нѣма какъ да я лѣкувашъ — цѣлата е разнебитена. Тогавя се обърнахъ къмъ нея съ думитѣ: Бабо, въ моята книга има единъ параграфъ, който може да те обнадежди. — Кой е този параграфъ? Какво гласи? Да не би да ми препоръчвашъ да ходя на черкова. Ако е това, краката ми не държатъ. — Не, бабо, черковата е за младитѣ. Въ този параграфъ се казва, че и старитѣ хора могатъ да се подмладяватъ. — Така ли? Вижъ, това е интересна работа, Веднага

тази баба скочи, засмѣ се, развесели се, забрави старостѣта си, забрави ревматизма си, иска да ѝ кажа начинъ за подмладяване. Дадохъ ѝ известни наставления и ѝ казахъ: Ако изпълнишъ тѣзи наставления, ще се подмладишъ най-малко съ 20 години. Тя се позамисли отъ предадения урокъ. Азъ ѝ предадохъ единъ алхимически урокъ. Бабата трѣгна да си отива, разбра, че има нѣкаква дълбока, велика наука въ живота и ме запита: Синко, не можешъ ли ти да направишъ това нѣщо вмѣсто мене? — Не, бабо, първо ти трѣбва да направишъ поне малко усилие, а после и азъ ще ти помогна. — Ехъ, синко, защо не дойде по-рано? — Ако бѣхъ дошълъ по-рано, когато бѣше по-млада, нѣмаше да те намѣря. Сега дойдохъ точно на време. — Много уменъ си, синко. Ученъ човѣкъ си, както те виждамъ. — И ти си умна, бабо, защото си остарѣла и защото можешъ да ме слушашъ. Иди си сега весела, приложи съветитѣ ми и като имашъ резултатъ, пиши ми. Тя си отиде весела, облекчена. Но и досега още не съмъ получилъ писмо отъ нея. И сегашнитѣ стари се оплакватъ, че на времето имъ нѣмало, кой да имъ каже, какъ да живѣятъ, да запазятъ силитѣ си, да запазятъ своята младостъ. Така говорятъ старитѣ, но ето, на младитѣ се говори вече, изпълняватъ ли това, което имъ се говори? Тогава казвамъ: Днесъ и на млади, и на стари се говори, но който отъ тѣхъ приложи, той ще разбере смисъла на това, което имъ се проповѣдва.

И тъй, за да подобри условията на сегашния си животъ, човѣкъ трѣбва да обърне погледа си навжтре, да се вдълбочи, за да намѣри онази свещена идея, която ще му служи като алхимически елементъ въ живота. Съ тази свещена идея той ще превръща нѣщата, отъ неблагоприятни въ благоприятни, отъ низши въ висши. Каква е тази свещена идея, тя остава тайна и за самия човѣкъ. Тя съ пари не се купува и за пари не се продава. Който се е опиталъ да я продаде за пари, той си е навлѣкналъ всички страдания. Всѣки самъ ще намѣри тази идея въ себе си. Да възкрѣсне човѣкъ, това значи да намѣри тази свещена идея въ себе си. Когато намѣри тази идея, когато прочете всичко, каквото е написано въ нея и когато приложи написаното, той е възкрѣсналъ вече. Тази свещена идея съдържа въ себе си опитноститѣ на миналитѣ поколения. Тѣ сж написани въ нея като на книга.

„Огънь дойдохъ да запала.“ Защо трѣбва да се запали този огънь? — За да внесе свѣтлина и топлина въ домоветѣ,

Щомъ се запали огънь въ единъ домъ, мрактъ и студътъ въ него изчезватъ. Когато този огънь се запали и въ човѣка, той е готовъ на всичко. Топлината го предразполага да работи, а свѣтлината — да мисли. Изгуби ли нормалната топлина и свѣтлина въ себе си, човѣкъ се натѣква на противоречия, които създаватъ редъ пертурбации въ него. Това всѣки е опиталъ. Кой не познава благоприятното въздействие на топлината върху себе си? Зимно време, като влѣзе въ една стая, човѣкъ първо търси печката. Ако я намѣри запалена, той се приближава, взима столъ и сѣда близо до нея. Следъ това поставя ржцетѣ си на известно разстояние отъ нея, да се стопли. Ако ржцетѣ му сж далечъ отъ печката, той постепенно ги приближава, докато ги постави на такова разстояние, да изпитва най-голѣма приятностъ отъ топлината. Тази приятна топлинка го предразполага къмъ дрѣмка. Той дремне 15—20 м. и, като се събуди, усѣща се отморенъ и бодъръ, готовъ на всѣкаква работа. Значи, има една зона, отъ която излиза най-мека топлина и енергия за работа. Въ този случай ржцетѣ сж добъръ възприемателъ на тази енергия. Нѣкои хора искатъ изведнѣжъ да се приближатъ до огъня, да приематъ всичката енергия, но вмѣсто да придобиятъ нѣщо повече, тѣ изведнѣжъ отскачатъ надалечъ, безъ да се ползуватъ отъ нея. Други пъкъ седатъ далечъ отъ огъня и считатъ, че каквото е тѣхно, ще имъ се даде. И при това положение обаче, тѣ нищо не придобиватъ. Има едно разстояние, точно опредѣлено, на което, застане ли човѣкъ, ще придобие хубавото, приятното, което огънътъ съдържа.

Мнозина мислятъ, че като иматъ печки въ стаятъ си, лесно ще приематъ отъ огъня това, което имъ е нужно. Да, но сегашнитѣ печки не сж хигиенични. Тѣ по-скоро причиняватъ болести на хората, отколкото да имъ носятъ здраве. Печкитѣ трѣбва да бждатъ така направени, че да се вижда, какъ става горенето. При това, лжчистата топлина трѣбва да излиза отвсѣкжде, а не само отъ една страна на печката. Лжчистата топлина отъ огъня трѣбва да излиза отъ всички страни и да се разпространява навсѣкжде безпрепятствено.

Сжщиятъ законъ трѣбва да се приложи и по отношение на обичята, на любовта. Не туряйте любовта на човѣка въ нѣкоя печка, наблизно, само да топли, но турете я въ огнището, да прѣска своята свѣтлина и топлина надалечъ, всички да се ползуватъ. Само тогава вие ще имате такива резултати отъ любовта, каквито желаете. Следова-

телно, който люби, той ще бжде поставенъ въ огнището да гори, а любенитѣ отъ него ще се топлятъ и освѣтяватъ. Щомъ изгори той, вие ще заемете неговото мѣсто въ огнището. Тогава той ще се топли, а вие ще горите. Така роли-тѣ ще се смѣнятъ, и всички ще се ползватъ отъ любовта. Когато единъ люби, той е въ огнището, гори, а другитѣ се топлятъ. После любениятъ влиза въ огнището, а първиятъ, който е любилъ, той ще се топли. Като не разбиратъ този законъ, хората очакватъ да бждатъ обичани. Такова нѣщо не съществува. Ще обичашъ и ще те обичатъ — смѣна ще има въ живота. Който обича, той е въ огнището и гори; когото обичатъ, той се топли. После настѣпва обратниятъ процесъ: когото сж обичали, той влиза въ огнището; който е обичалъ, той се топли. — Какъ ще разберемъ този законъ? — Теоретически този законъ не може да се обясни, той се опитва само въ лабораторията на природата и на живота. Който го е опиталъ веднѣжъ, той не говори за него. Той не говори и за старостъ. Който казва, че е старъ, той не разбира този законъ, той никога не е любилъ. Същевременно той не може да се ползува отъ любовта. Който казва пѣкъ, че е младъ, и той не разбира закона. Той мяза на онѣзи малки момченца и момиченца, които за пръвъ пѣтъ сж почувствували въ себе си любовта и започватъ да се срамуватъ. Това е криво разбиране на любовта. Днесъ и млади, и стари криво разбиратъ любовта. Който право разбира любовта, той не може да бжде нито старъ, нито младъ. Той знае, че животътъ едва сега започва да тече въ него. Той знае, че любовта едва сега се проявява въ него. Това значи ново раждане. Това значи възкресение. Ще каже нѣкой, че е 24 годишенъ. Какво представятъ вашитѣ 24 години за Юпитеръ, за Сатурнъ или за другитѣ планети? Това сж две юпитеровски години. Нашитѣ 32 години пѣкъ съставятъ една сатурнова година. Материята на различнитѣ планети коренно се различава отъ тази на земята. Влиянието на планетитѣ върху земята се дължи на тѣхната особена материя и на тѣхнитѣ особени сили. Когато силитѣ, енергиитѣ на Юпитеръ влияятъ върху нѣкой човѣкъ на земята, тѣ му придаватъ особенъ изразъ, особена стойка и положение на тѣлото, които говорятъ за благородство, за достоинство, за религиозностъ. Такъвъ човѣкъ обича редъ и порядъкъ, обича да заповѣдва. Защо? — Юпитеръ е въ него. Когато земята действува върху човѣка, той е подобенъ на вжгленъ. Когато се говори за материализма на земята,

ние разбираме живота на вжглена, който нѣма никакъвъ смисълъ. Какъвъ смисълъ може да има въ единъ вжгленъ, който гори и изгаря и се превръща въ пепелъ? Като дойдатъ до вжглена, всички го подритватъ. Защо? — Животъ нѣма въ него. Когато добрата домакиня вземе вжглена, тя го туря въ огнището си и го запалва. По този начинъ тя го осмисля. Едва сега вжгленътъ познава, че има нѣщо въ него — може да гори, да отдѣля свѣтлина и топлина. Вжгленътъ е единъ отъ елементитѣ на природата, който трѣбва да се изучи, да се познаятъ неговитѣ свойства.

И тъй, природата представя сборъ отъ елементи и сили, които трѣбва да се изучаватъ. За да се ползува отъ тия елементи и сили, човѣкъ трѣбва да бжде въ съгласие съ природата. Нѣкои отъ елементитѣ на природата носятъ безсмъртието, което се дава на хората периодически. Жизнениятъ еликсиръ, който алхимицитѣ изучавали, иде отдалечъ нѣкъде, минава презъ слънцето и слиза на земята. На всѣки две хиляди години слиза на земята по една вълна на безсмъртието. Тази вълна носи новъ животъ, нова култура, нова епоха за човѣчеството. Ние се намираме въ началото на нова епоха, когато иде една вълна на безсмъртието. Тази идея Христосъ е изразилъ въ стиха: „Както Отецъ ми има животъ въ себе си и го дава на когото иска, така е далъ това право и на Синъ Человѣчески.“ Подъ думата Синъ не трѣбва да се разбира индивидуално човѣкътъ, какъвто е билъ Христосъ на земята — човѣкъ, облеченъ въ плътъ. Защото, ако така разбираме Сина, Христосъ бѣше Синъ Божий и трѣбваше да дава животъ на хората. Значи, думата Синъ не трѣбва да се разбира въ нейния външенъ образъ, а вътрешно, като принципъ, за който и апостолъ Павелъ говори. Той казва: „Ние не познаваме вече Христа като човѣкъ на земята, но като Духъ.“ Докато бѣше на земята, Христосъ не даде на хората това, което очакваха. Като възкрѣсна, обаче, Той каза: „Даде ми се всѣка власть на небето и на земята.“ Когато бѣше на земята, Христосъ казваше, че само да пожелае, 12 легиона ангели ще му дойдатъ на помощъ, но за да се сбъдне Писанието, Той не иска тѣхната помощъ. И царь да го направятъ, щомъ заминатъ ангелитѣ на небето, Христосъ пакъ ще бжде детрониранъ. Казано е, че една рѣзка нѣма да се измѣни отъ Писанието. Като мина презъ голѣми страдания и възкрѣсна, Христосъ каза на ученицитѣ си: „Даде ми се всѣка власть

на небето и земята. Идете и проповѣдвайте, азъ ще бжда съ васъ до скончанието на вѣка.“

Христосъ казва: „Огънь дойдохъ да запала.“ Подъ думата „огънь“, Христосъ разбиралъ огъня на безсмъртието, който трѣбва да се запали въ всѣка душа. Който не разбира смисъла на този огънь, той ще се уплаши. Въ огъня на безсмъртието нечистото изгаря, а чистото остава. Въ първо време този огънь ще създаде голѣми пертурбации въ свѣта, но постепенно ще пречиства атмосферата, докато малки и голѣми разбератъ и почувствуватъ благото, което той носи въ свѣта. Това и невежитѣ днесъ съзнаватъ и казватъ: Свѣтътъ може да се оправи само чрезъ огънь. Докато всичко не се запали и изгори, свѣтътъ нѣма да се оправи. Подъ думата огънь тѣ разбиратъ вътрешния огънь въ човѣка. Ще кажете: Щомъ е така, не е нужна религия, вѣра, проповѣди, наука на хората. Като дойде огънятъ, той всичко ще пречисти. — И безъ това може, само че хората ще минатъ презъ по-голѣми страдания. И безъ да се изправи счупения кракъ на нѣкой боленъ, счупеното мѣсто ще оздравѣе, но кракътъ ще остане хилавъ. Обаче, разумниятъ хирургъ ще постави всѣка счупена костъ на мѣстото ѝ, и кракътъ ще оздравѣе безъ никакъвъ дефектъ. Значи, знанието е отъ голѣма полза за човѣка. Ако не дойде Учителъ въ свѣта, който да изправи нашитѣ удове — умове и сърдца, и да ги постави на мѣстата имъ, тѣ пакъ ще оздравѣятъ, но хилави ще останатъ. За да се изправи криво зарасналия кракъ на човѣчеството, ще дойде лѣкарътъ въ свѣта, отново ще счупи този кракъ и внимателно ще постави всѣка костъ на нейното мѣсто. Природата не търпи никакви дефекти. Човѣчеството се нуждае отъ великъ Учителъ, който да изправи неговитѣ изкривени удове. Човѣчеството се нуждае отъ великъ лѣкаръ-хирургъ, който да изправи кривозарасналитѣ му крака.

„Огънь дойдохъ да запала.“ За какъвъ огънь говори Христосъ? Той не говори за обикновения огънь, който хората познаватъ, но за огъня като наука, като възможность, съ която могатъ да излѣзатъ отъ обикновения животъ и да направятъ връзка съ великия алхимикъ, съ разумното начало въ природата. Това значи да разбиратъ езика на великата природа. Природата има свой езикъ, съ който хората могатъ да се разбиратъ. Който знае нейния езикъ и говори на него, тя ще му даде всичко, каквото желае. Който говори съ природата на чуждъ ней езикъ, тя ще му даде това,

което той не желае. Щомъ говоришъ съ природата на чуждъ за нея езикъ, ти ще изпаднешъ въ положението на онзи българинъ, който се хвалилъ предъ селянитѣ си, че знае много добре турски езикъ. Единъ день въ селото имъ дошълъ единъ турски бей. За да му услужатъ въ всичко, селянитѣ извикали този свой братъ, да служи като преводчикъ на бея. Селянинътъ влѣзълъ при бея, който започналъ да му говори на турски. Той разбралъ, че беятъ иска нѣщо. Излѣзълъ вънъ и казалъ на селянитѣ, че беятъ иска единъ скжсанъ сакъ, съ който да лови риба. Като занесълъ сака на бея, последниятъ се ядосалъ, че не го разбрали, набилъ добре селянина и го изпждилъ вънъ. Другитѣ селяни го запитали: Защо те би беятъ? — Защото го наддумахъ. — Не, беятъ билъ селянина, защото не го разбралъ. Всички хора сж опитали боя на този бей, и то главно за тѣхното невежество. Като невежи, тѣ се представятъ за знаещи.

Единъ нашъ познатъ, добъръ, но скържавъ човѣкъ, често казваше: Даването не седи въ многото. Човѣкъ трѣбва да дава малко, но отъ сърдце. — Не, законътъ на даването не е такъвъ. Знаете ли, колко трѣбва да дадете на човѣка? Дали много, или малко ще дадете на човѣка, не е важно; за васъ е важно да знаете, че пари не трѣбва да давате. Природата не работи съ пари. Паритѣ сж човѣшко изобретение. Когато нѣкой дойде при васъ да иска нѣщо, дайте му отъ това, което природата произвежда: жито, картофи, плодове. Пари, обаче, не му давайте. Злато може да му дадете, защото златото се срѣща въ природата. Какво злато можете да му дадете? Дайте му злато въ естественъ видъ, а не златни монети, съ каквито хората боравятъ. Колко злато трѣбва да му дадете? Дайте му въ изобилие, както природата дава. Природата не обича скържавитѣ хора. Тя казва: Когато давашъ, съ крина давай. Цѣли хамбари злато има въ природата, но тѣ се намиратъ на голѣма дълбочина. Засега хората не могатъ да проникнатъ въ богатствата на природата. Ако знаеха кжде е скрито златото въ природата, българитѣ отдавна щѣха да платятъ дълговетѣ си. Ако дадете единъ шиникъ злато на нѣкой човѣкъ, преди всичко той не би могълъ да го носи. Златото е тежъкъ металъ. Въпрѣки това, той ще се полакоми за него, ще се нагърби да го носи. Лакомство е това.

Съвременнитѣ хора сж доста лакоми. Като срещнатъ нѣкой великъ ученъ, тѣ веднага искатъ да имъ каже той

нѣщо особено, нѣкои велики идеи. Тѣ не подозиратъ даже, че такива идеи сж много тежки, по-тежки отъ златото, и не могатъ лесно да се носятъ. Запримѣрь, нѣкои искатъ да разрешатъ въпроситѣ, какво е Богъ, откъде е дошълъ, какво представятъ вѣчността, времето и пространството, но не знаятъ, че не могатъ да си отговорятъ на тия въпроси. Това сж отвлѣчени въпроси, тъй щото, каквито обяснения да имъ се даватъ, пакъ ще останатъ неразбрани. Какво нѣщо е времето? Времето е дълъгъ конецъ, започнатъ отъ една красива жена още преди милиони години. Който иска да разбере този въпросъ още по-добре, той трѣбва да се върне милиони години назадъ, да намѣри началото на времето, когато красивата жена е прела съ хурката си. Кога ще дойде краятъ на времето, не зная. Зная нѣщо само за началото на времето. Красивата жена искала да изпреди конецъ за дреха, затова започнала първия конецъ, съ който турила начало на времето. Кога ще свърши преждата за своята дреха и кога ще я изтъче, не зная. Ученитѣ могатъ да говорятъ за времето, каквито искатъ — тѣхна работа е това. Тѣ казватъ, че времето е величина безъ начало и безъ край. Споредъ мене, конецътъ има начало, има и край — това е времето. Този конецъ, обаче, може да стане дълъгъ, колкото искате — това представя вѣчността. Въ сжщностъ, времето и вѣчността сж процеси, които се извършватъ въ мисълта, но сжществуватъ и въ самата природа. Какво е мислил Богъ, като е създавалъ вселената, не знаемъ. Обаче, какви ще бждатъ крайнитѣ резултати отъ създаването на вселената, това е важно за насъ. Впрочемъ, и това не е толкова важно. За мене е важенъ моментътъ, когато се пробужда съзнанието на човѣка за Господа. Тогава човѣкъ трѣбва да се обърне къмъ Господа съ думитѣ: Господи, ето, милиони години вече, какъ създаде разумно, безпогрѣшно цѣлата вселена, съставена отъ малки и голѣми свѣтове. Най-после Ти създаде и моя малъкъ свѣтъ. Всички съзнателни сжщества Те славятъ и Ти благодарятъ. Научи ме, какъ да устроя моя свѣтъ, какъ да живѣя правилно и да Те славословя. Щомъ Богъ ми отговори на молитвата, азъ ще започна да изучавамъ небето и земята, да ги търся въ себе си. И тогава, колкото разбере външния свѣтъ, толкова ще разбере и моя вътрешенъ свѣтъ. Действително, доколкото разбираме Бога, дотолкова ще разбираме и себе си. Каквото Богъ ви каже, приемоте го напълно, безъ никакво съм-

нение и критика. Вѣра въ Бога, това е свещена идея, която всѣки трѣбва да намѣри въ себе си.

На мнозина съмъ казвалъ, че за всичко мога да разсждавамъ, но щомъ дойда до живота, който изтича отъ Първата Причина, спирамъ. Този животъ е свещена идея за мене, която не подлежи на никаква критика, на никакви разисквания. Имамъ съ какво да се занимавамъ: работата и науката като занятия, а философията като равлѣчение. Всички науки ме интересуватъ, всички изкуства сжщо ме интересуватъ: художество, скулптура, музика и т. н. Понѣкога се занимавамъ и съ медицина, макаръ че я считамъ наука за болни, а не за здрави хора. Щомъ се докосна до медицината, веднага се обличамъ съ бѣли дрехи. Бѣлитѣ дрехи не ги хващатъ болести. Като знаятъ това, лѣкаритѣ носятъ бѣли престилки, които употребяватъ като дезинфекционно сръдство. Истинскиятъ лѣкаръ трѣбва да познава добре физиология, анатомия, психология, биология, физиогномия и редъ още науки. Безъ тѣзи науки, медицината е наука за паталогичното състояние на човѣка. Който изучава паталогията, той трѣбва да се облича съ бѣли дрехи и тогава да започне смѣло да издирва причинитѣ на болеститѣ. Който изучава психология, той трѣбва да изследва не само причинитѣ на вътрешнитѣ болести въ човѣка, но и причинитѣ за неговото умствено и сърдечно разстройство. Най-малкиятъ елементъ отвѣнъ е въ състояние да внесе известна дисхармония въ чувствата и въ мислитѣ на човѣка. Една обидна дума е инжекция, която разстройва чувствата на човѣка и го наскърбява. Една насърдителна, похвална дума повдига духа му и го развеселява. Кое е естественото състояние на човѣка: радостта или скръбъта? — Най-естественото състояние на човѣка е това, което има при изгрѣвъ на слънцето. Той трѣбва да задържи това състояние презъ целия день. Обаче, като не знае законитѣ, съ които да запази доброто си състояние, следъ изгрѣването на слънцето, той вече започва да губи това състояние.

„Огънь дойдохъ да запалѣ.“ Този огънь, за който Христосъ говори, е огънятъ на човѣшкото сърдце. Различенъ е огънятъ на човѣшкото сърдце: нѣкжде огънятъ е отъ запалени вжглища, а нѣкжде — отъ електрическа енергия. При горението на вжглищата се отдѣля повече димъ, повече сажиди, отколкото при електричеството. При електричеството горенето привидно е пълно, но все се отдѣля нѣщо, което се отразява върху очитѣ. Отъ електрическата свѣтлина очи“

тѣ отслабватъ. Въ нѣкои моменти слънчевата свѣтлина се отразява благоприятно върху очитѣ — усилва ги. Мнозина се оплакватъ отъ силното слънце, казватъ, че действувало зле върху организъма имъ. Причината за това не е въ слънцето но въ мислитѣ и чувствата на хората. Лошитѣ мисли и чувства образуватъ единъ тъменъ поясъ около слънцето, който така пречупва слънчевитѣ лъчи, че задържа голѣма частъ отъ тѣй наречената черна свѣтлина на слънцето. Тия черни лъчи сж причина за много болести, както и за почерняването на хората. Отгукъ може да се извади заключение, че началото на всички болести се крие на особено вътрешно пречупване на слънчевата свѣтлина. Свѣтлина, която се пречупва въ низходяща степенъ, всѣкога произвежда болезнени състояния въ човѣшкия организъмъ. Чернитѣ лъчи на свѣтлината се отразяватъ зле и върху човѣшкитѣ мисли и чувства. Защо? — Защото въ тази свѣтлина мислитѣ и чувствата не могатъ да се проявяватъ. Щомъ не могатъ да се проявятъ, тѣ не могатъ да създадатъ свои форми и се подпущатъ. Човѣкъ е творецъ на своитѣ мисли и чувства. Той самъ работи въ своята лаборатория и въ форми излива чувствата и мислитѣ си. Когато обичате нѣкого, вие сте грънчаръ, който прави гърнета, т. е. излива различни форми. Колкото чувствата сж по-добри и по-възвишени, толкова и формитѣ имъ сж по-правилни, по-стабилни. Ако формитѣ на висшитѣ чувства и мисли, като грънчарскитѣ гърнета, при всѣко падане или счупване, се трошатъ, какви чувства и мисли сж тѣ? Чувствата и мислитѣ могатъ да се ваятъ. Казвате, че чувствата ви се разбили, че мислитѣ ви се осуетили. За да се разбиватъ чувствата ви и да се осуетяватъ мислитѣ ви, това показва, че формитѣ имъ не сж здрави. Изкуство е човѣкъ да знае, какъ да вае формитѣ на своитѣ мисли и чувства, да бждатъ здрави, да издържатъ на голѣмо напрежение. Щомъ тия форми сж хубави, сжществата отъ невидимия свѣтъ ще пожелаатъ да си купятъ отъ тѣхъ. Тѣ ще ги купуватъ съ пари, защото струва да се плати за тѣхъ. Ако вашитѣ гърнета не сж добре направени, ще дойде нѣкой, ще ги погледне и ще каже: Кой направи това гърне? Слабо е, не може да издържа голѣми напрежения. Вижда се, че нѣкой простакъ го е правилъ. — Ама грѣшенъ човѣкъ съмъ. — Това не те оправдава. Веднѣжъ си влѣзълъ въ Божественото училище, ти трѣбва да бждешъ майсторъ, да знаешъ добре да изливашъ формитѣ на своитѣ мисли и чувства. Ако не знаете да изливате хубави и здрави форми,

ще отидете при единъ отъ великитѣ майстори — грънчари на Божествената Школа, ще седнете близо до него и ще гледате, какъ той върти колелото. Ще му кажете, какво искате: стомничка, саксийка или вазичка — каквото искате, ще ви се направи. Той ще върти колелото, а вие ще гледате. Като прекарате петъ—шестъ деня при него, ще си вземете предмета, който сте поръчали. Ще платите, ще благодарите и ще си отидете. Формата, която този грънчаръ ви дава, представя едно хубаво чувство, или една свѣтла мисль. По този начинъ и вие се научавате да изливате формитѣ на вашитѣ мисли и чувства.

„Огънь дойдохъ да запала.“ Христосъ дойде въ свѣта да запали свещения огънь, отъ който всички хора да се ползуватъ, да пекатъ на него формитѣ на своитѣ мисли и чувства. Безъ този огънь хората ще си останатъ само съ своитѣ добри желания. Лѣкарътъ ще отиде при болния съ всичкото си добро желание да го излѣкува, но нѣма да успѣе. Защо? — Защото болниятъ, отъ своя страна, трѣбва да направи нѣкакво усилие. Проповѣдникътъ има добро желание да проповѣдва на хората, да имъ помогне въ живота, но не успѣва. Защо? — Въ него може да има нѣкаква погрѣшка. Той може да знае, какъ да предаде Божествената мисль, но и въ слушателитѣ му има нѣкаква погрѣшка. Тѣй щото, за да имате известни постижения, наистина зависи и отъ външнитѣ условия, но главниятъ факторъ за това сте вие. Кждето и да отидете, когото и да слушате, нищо нѣма да ви се даде на готово. Вие трѣбва да учите. Вие трѣбва да изберете науката като занятие, а философията като развлѣчение. Работете, учете, безъ отлагане. Нѣкои казватъ, че тукъ трѣбва да си поживѣятъ, а като отидатъ на онзи свѣтъ, тогава ще работятъ. — Не, ако тукъ не научите нѣщо, и тамъ нѣма да научите. Ако нѣкое дете е било способно и прилежно въ основното училище, то ще бжде прилежно и въ прогимназията, и въ гимназията. Ако е било мързеливо въ основното училище, ще бжде мързеливо и въ по-горнитѣ училища. Изобщо, какъвто е билъ ученикътъ въ долния курсъ на училището, такъвъ ще бжде и въ горнитѣ курсове. Има изключения отъ това правило, но тѣ рѣдко се случаватъ. Чудни сж хората, които мислятъ, че каквито и да сж на земята, глупави или прости, на небето ще бждатъ умни, учени. — Не, такъвъ законъ не сществува. Какъвто е билъ човѣкъ на земята, такъвъ ще бжде и на небето. И обратно: какъвто е билъ на небето,

такъвъ ще бжде и на земята. — Ама мога да бжда по-добъръ. — Отъ тебе зависи. Каквото си мислилъ на небето, това ще правишъ и на земята. За каквото и както си работилъ на земята, това ще постигнешъ и на небето. Никой не може да измѣни твоята сждба, освенъ ти самъ. Човѣкъ е творецъ на сждбата си. И най-добритѣ предсказвачи и астролози да се събератъ около тебе, никой не може да измѣни сждбата ти: каквото самъ си написалъ горе, това ще бжде и долу. — Искамъ да измѣня сждбата си. — Щомъ искашъ да измѣнишъ сждбата си, ще започнешъ отъ земята. Каквото направишъ тукъ, това ще ти се приложи горе. Казано е въ Евангелието: „Каквото вържете на земята, вързано ще бжде на небето; каквото развържете на земята, развързано ще бжде на небето.“

Нѣкои не разбиратъ този законъ и се плашатъ отъ мисълта, че ще умратъ и пакъ ще се родятъ. Това имъ се вижда страшно. Нищо страшно нѣма въ раждането и въ умирането. Не само веднѣжъ ще се роди и ще умре човѣкъ; много пѣти ще се ражда и умира. На день човѣкъ най-малко десетъ пѣти ще умира и десетъ пѣти ще се ражда. Докато не умира и не се ражда, човѣкъ не може да стане ученъ. Когато нѣкои религиозни казватъ „веднѣжъ животъ, веднѣжъ смъртъ“, това се отнася за глупавитѣ хора. Само глупавиятъ може да мисли така и да желае да бжде така. Ученолюбивиятъ иска да живѣе дълго време на земята, за да учи, да се домогва до тайнитѣ на Битието. Човѣкъ ще се ражда и умира, докато влѣзе въ областта на великата наука на живота, докато придобие съвършенство, т. е. живота на безсмъртието. Щомъ придобие тази наука, той нѣма да се ражда и умира, но ще се вселява. Въ единъ отъ Псалмитѣ Давидъ казва: „Да се всели Духътъ Ти въ мене.“ Христосъ казва: „Ще изпратя Духа си.“

„Огънь дойдохъ да запала.“ Какъвъ и кой огънь дойде Христосъ да запали? Свещениятъ огънь. Къде ще се запали този огънь? — Въ сърдцата и въ душитѣ на всички хора. Въ това отношение, задачата на всички хора се заключава въ това, да пазятъ този огънь да не загасне. За да държите този огънь вѣчно горящъ, намѣрете си една наука като занятие, създайте си една философия като развлѣчение. Кой каквото ви казва, изслушвайте го спокойно. Нѣкой казва, че има Господъ. Кажете: Възможно е. — Нѣма Господъ въ свѣта. — Възможно е. — Има щастие. — Възможно е. — Нѣма щастие. — Възможно е. — Нещастенъ човѣкъ съмъ.

— Възможно е. Като свърши да говори, кажете му, че е отличен философъ, защото едновременно поддържа, че има Господъ и нѣма Господъ. Този Господъ те е създалъ и богать, и беденъ. Тѣй щото, каквото и да ви говори този философъ, слушайте го, но по неговия умъ не ходете. Слушайте, какво хората говорятъ, но по ума имъ не ходете. Ходете по вашия умъ, който природата ви е дала. Ако не вѣрвате въ вашия духъ, въ вашата душа, въ вашия умъ и въ вашето сърдце, работата ви нѣма да върви напредъ. Въ какво тогава ще вѣрвате? Когато нѣкой философъ казва, че Богъ не съществува, съ това той ви изпитва. Той е професоръ. Като ученикъ, вие ще му докажете, че Богъ съществува. За да има връзка между професора и ученика, двамата трѣбва да иматъ противоположни възгледи. И професорътъ е правъ, и ученикътъ е правъ. Когато професорътъ казва, че Господъ съществува и не съществува, ето какъ можете да разберете тази мисль. Това значи: има слънце и нѣма слънце. Когато си огрѣнъ отъ слънчевитѣ лъчи, има слънце. Когато не си огрѣнъ, вечеръ е, слънцето е залѣзло. Следователно, като съберете възгледа на вѣрващия и възгледа на невѣрващия, ще образувате цѣла сфера. Който вѣрва, той представя едната половина на сферата; който не вѣрва, той представя другата половина. Който вѣрва, той е обърнатъ къмъ освѣтената страна на земята; който не вѣрва, той е обърнатъ къмъ тъмната страна на земята.

Значи, като се движи около слънцето, земята създава вѣрата и безвѣрието, тя прави хората вѣрващи и безвѣрници. Който разбира закона за движението на земята, той ще докаже на хората, че Богъ съществува. И когато изгрѣва слънцето, и когато залѣзва, Господъ съществува. Това може да се докаже и на най-голѣмия безвѣрникъ. Какъ? — Запалвамъ свѣщъта и му казвамъ, че енергията, която излиза отъ свѣщъта, е взета отъ слънцето. Ако слънцето не съществуваше, свѣщъта не би могла да гори. Веднѣжъ свѣщъта гори, това показва, че въ този моментъ слънцето грѣе нѣкъде. Запалената свѣщъ представя човѣшкия умъ. Можете ли да докажете, че свѣщъта не гори? — Не можете. Следователно, щомъ свѣщъта гори, т. е. щомъ моятъ умъ е свѣтлина, той прониква презъ тъмнитѣ мѣста и вижда, че нѣкъде слънце грѣе, че Богъ съществува и тамъ, дето не виждате и не подозирате. Наистина, следъ 12 часа, когато свѣщъта изгори, слънцето се показва на хоризонта. — Това

е случайност. — Никаква случайност не е. Че не е случайност, ще ви докажа съ това, че сжщото явление може да се повтори много пжти по единъ и сжщъ начинъ. Следъ 12 часа слънцето ще залѣзе, свѣщъта пакъ ще се запали и ще гори 12 часа. Като изгасне свѣщъта, слънцето отново ще изгрѣе. Като се повтори този опитъ нѣколко пжти, най-после безвѣрникътъ казва: Убедихъ се вече, че има слънце — има Богъ въ свѣта.

„Огънь дойдохъ да запала.“ Какво ще научите отъ този огънь? Свещениятъ огънь, който Христосъ дойде да запали на земята, ще научи хората да гледатъ толкова широко на нѣщата, че никой да не е въ състояние да смути, да размжти сърдцата имъ. Палете свѣщъта си и на всички доказвайте, че следъ нѣколко часа слънцето ще изгрѣе. Понеже вие имате знанието и опитността на миналитѣ вѣкове, лесно е да приемете това още сега, отколкото днесъ да ви го доказватъ. Много пжти хората сж придобивали това знание и много пжти сж го изгубвали. И днесъ пакъ го търсятъ, но като го намѣрятъ, трѣбва да внимаватъ да не го изгубятъ. Че сж го изгубили, виждаме по това, че ако днесъ сж радостни, утре ще бждатъ скръбни. Защо? — Знанието имъ не е постоянно. Днесъ вѣрватъ, уре не вѣрватъ. И вѣрата имъ не е постоянна. Хората трѣбва да учатъ дотогава, докато дойдатъ до постояннитѣ величини въ живота, които никога не се мѣнятъ. Хората иматъ знание, иматъ и вѣра, но съ това знание и съ тази вѣра тѣ не могатъ да се спасятъ. Гѣхната вѣра е обикновена и измѣнлива. Ако вѣрата ви асѣки день не расте поне съ единъ милиметъръ, тя не е никаква вѣра. Вѣрата е сила, която постоянно расте и се увеличава — превръща се въ знание. Вѣрата има отношение къмъ теорията на живота, а знанието — къмъ практическия животъ. Дето има само вѣра, тамъ има теория, но не и приложение. Приложението подразбира знание, опитъ, а не вѣра. Съ вѣра само кжща се не гради, но съ знание, съ прилагане камъкъ върху камъкъ. Човѣкъ се нуждае отъ вѣра и отъ знание. Вѣрата помага на знанието. Безъ вѣра знание не се придобива. Който има вѣра, той възприема топлината на слънчевитѣ лжчи, т. е. жизнената енергия на слънцето. Съ вѣра човѣкъ може да се лѣкува отъ всѣкакви болести. Направете опитъ, да видите, каква лѣчебна сила е вѣрата. Нѣкой казва, че има вѣра, а сжщевременно страда отъ ставенъ ревматизъмъ. Дойде при мене този човѣкъ и се оплаква, че не може да ходи. Той казва: Не мога да ходя.

— Щомъ не можешъ да ходишъ, това показва, че ти имашъ задача, която не можешъ да решишъ. Тази задача е математическа, и ти трѣбва да я решишъ. Казвашъ, че си излѣзълъ отъ Бога, а не можешъ да решишъ една проста задача, не можешъ да повдигнешъ числото две въ десета степенъ. Какво можешъ да направишъ тогава? Ти не знаешъ математика, не знаешъ геометрия, а Богъ работи, именно, съ математика и геометрия. Човѣкъ казва, че е излѣзълъ отъ Бога, а не разбира математика и геометрия. Малкото пиленце, малката рибка носятъ въ себе си знанието на майка си, а човѣкъ не знае да реши задачитѣ, дадени му отъ небето. И като не може да реши тия задачи, човѣкъ изпада въ голѣми противоречия.

„Огънь дойдохъ да запаля!“ Мнозина се запитватъ, съществува ли такъвъ огънь въ човѣшкитѣ сърдца. Опитайте и ще се увѣрите. Турете ржцетѣ си срещу лжчитѣ на този огънь и ще познаете, запаленъ ли е този огънь въ васъ или не. Свещениятъ огънь е запаленъ въ всѣко сърдце, но човѣкъ трѣбва да знае, какъ да се грѣе на неговитѣ лжчи. Този огънь е лѣкарътъ въ човѣка. Значи, всѣки човѣкъ има лѣкаръ въ себе си, въпрѣки това не знае, какъ да се лѣкува. Който може да се ползува отъ знанието на този лѣкаръ, на всѣка стѣпка той ще бже придружаванъ отъ свѣтли и разумни същества, отъ ангели. Ангелитѣ придружаватъ само умнитѣ хора, които сж готови да прилагатъ тѣхната наука. Голѣмо послушание се иска отъ човѣка. Представете си, че краката на нѣкого се схванатъ отъ ревматизъмъ и не може да върви. Той се моли, обръща се къмъ своя вътрешенъ учителъ за помощъ. По едно време единъ ангелъ дойде при него и му подшушне следното: Вземи седемъ глави червенъ лукъ, нарѣжи ги и ги счукай ситно. Тури въ тѣхъ 25 гр. соль. Тури този лукъ на стѣпалата на краката си и го дръжъ 10 — 12 часа. Презъ това време ще усѣтишъ малко сърбежъ на краката. Сутринта ще махнешъ лука и ще усѣтишъ микроскопическо подобрение на краката си. Следъ това ще направишъ още два такива компреса и ще можешъ вече да се движишъ. Като започнете да се движете, ангелътъ ще ви накара да отидете на нѣкой близъкъ изворъ да измиете краката си съ чиста вода. Ако точно изпълните неговитѣ думи, вие свършено ще се излѣкувате. Не изпълните ли неговия съветъ, дълго време още ще лежите на леглото си, докато гърбътъ ви се протрие и коситѣ ви побѣлѣятъ.

Христосъ казва на съвременнитѣ хора: Гърбоветѣ ви сж протрити и коситѣ побѣлѣли поради това, че не слушате своя ангелъ. И днесъ Христосъ казва на хората да чукаатъ на ситно седемъ глави лукъ и да ги турятъ на стѣпалата си. Стѣпалата представятъ физическия животъ. Компресътъ отъ седемъ глави лукъ представя полица отъ седемъ хиляди лева златни, която човѣкъ непременно трѣбва да плати. Ако на краката на нѣкой боленъ, или ако на краката на нѣкой човѣкъ, който дължи хиляди левове, турите единъ компресъ отъ седемъ хиляди лева златни, нѣма ли той да скочи отъ леглото? Този човѣкъ непременно ще оздравѣе. Сжпо струватъ тия компреси! Въ това отношение лукътъ представя седемтѣ хиляди златни лева, които могатъ да лѣкуватъ.

И тъй, всѣко лѣкарство има сила, когато се преведе когато се осмисли. Щомъ повѣрватъ въ лука, като лѣкарство, той ще свърши своята работа. Вие ще се излѣкувате и ще благодарите на здравето, на новитѣ условия. Ако съвременнитѣ хора повѣрватъ въ Бога, въ онова, което Той е вложилъ у тѣхъ, животътъ имъ коренно ще се измѣни. Ние не сме за суевѣрието, но за онази вѣра, която служи като акумулаторъ на енергиитѣ въ човѣка, която може да го направи свободенъ и способенъ за всѣка работа. Ние сме за онази наука, която може да бжде постоянно занятие въ живота ви; ние сме за онази философия, която може да бжде за развлѣчение. Щомъ науката стане занятие за васъ, а философията — развлѣчение, вие сте вече кандидатъ за шестата раса, кандидатъ за Царството Божие.

„Огънь дойдохъ да запалѣ.“

18. Беседа отъ Учителя, държана на 2 юний, 1929 г.
София. — Изгрѣвъ.

Достоевъ

„Господи, не съмъ достоенъ да влѣзешъ подъ стрехата ми. *)

Въ живота на човѣка има три важни момента: да говори право, да постѣпва добре и всѣка добра постѣпка да има резултатъ. Съ други думи казано: почвата, въ която човѣкъ сѣе, трѣбва да е добра, да е добре наторена, добре напоена и освѣтена; после, семето, което се посажда, трѣбва да е добро и най-после, посѣтото въ почвата да даде добри резултати. Много отъ съвременнитѣ хора мязатъ на нѣкои абонати на гостилници, които мислятъ само за ядене, за това, което гостилничарътъ е сготвилъ и за това, което ще сготви. Обаче, това не е никаква наука. Това е удоволствие. Ако синътъ се ражда, само за да очаква на своя богатъ баща, да мисли, по какъвъ начинъ да вземе отъ него пари, за да се облича добре, да се представя предъ хората като богатски синъ, това не сж синовни отношения. Ако ученикътъ влиза въ гимназията или въ университета, съ цель да се представи предъ хората, че е ученикъ или студентъ, това не е никакво ученичество. Ако набожниятъ ходи на черкова, пали свѣщи, за да покаже предъ хората, че е религиозенъ човѣкъ, това не е никаква религиозностъ. Ако младиятъ момъкъ ходи на хорото да играе, а оттамъ отива съ другари да пие, да се весели и съ това иска да покаже на хората, че е младъ, че е свободенъ, отъ никого независимъ, това не е никаква младостъ.

Като разглеждаме живота, ние виждаме едно вътрешно безсмислие, и търсимъ причината на това безсмислие. Има вѣрващи, които дълго време сж били християни, и по едно време става нѣкакъвъ обратъ въ живота имъ, вследствие на което изгубватъ вѣрата си и казватъ: Какво постигнахме досега? Напразно следвахме този пѣтъ. Трѣбваше да си поживѣемъ въ свѣта. — Това е аномално явление въ живота. Други хора пѣкъ, които сж живѣли дълго време въ свѣта, по нѣкакъвъ случай влизатъ въ духовния пѣтъ и започватъ да съжालаватъ, че сж изгубили времето си въ свѣта. Тѣ съжालаватъ, че на време не сж влѣзли въ духов-

ния път. Значи, едни излизатъ, други влизатъ. Има учени, които посветяватъ десетки години на нѣкакъвъ наученъ въпросъ, на нѣкакво научно изследване, а после съжालяватъ, че сж се занимавали съ толкова маловажни работи. Единъ английски ученъ посветилъ цѣли 20 години за изучаване тритѣ члена въ гръцки езикъ, но после съжालявалъ за изгубеното време. Той се специализиралъ по въпроса за членоветѣ въ гръцки езикъ, но после съжालявалъ за погълнатото време. Такива специализации, за изучаване тритѣ члена въ гръцки езикъ, има навсѣкжде. Значи, следъ като иждивилъ цѣли 20 години за изучаване на тритѣ члена въ гръцки езикъ, този ученъ заявява, че не трѣбвало да се занимава само съ тритѣ члена въ гръцки езикъ, но трѣбвало да се занимава и съ нѣщо по-сериозно. Кой човѣкъ не е иждивилъ по 20 години отъ живота си за изучаване на нѣщо обикновено, дребно, което не заслужава голѣмо внимание? Коя домакиня не е иждивила поне 20 години отъ живота си за изучаване начина на готвене, на правени баници и т. н.? Днесъ виждате, какъ домакинята прави свои научни изследвания върху качеството на брашното, върху направата и опитването на баницата и т. н. И, следъ като 20 години наредъ изучава правене на баници, следъ като ги яде, най-после казва: Животътъ не се оправя само съ правене и ядене на баници. Съ баници работитѣ не се уреждатъ. Тѣ се уреждатъ, съ правилно разбиране на живота.

Съвременнитѣ хора се намиратъ въ крайни противоречия. Учени и невежи, богати и бедни, вѣрващи и невѣрващи, любещи и които живѣятъ въ безлюбие — всички се намиратъ въ голѣми противоречия. Едни влизатъ въ противоречията, а други излизатъ; едни влизатъ въ живота, а други излизатъ. Ако запитате нѣкого да ви обясни научно, защо влиза, и той не знае. Запитвате другиго, защо излиза, и той не знае. Често съмъ правилъ наблюдения върху пчелитѣ, да видя, какъ живѣятъ. Виждамъ една пчела влѣзе въ нѣкой цвѣтъ, и дълго време седи тамъ. Влѣзе въ цвѣта и се чува „бътъ.“ Излѣзе отъ цвѣта, пакъ се чува „бътъ.“ Азъ зная, защо пчелата седи дълго време въ цвѣта. Нѣкои ще кажатъ, че човѣкъ не трѣбва да се занимава съ такива работи, колко време седѣла пчелата въ цвѣта, защо седѣла и т. н. Защо да не се занимава човѣкъ съ пчелитѣ? Какво, въ сжщностъ, представя човѣкъ? За напредналитѣ сжщества, човѣкъ представя сжщо така малка мушица, малка пчелица. Тѣ се занимаватъ съ него, намиратъ нѣщо интересно въ неговия

животъ. Всѣко желание на човѣка представя единъ малъкъ цвѣтъ, въ който истинскитъ човѣкъ влиза и седи повече или по-малко време, споредъ това, какво може да получи. Ако въ своето желание човѣкъ намѣри това, което търси, той се задържа въ него по-дълго време. Ако другъ нѣкой е обралъ отъ неговото желание това, което е търсилъ, той кацва на ново нѣкакво желание въ себе си и тамъ започва да вади онова, което му е нужно.

Сегашнитъ хора се намиратъ въ срѣда, въ почва, на която всичкитъ медъ е обранъ. Като ходятъ отъ цвѣтъ на цвѣтъ да събиратъ медъ, и виждатъ, че тукъ нѣма, тамъ нѣма, тѣ казватъ: Толкова време вече, какъ се лутаме, и нищо не можемъ да намѣримъ. — Какъ нѣма да се лутатъ? Ще се лутатъ, разбира се, медъ нѣма по цвѣтята. Въ това отношение хората мязатъ на Исава, синътъ на Исака. Той бѣше по-голѣмъ отъ брата си Якова, но Яковъ бѣше по-уменъ. Яковъ бѣше наследилъ характера на майка си; той съумѣ да използва всички добри условия. Исавъ мязаше на баща си. Той бѣше косматъ и се занимаваше съ ловъ. Единъ день Яковъ намисли да обере баща си незаконно, затова, като видѣ, че баща му бѣше цвѣналъ, влѣзе при него и обра всичкия медъ. Следъ Якова влѣзе Исавъ при баща си, да получи неговото благословение, т. е. да получи отъ неговия медъ. Като го видѣ баща му, рече: Синко, другъ дойде преди тебе и обра всичкия медъ. — За мене нищо ли не остана?

Сега азъ привеждамъ този примѣръ, за да обърна вниманието ви на това, че когато медътъ отъ цвѣтята е обранъ, нѣма защо да влизате въ празнитъ цвѣтове да губите времето си. Медътъ тамъ е обранъ вече. Вие трѣбваше да избереите ново поле, дето медътъ по цвѣтята още не е обранъ. Тѣй щото, когато говоримъ за идването на новата култура, ние имаме предъ видъ влизането на човѣчеството въ ново поле, дето медътъ на цвѣтята още не е обранъ. Условията, при които миналото поколѣние сж живѣли, не сж подходящи за сегашното поколѣние. Ако новото, младото поколѣние би живѣло при сжщитъ условия, при които миналото поколѣние е живѣло, съ него всичко е свършено. Нови условия се искатъ за младото поколѣние! Това е единъ отъ великитъ закони на природата. Природата не търпи нищо старо. Въ нея е всичко младо, ново. Когато нѣкои хора препоръчватъ стари методи и се държатъ за тѣхъ, сж прави само въ нѣкои отношения, но тѣ не разбиратъ единъ отъ

законитѣ на природата, споредъ който всичко е подложено на постоянно обновяване. Природата носи новъ животъ за хората. Всички болести, нещастия, страдания, смъртъ въ свѣта се дължатъ на стария животъ. Всичко, каквото хората преживяватъ, не е нищо друго, освенъ послѣствие на стария животъ. Ако се върнете въ миналото, вие ще разберете, защо животътъ днесъ носи страдания за хората. Мнозина казватъ, че условията сж причина за лошитѣ прояви на хората; тѣ подържатъ, че условията развалятъ хората, развалятъ и самия животъ. — Не, сегашниятъ животъ е отдавна разваленъ, нѣма какво повече да се разваля, нѣма защо да се обвиняватъ условията за неговата развала.

Сегашнитѣ хора се намиратъ въ положението на единъ турски кадия, който се подкупилъ съ едно гърне масло. Той билъ мирови сѣдия. Единъ день при него дошълъ единъ турчинъ, съ молба да отсѣди дѣлото му въ негова полза. Той му казалъ: Господинъ сѣдия, ако отсѣдишъ дѣлото въ моя полза, ще ти донеса едно гърне съ прѣсно кравешко масло. Турчинътъ знаелъ, че сѣдията обичалъ прѣсно кравешко масло, затова предложилъ да му донесе едно голѣмо гърне, пълно съ прѣсно масло. Сѣдията решилъ дѣлото въ полза на турчина. Обаче, турчинътъ билъ голѣмъ скжперникъ. Като дошло време да носи гърне съ масло на сѣдията, дошвидѣло му да го напълни, затова турилъ прѣстъ въ гърнето и като останало четири-петъ прѣста празно, допѣлнилъ го съ прѣсно кравешко масло, споредъ даденото обещание на сѣдията. Като получилъ гърнето съ масло, сѣдията си казалъ: Нека да опитамъ, какво е маслото до дъното. Бръкналъ навжтре, но каква била изненадата му, когато напилъ прѣстъ и разбралъ, че малка часть отъ гърнето била пълна съ масло. Питамъ: Заслужава ли човѣкъ да се продава за едно гърне масло? Ще кажете, че този кадия не е билъ уменъ човѣкъ. Колко хора днесъ се продаватъ като този кадия за такива гърнета съ масло! Да е за чисто масло поне, а то малко масло въ гърнето, останалото — прѣстъ. Азъ взимамъ този примѣръ въ преносенъ смисълъ.

Нѣкой казва, че има отлични идеи: вѣрва въ Бога, принадлежи къмъ известна църква, счита се гражданинъ на една държава, числи се къмъ единъ народъ. Ако този човѣкъ принадлежи къмъ една църква, има едно вѣрую, а не обича Бога и ближнитѣ си, какво вѣрую е това? Ако този човѣкъ принадлежи къмъ единъ народъ, и нито народътъ е далъ нѣщо за него, нито той — за народа, каква връзка е

тази? Ако този човѣкъ следва университетъ, но този университетъ не е далъ нищо за неговото облагородяване, каква връзка може да има той съ университета? Много младежи влизатъ въ университета като здрави грѣнци, а излизатъ напукани грѣнци. И обратното е вѣрно: много младежи влизатъ въ университета като неопечени грѣнци, а излизатъ хубаво опечени грѣнци. Онѣзи, които излизатъ отъ университета като хубаво опечени грѣнци, тѣ иматъ високи идеали, тѣ разбиратъ смисъла на живота. Човѣкъ трѣбва да разбира живота; той трѣбва да знае, че веднѣжъ дошълъ на земята, дадена му е задача, която трѣбва правилно да реши. Задачата на човѣка не седи само въ това, да яде, да се облича, да учи, да се моли, да играе, да се смѣе. — Не, човѣкъ трѣбва да работи. Азъ взимамъ думата „работа“ като най-възвишеното нѣщо въ свѣта. Ако не знае, какъ да работи, човѣкъ трѣбва да се труди. Ако не знае да се труди, той трѣбва да се мжчи. Ако не знае да се мжчи, той ще бжде осжденъ на смъртъ. Ако не знае, какъ да умира, най-после той ще изчезне. Най-страшното нѣщо за човѣка е изчезването му отъ свѣта. Да умре човѣкъ не е толкова страшно, колкото да изчезне. Мнозина мислятъ, че като умре човѣкъ, всичко е свършено съ него. — Не, съ смъртъта на човѣка не се свършва всичко. Когато търговецъ фалира, намира се въ състояние на смъртъ: капитали нѣма, стоката му разграбватъ и разпродаватъ, него изпждатъ навѣнъ, голъ и босъ, измжчватъ го, затварятъ магазина му, унищожаватъ името, фирмата му, но той все още остава да се мжчи, да изживява своята неразумность, своето неправилно разбиране и използуване на живота. Това състояние на човѣка, когато душата му се намира при оскждни срѣдства за съществуване, когато изгубва всичко, и отъ него остава само едно голо съзнание, само едни сухи кости, азъ наричамъ смъртъ.

Съвременнитѣ хора търсятъ нѣщо, но не знаятъ, какво. Тѣ трѣбва да знаятъ, каква задача имъ предстои да решаватъ. Нѣкои проповѣдватъ, че трѣбва да се вѣрва въ Бога. Това е много общо казано. Кой трѣбва да вѣрва? — Ученикътъ. Той не може да свърши училище, ако не вѣрва. Ученикътъ трѣбва да вѣрва, че ще свърши гимназия, университетъ. Но само съ вѣра въпросътъ не се решава. Той трѣбва да учи, за да придобие нужното знание. Като придобие това знание, той трѣбва да го приложи въ живота. Всички проповѣдници говорятъ за вѣрата, но какви условия сж не-

обходими, за да има човѣкъ яѣра въ себе си? И ученицитѣ Христови казвали на Христа: „Учителю, придай ни вѣра!“ Какво нѣщо е вѣрата? Вѣрата е подобна на семенца и, следователно, като тѣхъ може да расте и да се развива. Вѣрата се нуждае отъ специфична почва въ човѣка, върху която може да расте. За да учи, за да стане ученъ, човѣкъ се нуждае отъ специфична материя, отъ специални условия, въ които да се развива. По причина на това, че тѣзи условия сж различни за различнитѣ хора, всички не могатъ да се учатъ еднакво добре. Сжщото нѣщо може да се каже и за добродетелитѣ. За развиването на всѣка добродетель се изисква специална материя. Ако човѣкъ има тази материя въ себе си, той може да прояви съответна добродетель; ако нѣма тази материя въ себе си, той не може да прояви никаква добродетель. Чудни сж хората понѣкога, когато мислятъ, че могатъ да бждатъ добри. Човѣкъ може да бжде добъръ дотолкова, доколкото има въ себе си специфичната материя на доброто.

Когато е билъ на земята, между ученицитѣ си, Христосъ имъ е преподавалъ науката за живота като сила, чрезъ която може да се добие сжщественото, да се създаде една форма удобна за живѣне. Сегашнитѣ учени и философи говорятъ за съдържание на разума. Щомъ се говори за съдържание на разума, това показва, че разумътъ е форма, въ която се налива нѣкакво съдържание. Какъ трѣбва да се нарече съдържанието на разума? Ние го наричаме разуменъ животъ. Откакъ се е появило на земята, съвременното човѣчество е достигнало до съдържанието, т. е. до живота.

Следователно, ако разумътъ нѣма какво отношение къмъ своето съдържание, той нищо не струва. Като форма, разумътъ сжществува за живота. Ценното за човѣка, за всички живи сжщества е животътъ. Щомъ изгуби живота, всичко е изгубено. Докато живѣе, човѣкъ има много идеи: да бжде здравъ, щастливъ, богатъ, да има знания. За да постигне нѣщо, за да реализира своитѣ идеи, необходимъ е животътъ. Вънъ отъ живота човѣкъ нищо не може да постигне. За да разполага съ живота, човѣкъ трѣбва да знае елементитѣ, съ които той оперира. Единъ отъ елементитѣ на живота е вѣрата. Направете следния опитъ: накарайте двама души да излѣзатъ вънъ, да изложатъ гърбоветѣ си на слънце и вижте следъ това, какви резултати ще иматъ. Единиятъ ще пече гърба си на слънце, съзнателно

ще използва лѣчебнитѣ слѣнчеви лѣчи и ще вѣрва въ тѣхъ. Другиятъ ще седи, ще става, ще се движи недоволенъ, пакъ ще сѣда и нѣма да вѣрва въ силата на слѣнчевитѣ лѣчи. Той по-скоро ще вѣрва въ нѣкаква течность, предписана отъ лѣкаря, отколкото въ лѣчебнитѣ слѣнчеви лѣчи. Въ края на краищата, първиятъ ще се почувствува обновенъ и ще се върне дома си радостенъ, а вториятъ ще сж-жалява, че е изгубилъ времето си и ще търси лѣкарь да му даде нѣкакви наставления, да му предпише нѣкакво лѣкарство. Какво показва това? Това показва, че първиятъ човѣкъ е уменъ, разбира елементитѣ на живота. Вториятъ е глупавъ, не разбира живота. Умниятъ човѣкъ ще се ползува отъ слѣнчевитѣ лѣчи, а глупавиятъ ще се съмнява въ лѣчебното свойство на слѣнчевитѣ лѣчи, ще боледува и ще казва, че волята Божия е такава. Умниятъ човѣкъ, като вижда, че организъмътъ му е лишенъ отъ известна енергия, той я събира отъ слѣнцето. Той знае, че слѣнцето може да набави всѣкакъвъ недоимѣкъ отъ енергия въ човѣшкия организъмъ. Когато се парализира известенъ органъ на човѣка, кракъ или ръка, или когато отслабватъ очитѣ или паметътъ му, това се дължи на недоимѣкъ отъ известна енергия въ организма. Слабостта на кой и да е органъ или мускулъ въ организма говори за недостатъчно при-иждане на храна въ него. Ето защо, за да функциониратъ правилно органитѣ на човѣшкото тѣло, тѣ трѣбва добре да се хранятъ.

И тъй, за да придобиятъ живота, хората трѣбва да иматъ стимулъ. Това, което стимулира човѣка да намѣри смисъла на живота, е любовта. Оттукъ казваме: Разумътъ, това е форма; животътъ, това е съдържание, а любовта, това е смисълътъ. И ако човѣкъ не е придобилъ този вътрешенъ смисълъ, т. е. любовта, той не може да извади необходимитѣ елементи отъ живота и да ги тури на работа. Който не може да впрегне елементитѣ на живота на работа, той ще бжде несчастенъ човѣкъ, и всѣкога ще се утешава съ думитѣ: Такава е волята Божия, така е определено, такава е кармата ми, това съмъ наследилъ отъ дѣдо си и отъ баба си и т. н. Той ще наследи много работи, но въ низходяща степенъ и всѣкога ще отрича всичко положително. Той ще отрича сжществуването на Бога, ще казва, че животътъ нѣма смисълъ, че не струва да се живѣе, че вселената не е добре устроена, че хората сж глупави, лоши и т. н. Това сж все философски работи, които не доприна-

сятъ нищо въ живота. Обаче, ако човѣкъ намѣри разума, ако придобие живота и ако се стимулира отъ любовта, той ще поддържа положителната философия. Ако неговиятъ разумъ е на мѣсто, ако е разбралъ живота и ако е приелъ любовта, за него свѣтътъ ще има съвсемъ другъ изгледъ.

Тѣй както хората живѣятъ, мнозина отъ тѣхъ влизатъ въ политическия животъ неподготвени. Що е политическия животъ? — Той представя формата на нѣщата, т. е. разума на хората. Политическия животъ е една отъ форми, въ която животътъ се излива. Когато се говори за живота, изобщо, разбираме съдържанието, което се излива въ различни форми: политически, общественъ, семѣенъ животъ и т. н. И най-после, когато се казва, че животътъ трѣбва да се осмисли, разбираме любовта. Само любовта е въ състояние да осмисли живота. Политиката не подразбира самоуправление. Да бждеш министъръ, това не значи да се качишъ на файтонъ, да вземешъ камшикъ въ ръка и да шибашъ конетъ въ галопъ. Това всѣки може да направи. Да живѣешъ, това не значи да взимашъ вода отъ една стомна и да я преливашъ въ друга. Това и глупавитѣ хора могатъ да направятъ.

Съвременнитѣ хора сж изложени на голѣма опасностъ. Тѣ разбъркватъ мѣстата на нѣщата, или ги пренасятъ отъ едно мѣсто на друго, безъ да придобиватъ сжщественото. Така постѣпватъ ония, за които се казва, че дъската имъ е мръднала. Влизате въ една болница, дето има много такива хора, и виждате единъ философъ, който дълго време се е занимавалъ съ отвлѣчени въпроси. Като не могълъ да ги разреши, най-после дъската му мръднала и започналъ да се занимава съ събиране на сламки. Като събере достатъчно сламки, нареди ги на купчина. На другия день пакъ започва да ги брои, да прави друга купчина. Така мѣсти той сламкитѣ отъ едно мѣсто на друго, брои ги, разрешава нѣщо. День следъ день купчинкитѣ се увеличаватъ, ставатъ 20 купчинки. Този философъ започва отново да ги брои и намира, че въ една отъ купчинкитѣ има една сламка повече, отколкото въ другитѣ. Започва отново да ги изравнява. Какво придобива този философъ при събиране на тия сламки? По-добре щѣше да бжде, ако той бѣше събиралъ тѣзи сламки въ свѣта на добродетелитѣ. Днесъ той събира сламки и прави отъ тѣхъ купчинки, защото на времето не е събиралъ това, което е трѣбвало. Следователно, когато човѣкъ на време не взима това, което

природата му дава, той е осъденъ да събира сламки отъ земята и да ги нарежда на купчинки.

Като говоря по този начинъ, мнозина казватъ: Ние искаме да живѣемъ добре. Кажете ни нѣщо хубаво. Кажете ни нѣщо, което ще стане. — Това, което сега ви казвамъ, е най-хубавото. Какво по-хубаво отъ това, човѣкъ да бжде разуменъ? Какво по-хубаво отъ това, да има съдържание въ този разумъ? Какво по-хубаво отъ това, туй съдържание да има смисълъ? Сегашнитѣ хора сж оставили хубавото, което имъ е дадено — разумътъ, съдържанието на този разумъ и смисълътъ на това съдържание. Тѣ сж отрекли разума, отрекли сж съдържанието на живота, отрекли сж и смисъла на живота — любовта и търсятъ онова, което не познаватъ. Тази е причината, задето тѣ не разбиратъ закона на любовта. Единствениятъ законъ, който действува въ свѣта, това е законътъ на любовта. Едновременно съ него действува и противоположниятъ законъ — законътъ на умразата. Докато люби и мрази, човѣкъ живѣе и се развива правилно. Като престане да люби, върху него действува само закона на умразата, и той започва да се втвърдява. Ние превеждаме думата „умраза“ съ думата „студъ.“ Щомъ нѣкоя планета започне да истива, нейната пѣсенъ е изпѣта вече. Докато младата мома играе на хорото и въ сърдцето си има любовъ, тя живѣе. Щомъ престане да люби, животътъ ѝ се свършва. Ако се ожени и престане да люби, между нея и възлюбения ѝ наставатъ крамоли, недоразумения. Днесъ се каратъ, утре се каратъ, докато единъ день кжщата имъ запустѣе. Какъ ще запустѣе? — Като заминатъ всички за онзи свѣтъ. И жената, и мжжътъ, и децата заминаватъ за онзи свѣтъ, кжщата имъ се изпразва и поменъ не остава отъ тѣхъ. Въ който помъ влѣзе умразата, тя всичко ще помете. Единствениятъ хора, отъ които не остава никакъвъ поменъ, това сж хората на умразата. Нѣкой казва, че мрази. Съ това той иска да каже, че е свободенъ да се проявява, както желае. Ако иска, той може да изпита умразата на хората, но самъ не трѣбва да мрази. Като обича, човѣкъ все ще изпита умразата на хората, но самъ не трѣбва да мрази. Да мразишъ, значи да изневѣришъ на себе си, да изневѣришъ на цѣлото човѣчество. Колцина отъ васъ сте свободни отъ умразата? Кой човѣкъ може, като кажатъ нѣщо лошо за него, или за вѣруето му, да не се обиди, да не прояви умразата си? Има такива хора, но тѣ сж малко. Повечето хора, като ги обидятъ, ведъ-

нага се нахвърлят върху тия, които сж ги обидили, и търсят начинъ, какъ да имъ отмъстятъ. И следъ това ще се молятъ на Бога да махне този изедникъ отъ земята, да се освободятъ отъ него. Защо да не се помолятъ за този човѣкъ да му помогне Богъ да познае любовта, да преобрази живота му? Трѣбва ли да искатъ отъ Бога да отнеме разума за този човѣкъ, да излѣе съдържанието му, да обезсмили живота му? Какво ще стане съ тѣхъ, ако другъ нѣкой се помоли и на тѣхъ да се даде сжщото нѣщо?

Нѣкои християни се хвалятъ съ това, че Господъ ги слушалъ всѣкога. За каквото се помолятъ, веднага имъ се давало. Когато казвате, че всичко, за което сте се молили, ви е дадено, то е, защото Богъ ви е далъ всичко това още като сте се родили. И сега като се молите, всичко си иде само по себе си. Веднѣжъ обещалъ, Господъ не измѣня на обещанията си. Ако нѣкой мисли, че е получилъ нѣщо, защото се е молилъ, той се лъже. Казва нѣкой: Помолихъ се и ми се даде. Обаче, следъ два-три деня пакъ се моли, но ни гласъ, ни услишание на молитвата му. Другъ казва: Помолихъ се за единъ боленъ, и той оздравѣ. — Добре, помоли се сега за другъ боленъ. — Молихъ се, но не оздравѣ. Не зная, какъ да се моля за него. — Значи, още не е дошло времето за този боленъ да му се помогне. Съ празни думи работитѣ не се уреждатъ. Мнозина казватъ, че всичко, каквото сж помислили, е станало. Има учени, които твърдятъ сжщото. Тѣ казватъ: Каквото човѣкъ помисли, всичко става. — Това е криво тълкуване на закона. Този законъ трѣбва да се изрази въ следната формула: Доброто, което човѣкъ помисли и пожелае, да стане. Тукъ законътъ е предаденъ въ положителенъ смислъ.

Двама стари светии спорили върху въпроса, дали истина, каквото човѣкъ помисли, може да стане. Единиятъ отъ тѣхъ настоявалъ, че каквото човѣкъ помисли, става. Другиятъ отричалъ тази теория. Единъ день първиятъ светия излѣзълъ изъ града да свърши нѣкаква работа. Вториятъ останалъ у дома и решилъ да наготви бобъ. Той сварилъ боба, но съзнателно не турилъ въ него солъ, съ което искалъ да докаже на приятеля си, че нѣщата не ставатъ само съ мисль. Като се върналъ светията отъ града, седналъ съ приятеля си на обѣдъ и започналъ да яде. — Защо бобътъ е безсолень? — Нищо отъ това. Помисли само, и бобътъ ще се осоли.

Често нѣкои религиозни хора подържатъ идеята, че и

безъ пари може да се живѣе. — Не е всѣкога така. Животътъ се нуждае отъ осоляване. Осоляването не е нищо друго, освенъ опаричване. При сегашнитѣ условия хората се нуждаятъ отъ пари, като срѣдства за живѣене. Паритѣ осоляватъ живота. Ако посолите боба толкова, колкото е нужно, той става приятенъ, вкусенъ за ядене; ако не го осолите, той не може да се яде. Животътъ представя гърне, въ което се вари бобъ. На боба, който се вари въ гърнето, т. е. въ живота, ще турите толкова соль, толкова пари, колкото да стане по-приятенъ. Какво ще стане съ васъ, ако турите въ гърнето на живота повече соль, т. е. повече пари, отколкото трѣбва? Ако вие станете милионери, и всѣки се стреми да ви ограби, кжде е щастието ви тогава? Паритѣ сж необходими като елементъ въ живота, да внесатъ известенъ потикъ въ човѣка. Когато говоримъ за богатство, за пари, ние подразбираме онази чиста материя, която е необходима за функциониране на идеалния животъ на хората.

Всички хора говорятъ за подобряване на живота. Когато казваме, че животътъ трѣбва да се подобри, ние разбираме, че въ него трѣбва да влѣзе чиста материя, чиста мисль. Когато нѣкой стане министъръ и поеме властта, той трѣбва да се проникне отъ чиста, безкористна мисль, да вѣрва, че животътъ може да се подобри. Какъ може да внесе какво и да е подобряване въ живота, ако той не вѣрва въ нѣщо? Ако министърътъ е човѣкъ съ разумъ, съ вътрешно съдържание на своя разумъ и съ любовь, той ще може да привлече къмъ себе си, къмъ своя народъ мощнитѣ сили на природата, чрезъ които да подобри живота на своитѣ съотечественици. Когато бащата е разуменъ, той ще изложи на слънце своя грѣбъ, както и гърбоветѣ на своитѣ деца, да се лѣкуватъ. Като придобие това разположение къмъ слънцето, той ще използва неговитѣ мощни сили за лѣкуване. Следователно, когато човѣкъ се лѣкува на слънце, той трѣбва да държи въ ума си свѣтли, чисти мисли. Той трѣбва да държи въ ума си мисълта, че първоначално човѣкъ е билъ здравъ. Болеститѣ сж дошли отпосле. Безъ да се тревожи, човѣкъ трѣбва да изучи, какви сж били първитѣ условия, когато хората сж били здрави. Кой човѣкъ е здравъ? За да познаете, дали сте здрави, направете следния опитъ: изнесете една маса предъ прозорцитѣ на кжщата си и турете на нея сто лева. Оставете масата съ паритѣ вѣнъ и влѣзте въ кжщата си спокойно, безъ да мислите, какво ще стане съ паритѣ ви. Вечерта ще отидете да видите, ка-

кво е станало съ тяхъ. Виждатѣ, че паритѣ ги нѣма, задигналъ ги е нѣкой. Казвате си: Нѣма нищо, спечелихъ единъ приятель. Следъ това повторете опита и следете, какво ще изпитате. Като направите опита петъ пѣти, и тия 500 лева измезнатъ, ако сте здравъ, окото ви нѣма да трепне. Ще бждете доволни, че сте придобили петъ нови приятели. Който не е здравъ, който нѣма вѣра, той ще съжالياва за паритѣ си. Колцина отъ васъ могатъ да направятъ този опитъ, безъ да мръдне сърдцето имъ, безъ да съжالياватъ за изгубенитѣ пари? Здравиятъ може да направи този опитъ, за себе си поне, да се увѣри, че е здравъ. Нѣкой казва, че обича Господа, че иска да Му служи. Казано е въ Писанието: „Безъ вѣра никой не може да угоди на Господа“. Ако Господъ ви каже да изнесете масата си на пѣтя, да турите върху нея пари и да не мислите, какво ще стане съ тяхъ, ще Го послушате ли? Вие ще започнете да философствувате: Господъ ли казва да направимъ това, или нѣкаква случайна мисль е дошла въ ума ни? — Не, направете опита и не мислете повече. Ако се вкисвате, не сте здрави; ако не се вкисвате, здрави сте.

Следъ това направете вторъ опитъ. Вземете въ джоба си нѣколко златни монети и излѣзте на улицата да ги раздавате. Срѣщате единъ човѣкъ, давате му една златна монета. Срѣщате вторъ, давате му две златни монети. Срѣщате трети, давате му три златни монети и т. н. Тия, на които сте дали по-малко, веднага ще се нахвърлятъ върху васъ съ обидни думи, съ упрекъ, че не сте справедливъ човѣкъ. Ако всичко това изслушате спокойно, безъ никакво смущение и горчивина, вие сте здравъ човѣкъ. Обаче, ако се върнете у дома си неразположенъ, вкиснатъ, съ решение въ себе си никога да не давате пари на бедни, вие не сте здравъ човѣкъ.

Сега ние отиваме още по-нататъкъ. Срѣщате единъ младъ човѣкъ, който има на разположение всичко. Баща му, майка му го обичатъ; има срѣдства да учи, да се развива, но той е недоволенъ, липсва му нѣщо. Той казва: Човѣкъ не може да живѣе самъ. Едно време Богъ създаде човѣка самъ, но после видѣ, че самъ не може да живѣе и му даде другарка. Човѣкъ трѣбва да прогрессира, трѣбва да има нѣщо, което да го вдѣхновява. — Правъ е този младъ човѣкъ. За да прогрессира, за да се развива човѣкъ, нужни му сж две, три, четири и повече съзнания. Като се убеди въ това, той започва да си избира едно съзнание. Като го избере,

той му казва: Ти си моятъ ангелъ, моятъ животъ, не мога безъ тебе. Задигне това съзнание у дома си, накичи го съ цвѣта, облѣче го съ бѣла рокля, съ панделки. После взима музика и започватъ тържества, веселия. Следъ това дветѣ съзнания започватъ да функциониратъ. На другия день още виждате на бѣлата рокля едно черно петно. Следъ единъ месецъ виждате две черни петна на бѣлата рокля. День следъ день, месецъ следъ месецъ бѣлата рокля се пѣстри, нова тъканъ се тъче. Следъ една година гледате, че роклята съвсемъ се напѣстрила, и бѣлиятъ ѝ цвѣтъ съвършено изчезналъ. Тогава първото съзнание, което казваше, че човѣкъ самъ не може да живѣе, започва да се оплаква: Чудно нѣщо! Едно време второто съзнание бѣше цѣлъ ангелъ, а сега нищо не остана отъ този ангелъ. Какъ ще се върна при това съзнание? Не ми се влиза у дома. Не ми се живѣе вече.

Сега азъ правя преводъ на неговитѣ думи и казвамъ: Отлична е твоята жена, ти не я разбирашъ. Тя е наклала огънь и пече кебапъ за обѣдъ. — Остави се! Тя ще опече кебапа, но и мене ще опече. Питамъ: какво ще кажете за единъ човѣкъ, който е взелъ едно съзнание у дома си и, като не може да го оцени, постоянно се оплаква отъ него? Споредъ мене този човѣкъ е боленъ. Ако жената се оплаква отъ мъжа си, и като види, че той се връща дома си, тя се стрѣска отъ него, това е болна жена. Ако мъжътъ, който иде отъвънъ, влиза съ затворено сърдце у дома си, и той е боленъ. И ако сърдцето на жената се свива, като види, че мъжътъ ѝ се връща отъ работа, и тя е болна. Могатъ ли да съществуватъ правилни отношения между болни хора? Ще кажете, че това сж наследени чърти у хората, останали отъ дѣди и баби. — Нито сж наследени чърти, нито е опредѣлено така да бжде. Хората сами създаватъ нещастията си. Когато ви даватъ чаша вода, не я приемайте на довѣрие за чиста. Вземете чашата съ вода, опитайте я и тогава пийте. Въ това отношение вие трѣбва да се учите отъ магарето. Магарето е специалистъ въ познаване на водата. Ако господарътъ му го заведе на каква и да е чешма и го застави да пие вода, то нѣма да пие, докато не се увѣри, че водата е чиста. Ако се укаже, че водата не е чиста, то ще отиде на нѣколко чешми, ще обиколи нѣколко извора, докато намѣри съвършено чиста вода. Следователно, стане ли въпросъ за чиста вода, пийте отъ извори, отъ които магарето пие. Ще кажете, че това е мага-

решка работа. — Не, тази е една от най-добрите чърти на магарето, на която хората трѣбва да подражаватъ. То знае, къде има най-хубава вода и отъ нея пие. По отношение на храната, магарето е много скромно, но по отношение на водата е много възискателно. При това, отдето мине магарето, всички го чуватъ. То обича да се покаже предъ хората. Като реве, магарето иска да каже на хората: Вие ме осждате, смѣте се на голѣмитѣ ми уши, но знаете ли, какво означаватъ голѣмитѣ уши? Тѣ сѣ признакъ на щедростъ. Магарето казва: Отъ много години насамъ хората ме хулятъ, гонятъ, усмиватъ, но характерътъ си не изопачихъ. Пакъ пия само най-чиста вода и все още продължавамъ да издавамъ гласа си. Наистина, и до днесъ още магарето върви напредъ и води камили, конетѣ, овцетѣ. Умъ има магарето.

И рече стотникътъ: „Господи, кажи само речъ, и момчето ми ще оздравѣе“. Стотникътъ ималъ вѣра въ онзи, отъ когото трѣбвало да черпи знания. Значи, човѣкъ трѣбва да черпи знания. Човѣкъ трѣбва да вѣрва въ този, който заслужава неговата вѣра. Той трѣбва да обича този, който заслужава неговата обичъ. Ти не можешъ да вѣрвашъ въ онзи, който не заслужава твоята вѣра; не можешъ да обичашъ онзи, който не заслужава твоята обичъ. Следователно, ние трѣбва да вѣрваме въ Бога и да Го обичаме, понеже Той заслужава това. Богъ, който е създалъ цѣлата вселена, далъ всичко въ изобилие, предвидѣлъ нуждитѣ на всички хора, здрави и болни, заслужава нашата вѣра, заслужава да Го обичаме. Нѣкои искатъ да убедятъ хората, че Богъ съществува въ свѣта. Не е въпросъ да се убеждаватъ хората механически, че единъ Богъ има въ свѣта, или че едно вѣрующо съществува. Важно е всѣки човѣкъ да схване Бога като вътрешна първична причина на нѣщата, която може да внесе въ него здраве, животъ, сила да понесе всички мъчности и правилно да ги разреши. Това разбираше на човѣка за Бога внася въ него сила, мощъ. Съвременниятъ животъ, съвременната наука се крепятъ на тази вътрешна потаена сила. Какъ се нарича тази сила, не е важно. Различни имена можете да ѝ дадете. За човѣка е важно, че той може да се подчини на три нѣща въ себе си: на своята разумность, на своя животъ и на своята любовъ. Съ своята разумность той трѣбва да схваща външната страна на нѣщата. Съ своя животъ той трѣбва да схваща

съдържанието на тази сила. Съ своята любов той трѣбва да осмисли всичко онова, което иска.

Следователно, всѣки, който иска да се повдигне въ свѣта, непременно трѣбва да бѣде разуменъ. Той не трѣбва да се запитва, разуменъ ли е, или не, но да приеме това като математическа аксиома. Защо? — Защото формата може да прояви силата си, когато има смисълъ. Що се отнася до живота ви, сѣщо нѣма да питате, имате ли животъ, или нѣмате, но всѣки ще си каже: Животътъ ми е влѣзълъ вече въ моята разумностъ и се е осмислилъ. Когато съзнаете, че имате разумностъ, животъ и осмисляте всичко, тогава само ще започнете да работите.

Като говоря по този начинъ, виждамъ, какви мисли минаватъ презъ главитѣ ви. Тия мисли, тия възгледи сѣ чужди, наследени отъ вашитѣ дѣди и прадѣди. Досега не съмъ срещналъ нито единъ човѣкъ, който да има свои, самостоятелни възгледи. Всички ваши възгледи сѣ отражение на вашето минало. Тѣ сѣ наследени отъ нѣколко поколѣния насамъ. Вие отсега нататъкъ ще изработвате свои собствени възгледи. Ако нѣкой се осмѣли да каже, че има свои възгледи, ще го питамъ: Здравъ ли си? Доволенъ ли си отъ живота си? Знаешъ ли, кѣде ще отидешъ, следъ като напуснешъ земята? Здравъ човѣкъ е онзи, който притежава качествата, елементитѣ на здравето. Абсолютно здравъ човѣкъ е онзи, въ организъма на когото нѣма никакви утайки. Здравъ е онзи човѣкъ, въ организъма на когото не става абсолютно никакво гниене, никакво разлагане. Здравето подразбира свѣтъ, въ който живѣятъ ангелитѣ. Въ кръвта на ангелитѣ нѣма никакви условия за развиване на бактерии. Кръвта на ангелитѣ е въ сила да преобрази всѣка микроба, която би попаднала тамъ. Всѣки човѣкъ може да бѣде здравъ. Въ единъ часъ, въ една минута, въ една секунда човѣкъ може да придобие здравето си. — Какъ? — Като се постави на влиянието на специални токове. Такива токове сѣществуватъ въ природата. Въ самото слънце сѣществуватъ особени лъчи, особени токове, които могатъ да възкрѣсятъ човѣка. Човѣкъ трѣбва да има знания, да знае, какъ и кога да възприеме тѣзи лъчи, за да се ползува отъ тѣхъ. Ако турите умрѣлъ човѣкъ на действието на тѣзи лъчи, той веднага ще се съживи. Казва се въ Евангелието, че Христосъ се приближилъ до гроба на Лазара и казалъ: „Лазаре, излѣзь вѣнъ!“ Какъ стана това? Христосъ свързалъ Лазара съ такива токове въ природата, които могатъ да възкрѣсятъ

мъртвия. По този начинъ Той го възкръсиль. Тѣзи токове се наричатъ „лжчи на живота“. Които не разбиратъ закони-тѣ и силитѣ, съ които Христосъ работиль, тѣ мислятъ, че това става по механически начинъ. — Не, този процесъ не е механически. Той е съзнателенъ процесъ, но на такъвъ процесъ може да се постави само онзи, който го заслужава. Защо? — Защото, като придобие живота, той ще го оцени. Какъ ще се ползува отъ живота онзи, който, като го е придобиль, не може да го оцени?

„Речи само речъ, и момчето ми ще оздравѣ“. Почуди се Христосъ на тази въра. Продължаваше стотникътъ: „Ето, и азъ имамъ слуги, на които заповѣдвамъ. Каквото имъ заповѣдамъ, всичко изпълняватъ“. Питамъ: кое е онова, на което човѣкъ може да заповѣда? Ако не можешъ да заповѣдашъ на своя разумъ, на своя животъ и на своята любовъ, какъвъ човѣкъ си тогава? Това трѣбва да се разбере точно обратно. Когато казвамъ, че човѣкъ трѣбва да заповѣда на своя разумъ, на своя животъ и на своята любовъ, имамъ предъ видъ закона за съзнателното подчиняване. Човѣкъ трѣбва да заповѣда на своя разумъ, разбирамъ, че той трѣбва да знае, какъ да се подчинява на своя разумъ. Човѣкъ трѣбва да заповѣда на своя животъ, разбирамъ, че той трѣбва да знае, какъ да се подчинява на своя животъ. И най-после, да заповѣда човѣкъ на своята любовъ, това значи, да знае, какъ да ѝ се подчинява. Когато нѣкой каже, че трѣбва да заповѣда на разума си, питамъ: кое е онова въ човѣка, което може да заповѣда на разума? Ти, който заповѣдашъ на разума, самъ имашъ нужда отъ него, да извърши нѣкаква работа, която самъ не си способенъ да извършишъ. Ако ти заповѣдашъ на живота, а не си въ състояние да извършишъ това, което той върши и което той дава, твоята заповѣдъ не е на мѣсто. Какъвъ смисълъ има да заповѣдашъ на живота, а не можешъ да извършишъ това, което той върши? Или, какъ можешъ да заповѣдашъ на любовта, ако не можешъ да направишъ нищо отъ това, което тя прави? Следователно, ако човѣкъ не може да даде на разума, на живота и на любовта това, което тѣ даватъ, какъ може да имъ заповѣда? Кой не заповѣда днесъ? Обаче, заповѣдта на хората е фиктивна. Тя е подобна на заповѣдта, която единъ руски войникъ давалъ на своитѣ офицери, само затова, защото временно го облѣкли въ генералски дрехи.

Въ единъ анекдотъ се разправя, какъ нѣколко апаши

успѣли да облѣкатъ единъ войникъ въ генералски дрехи и да го използватъ за свои специални цели. Тѣ видѣли единъ пиянъ войникъ, заспалъ на земята, и решили да се възползватъ отъ него. Както спѣлъ, тѣ го облѣкли въ генераски мундиръ и го чакали да се събуди. По едно време войникътъ се събудилъ и започналъ да се оглежда налѣво — надѣсно, да се чуди, какво е станало съ него, че е облѣченъ въ такива дрехи. Той се запиталъ: Кжде съмъ азъ? — Въ онзи свѣтъ. — Кой, какъвъ съмъ сега? — Генералъ. Апашитѣ използвали вѣрването на проститѣ хора, споредъ което, щомъ нѣкой умре като войникъ на земята, въ онзи свѣтъ ставалъ генералъ. Тѣй щото, когато казали на войника, че е въ онзи свѣтъ, и затуй е въ генералски дрехи, той се убедилъ въ това. Апашитѣ го държали при себе си 40 дня, и каквото имъ заповѣдвалъ, всичко изпълнявали. Тѣ играли роля на офицери, на войници, за да подържатъ въ него мисълта, че наистина е на онзи свѣтъ. Като искалъ ракия, казвали му, че на този свѣтъ има всичко, но ракия само нѣма. Щомъ го убедили, че е умрѣлъ, че се намира на онзи свѣтъ, и затова е генералъ, казали му, че ще го оженятъ. За тази целъ тѣ му намѣрили една красива мома. Единъ день апашитѣ отишли при него и му казали: Сега ще отидемъ въ единъ отъ голѣмитѣ градове на този свѣтъ, да купимъ всичко, каквото е необходимо за тебе и за твоята избранница. Пазарили една хубава каляска и всички заедно, на чело съ генерала, отишли въ Петроградъ, въ единъ отъ най-богатитѣ манифактурни магазини, и започнали да избиратъ най-скъпи платове, накити, скъпоценности и др. Като накупили всичко, каквото имъ било нужно, търговецътъ направилъ смѣтка и я представилъ на господата — апашитѣ. Тѣ дали една малка сума на търговеца и се извинили, че не имъ достига да платятъ останалата сума. Единъ отъ тѣхъ казалъ на търговеца: Ние веднага ще се върнемъ у дома да вземемъ останалитѣ пари, презъ което време господинъ генералътъ ще ни почака при васъ. Апашитѣ излѣзли отъ магазина, като оставили генерала да ги чака. Генералътъ седѣлъ, ставалъ, разхождалъ се часъ, два, три, апашитѣ никакви не се виждали. Генералътъ излизалъ на улицата, пакъ влизалъ въ магазина, но другаритѣ му все още не дохождали. По едно време той видѣлъ нѣколко офицери, които минавали покрай него, безъ да го поздравятъ. Той ги извикалъ и ги набилъ. Като се вгледали въ него, тѣ забелязали, че този генералъ прилича на единъ

отъ тѣхнитѣ войници и се чудили, какъ е станалъ генералъ. Като изследвали случката, разбрали, че тукъ има нѣкаква фалшификация.

Често нѣкои хора изпадатъ въ положението на пияния войникъ, който мисли, че е генералъ. Въ положението си на фиктивенъ генералъ, тѣ си представятъ, че могатъ да се разхождатъ съ най-хубави каляски изъ града, че могатъ да правятъ всичко, каквото желаятъ, докато свѣтътъ ги използва напълно, вземе имъ всичко, каквото иматъ, подиграе се съ тѣхнитѣ вѣрвания и убеждения и най-после ги захвърли. Разочаровани отъ всичко въ свѣта, тѣ казватъ: Изстискаха ни като лимонъ, изпиха соковетъ на живота ни и ни захвърлиха като непотрѣбна вещь.

Сега азъ питамъ разумнитѣ хора: Кой може да ни изстиска? — Само неразумното въ човѣка е въ състояние да го изстиска. Ако човѣкъ играе ролята на пиянъ войникъ, това е неразумното въ него, което не разсждава, което не разбира Божиитѣ закони. То трѣбва да се възпитава, да се учи на трезвъ животъ, да не се стреми къмъ излишъци, но да се задоволява съ необходимото. Само трезвото, разумното начало може да направи човѣка щастливъ. Само то може да придаде нѣщо на разума, на живота и на любовта въ човѣка.

И тъй, да се върнемъ сега къмъ една отъ основнитѣ мисли. Тя е мисълта за вѣрата и за обичта. Когато вѣрватъ въ нѣкой човѣкъ, той заслужава тази вѣра. Когато го обичатъ, той заслужава тази обичъ. Защо? — Защото Богъ живѣе въ него, и той — въ Бога. Тѣй щото, вѣрата, обичта на човѣка се отнасятъ до Бога, до Първичната Причина, до Любовта. Любовта е великъ факторъ въ живота. Тя се проявява непреривно, като спазва законитѣ на своето движение: приливи и отливи на любовта. Докато любовта не посети човѣка, той е подобенъ на малко дете, което всичко очаква отъ майка си, тя да го учи и възпитава. Щомъ стане голѣмъ, и любовта го посети, той стѣпва вече на краката си и започва самостоятелно да учи, да работи. Съ помощта на любовта човѣкъ създава въ себе си условия за развиване на своето сърдце и на своя умъ. Само при тѣзи условия любовта може да се задържи въ човѣка. Иначе, безъ развитъ умъ и безъ обработено сърдце любовта не може да остане въ човѣка. Когато хората казватъ, че трѣбва да се обичатъ, тѣ иматъ предъ видъ това, именно — да задържатъ любовта въ себе си. Това е иде-

алното състояние за човѣка. Когато обичате нѣкого, вие се свързвате съ него, и той става отзивчивъ къмъ всичко онова, което ви занимава и вълнува. По този начинъ вие взаимно си помагате. Ако мразите нѣкого, вие пакъ се свързвате съ него, но при този случай става взаимно отблъскване помежду ви, вследствие на което не можете да си помагате. Когато обичате нѣкого, той трѣбва да ви се отплати съ вѣра, да вѣрва въ васъ. Когато нѣкой иска да го обичате, кажете му: Щомъ искашъ любовта ми, готовъ ли си да вѣрвашъ въ мене? Ако може да вѣрва въ васъ, вие ще го обичате. Между вѣрата и любовта има известно отношение. Вѣрата представя противоположния полюсъ на любовта. Когато нѣкой мжжъ иска да усили вѣрата си, той трѣбва да се ожени за жена, която има много любовъ въ себе си, която е любвеобилна. Когато нѣкоя жена иска да усили любовтъ си, тя трѣбва да се ожени за мжжъ, у когото вѣрата е силна, който не се разколебава и при най-тежкитѣ условия на живота. Нѣма случай въ живота, когато нѣкой човѣкъ има абсолютна вѣра въ васъ, а вие да не го обичате. Това е невъзможно. Вие непременно ще обичате този човѣкъ.

Идейниятъ животъ, който създава гениитѣ, светиитѣ, великитѣ хора въ свѣта, се крепи на двата велики закона: абсолютна вѣра и пълна, свършена любовъ. Тѣзи закони управляватъ свѣта. Дето има абсолютна вѣра и пълна любовъ, тамъ съществува разумътъ, като форма на нѣщата; тамъ съществува великата любовъ, която всичко осмисля. Това сж прилагали въ живота си светиитѣ, гениитѣ, адепитѣ, великитѣ хора, които сж завършили развитието си. Това трѣбва да прилагате и вие. — Ама ние сме дребни същества. — Който нѣма никаква идея въ себе си, той е дребнавъ човѣкъ. Външно може да е голѣмъ, едъръ, но вътрешно е дребнавъ, нѣма идея въ себе си. Който нѣма идея, който не обича, който нѣма вѣра, той е дребнавъ човѣкъ. Въ него всичко е надутъ, като сапуненъ мехуръ, и лесно може да се пукне. Щомъ има идея въ себе си, колкото малкъ да е, той мяза на скжпоцененъ камѣкъ, съ скрита вътрешна сила и красота. Всѣки трѣбва да има велика идея въ себе си, съ помощта на която да открие онѣзи богатства, които сж вложени дълбоко въ неговата душа. Както въ земята има скрити богатства, съкровища, скжпоценни камѣни, така и въ човѣшката душа Богъ е вложилъ голѣми богатства. Човѣкъ се ражда на земята, за да придобие

наследството, което му е дадено. Човѣкъ живѣе на земята около 50 — 60 години и, като наближи деня на заминаването му, казва: Изпълнихъ волята Божия. Сега мога свободно да си замина. Въ какво седи волята Божия? — Да правимъ добро, да мислимъ добре за хората. Питамъ: правили ли сте такова добро, което да се отнася едновременно до всички хора? Мислили ли сте добре за всички хора едновременно? Вие правите добро, но нито другитѣ сж доволни отъ вашето добро, нито вие сте доволни. Защо? — Защото въ това добро има примѣсени човѣшки работи. Човѣшкитѣ работи създаватъ нещастията въ свѣта. Водата на вашия животъ е нечиста, мѣтна. Тя трѣбва да се пречисти по единъ отъ познатитѣ на васъ начини: чрезъ утаяване, чрезъ прецеждане или чрезъ дестилация. Водата може да се пречисти още и като се пусне презъ нея силна струя чиста вода. Това течение ще отнесе мѣтилката, нечистотиитѣ и ще остане само бистра, чиста вода.

Следователно, за да изчистите живота си, пуснете презъ него силна струя вода, да го избистри. Тази силна вода, това силно течение е Божията Любовь. Пуснете тази Любовь да тече презъ васъ, да ви окже, да ви изчисти и приготи за новия животъ. Любовьта е силна струя, силно течение, което трѣбва да пуснете презъ васъ да тече, да отнесе всички мѣтилки и нечистотии на миналото. Ще каже нѣкой, че не вижда това течение. Нѣма защо да го вижда. Той трѣбва да започне първо съ пипане, а после съ виждане. И съ пипане само може да се познае характера на човѣка. Достатъчно е да се докоснете съ пръсти до кожата на човѣка, за да се познае, грубъ или мекъ е характерътъ му. Колкото по-нѣжна, по-фина е кожата на човѣка, толкова по-благородни сж чувствата му. Лицето на таквъ човѣкъ е свѣтло, приятно; усмивката му е красива, отворена, внася довѣрие въ човѣка. Благородниятъ човѣкъ е вътрешно красивъ. Той е готовъ всѣкога да заеме последно мѣсто. Той знае, че по отношение на великото е невежа, затова не се представя за знаещъ.

Ще приведа единъ примѣръ за единъ многознаещъ ангелъ. Този ангелъ се наричалъ Афоелъ. Единъ день, като погледналъ къмъ земята, той видѣлъ голѣми противоречия, и се произнесълъ, че свѣтътъ не е добре създаденъ. Той искалъ да разбере причинитѣ на противоречията, искалъ да разбере, защо хората не живѣятъ добре. За да си обясни причинитѣ за противоречията, Господъ изпра-

тилъ този ангелъ на земята съ единъ голѣмъ тевтеръ и му казалъ: Въ този тевтеръ ще записвашъ всичко онова, което хората искатъ. Всѣко тѣхно желание, всѣко тѣхно мнение ще се пише въ тевтера. Този тевтеръ ще остане на земята въ продължение на десетъ години, презъ което време нѣма да се реализира нищо отъ написаното въ тевтера. Следъ изтичането на десеттѣ години, ангелъ Афоелъ занесълъ книгата на небето. Отъ това време насамъ започнали да се изпълняватъ всички желания на хората, които тѣ сами поискали да се напишатъ въ голѣмия тевтеръ, който ангелъ Афоелъ донесълъ на земята. Тѣй щото, ако хората намиратъ нѣкакви противоречия въ живота си, тѣ трѣбва да знаятъ, че сами сж причина за това.

Днесъ ангелъ Афоелъ пакъ слиза на земята съ една голѣма книга, въ която хората сами ще пишатъ всичко онова, което считатъ за необходимо за изправяне на своя животъ. Това, което хората писаха въ миналото, днесъ го живѣятъ. А това, което днесъ ще напишатъ, въ бъдеще ще го живѣятъ. Като знаете това, вие трѣбва да бъдете разумни, да искате отъ Бога разумностъ, животъ и любовъ. Всичко друго отпосле ще ви се придаде. Второстепеннитѣ и третостепеннитѣ работи сами по себе си ще дойдатъ. Искайте разумностъ, животъ и любовъ, за да бъдете здрави, да не се вкисвате и да имате всичко въ изобилие, както любовта дава. Искайте отъ Бога любовъ въ изобилие, да носите всички мжчнотии безъ затруднения; предъ обидитѣ да не се спирате, а лошото да трансформирате въ добро. Ако синътъ или дъщерята ви сж непослушни, лоши, ще ги турите въ купа, който ангелъ Афоелъ носи съ себе си и, като ги извадите оттамъ, тѣ ще станатъ чисти, свѣтли, съ нови премѣни. Ангелъ Афоелъ ще се яви предъ всѣки човѣкъ, съ купъ въ едната ржка и съ книга въ другата и ще ви слуша, какво ще кажете. Ако се оплачете отъ нѣщо, веднага ще ви потопа въ купа, отдето ще ви извади преобразенъ. Следъ това ще ви накара да запишете въ книгата всичко, което желаете за въ бъдеще.

Казвамъ: следъ десетъ години ще настане новъ животъ на земята, въ който ще опитате всичко онова, което сте желали. Въ тѣзи десетъ години съ васъ ще станатъ голѣми вътрешни промѣни, при които ще ви се придаде нѣщо ново къмъ вашата разумностъ, къмъ вашия животъ и къмъ любовта ви. Новитѣ хора — хората на бъдещето, ще се осво-

бодятъ отъ всѣкакво недоволство, отъ всички противоречия на живота.

„Кажи само речъ, и момчето ми ще оздравѣе“. И вие, като този стотникъ, обърнете се къмъ Христа съ думитѣ: „Господи, кажи само речъ, и момчето ми ще бжде здраво“. Това значи: Господи, кажи само една дума за моята разумность, за моя животъ и за моята любовь. Това трѣбва да искатъ днесъ всички хора отъ Господа. Отъ това се нуждаятъ всички съвременни хора.

Разумность, животъ и любовь — това сж тритѣ елемента, безъ които животътъ нѣма смисълъ.

19. Беседа отъ Учителя, държана на 9 юний, 1929 г.
София. — Изгрѣвъ.

Да изпълня.

„Не дойдохъ да разруша, но да
и пълня.“ *)

Въ природата съществуватъ два органически процеса, съ които съвременнитѣ хора сж запознати. Единиятъ процесъ е процесъ на разрушаване, а другиятъ — процесъ на съграждане, на изпълнение. Кой изпълнява? — Съзнателнитѣ, разумнитѣ хора, а не децата. Малкитѣ деца ни най-малко не мислятъ за грижитѣ на майка си и баща си. Тѣ нищо не разбиратъ отъ тѣхния животъ, отъ тѣхната философия. Тѣ знаятъ само да искатъ и да заповѣдватъ, и то на време и безъ време. Наистина, децата си служатъ съ военна дисциплина, споредъ която искатъ, заповѣдватъ и на всички налагатъ мълчание. Каквото пожелаятъ, всичко трѣбва да се изпълни. Това е едно отъ положенията на свършения животъ, въ който, каквото човѣкъ пожелаетъ, може да стане. За свършения животъ всичко е възможно, а същевременно всичко е невъзможно. Това зависи отъ стремежитѣ, отъ копнежитѣ на човѣка. Има стремежи, има желаня, въ свършения животъ, които лесно се постигатъ. Има желаня, които и тамъ лесно не се постигатъ. Защо? — Защото тия желаня не сж нужни на човѣка, нищо не го ползватъ. Запримѣрь, какво ще се ползува човѣкъ отъ желанието си да се облѣче съ нови, добре скроени и ушити дрехи и да се покаже съ тѣхъ на приятелитѣ си? Той ще получи само една похвала, че дрехитѣ му сж хубави, а нѣкои пъкъ могатъ да кажатъ, че дрехитѣ му не сж хубави. И тогава той, или ще се очарова, или ще се разочарова. Всѣки човѣкъ иска да сподѣля съ приятелитѣ си, било своитѣ преживявания, било впечатленията си отъ прочитането на нѣкоя хубава книга. Защо човѣкъ обича да сподѣля своитѣ преживявания и опитности съ ближнитѣ си? Въ това отношение човѣкъ мяза на изворъ, или на чешма, които разправятъ на всички, минаващи покрай тѣхъ, какво сж имъ направили, какъ сж имъ услужили. Кой какъ мине покрай тѣхъ, тѣ ще го спратъ, ще му предложатъ отъ водата си и ще му разправятъ историята си.

Сега, онѣзи, които разглеждатъ живота отблизо, каз-

*) Матей 5 : 17.

ватъ, че не се интересуватъ отъ далечното, но се интересуватъ отъ сегашното, отъ реалното. Подъ думата „реално“, разбираме онова, което се проявява въ всѣки даденъ моментъ, и което е свързано съ нашето съзнание. Безполезно е да живѣе човѣкъ въ свѣтъ, дето съзнанията на всички хора сж заспали и единственъ той се движи натукъ-натамъ, отъ никого неразбранъ, безъ да срещне човѣкъ, подобенъ на себе си. Ако това е възможно, представете си, какво ще бжде положението на онзи, чието съзнание е пробудено. Той ще бжде въ положението на живъ човѣкъ между мъртвитѣ. Това сж само предположения. Щомъ има закони, има и отношения между разумни същества. Когато законитѣ не се изпълняватъ, това показва, че тѣзи същества не сж високо развити; когато законитѣ се изпълняватъ, това показва, че тѣзи същества сж високо организирани. Запримѣрь, каквото музикално парче дадете на способния, на даровития музикантъ, той всичко може да изпълни. Дайте същитѣ парчета на слабо даровития музикантъ, който е свирилъ години наредъ, той пакъ не може да изпълни всичко. Следователно, когато казваме, че човѣкъ може да направи всичко, ние подразбираме всички хора заедно, цѣлокупно. Обаче, единично човѣкъ може да направи само едно нѣщо. Нѣма човѣкъ въ свѣта, колкото и да е гениаленъ, който може да се прояви въ всички области на науката, на изкуствата и да може всичко да направи. Колкото и да е всеиленъ, човѣкъ все пакъ не може всичко да направи.

Това, което сега ви говоря, е потрѣбно, за да можете въ всѣки даденъ моментъ да схващате, какви постижения имате и какви можете да имате. За тази цель човѣкъ трѣбва да изучава тѣлото си, мозъка, сърдцето си. Съ една дума, човѣкъ трѣбва да изучава всички свои органи, заедно съ функциитѣ, които тѣ изпълняватъ. Човѣкъ трѣбва да изучава себе си, както земеделецътъ изучава земята, която обработва. Когато земеделецътъ погледне земята, той знае вече, какво може да роди тя: жито, царевица, ечемикъ, ръжъ, бобъ или друго нѣщо. И вие знаете, какво може да излѣзе отъ васъ, но всѣкога не излиза споредъ това, което знаете. Какво се изисква отъ дадена почва, за да роди тя бобъ или други растения? — За да роди бобъ, почвата се нуждае отъ известни елементи. Същото може да се каже и за човѣка: за да излѣзе отъ него това, което се очаква, той трѣбва да съдържа въ себе си съответни елементи. Ако нѣма тѣзи елементи въ себе си, желаннитѣ плодове не могатъ да се ро-

дятъ. Ето защо, ако човѣчеството иска да постигне своите идеали, то трѣбва най-малко хиляда години да прекара въ покой, въ пасивно състояние, безъ стремежи, за да складира въ себе си нужната за това енергия и после да започне работата си. По-голяма частъ отъ човѣчеството представя инертни, недеятелни хора, които седатъ и само искатъ, желаятъ да имъ се дава на готово. Другата частъ отъ човѣчеството работи, проявява усилена деятелностъ, изкарва много, безъ да мисли, какъ ще пласира стоката си. Ако хората произвеждатъ много стока, а нѣма пазаръ, на който да я пласиратъ, каква полза иматъ отъ своята работа? Ако цѣли 20 години наредъ само мислите, и по този начинъ пригответе голѣмо количество умствена енергия, кжде ще я пласирате? Вие ще се видите въ чудо, кжде и по какъвъ начинъ ще пласирате тази умствена енергия, която сте събирали цѣли 20 години. Да допуснемъ, че следъ 20 години хората ще се разбиратъ и нѣма да иматъ нужда отъ закони. Можете ли да предскажете, какъ ще се уреди животътъ?

И тъй, като говоримъ за разумния животъ, ние имаме предъ видъ Божественото начало, което работи у всички хора. Това начало се проявява дотолкова, доколкото хората сж разумни. Когато хората сж опърничави, своенравни, другъ законъ действува между тяхъ. Какъвъ е този законъ? Който не е изпълнилъ великия Божи законъ, той е разбралъ обратния законъ—законътъ на свѣта. Една майка накарала детето си да чете „Отче нашъ“. — Не искамъ да чета „Отче нашъ“. — Чети молитвата! — Не, по никой начинъ нѣма да чета „Отче нашъ“. — Тъй ли? Майката излѣзла отъ търпение, вдигнала детето си въ въздуха и после го хвърлила на земята. — Олеле, майчице, ще чета „Отче нашъ.“ Защо детето не искало да чете „Отче нашъ“, когато майка му го молила, а щомъ го вдигнала високо въ въздуха и го ударила въ земята, веднага се съгласило да чете молитвата? По сжщия начинъ и природата постъпва съ хората. Като види, че нѣкой човѣкъ не иска доброволно да изпълни Божия законъ, тя го хваща, вдига го на високо и после го тръшка на земята. До това време той не е билъ готовъ да изпълни Божия законъ, но щомъ се види въ ржцетъ на природата, веднага се съгласява да изпълни всичко, каквото тя му заповѣдва. Следъ това започва да чете „Отче нашъ.“

„Не дойдохъ да разруша, но да изпълня“. Кое е важно за човѣка: да разрушава или да изпълнява? Истински майсторъ е онзи, който едновременно съгражда и раз-

гражда, руши и създава. Разрушаването е времененъ процесъ въ живота на човѣка, за да се прояви възвишеното и благородното въ него. Съ думитѣ „не дойдохъ да разруша, но да изпълня“, Христосъ иска да предпази слушателитѣ си отъ заблуждения, затова имъ казва, че не е дошълъ да разрушава, но да изпълни закона, да внесе ново разбиране при изпълнение на законитѣ. Понеже въ времето на Христа е имало нарушаване на законитѣ, Той искалъ да покаже на хората, че не е достатъчно само да съществува закона, но този законъ трѣбва да се изпълнява разумно. Като разбере това нѣщо за външнитѣ закони, човѣкъ ще дойде до положение да разбере същото и за онѣзи закони, които се отнасятъ до човѣшката душа и ще знае, че трѣбва да ги изпълнява, а не да ги разрушава.

И тъй, Божественото начало въ човѣка иде всѣкога не да разруши, но да изпълни. Като се вглежда въ ежедневиия си животъ, човѣкъ най-после дохожда до убеждение, че той самъ е станалъ причина да изгуби същественото, да се отстрани отъ истинския пѣтъ на живота. Тази е причината, задето въ старинитѣ си човѣкъ изкупва грѣховетѣ на своето минало чрезъ страдания, болести, сиромашия и мъчения. Презъ цѣлия му животъ Божественото начало въ него му казва, че той трѣбва да се съобразява съ законитѣ на природата. Ако е уменъ, той ще схване този гласъ, и всѣки день ще прави по едно малко видоизмѣнение въ своя животъ, да го постави на начала и принципи, каквито природата е поставила. Ако не може да направи това, той всѣки день ще допринася нѣщо за разрушаване на Божественитѣ принципи и закони. Обаче, отъ момента, въ който човѣкъ наруши единъ отъ тѣзи закони, страданията започватъ да го следватъ непрекъснато. И, ако, вмѣсто да тичатъ по Европа да търсятъ лѣкари за своитѣ болести, хората биха се събрали заедно и биха започнали да търсятъ причинитѣ на своитѣ болести и страдания, тѣ щѣха да дойдатъ до правия пѣтъ на живота. И тогава, положението имъ щѣше да бѣде десетъ пѣти по-добро, отколкото това, въ което днесъ се намиратъ. Запримѣръ, нѣкой човѣкъ заболява отъ ракъ. Той не търси причината на това заболяване нѣкъде въ себе си, но веднага прибѣгва до помощта на лѣкаря. Лѣкарътъ изрѣзва мѣстото, дето е ракътъ, и болниятъ се успокоява, мисли, че болестта му е изчезнала. Не се минава много време, болестта отново се явява: ако е била въ дѣсната страна на тѣлото, сега излиза въ лѣвата страна.

Лѣкарътъ изрѣзва и лѣвата страна. Следъ време ракътъ се явява на гърба. И така, лѣкарътъ рѣже съ ножъ ту това, ту онова мѣсто, докато има месо по тѣлото. Единъ день той дига рѣще и казва, че положението се е усложнило. Какво се постига съ тѣзи операции? — Нищо не се постига. Въмѣсто печалби, човѣкъ има загуби. Това е криво разбиране на проявитѣ въ живота.

Съвременнитѣ хора разбиратъ живота криво, вследствие на което изпадатъ въ голѣми противоречия. Тѣ четатъ стиха отъ Евангелието, въ който се казва: „Ако дѣсното око те съблазни, извади го. Ако дѣсната ржка те съблазни, отсѣчи я“. Ако тия стихове се разбиратъ криво, ще излѣзе, че при всѣка съблазнь човѣкъ трѣбва да си извади дѣсното око, или да си отсѣче дѣсната ржка. Това е буквално разбиране. Какъвъ смисълъ има за разумния човѣкъ да вади окото си, или да сѣче ржката си? Това сж закони, методи на природата, които хората трѣбва да изучаватъ и правилно да прилагатъ въ живота си. Човѣкъ не може да разчита на щастливъ или на разуменъ животъ, ако не разбира и изпълнява законитѣ на природата. Засега хората едва сж дошли до положение да изучаватъ законитѣ на обществото, както и законитѣ, на които се гради семейството, но тѣ сж далечъ още отъ мисълта да се занимаватъ съ законитѣ, които опериратъ въ тѣхнитѣ умове, въ тѣхнитѣ сърдца и въ тѣхнитѣ тѣла. Никой не може да се извини съ незнание на тѣзи закони.

Следователно, бждещето на всѣки човѣкъ зависи отъ изпълняването на тѣзи велики закони. Въ тѣзи закони сж предвидени нуждитѣ, които човѣшкиятъ организъмъ има. Въ тѣзи закони сж предвидени силитѣ, съ които човѣшкиятъ организъмъ трѣбва да разполага. Който изпълнява тѣзи закони, той може да се справи съ всички мжчноти, съ всички страдания и изненади въ живота. Представете си, че срѣщате човѣкъ съ оржие въ ржка, който се готви, заради паритѣ ви, да стреля срещу васъ. Какво трѣбва да правите? Понеже сте човѣкъ, който разполага съ сили и знание, вие веднага изваждате една спринцовка отъ джоба си и нацѣрквате срещу него една течностъ, която предизвиква кихане. Отъ силната течностъ, очитѣ на този човѣкъ започватъ да сълзятъ. Той киха, кашли и, безъ да иска, изпуска оржието отъ ржката си. По този начинъ вие се освобождавате. Или, минавате презъ една гжста гора. На пжтя ви се изпрѣчва една голѣма мечка. Веднага вадите отъ джоба

си единъ особенъ прахъ, който сжщо така предизвиква сълзене на очитѣ и кихане, и мечката отстѣпва, отказва се да ви напада. Съвременнитѣ хора говорятъ за войни, за убийства. Какъвъ смисълъ има въ воинитѣ? Ако е въпросъ да победите неприятеля си, това е лесна работа. Ще извадите спринцовката съ особената течностъ отъ джоба си и ще прѣснете отъ нея въ лицето на този или онзи офицеръ или войникъ. И той, иска не иска, ще отстѣпнѣ, ще се върне дома си като герой. Какво по-хубаво отъ това? Има ли смисълъ да ходятъ хората на война, да се осакатяватъ, да отсичатъ рѣцетѣ или краката си, и въ края на краищата да останатъ инвалиди за цѣлъ животъ? Това не е никакво геройство. Следъ всичко това тѣзи хора ще се хвалятъ, че туй направили, онуй направили. — Не, нищо не сж направили, но сж се осакатили. Чудно нѣщо! Сжщитѣ тия хора се молятъ на Господа, искатъ да имъ каже, какво да правятъ. Когато Този великъ Баща имъ нашепва, какво да правятъ, тѣ Го молятъ да благослови оржжието имъ.

Много хора се хзаятъ, че лесно могатъ да се справятъ съ врага си. Достатъчно е да насочатъ револверъ къмъ него и да го убиятъ. Това не е голѣмо геройство. Мечката отдавна знае това изкуство, да напада хората и да ги умъртвява. — Ама азъ ще те задуша. — Паякътъ отдавна знае това изкуство. Отъ хиляди години насамъ той тѣче паяжината си и изсмуква кръвта на своитѣ жертви. — Азъ ще го глътна цѣлъ. — И това изкуство не е на човѣка. Рибитѣ отдавна се глътатъ цѣли. Значи, нѣма изкуство, което човѣкъ да е създалъ. Каквото каже човѣкъ, всички го знаятъ. Каквото се опита човѣкъ да направи, много сжщества преди него сж го направили вече. Изкуство е човѣкъ да направи нѣщо, или да каже нѣщо, което никой другъ преди него не е знаелъ. Сега, ще се изправи нѣкой предъ Господа и ще иска отъ Него да прости грѣховетѣ му. Питамъ: какви сж грѣховетѣ му? Може ли този човѣкъ да каже единъ такъвъ грѣхъ, който никой другъ да не е направилъ? Преди всичко той трѣбва да знае, че всички грѣхове не могатъ изведнѣжъ да се простятъ. Лесно е да се каже, че Господъ прощава грѣховетѣ на хората, но за да ги прости, изисква се нѣщо отъ тѣхъ. Запримѣрь, нѣкой човѣкъ има едно петно на дрехата си. Какво трѣбва да направи, за да махне това петно? Той трѣбва да изпере дрехата си нѣколко пѣти, за да се махне окончателно това петно. Само съ едно изпиране на дрехата, петното не може да се махне. Нѣкой човѣкъ е мислилъ цѣли

20 години, докато извърши едно престъпление, а иска съ една молитва да се заличи престъплението му. Такъвъ законъ не съществува. Следователно, когато човѣкъ престъпва Божественитѣ закони, той трѣбва да знае, че послѣдствията на тѣзи престъпления сж голѣми.

Като става въпросъ за грѣховетѣ на хората, ние се нагъваме на въпроса за прераждането. Нѣкои хора вѣрватъ въ прераждането, а други не вѣрватъ. Когато хората се запитватъ, защо страдатъ, ние имъ отговаряме по два начина. На онѣзи, които вѣрватъ въ прераждането, казваме, че страданията имъ не сж нищо друго, освенъ послѣдствия на онѣзи грѣхове и престъпления, които сж вършили въ миналото. На онѣзи, които не вѣрватъ въ прераждането, казваме, че страданията имъ сж послѣдствия отъ грѣховетѣ на тѣхнитѣ дѣди и прадѣди. Както внуцитѣ и правнуцитѣ наследяватъ богатствата на своитѣ дѣди и прадѣди, така сжщо, безъ да желаятъ, тѣ наследяватъ и тѣхнитѣ загуби—послѣдствията отъ тѣхнитѣ грѣхове и престъпления. Питате: Защо едни хора вѣрватъ въ прераждането, а други не вѣрватъ? Да се задава такъвъ въпросъ, то е все едно да се пита: Защо слънчевата свѣтлина минава презъ нѣкои вещества лесно, а презъ други не минава? Много просто: свойствата на нѣкои вещества сж такива, че могатъ да пропусчатъ презъ себе си слънчевитѣ лъчи, а нѣкои вещества не могатъ да ги пропусчатъ. На сжщото основание, онѣзи същества, които сж завършили еволюцията си, знаятъ своитѣ прераждания, четатъ ги като на книга. Тия пъкъ, които не сж завършили еволюцията си, нищо не знаятъ за своитѣ прераждания. Въ тоза отношение тѣ сж слѣпци. Следователно, предъ тѣхъ стои велика наука — да изучаватъ живота си. Тѣ трѣбва да изучаватъ живота си, да знаятъ, отде сж дошли и кжде отиватъ. Ако ги питате, отде сж дошли и кжде отиватъ, тѣ нищо не могатъ да отговорятъ.

Казано е въ Писанието, че човѣкъ трѣбва да почита майка си и баща си. Вие добавяте, че човѣкъ трѣбва да обича майка си и баща си. За изяснение на тази идея, нѣкой казва, че Господъ е неговъ Баща. Щомъ е така, може да се зададе въпроса: кой човѣкъ е получилъ писмо отъ своя Баща? Не е достатъчно само да се говори, но каквото човѣкъ говори, всичко трѣбва да бжде обосновано. Иначе, всѣки може да каже, че е царски синъ, но царски синъ ли е въ сжщностъ? Който казва, че Богъ е неговъ Баща, той трѣбва да заеме въ свѣта последно мѣсто. Ако наистина

Богъ е неговъ Баща, той ще има такъвъ миръ въ душата си, че нищо не би било въ състояние да го смуги. Той ще гледа на всички нѣща философски. За него е безразлично, дали ще говори съ нѣкой виденъ философъ, или съ единъ отъ най-малките брѣмбари. — Възможно ли е това? — Възможно е. Брѣмбарътъ е сщество, което говори съ Бога отдалечъ, затова не му се чува гласа. Философътъ говори съ Бога отблизо, затова се чува гласътъ му. Въ природата има брѣмбари, които сж цѣли философи. Тѣ разрешаватъ нѣкои отъ най-трудните въпроси. Като разрешаватъ известни въпроси, тѣ извършватъ такива работи, каквито и човѣкъ понѣкога не може да извърши. За да разбере, какви възможности се криятъ въ тѣзи брѣмбари, човѣкъ трѣба да ги постави на щателни научни изследвания. Обаче, тѣзи изследвания сж предметъ на бждещи изучавания. Забелязано е, че при нѣкои специални случаи интелигентността на известенъ родъ брѣмбари се пробужда и после пакъ изчезва. Когато поставите на пжтя на нѣкой брѣмбаръ едно препятствие, въ него се събужда онзи запасъ отъ енергия, която при благоприятни условия на живота му е въ пасивно състояние. Тѣй щото, както е възможно да се събуди енергията на единъ брѣмбаръ, така е възможно да се събуди и неговата интелигентностъ. Такива опити сж правени и съ мравките. Ако предъ единъ мравунякъ поставите чиния съ сладко, въ скоро време тѣ ще го премѣстятъ, ще го пренесатъ въ жилището си. Ако пакъ предъ мравуняка поставите нѣколко дребни сламки, мравките ще ги използватъ за постройка на мостъ. Следователно, ако за постигане на нѣкои свои желаня, или за преодоляване на известни мжнотии мравките иматъ свои методи, на които упоаватъ, колко повече човѣкъ трѣба да разполага съ свои опитани и проверени методи за постигане на желанята си, както и за разрешаване на нѣкои свои мжнотии. Както мравките строятъ мостове за постигане на своите цели, така и хората трѣба да прокарватъ пжтища за постигане на свои цели и желаня. Главниятъ методъ, съ който хората трѣба да си служатъ, за постигане на своите цели, е законътъ на любовта.

Какво представя любовта? Любовта е динамическа сила, която може да извърши всичко. Тя не се употребява за завладане на нѣщата, но се прилага като сила, чрезъ която човѣкъ може да постигне всички свои желаня. Чрезъ любовта човѣкъ постига онѣзи свои желаня, които мо-

гата да му донесат всички блага на живота. Това сж желанията на човѣшката душа. Чрезъ любовта човѣкъ може да се домогне до известни условия, които внасятъ разширяване въ живота. Това зависи отъ разширяването на човѣшкото съзнание. Съ една дума, любовта носи животъ. А това, което съвременнитѣ хора наричатъ смъртъ, не е нищо друго, освенъ прегради на проявения животъ. Когато съзнанието на човѣка минава отъ едно състояние въ друго, това наричатъ смъртъ. Когато нѣкой философъ умира, той знае, че смъртта премахва една преграда въ съзнанието му, вследствие на което за въ бъдеще ще се яви съ по-широко съзнание.

Следователно, който може да разшири съзнанието си, той дохожда до положение да гледа на смъртта спокойно, безъ никакъвъ страхъ, вследствие на което и смъртта нищо не може да му причини. Има хора, които, при заминаване за онзи свѣтъ, сж така спокойни, като че заминаватъ за Берлинъ, за Лондонъ или за Парижъ. Нѣкои вѣрватъ въ съществуването на другъ свѣтъ, а други не вѣрватъ или се съмняватъ. Какво постигатъ съ съмнението си? Съмнението може да изпъкне на всѣка крачка. Запримѣрь, срѣщате единъ младъ, жизнерадостенъ, способенъ човѣкъ и слушате да ви разправя, какво може да постигне, какви стремежи и идеали има той за въ бъдеще. Обаче, като дойде до 40, 50, или 60 годишната си възраст, той вижда, че не е постигналъ желанията си и казва: Нищо не излѣзе отъ мене. Колкото по-старъ става, толкова повече се обезсърдчава и започва да се съмнява. Ако нѣкой доживѣе до дълбока старостъ, 100 — 120 години, той вижда, че нищо не е направилъ, т. е. не е постигналъ своя идеалъ.

Какво е необходимо на човѣка, за да може донѣкъде поне да реализира своя идеалъ? На вашъ езикъ казано: човѣкъ трѣбва да има срѣдства, земя, чрезъ която да придобива онова, което желае. Богатствата, срѣдствата, паритѣ сж условия за проява на човѣшкия духъ. Паритѣ сж ценни за човѣка, защото всички хора имъ турятъ една и сжща цена. Каква услуга могатъ да допринесатъ паритѣ на човѣка, ако нѣма кой да извърши известна работа срещу тѣхъ? Иначе, сами за себе си паритѣ нищо не струватъ. За да се намѣрятъ хора за различни услуги, тѣ сами сж изработили единъ установенъ редъ и порядъкъ на нѣщата въ живота. Тѣ сами сж дали такава цена на паритѣ, чрезъ която да се оправдае до известна степенъ поне извършената работа или услу-

га. Тъй щото, паритѣ се осмислятъ само тогава, когато въ употребата имъ хората влагатъ известна идея.

„Не дойдохъ да разруша, но да изпълня“. Значи, Христосъ е дошълъ въ свѣта не да разруши, но да изпълни закона, да покаже на хората начинъ за тѣхното изправяне. За да изпълни закона, човѣкъ трѣбва да повдигне съзнанието си на по-висока степенъ, да подобри своето положение. Който вѣрва въ Бога, той може да изпълни закона. Като употребявамъ думата „Богъ“, виждамъ, че тя нѣма никаква сила. Днесъ тази дума е почти безсѣдържателна за васъ. Подъ думата „Богъ“ нѣкои отъ съвременнитѣ хора разбиратъ сжщество, което се проявява по нѣкакъвъ механически, несъзнателенъ начинъ. Подъ понятието „Богъ“ ние разбираме Божественото съзнание, въ което живѣемъ и се движимъ. Ако не живѣете въ хармония съ Него, изворитѣ на благата му ще бждатъ затворени, и вие нищо нѣма да постигнете. Обаче, ако сте въ хармония съ това съзнание, всички извори на Неговитѣ блага ще бждатъ отворени за васъ, и вие ще постигнетея много нѣща. Като не разбирате великитѣ закони, съ сво животъ вие затваряте пжтищата за съобщение съ онзи възвишенъ свѣтъ, отдето идатъ великитѣ благословения. Тази е причината за слизането на Христа отъ онзи свѣтъ. Той слѣзе на земята да научи хората, какъ да изпълнятъ Великия Божи законъ. Това е важно за всички хора, а не да имъ се проповѣдва учение за щастливъ животъ на онзи свѣтъ. Докато живѣемъ на земята, ние трѣбва да изпълняваме Божия законъ. Тъй щото, ние трѣбва да бждемъ щастливи и на земята, и на небето. Единъ философъ е казалъ, че следъ смъртта си човѣкъ не може да бжде щастливъ. Ако е въпросъ за щастие, човѣкъ трѣбва да бжде щастливъ и на земята, и на небето. Обаче, щастieto седи въ безсмъртието. Какво щастие, какво съвршенство може да има въ смъртта? Сегашниятъ животъ е проява на вжтрешенъ животъ, на вжтрешно разбиране. Той е начало на бждещия животъ. Щастieto седи въ вжтрешното разбиране на живота. Ако човѣкъ не познава силата си, какъ ще я използва? Ако човѣкъ не знае своята красота, какъ ще я използва? Ако човѣкъ не разбира и не прилага своитѣ дарби, какъ ще ги използва? Човѣкъ трѣбва да търси дарбитѣ въ себе си така, както рудокопатѣтъ търси въ земята скжпоценни камъни и руди и, като ги намѣри, ги обработва. Съвременната наука иде въ помощъ на тия рудокопачи. Тя иде въ помощъ и на човѣка,

да му покаже начинъ, какъ да обработва своитѣ дарби и какъ да ги използува. Майката трѣбва да разбира тази наука дотолкова, че като погледне детето си, да знае, каква насока може да му даде. Сжщевременно тя трѣбва да знае, какво могатъ да ѝ дадатъ нейния синъ и нейната дъщеря. Интересни сж при това положение хората, че като не могатъ да постигнатъ туй, което искатъ, започватъ да търсятъ онова, което не може да имъ се даде. Запримѣръ, нѣкой иска да стане царъ, да управлява народъ, да има поданици. Това не може да му се даде. Обаче, той може да стане царъ въ дома си, писателъ — въ дома си, поетъ — въ дома си. Всички хора иматъ високи стремежи, но въ края на краищата тѣ дохождатъ до най-малкото, което сами могатъ да извършатъ.

Всѣки човѣкъ има известни задачи, за разрешаването на които той работи по специфиченъ начинъ. Всѣки човѣкъ работи за една идея въ свѣта, която е толкова възвишена, че едва ли другитѣ хора, които сж вънъ отъ тази идея, могатъ да я разбератъ. Онзи, който не се интересува отъ никаква идея, иска да си поживѣе малко, че следъ него да става, каквото ще. Разбира се, това се отнася до обикновенитѣ хора на земята, които разсжждаватъ така. Когато нѣкой казва, че не се интересува, какво ще стане съ него, той иска да каже, че не се интересува, какво ще стане следъ смъртта му. Въпрѣки това той остава пари за паметникъ. Ако е увѣренъ, че изчезва, защо му е паметникъ? Обаче, той иска да напосми на близкитѣ си, да не забравятъ, че остава наследство на земята. Значи, човѣкъ говори едно, а върва въ друго. Въ дѣното на душата си всѣки човѣкъ върва, че ще живѣе и следъ смъртта си. Досега въ всичкитѣ си наблюдения и изучавания на хората не съмъ срещналъ нито единъ човѣкъ, който да не върва въ нѣкакво специфично бждеще сжществуване.

Единъ материалистъ казваше, че следъ като напусне земята, ще влиза между цвѣтията, въ изворитѣ, въ дърветата — навсѣкжде ще обикаля. Като влѣзе въ нѣкой цвѣтъ, който мирише хубаво, всички ще го милватъ, ще го миришатъ, ще му се радватъ. Следователно, и най-лошиятъ човѣкъ, като стане цвѣтъ, който хубаво мирише, всички ще му се радватъ. Ще кажете, че това не е правилно върване. Кое върване е правилно? Когато нѣкое цвѣте мирише, това показва, че то има развито съзнание. Цвѣтето цвѣти, защото иска да се хареса. Птичката шари, пѣстри перцата си, защото иска да се хареса. Това показва известна степенъ съ-

знание. Значи, дето има животъ, тамъ се проявява известна степенъ съзнание, и то споредъ развитието на даденото същество.

Съвременнитѣ хора не могатъ да се разбиратъ и се чудятъ, коя е причината за това. Събератъ се двама-трима души на едно мѣсто — не се разбиратъ. Събератъ се десетина души, още повече не се разбиратъ. Колкото повече се събиратъ, толкова по-малко се разбиратъ. Защо? — Защото съзнанието имъ не е еднакво нагласено. Събератъ се единъ англичанинъ и единъ българинъ, пакъ не се разбиратъ. Ще кажете, може би, че тѣ не се разбиратъ поради езика, не говорятъ на единъ и същъ езикъ. — Не, причината за неразбирането на хората седи изключително въ разногласието между съзнанията имъ. Обаче, ще дойде день, когато нивото на тѣхното съзнание ще се регулира, ще дойде въ съгласие, и тѣ ще разбератъ, че между англичанина и българина има допирни точки. Същото ще стане и съ езицитѣ. Ако дойде единъ гениаленъ българинъ, той ще преведе всичко на английски; и ако дойде единъ гениаленъ англичанинъ, той ще преведе всичко на български. Вземете, за примѣръ, думата любовъ на български, на английски и на нѣмски езикъ. Тя има единъ и същъ коренъ въ различнитѣ езици, но се различава само въ произношението си, което се дължи на по-малкото или по-голѣмото количество вибрации въ думитѣ.

Следователно, ако човѣкъ дойде до своето първично състояние, той ще започне да произнася думитѣ така, както нѣкога ги е произнасялъ. Днесъ хората не говорятъ правилно. Езикътъ имъ е изопаченъ. Съвременнитѣ народи трѣбва да се заематъ да изправятъ езика си. Има думи въ човѣшкия езикъ, които иматъ двойко значение. Какъ ще се справите съ една дума, която има две-три значения? Всѣка дума трѣбва да има само едно значение. При това, трѣбва да имаме такава наука, която да не извъртва нѣщата логически, да вадимъ криви заключения. Защото истината не зависи отъ заключенията, които правимъ, но заключенията трѣбва да излизатъ отъ истината. Нашата мисль трѣбва да бжде така построена, както истината изисква.

Казано е, че Богъ създаде свѣта. За кого е създаденъ свѣтътъ: за насъ или за Бога? Ние ли да живѣемъ, или Богъ да живѣе? Помнете следното: Свѣтътъ не е създаденъ за хората. Ако свѣтътъ, наистина, бѣше създаденъ за хората, тѣ щѣха да живѣятъ, нѣмаше да умиратъ. Щомъ уми-

ратъ, това показва, че свѣтътъ не е създаденъ за тѣхъ. Следъ всичко това ще дойдатъ нѣкои да убеждаватъ хората, че свѣтътъ е създаденъ за тѣхъ, тѣ да живѣятъ. — Не, свѣтътъ е създаденъ за съвършенитѣ сщества, които изпълняватъ Божия законъ. Всички останали сщества, които не изпълняватъ Божия законъ, живѣятъ по благодатъ, отъ трошицитѣ на съвършенитѣ сщества.

Сега, мисълта ми се свежда къмъ следното: всѣки човѣкъ трѣбва да се прецени точно колко струва, нито да се подценява, нито да се надценява. Нѣкои хора се надценяватъ; други се подценяватъ. Природата не търпи хора, които се надценяватъ; тя не търпи и такива, които се подценяватъ. Запримѣръ, когато се измѣрва диаметъра на земята, трѣбва да се знае точно, колко е голѣмъ, ни повече, ни по-малко, а не да се измѣрва приблизително. Въ това отношение и човѣшкото съзнание представя едно малко звено въ общото, колективно съзнание. Всѣки човѣкъ трѣбва да знае голѣмината на своето съзнание. Ако не се съзнава като едно малко звено въ общото съзнание, той не би могълъ да се кооперира съ него, не би могълъ да се нарече човѣкъ. Въпрѣки това днесъ се проповѣдва учението, че човѣкъ представя съвършено отдѣлно, самостоятелно сщество, независимо съзнание, равно на божество. Не е така. И животнитѣ живѣятъ отдѣлно. Има животни, които живѣятъ въ стадно състояние. Обаче, смисълътъ на живота не е и въ стадното състояние. Въпросътъ седи въ това, човѣкъ да се кооперира съ своята разумностъ за постигане на известни идеи. Философията на живота се заключава въ следното: всички съзнания да се коопериратъ чрезъ своята разумностъ за придобиване на висшето Божествено съзнание. Въ това постижение, именно, сж вложени всички възможности за вашето растене и повдигане.

Сега предъ васъ се разкрива нова работа, за която Христосъ дълго време е мислилъ. Той я разглеждалъ по единъ, по другъ начинъ, докато най-после дошълъ до единъ положителенъ начинъ за изправяне на човѣчеството. Той казва, че човѣкъ трѣбва изведнѣжъ да ликвидира съ старото. Не е въпросъ да напусне старото по нѣкакъвъ неразуменъ начинъ, но правилно да се освободи отъ него. Той трѣбва да знае, по какъвъ начинъ да съгради отъ старото новъ законъ, въ който, като внесе хубавото, възвишеното, самъ да бжде доволенъ. Когато двама души се разговарятъ за великата истина, тѣ трѣбва да я разбиратъ. И когато се говори за

законитѣ на природата, човѣкъ трѣбва да има възможност да разбере тѣзи закони и да ги приложи. Когато се говори за слънцето, за звездитѣ, човѣкъ трѣбва да има възможност да ги посети. Повечето отъ съвременнитѣ хора сж вплетени въ обикновения животъ, вследствие на което не могатъ да иматъ голѣми постижения. Тѣ учатъ, придобиватъ знания, но приложението имъ е малко. Постиганията на човѣка се заключаватъ въ броя на неговитѣ разумни приятели. Колкото повече приятели има човѣкъ, толкова по-голѣми сж неговитѣ възможности за повдигане. Ако единъ българинъ отиде въ странство и се запознае съ единъ отъ виднитѣ европейски професори, следъ като се върне въ България, той смѣло може да каже, че е придобилъ нѣщо. Ако не може да се запознае съ единъ отъ виднитѣ професори, той ще се върне въ дома си безъ никакви придобивки.

Следователно, всѣки човѣкъ трѣбва да се запознае поне съ единъ отъ виднитѣ професори на природата, който да му помогне въ труднитѣ моменти на неговия животъ. Отъ познанството ви съ професоритѣ на природата зависи вашето повдигане. Като се ползуватъ отъ тѣхното познанство, мнозина изпадатъ въ заблуждение и казватъ, че имали нѣкакво откровение. — Не, школата на природата, съ нейнитѣ видни професори, е научна школа, основана на трезва, съзнателна работа, а не на сънища и откровения. Сънищата на пророка се различаватъ отъ тия на обикновения човѣкъ. Виденията на пророка се различаватъ отъ тия на обикновения човѣкъ. Има разлика между сънищата и между илюзиитѣ, изобщо. Нѣкой сънува, че му казватъ на сънь, че точно следъ единъ часъ приятелтъ му ще дойде и ще му донесе една кошница ябълки. И така става. Точно следъ единъ часъ нѣкой звѣни на вратата. Става отъ леглото си, отваря вратата и вижда приятеля си, съ една кошница ябълки. Другъ нѣкой сънува, че еди-кой си день, еди-кой си часъ ще му донесатъ една кошница грозде. Наистина, на този день, въ точно опредѣления часъ пристигна въ дома му човѣкъ, който носи една кошница грозде. Ще кажете, че това сж съвпадения. Може да сж съвпадения, но върни съвпадения, а не илюзии. Ще дойде нѣкой при васъ, да ви гледа на кафе и ще каже, че следъ единъ день ще получите отнѣкжде много пари. Вие повѣрвате и започвате да чакате. Минава день, минаватъ два, три, десетъ и повече дни, но никакви пари не се получаватъ. Ще дойде другъ нѣкой да

ви гадае на бобъ. Каквото ви каже, обаче, нѣма да се сбъдне. Така всѣки може да гадае и на кафе, и на бобъ, и на карти. Всѣки може да каже нѣщо, което да не се изпълни. Живата наука почива върху истински, положителни знания и закони, опитани и провѣрени, а не на гадания.

Съвременнитѣ християни сж забравили живата наука и си служатъ съ предположения, съ хипотези. Тѣ казватъ: Когато отидемъ на онзи свѣтъ, тогава ще научимъ Божествената наука. — Не, ако въ този свѣтъ не научите тази наука, въ онзи свѣтъ никога нѣма да я научите. Ако днесъ учите, и утре ще учите; ако днесъ не учите, и утре нѣма да учите. Ако здравето ти днесъ се подобри, и утре ще има условия да се подобри; ако днесъ не се подобри, и утре не ще има условия за подобряване. Следователно, за да има постоянно повдигане въ живота, постояненъ прогресъ, хората трѣбва да измѣнятъ методитѣ на възпитанието, да се възпитаватъ по новъ начинъ. Засега тѣ си служатъ повече съ отрицателни методи. Слушате нѣкой да казва, че въ свѣта има много лъжи, много невѣрни работи. — Да, въ свѣта има много лъжи, но има и много истини; въ свѣта има много невѣрни работи, но има и много вѣрни работи. Ние сме за вѣрнитѣ нѣща, за истинитѣ. Ние сме за онова, което може да внесе мощъ въ човѣшкия духъ. Свѣтътъ се нуждае отъ силни хора, отъ работници. Всички хора желаятъ изправянето на свѣта, но свѣтътъ, самъ по себе си, не може да се поправи. Когато нѣкоя държава иска да отвори война, тя се нуждае отъ редъ материални сръдства: пари, пушки, топове, картечници — различни оржжия, различни снаряди. Сжщо така и за разумния животъ се изискватъ различни снаряди, като органи, съ които той ще си служи. Това нѣма да стане въ единъ день, но дълго време трѣбва да се работи въ това направление, да се добиятъ нужнитѣ сръдства. Ама докато се дойде до разумния животъ, трѣбвало да се мине презъ голѣми страдания — това е другъ въпросъ. Безъ страдания нѣма никакво растене, никакво развиване. Затова, именно, е казано въ Писанието: „Призовете ме въ день скърбенъ, и азъ ще ви се изявя, ще ви помогна.“

Значи, отъ една страна се даватъ страдания на хората, а отъ друга — помощъ. Въпрѣки това, хората често изпадатъ въ особено противоречиви положения: молятъ се на Бога, но ни гласъ, ни услишание на тѣхнитѣ молитви. Да допуснемъ, че споредъ закона на необходимостта нѣкой човѣкъ е хванатъ и туренъ въ затворъ. Той подава

заявления ту до единъ, ту до другъ министъръ, моли се да го амнистиратъ. Защо този човѣкъ не се помоли на Бога, на Първата Причина въ свѣта и отъ нея да иска освобождаване? Духовенството казва, че вѣрва въ Бога. Защо тогава тѣ не се молятъ на Бога за освобождаването на този или онзи човѣкъ, а трѣбва да се молятъ на министри, на държавници? Молете се на Бога, Той ще ви помогне. Такъвъ примѣръ имаме съ апостолъ Петъръ, който билъ освободенъ по единъ чуденъ начинъ. Когато апостолъ Петъръ билъ затворенъ, стотина братя и сестри се молили усърдно на Бога за него да бѣде освободенъ. Като отговоръ на тѣхната молитва, отъ невидимия свѣтъ билъ изпратенъ ангелъ, който влѣзълъ въ затвора, бутналъ оковитѣ на Петра и казалъ: Скоро, излѣзъ вънъ! Когато една държава създава много закони и съгражда много затвори, това показва, че тя не е високо културна. Колкото по-малко закони и затвори има една държава, и колкото по-добре се разбиратъ гражданитѣ ѝ помежду си, толкова по-културна е тази държава. Сжщото може да се каже и за вѣруето, за убежденията на хората. Когато едно вѣрую, или едно убеждение се приема отъ хората безъ законъ, то е толкова по-трайно. Нѣкои казватъ, че за приемане на нѣкаква религия, трѣбвало да сжществува законъ.—Не, религията трѣбва да бѣде написана въ душата на човѣка. Престжпление е да се пишатъ закони за подкрепа на религията. Писано е въ закона: „Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърдце, съ всичката си душа, съ всичкия си умъ и съ всичката си сила.“ Какъвъ другъ законъ, освенъ този, може да се напише? Ще кажете, че трѣбва да се създаде законъ за подържане на религията. Ако човѣкъ не люби Бога, какво може да направи и да изпълни? Който люби Бога, той всичко може да направи; който не люби Бога, той нищо не може да направи, нищо не може да изпълни. Вънъ отъ любовта къмъ Бога нищо друго не сжществува. Вънъ отъ Бога не сжществува нито черкова, нито служители Божии. Това се отнася не само за служителитѣ на Бога, но за всички хора.

И тѣй, първиятъ важенъ законъ е любовъ къмъ Бога. Казвате, че нѣкога все ще възлюбите Бога. Кажете ли така, това значи, че никога нѣма да Го възлюбите. Нѣкога, това подразбира сега. Да се отлагатъ нѣщата за нѣкакво бждеще, това не е никаква наука, никаква философия. Когато нѣкои хора казватъ, че не вѣрватъ въ Бога, тѣ сами се лъжатъ.

Съзнателно или несъзнателно, всички хора вѣрватъ въ Бога, вѣрватъ въ живота. Щомъ живѣятъ, това показва, че тѣ вѣрватъ въ Бога. Страданията на хората, изпитанията на държавитѣ, сиромашията, болеститѣ, земетресенията, наводненията, всичко това говори за разумно, вътрешно отклоняване отъ първичния законъ — отъ любовта. Днесъ майкитѣ и бацитѣ не сж здрави, вследствие на което и децата не могатъ да бждатъ здрави. Нито външнитѣ, нито вътрешнитѣ условия сж благоприятни за раждане на здрави, силни деца. Въпрѣки това хората казватъ, че родътъ трѣбва да се поддържа. Родътъ трѣбва да се поддържа, но правилно. Когато птичката иска да мжти яйцата си, тя предварително си прави гнѣздо. А съвременниятъ културенъ човѣкъ решава да се жени, безъ да си е направилъ гнездо, безъ да си е съградилъ нѣкаква кжща. Бждещата държава трѣбва да поеме грижата за младитѣ върху себе си. Щомъ двама млади решатъ да се женятъ, тя трѣбва да имъ направи две стаи и кухня. Иначе, какво ще правятъ безъ кжща, да ходятъ отъ едно мѣсто на друго, да ги пждятъ хората? Днесъ, и да иска държавата да вземе участие въ живота на младитѣ, тя нѣма никаква възможность: нѣма пари, нѣма материални срдства, които да остави на разположение на младитѣ. Ако България рече да задоволи нуждитѣ на младитѣ хора, трѣбватъ ѝ стотици милиона лева. Но това не е сжщественото за живота. Има нѣщо по-важно въ човѣшкия животъ отъ направата на една кжща. Най-важното за човѣка, и за младия и за стария, е придобиване на любовта.

И тъй, следъ като говоримъ за новото разбиране на Бога, вие пакъ се връщате къмъ старото. Следъ като знаете, че Богъ се е явявалъ на пророцитѣ преди две, или три хиляди години, дохождате до днешнитѣ времена и казвате: Днесъ Господъ не говори на хората. Казвамъ: Ако е вѣрно, че Господъ сега не говори на хората, и въ миналото не е говорилъ. И ако сега не говори на хората, и въ бждеще нѣма да имъ говори. Обаче, ако Господъ въ миналото е говорилъ на хората, и днесъ имъ говори, и въ бждеще ще имъ говори. Ако сега имъ говори, и въ миналото имъ е говорилъ, и въ бждеще ще имъ говори. Така седи въпросътъ. Всѣки човѣкъ може да провѣри тази истина. Щомъ я провѣри, той ще разбере, говори ли Господъ на хората, или не. За кой Господъ говоримъ ние? Не за Господа на заблужденията и на лъжитѣ, но за онзи Господъ, Който отваря сърдцата на богатитѣ къмъ сиромаситѣ, за Единния Го-

сподъ, Който смекчава сърдцата на хората, кара ги да се вглеждат въ страданията на своитѣ братя, да се примиряват помежду си. Единственото нѣщо, което примирява хората помежду имъ, това е Божественото начало у тѣхъ.

„Не дойдохъ да разруша, но да изпълня великия Божи законъ.“ Сега и азъ ви казвамъ, че нѣма да се минатъ десетъ години, и всички разумни хора отъ цѣлия свѣтъ, на които съзнанието е пробудено, ще си подадатъ взаимно ръка за обща работа. Всички добри хора отъ Америка, отъ Англия, отъ Германия, отъ Франция, отъ Испания, отъ Италия, отъ Китай, отъ Япония, изобщо, отъ всички краища на свѣта сж решили въ продължение на десетъ години да направятъ единъ опитъ. Какъвъ ще бжде този опитъ? Той представя нова програма за свѣта. Когато всички добри, съзнателни хора си подадатъ ръка за обща, велика работа, заедно съ тѣхъ и вие трѣбва да вземете участие, да се присъедините къмъ общото, както малкитѣ притоци се втичатъ въ голѣмата рѣка, или въ морето. — Ами какво ще стане съ насъ? — Не гледайте тѣй дребнаво на въпроса. Това, което добритѣ хора вършатъ въ свѣта, то е за благото на цѣлото човѣчество. Този е начинътъ, по който човѣчеството може да се избави отъ голѣмата катастрофа, която виси надъ главата му, както и надъ цѣлата земя. Знаете ли, каква катастрофа виси надъ цѣлата земя? Ако опитътъ излѣзе сполучливъ, катастрофата ще се размине; ако опитътъ не излѣзе сполучливъ, тогава ще имате най-хубавото забавление, каквото свѣтътъ нѣкога е виждалъ. У онѣзи, които разбиратъ законитѣ, веднага ще се яви желание да работятъ; онѣзи, които не разбиратъ закона, ще кажатъ, че тази работа е страшна. — Не, не е страшна тази работа.

Христосъ дойде на земята преди две хиляди години, съ цель да спаси свѣта отъ катастрофата, която се готвѣше на времето. Той успѣ да го спаси, вследствие на което катастрофата се отложи. Днесъ разумнитѣ, добритѣ хора въ свѣта правятъ опитъ да отложатъ предстоящата катастрофа. По който и да е начинъ, свѣтътъ трѣбва да се оправи. По стария начинъ не може вече да се живѣе. За въ бждеще трѣбва да се живѣе споредъ закона на Божията Любовъ. Животътъ трѣбва да се поправи въ всички свои области. И тогава, като срещнете човѣкъ, който върши нѣкакво престѣпление, смѣло можете да му кажете: Не прави това нѣщо! Не е позволено на човѣкъ съ четири факултета да върши престѣпления. Ако срещнете нѣкой виденъ музикантъ,

който свири въ единъ локалъ за нѣколко хиляди лева, можете да му кажете: Приятелю, не продавай изкуството си толкова евтино. Иди на друго мѣсто да свиришъ. Срѣщате нѣкоя мома, която търси нѣкой младъ момъкъ, да се ожени за него. Или, срѣщате младъ момъкъ, който търси нѣкоя мома, да се ожени за нея. Това сж банални работи. Нека младата мома намѣри единъ момъкъ, който е отчаянъ отъ живота, и го спаси. А сега, момата се облѣкла хубаво, момъкътъ се облѣкълъ хубаво, тръгнали да се харесватъ. Това е атавизъмъ. Ще видите, че два-три месеца следъ женитбата имъ, той седналъ на една страна, тя — на друга страна — сърдити. При това положение ще родятъ синове и дъщери, че ще процъвтатъ. Не е този пжтътъ, по който хората трѣбва да вървятъ. Любовта изисква, като обичашъ нѣкого, презъ цѣлия си животъ да не му кажешъ една горчива или неискрена дума, и никога лицето ти да не се навжси срещу него. Ще кажете, че сте готови да се жертвувате за любовта. Който е готовъ да се жертвува, той прави всичко това заради любовта, заради Бога. Той знае, че Богъ живѣе у него. Ние трѣбва да вземемъ за основа на живота си следния принципъ: ако се стремимъ да любимъ Бога, въпроситѣ на нашия животъ сж разрешени; ако се стремимъ себе си да любимъ, или другитѣ да ни любятъ, въпроситѣ на живота ни ще останатъ всѣкога неразрешени. Единственото разрешаване на въпроситѣ се заключава въ това — да любимъ Бога, да любимъ Божественото въ себе си. Само по този начинъ ще дойдемъ до истинското, до правилното разрешаване на въпроситѣ. Тогава ще се създадатъ нови държави, нови майки и бащи, нови братя и сестри, нови управници и свещеници.

„Не дойдохъ да разруша закона, но да изпълня“. Единственото нѣщо, съ което можете да занимавате умоветѣ си, когато останете свободни, е да си кажете: „Не дойдохъ да разруша, но да изпълня Божия законъ“. Изпълнението на този законъ е въ състояние да ви повдигне като хора. Не се спирайте върху това, кой какъ изпълнява, но всѣки да каже въ себе си: Азъ дойдохъ въ България да изпълня Божия законъ. И ако всѣки за себе си каже така, великиятъ опитъ ще даде такива добри резултати, каквито очакваме. Въ този опитъ седи спасението на човѣчеството.

Разумнитѣ Кротки.

„Блажени кроткитѣ, защото тѣ ще наследятъ земята.“ *)

„Блажени кроткитѣ.“ Кой човѣкъ е кротѣкъ? Мжно може да се опредѣли, кой човѣкъ е кротѣкъ. Мжно може да се каже, какво нѣщо е кротостта. Нѣкои взиматъ овцата като образецъ на кротостъ. Какво ще кажатъ тѣ, ако видятъ, какъ се биятъ овцетѣ? Други взиматъ гължба като образецъ на кротостъ. И гължбътъ не е кротѣкъ. Виждали ли сте, какъ гължбицата, която минава за кротка, хваща едно отъ малкитѣ си за врата и го изхвърля вънъ отъ гнездото си? Защо постѣпва така?—Тя не го иска при себе си, не го обича. Отъ хиляди години насамъ все се говори за кротостта, но и досега още тази дума е останала неразбрана. Известно е, че всѣко нѣщо, което не се разбира, не може да се приложи. Тази е причината, поради която кротостта и до днесъ още не е приложена въ живота. Досега не е намѣренъ нито единъ човѣкъ на земята, който да изразява кротостта. Който иска да намѣри единъ кротѣкъ човѣкъ, той трѣбва да обиколи всичкитѣ планети, да отиде на слънцето, тамъ все ще намѣри кротѣкъ човѣкъ. Досега въ историята на човѣчеството се е намѣрилъ само единъ човѣкъ, който смѣло може да каже за себе си: „Азъ съмъ кротѣкъ и смиренъ по сърдце.“ Този човѣкъ е билъ, именно, Христосъ. Въ какво седи кротостта на Христа? Христосъ бѣше въ сила да вдигне земята на ржката си. Той бѣше въ състояние да спаси човѣчеството, да даде нова култура, новъ моралъ, да направи хората богати и щастливи. — Защо не направи всичко това? — Той го направи, но хората го развалиха. Майката е въ състояние да изчисти стаята десетъ пѣти, но следъ всѣко нейно излизане вънъ отъ стаята, децата разбъркватъ и изцапватъ всичко. За да не се развалятъ нѣщата, хората трѣбва да бждатъ кротки.

„Блажени кроткитѣ.“ Думата „кротѣкъ“, преведена въ най-далеченъ смисълъ отъ истинското ѣ значение, подразбира бѣлъ, свѣтълъ човѣкъ, който има свойството да привлича свѣтлината. Следователно, силата на кроткия човѣкъ

*) Матей 5 : 5.

се заключава въ това, че може да привлѣча Божествената свѣтлина въ себе си и да я отразява навънъ. Кроткиягъ е свѣтещъ човѣкъ, затова е опредѣлено той да наследи земята. Кроткиягъ човѣкъ има високо съзнание, затова може да привлѣча свѣтлината. Свѣтлината се привлѣча отъ тѣла или отъ съзнания, които сж високо организирани. Свѣтлината на съзнанието прави човѣка живъ. Безъ тази свѣтлина човѣкъ е мъртавъ. Казано е въ Евангелието: „Вие сте виделина на свѣта.“ Кой човѣкъ може да представя виделина на свѣта? Само за кроткия може да се каже, че е виделина и свѣтлина. Следователно, само кроткитѣ могатъ да наследятъ земята, защото носятъ свѣтлина, съ която земята се обработва.

Христосъ казва: „Блажени кроткитѣ.“ Това е едно отъ деветтѣ блаженства, въ които Христосъ изложи тайнитѣ на своето учение. Чрезъ кротостта всѣки християнинъ трѣбва да придобие свѣтлина въ себе си, че като излиза вечеръ, да не търси кибритъ, нито електрическа лампа, съ която да освѣтява пжтя си. Достатъчно е само да помисли за свѣтлината, която носи въ себе си, за да освѣти своя пжтъ. Мощно нѣщо е Христовото учение. Който живѣе въ това учение и го прилага, той ще бжде въ състояние съ мисълта си само болни да лѣкува, гладни да нахранва, скръбни да утешава. Това значи, да бжде човѣкъ истински християнинъ. Това значи, да бжде човѣкъ кроткъ. Велика сила е кротостта. Защо? — Богъ се проявява чрезъ кроткия. Кроткиягъ е вѣрващъ човѣкъ. Той вѣрва въ това, което нито се отрича, нито се твърди. Абсолютнитѣ, реалнитѣ нѣща нито се отричатъ, нито се твърдятъ. Кой може да отрича съществуването на слънцето? Или, кой може да го доказва? Слънцето е огньтъ на живота. Ако нѣкой си позволява да отрича слънцето, ще го турятъ въ огъня да провѣри, има ли огънь въ свѣта, или нѣма. Ако нѣкой отрича съществуването на въздуха, ще му отнематъ въздуха и ще го питатъ, има ли въздухъ, или нѣма. Още първата секунда той ще познае, съществува ли въздухъ, или не. За съвременнитѣ хора въздухътъ е нѣщо неразбрано. Защо? — Защото тѣ го разглеждатъ само като физическо, материално вещество, съставено отъ кислородъ и азотъ. Това показва, че тѣ живѣятъ само съ пипане, като въ тъмнина, а не съ виждане. Срѣщате единъ човѣкъ и виждате, че плаче, скръби за баща си. — Кжде е баща ти? — Умръ, заровиха го въ земята. Този човѣкъ не подозира даже, че баща му е заровенъ въ зе-

мята като семка, и следъ нѣколко години тази семка ще израсте, ще цъвне и плодъ ще върже. Всѣко нѣщо, което е посадено въ земята, ще израсте, ще цъвне и плодъ ще даде.

Да се върнемъ пакъ къмъ думата „кротъкъ“. Кротостта не подразбира овчедушие, мекушавость. Въ кротостта се включва като важенъ елементъ разумността. Значи, кротостта е вътре въ човѣка, а не извънъ него. Христосъ казва за себе си: „Азъ съмъ кротъкъ и смиренъ по сърдце.“ Кроткиятъ човѣкъ е носителъ на свѣтлина, той е свѣтещъ човѣкъ. Бждешитѣ хора, тия на шестата раса, ще бждатъ свѣтещи, кротки хора, носители на свѣтлина. Отдето минаватъ, тѣ ще свѣтятъ. Лампитѣ имъ нѣма да се палятъ нито съ кибритъ, нито съ ключове, като електрическитѣ. Всѣка тѣхна мисль е свѣтлина. Тѣ ще свѣтятъ така, както на северния полюсъ се забелязватъ особени свѣтли сияния, на чиято свѣтлина хората четатъ свободно. Тѣзи свѣтли сияния сж едни отъ най-красивитѣ явления на северния полюсъ. Следователно, ако ви запитатъ, кое вѣрую е най-право, кажете: Истинско вѣрую е това, което прави хората свѣтещи. Тѣ сами свѣтятъ, сами освѣтяватъ пжтя си, не се нуждаятъ отъ никакви свѣщи, отъ никакви електрически лампи. Кой е истинскиятъ свещеникъ? — Истински свещеникъ е този, който носи свѣтлина навредъ. Не е нужно той да отваря Библията и Евангелието, да търси, какво Мойсей е казалъ и какво — Христосъ. Той трѣбва да носи свѣтлината на Христовото учение въ себе си. На времето си Христосъ е говорилъ много, и всичко, каквото е говорилъ, е записано. Обаче, Христосъ и днесъ продължава да говори. Той никога не е преставалъ да говори. Носете въ себе си Словото на Христа, говорено отъ преди две хиляди години насамъ. Носете въ себе си Словото на Христа, което и днесъ се говори. Усилвайте свѣтлината си, за да разкривате и най-затѣннитѣ кжчета на своята душа.

Днесъ отваряме Евангелието и четемъ: „Блажени кроткитѣ“. Който не разбира дълбокия смисль на тази дума, той се възмущава отъ този стихъ и казва: Овце ли трѣбва да станемъ? — Не трѣбва да станете овце, защото овцата нѣма тази разумность, която е присжца на кроткия човѣкъ. Разумно кроткиятъ човѣкъ е огънь и свѣтлина. Нѣма сила въ свѣта, която може да го победи. Затова е казано, че кроткиятъ ще наследи земята. Предъ него всичко отстъпва. Всички прегради и препятствия отстъпватъ предъ неговата

свѣтлина. Който може съ свѣтлината си да пробие една стена, той е кротъкъ човѣкъ. А тъй, да мислите, че сте кротки, безъ да можете една стена да пробиеете съ свѣтлината си, това не е никаква кротостъ. Тѣй щото, не бързайте да се радвате на вашата кротостъ. Каква радостъ е тази, която ту се явява, ту изчезва? Ако радостъта трае само единъ день, тя е радостъ на мухитѣ; ако трае два дня, тя е радостъ на овцетѣ; ако трае три дня, тя е радостъ на воловетѣ; ако трае четири дня, тя е радостъ на конетѣ и т. н. Истинска радостъ е тази, която никой не може да отнеме. Каква радостъ е тази, която се смѣня съ скръбъ? Учениитѣ ще кажатъ, че споредъ закона на смѣнитѣ, радостъта трѣбва да се смѣня съ скръбъ, а скръбъта — съ радостъ. Какво ще кажете тогава, ако по десетъ пѣти на день човѣкъ мѣни състоянието си? Законътъ ли действува тукъ? Ако по десетъ пѣти на день бодете нѣкой човѣкъ съ игла, по силата на нѣкакъвъ законъ ли правите това? — Не, тукъ никакъвъ законъ не действува. Това става по ваше лично желание и разбиране. Когато англичанкитѣ воюваха за правата си, да бждатъ избирани за министри, тѣ влизаха въ камарата, налагаха се и, ако ставаше нужда да се защищаватъ, вадѣха иглитѣ отъ шапкитѣ си и съ тѣхъ бодѣха. За да не се повтаря това нѣщо, държавата издаде законъ, съ който забрани на женитѣ да носятъ голѣми игли на шапкитѣ си. Англичанката казваше, че когато воюва за свободата си, човѣкъ не трѣбва да се спира предъ нищо.

Съвременнитѣ хора казватъ, че човѣкъ не трѣбва да се противи на злото, но трѣбва да се съобразява съ условията на живота, като уреди първо своитѣ работи, а после вече мисли за Бога, за възвишени работи. — Какъ ще уреди човѣкъ работитѣ си и може ли, въобще, да уреди работитѣ си? Покажете единъ човѣкъ, който, откакъ свѣтътъ сжществува, да е уредилъ работитѣ си. Досега такъвъ човѣкъ не се е намѣрилъ. Никой царь, никой ученъ, никой философъ не е могълъ да уреди работитѣ си на земята. Мислите ли тогава, че вие ще можете да ги уредите? Ако при сегашнитѣ условия на живота, човѣкъ не внесе кротостъта въ всички свои действия, той ще се натѣкне на сжщитѣ разочарования, каквито хората сж преживѣли до днесъ. Само онзи може да се справи съ всички трудни положения въ живота, за когото може да се приложи стиха: „Блажени нишитѣ духомъ“. Подъ думата „нищъ“ не се разбира човѣкъ беденъ, нещастенъ, но се разбира човѣкъ съ силна въ-

ра, съ силна любовъ, който дава ходъ на Божественото въ себе си, на безграничното, на вѣчното. Въ правия смисълъ на думата, нищиятъ не знае, какво нѣщо е ограничение, сиромашия, болести, нужди. Нищиятъ духомъ не е лишенъ отъ нищо. Какво прави обикновениятъ човѣкъ? Като се намѣри въ известно затруднение, той иска да се облѣче въ вретѣще, да посипе главата си съ пепель и следъ това да каже: Господи, не виждашъ ли моитѣ страдания? Не виждашъ ли, колко сълзи пролѣхъ? Чудно нѣщо! Този човѣкъ казва, че е роденъ отъ Бога, че иска да работи заради Него, а въпрѣки това плаче, роптае противъ страданията си. Какво трѣбва да прави този човѣкъ? Той трѣбва да вземе мотика въ рѣка и да се впрегне на работа.

Срѣщалъ съмъ религиозни, набожни хора, които не работятъ нищо. Тѣ отиватъ отъ време на време да гледатъ, какъ работятъ селянитѣ по нивитѣ, по лозята. Като гледатъ, какъ сядятъ царевици, запримѣръ, вижда имъ се, че се занимаватъ съ проста работа и си казватъ: Царевици сж това! Тѣзи хора не се спиратъ да помислятъ, какво представя царевицата. Въ нѣкои отношения царевицата седи по-високо отъ човѣка, който не работи. Като се мръкне, този човѣкъ мисли само за спане, да си легне на мекото легло, а царевицата и вечеръ работи. Тя мисли, какво да направи, да образува по-добъръ, по-голѣмъ кочанъ. Царевицата приготвя храна за човѣка, когато той спи и почива.

Казвате: Какъ може да се говори лошо за човѣка, щомъ е създаденъ по образъ и подобие Божие? — Преди всичко, вие трѣбва да знаете, кой е човѣкъ създаденъ по образъ и подобие Божие. Споредъ мене, само кроткиятъ, нищиятъ, нажалениятъ човѣкъ е създаденъ по образъ и подобие Божие. Кроткъ, нажаленъ и нищъ сж мощни думи. Какво разбиратъ хората подъ думитѣ кроткъ, нажаленъ и нищъ? Споредъ васъ, нищъ е онзи, който е изгубилъ баща си, майка си, жена си, децата си или нѣкой отъ приятелитѣ си. Нажаленъ е онзи, който е изгубилъ своята възлюбена, или своето богатство. Този човѣкъ казва: Натжжено е сърдцето ми, счупено е сърдцето ми. — Защо е счупено сърдцето му? — Защото не е кроткъ. Сърдцето на кроткия е огъваемо, еластично, никога не се троши. Кроткиятъ се движи между болни, между страдащи, на всички помага. Стѣклото се троши, както се трошатъ сърдцата на обикновенитѣ хора, понеже е лошъ проводникъ на топлината. Затова пъкъ то е добъръ проводникъ на свѣтлината. Съ своята прозрачностъ,

прогледност, стъклото обръща внимание на хората да се освободят от своя егоизъм, да прогледат, да видят красотата на Божествения свѣтъ. Ако хората днес не виждат тази красота, това се дължи на тяхната непрогледност. Тѣ не пропушатъ презъ себе си свѣтлината на Божия свѣтъ, вследствие на което сж тъмни.

„Блажени кроткитѣ“. Блажени разумнитѣ кротки, защото тѣ ще наследятъ земята. Магическа сила крие въ себе си думата „кротъкъ“. Човѣкъ трѣбва да внесе елемента на кротостта въ мозъка, въ дробоветѣ, въ сърдцето си, въ кръвта, въ цѣлото си тѣло, за да може презъ него да мине Божествената свѣтлина, да го направи мощенъ, великъ. И най-великиятъ гений не може да се нарече абсолютно кротъкъ човѣкъ. Истински кроткиятъ представя великъ океанъ отъ жива вода, която постоянно се втича и изтича. Великиятъ англичанинъ Нютонъ е казалъ за себе си: „Азъ съмъ малко дете, което играе по вълнитѣ на Великия океанъ на природата, съ цель да изследва нѣщата, но вижда, че много нѣща сж скрити за човѣшкия духъ“. Природата е скрила велики блага въ себе си, които единъ день ще открие на човѣчеството, но не изведнѣжъ, а постепенно.

Следователно, докато човѣкъ не придобие образъ и подобие Божие, той не може да се добере до гнѣнитѣ на природата, въ които се криятъ нейнитѣ велики тайни. Това може да стане, само следъ като човѣкъ придобие вътрешна виделина на съзнанието си, докато стане кротъкъ, докато придобие образъ и подобие Божие. Кротостта е първото условие за развиване на човѣшкото съзнание, за придобиване на повече свѣтлина за ума. Човѣкъ трѣбва да има повече свѣтлина, въ себе си, като основа за проява на Божествената мѣдростъ. Съ свѣтлината заедно върви и топлината, въ която се образуватъ елементитѣ на любовта. Той щото, като има любовъ и мѣдростъ въ себе си, човѣкъ има условия вече за придобиване на безсмъртието. Кротостта пѣкъ развива сила, мощъ въ човѣка. Който иска да придобие кротостта, той трѣбва да следва пѣтя на Христа. Христосъ самъ казва за себе си: „Защото съмъ кротъкъ и смиренъ по сърдце“. Кроткиятъ е винаги буденъ. Той никога не спи. Той е отворена врата за разумнитѣ сжщества. Само грѣшниятъ човѣкъ спи. Хората на шестата раса ще бждатъ съ отворени очи, винаги съ будно съзнание. Сегашнитѣ хора спятъ, понеже живѣятъ още въ грѣха. Когато единъ спи, другъ е буденъ, работи върху съзнанието на спещия. Детето

спи, а майката работи върху него. Следователно, когато искате да работите върху себе си, вие трѣбва да станете като деца, да приспите въ себе си онзи елементъ, който ви противодействува. Това значи, да стане човѣкъ кротѣкъ, да премине отъ една епоха въ друга, да преобрази съзнанието си. Ще дойде време, когато всички хора на земята ще преобразятъ съзнанието си. Това ще се наложи, защото ще станатъ такива промѣни съ нашата атмосфера, че нито единъ човѣкъ не би могълъ да остане при новитѣ условия. Новитѣ условия изискватъ нови съзнания. Атмосферата на земята ще стане много по-рѣдка, отколкото е сега, а сжщевременно ще се намали и количеството на кислорода, както и самото атмосферно налягане. За да живѣе при тия условия, човѣкъ трѣбва да се нагоди и физически, и духовно. Изобщо, всѣка планета има специфични условия за животъ.

Представете си, че нѣкой човѣкъ се пренесе да живѣе на една отъ малкитѣ планета, на тѣй нареченитѣ астероиди, които се движатъ между орбититѣ на Марсъ и Юпитеръ. Знаете ли, какво ще бжде състоянието на този човѣкъ? Ако отиде на единъ отъ тия астероиди — лилипути, чийто диаметъръ достига едва десетина километра, теглото му ще се намали извънредно много, и той ще да скача на височина 70 — 80 клм.. Следователно, ако на земята е тежаль 70—80 кгр., на тази малка планета ще тежи само единъ грамъ. Предполага се още, че температурата на тази малка планета достига до -273° . Обаче, известно ни е, че при такава ниска температура всички тѣла се разрушаватъ. Има състояния въ природата, при които силитѣ ѝ действуватъ равномерно, безъ никакви препятствия, безъ никакви съпротивления. Наистина, ако човѣкъ се намѣри при условия, дето температурата е ниска, при -273° , той ще бжде свободенъ отъ всѣкакви изкушения, отъ всѣкакви неприятели или врагове. Кой може да нападне човѣкъ, поставенъ при -273° студъ? Такъвъ човѣкъ може да се пипа само съ щипци. Доближите ли се до него, той веднага ще се разруши. Когато кроткиятъ човѣкъ иска да бжде свободенъ отъ хората, никой да го не смушава, той изпуска свѣтлината си, а задържа топлината си, вследствие на което понижавя околната температура и не позволява на хората да се приближаватъ къмъ него. Когато работи за добритѣ хора, кроткиятъ човѣкъ повишава топлината си, вследствие на което отваря вратата си и ги привлича къмъ себе си. Не само хората, но всички живи същества се привличатъ отъ него.

„Разумнитѣ кротки ще наследятъ земята“. Не казвамъ обикновенитѣ кротки, но разумнитѣ кротки ще наследятъ земята, т. е. ония разумни хора, които иматъ нови разбирания за свѣтлината и топлината. Само тѣзи хора могатъ да бждатъ носители на новия животъ. Великитѣ хора сж минали презъ голѣми изпитания и страдания, докато придобиятъ кротостта. При сегашнитѣ условия на живота почти нѣма кротки хора. Когато нѣкой каже за себе си, че е кротъкъ, ще го пратя на планината въ бурна, тъмна нощъ, самъ да намѣри пътя си. Ако е кротъкъ, той ще си послужи съ своята свѣтлина: ще отиде и ще се върне безпрепятствено. Кроткиятъ носи свѣтлина въ себе си. Той не се нуждае отъ външна свѣтлина. Казано е за хората: „Вие сте виделина на свѣта“. Значи, за съвременнитѣ хора може да се каже най-много, че сж виделина, но не и свѣтлина. Кроткиятъ човѣкъ е бѣлъ. Той е направенъ отъ такава материя, която привлича свѣтлината отъ пространството, затова свѣти. Страданията, нещастията на хората се дължатъ, именно, на недоимъкъ на вътрешна свѣтлина у тѣхъ. Външната свѣтлина, отъ която се ползуватъ всички хора, всички живи същества, предизвиква дразнене на всички сътива, вследствие на което тя носи и животъ, и смъртъ. Свѣтлината, за която Христосъ говори, носи само животъ. Затова, именно, е казано, че само кроткиятъ ще наследи земята. Само кроткиятъ, който носи свѣтлината на живота, ще наследи земята. Той ще бжде господарь, вѣчно ще живѣе на земята. Онѣзи хора, които нѣматъ свѣтлина въ себе си, които не сж кротки, тѣ ще се намиратъ подъ закона на прераждането, ще идватъ на земята, ще заминаватъ отъ земята, отново ще се връщатъ и т. н.

Сега, като слушате да се говори за кроткитѣ, ще кажете, че разбирате тия нѣща, защото сте чели Евангелието, чели сте Деянията на апостолитѣ, познавате донѣкжде Христовото учение. Обаче, и това не е достатъчно. Не е достатъчно само човѣкъ да има опитността на апостолитѣ, или да е видѣлъ Христа, както апостолъ Павелъ го е видѣлъ. Като падна отъ коня си, Павелъ запитва: „Кой си Ти, Господи?“ — Азъ съмъ Този, Когото ти гонишъ. Павелъ видѣ Христа, но това не бѣше достатъчно. Той трѣбваше да учи, да бжде подложенъ на изпитания, за да познае Христа. И следъ това Павелъ казва: „Всичко считамъ за изметъ, за да позная Христа.“ Христосъ казва за себе си, че е кротъкъ и смиренъ по сърдце. Следователно, думитѣ на Павла могатъ да се преведатъ въ следния смисълъ: „Всичко считамъ

за изметъ, за да позная кротостъта“. Който е придобилъ кротостъта, той разполага съ магическата пръчица. Безъ кротостъта човѣкъ нищо не може да постигне. Мнозина търсятъ живота, но тѣ трѣбва да знаятъ, че извънъ кротостъта животътъ не може да се прояви. Всички хора иматъ животъ, но въпрѣки това умиратъ. — Защо? — Защото нѣматъ кротостъта, не сж кротки. Безъ кротостъта животътъ не може да се подържа. Христосъ казва: „Това е животъ вѣченъ да позная Тебе Единнаго, Истиннаго Бога.“ Да познаете Бога, да познаете Христа, това значи да познаете любовта. Христа наричатъ още Синъ Божий, но това е титла. Че е Синъ Божий, ще познаете по това, дали носи въ себе си любовта. Нѣкой човѣкъ е генералъ, не защото носи военни дрехи, но защото е силенъ. Ако носи сила въ себе си, и безъ генералски дрехи той може да бжде генералъ. Не е достатъчно да кажете за нѣкого, че е вашъ възлюбенъ, или ваша възлюбена, но той трѣбва да отговаря на това име. Ако е въпросъ за обикновенъ възлюбенъ или възлюбена, такива възлюбени има много по свѣта. И Ксантипа бѣше възлюбена на Сократа, но понѣкога го заливаше съ вода. Единъ день Сократъ се разговарялъ съ ученицитѣ си, и въ това време жена му влѣзла въ стаята и го заляла съ вода. Невъзмутенъ, Сократъ се обърналъ къмъ ученицитѣ си съ думитѣ: Моята жена иска да покаже, че когато се посѣе нѣщо, следъ това трѣбва да се полѣе съ вода, да израсте, да даде плодъ. Сократъ казвалъ, че благодарение на жена си е станалъ философъ. Ще кажете, че Ксантипа била лоша жена. Коя жена не е заливала мъжа си съ вода? Коя жена не е ставала причина мъжа ѝ да пролива сълзи? Какво лошо има въ плача? Изкуство е да заставите човѣка да плаче. Важно е, какъ ще го заставите. Не е въпросъ да мушнете човѣка съ ножъ, за да го накарате да плаче. Това вече не е изкуство, нито е наука.

Като говоря по този начинъ, вие трѣбва да мислите, да разоирате добре. Азъ говоря, безъ да имамъ предъ видъ вашитѣ личности. Целта ми е да ви изнеса истината тѣй, както е, безъ никакво снизхождение. Че нѣкой билъ голѣмо величие. Какво отъ това? Днесъ е величие, утре не е никакво величие. Нѣкой минава предъ хората за светия. Днесъ е светия, утре не е никакъвъ светия. Смъртъта дойде при него, хване го за гушата и го души тѣй, както задушаваша и обикновенитѣ хора. Когато истинскиятъ светия умира, той извиква своитѣ приятели и се сбогува съ тѣхъ. Той

имъ казва, че е решилъ вече да си заmine и за наследникъ оставя еди—кого си. Това значи кроткъ човѣкъ. Който не може да предупреди своитѣ ближни, че заминава за онзи свѣтъ, и не може да се сбогува съ тѣхъ, той не е кроткъ човѣкъ. Който страда и се измъчва, той не е кроткъ; който вика лѣкари да го лѣкуватъ, той не е отъ кроткитѣ; който вика свещеници и проповѣдници да го изповѣдватъ, той не е отъ кроткитѣ. Кроткиятъ заминава съзнателно и съ радостъ за онзи свѣтъ, като дава банкетъ на своитѣ приятели и имъ казва опредѣлено, че отива въ дома на Онзи, Когото познава. Кроткиятъ човѣкъ носи великъ моралъ въ себе си. Обикновениятъ моралъ, обикновеното благочестие сж обикновени работи за него. Нѣкой иска да се представи предъ хората за светъ, за благочестивъ човѣкъ и, за да подържа това заблуждение у тѣхъ, той ходи босъ, окжсанъ. — Не, това е измама. Светиятъ, истински благочестивиятъ човѣкъ е добре облченъ, винаги чистъ и спретнатъ. Той живѣе едновременно и въ външна, и въ вътрешна чистота.

Единъ отъ ученицитѣ на Сократа отишълъ единъ день при учителя си съ скжсани панталони, съ цель да покаже своето благочестие и смирение. Като го видѣлъ въ този видъ, Сократъ му казалъ: „Твоята гордостъ се вижда и презъ скжсанитѣ ти панталони“. Гордостъта на човѣка се вижда и презъ скжсанитѣ, и презъ здравитѣ дрехи. Кроткиятъ човѣкъ изпуска свѣтлина отъ себе си. Каква по-хубава дреха отъ дрехата на свѣтлината? Който е облченъ съ дрехата на свѣтлината, той привлича къмъ себе си любовта. Щомъ придобие любовта, той никога гладенъ не умира.

Христосъ казва: „Азъ съмъ живиятъ хлѣбъ, слѣзълъ отъ небото“. Това подразбира, че само кроткиятъ човѣкъ знае тайникъ, които се съдържатъ въ хлѣба; само кроткиятъ човѣкъ знае изкуството да придобива хлѣбъ, когато пожелае. Кагато сатаната изкушаваше Христа въ пустинята и му предлагаше да превърне камънитѣ въ хлѣбъ, той знаеше, че Христосъ владѣе изкуството да превръща материята. Хората на новата наука, хората на шестата раса ще познаватъ тази наука и ще я прилагатъ. Хората на шестата раса сж хора на кротостъта, хора на свѣтлината. Съвременната наука е повече въ услуга на разрушението, на изстреблението. Следователно, тя е временна, преходна наука. Тя открива задушливитѣ газове, отровитѣ, избухливитѣ вещества. Какъвъ смисълъ има въ тия открития? Само онова откритие има смисълъ, съ помощта на което мъртвитѣ могатъ да въз-

кръсватъ. Но и при това положение има известна опасностъ.

Опасността отъ откритията, които съвременната наука би могла да направи, седи въ това, че всѣко откритие ще се патентова и ще се използва само отъ богатитѣ хора. Запримѣръ, открие се серумъ противъ нѣкаква опасна и мжчно лѣчима болестъ, но струва скжпо. Богатитѣ ще могатъ да си го доставятъ и да се лѣкуватъ, а сиромаситѣ, по нѣмане на пари, ще умиратъ. Тогава животътъ ще се продава. А Христосъ казва: „Блажени кроткитѣ, защото ще наследятъ земята.“ Наистина, кроткитѣ ще разполагатъ съ новото знание, което носи свѣтлина и животъ. Тѣй щото, свѣтлината и животътъ не се продаватъ, но се придобиватъ. Достатъчно е човѣкъ да стане кроткъ, за да провѣри това. Кроткиятъ знае, че сжществуватъ два свѣта: физически и духовенъ, земенъ и небесенъ. — Възможно ли е това? — Възможно е, разбира се. — Ама ние не виждаме онзи свѣтъ. — Това нищо не значи. Ако въ единъ салонъ затворятъ стоици хора и имъ кажатъ, че вѣнъ отъ него не сжествува нищо друго, тия хора ще повѣрватъ ли въ това? — Нѣма да повѣрватъ. — Защо? — Защото сж видѣли свѣта извѣнъ салона. Следователно, човѣкъ вѣрва въ сжествуването на това, което е видѣлъ, а не вѣрва въ сжествуването на онова, което не е видѣлъ. Единъ день, когато види онзи свѣтъ, той ще повѣрва и въ него. Той ще види, че духовниятъ свѣтъ е много по-красивъ и по-великъ отъ този, който вижда и въ който живѣе. Отношението между физическия и духовния свѣтъ е такова, каквото е отношението между растенията и животнитѣ отъ една страна и животнитѣ и човѣка — отъ друга страна. Каквито условия да иматъ растенията и животнитѣ, тѣ сж лишени отъ тѣзи връзки, отъ тѣзи отношения, каквито могатъ да сжществуватъ между хората. Преди всичко животнитѣ и растенията сж лишени отъ елементи, необходими за създаване на връзки, на отношения. При това, не всички хора, но само нѣкои отъ тѣхъ сж въ състояние да станатъ кротки, да привлѣкатъ къмъ себе си онази свѣтлина, която е носителка на бждещата култура. Докато хората не станатъ кротки, нѣма да дойде безсмъртието, т. е. възкресението въ свѣта. Щомъ станатъ кротки, Христосъ ще влѣзе въ сърдцата имъ, защото Той казва за себе си: „Азъ съмъ кроткъ и смиренъ по сърдце.“ Докато сърдцата на хората сж смутени, пълни съ роптания и протести, тѣ никога нѣма да видятъ и познаятъ Христа. Сегашнитѣ

хора мислятъ, че Христосъ ще слѣзе нѣкжде отъ небето, облѣченъ въ слава и великопение, и се готвятъ да Го посрещнатъ, да седнатъ едни отлѣво, а други — отдѣсно. Въ времето на Христа, майката Заведеева искаше единъ отъ синоветъ ѝ да седне отдѣсно на Христа, а другъ — отлѣво, но Христосъ ѝ каза, че не е въ негова властъ да опредѣля мѣстата на хората.

Питамъ: колко души могатъ да седнатъ отдѣсно и отлѣво на Христа? — Двама души само. Въпрѣки това, всѣки иска да седне или отлѣво, или отдѣсно на Христа. — Не, когато Христосъ дойде втори пжтъ на земята, Той нѣма да поставя хората едни отлѣво, а други — отдѣсно, но ще ги тури въ една чутура, дето ще започне такова грухане, каквото свѣтътъ никога не е мислилъ. Отъ всичкото жито ще остане само една чиния чисто, хубаво жито. И тогава, който е гладенъ, той ще отиде да си хапне отъ това жито и ще каже: Господъ да прости човѣчеството! Значи, отъ цѣлото човѣчество ще остане една чиния грухано жито, полѣто съ сока на кротостта. Който вкуси отъ това жито, той ще придобие елемента на кротостта въ себе си. Той ще стане кроткъ, но самъ ще си знае, какво е преживѣлъ, докато стане такъвъ. Когато нѣкой иска да знае, какво иде за човѣчеството, казвамъ: Голѣмо грухане иде! Безъ грухане нѣма спасение. Докато черупката на орѣха не падне, той не може да изникне. Докато не изгуби богатството си, богатиятъ не може да намѣри Бога. Докато не изгуби детето си, майката не може да го познае, нито може да го залюби. Докато водата не започне да се разлива, не може да полива цвѣтята. Това сж контрасти, които сж въ реда на нѣщата.

Религиознитѣ хора подържатъ идеята, че човѣкъ трѣбва да се моли поне по три пжти на день. Добро нѣщо е молитвата, но когато се прави по задължение, тя представя външно пособие. То е все едно нѣкой да напише на дъската тричетири уравнения, и да ги реши. Какво е разрешилъ съ тѣзи уравнения? Нищо не е разрешилъ. Казватъ за нѣкого, че е отличенъ законоводецъ. Какво отъ това? Законитѣ, които този човѣкъ пише, еднакви ли сж съ законитѣ на природата? Единъ законъ е цененъ, когато е извлѣченъ отъ природата. Единъ виденъ англичанинъ казалъ: „Законитѣ на Англия сж закони на природата“. Той искалъ да каже, че законитѣ на природата сж закони на Англия, т. е. Англия черпи своитѣ закони отъ природата. Значи, общественитѣ закони трѣбва

да изхождатъ отъ природата. Всѣко общество, което се подчинява на такива закони, ще се развива правилно. Хората на това общество взаимно ще се почитатъ и уважаватъ. Всѣки членъ на това общество ще заема точно това мѣсто, което му се пада. Той ще бжде точно на това мѣсто и ще изпълнява точно такава служба въ обществото, каквато изпълнява всѣки удъ отъ човѣшкото тѣло, който е поставенъ на мѣстото си. Ако нѣкой членъ отъ обществото е на мѣстото на първия пръстъ на човѣшката ржка, ще му се отдаде съответното уважение. Само благородниятъ човѣкъ може да отдаде на всѣкиго заслуженото внимание и уважение. Само кроткиятъ човѣкъ е истински благороденъ. Вънъ отъ кротостта никакво благородство не съществува. Който не е кроткъ, той може да бжде привидно благороденъ, но неговото благородство лесно се губи. Кой човѣкъ не е губилъ своето благородство? Кой не е губилъ щастieto си? Кой не е падалъ духомъ? Кой не е лъгалъ? Кой не е кралъ? Това сж отрицателни прояви на човѣка, които трѣбва да се извадятъ въ външното му естество, да остане душата му чиста, свободна отъ тѣхъ. Когато се казва, че човѣкъ е създаденъ по образъ и подобие Божие, това се отнася до неговата душа. Тя трѣбва да се прояви, да види Божието лице. Само душата може да види лицето на Бога. Затова е казано, че никой не е видѣлъ лицето на Бога. Обаче, когато човѣкъ придобие кротостта, когато даде възможност на душата си да се прояви въ него, тогава той ще види лицето на Бога. Който не е придобилъ кротостта, той не може да види Божието лице. Затова е казано въ Писанието, че който види Божието лице, той не може да остане живъ. И на Мойсей бѣше казано, че не може да види лицето на Бога. Мойсей не бѣше кроткъ човѣкъ. Той рѣжеше съ ножъ, но времето налагаше това. „Само чиститѣ по сърдце ще видятъ Бога.“ Срѣщате нѣкой обикновенъ човѣкъ, който не е кроткъ, не носи свѣтлина въ себе си, но очаква да види Божието лице. Това е невъзможно! Мойсей казваше на евреитѣ, че измежду тѣхъ ще излѣзе пророкъ, който ще носи кротостта въ себе си, който ще наследи земята, затова тѣ трѣбва да Го слушатъ. Който слуша този Великъ Пророкъ, той може да наследи земята.

„Блажени разумнитѣ кротки“. Сега, ако ви кажа да станете кротки, това е механическо казване, което нищо нѣма да ви помогне. Обаче, казвамъ: Проявете кротостта си!

— Можемъ ли да проявимъ своята кротость? — Можете. Повикайте Христа на помощъ, защото Той е казалъ за себе си, че е кротъкъ и смиренъ по сърдце. Едно трѣбва да имате предъ видъ: само онзи има право да повика Христа, който е готовъ да приеме кротостта въ себе си. Който не е готовъ още, да не прави този опитъ, защото той самъ ще се изложи на голѣми изпитания, които не може да издържи. Той ще изгори, ще изчезне отъ свѣта. Стане ли въпросъ за кротостта, Христосъ на никого не прощава. Щомъ нѣкой се почувствува готовъ да възприеме кротостта, той трѣбва да се обърне къмъ Христа съ думитѣ: Господи, искамъ да придобия кротостта, да я приложа въ живота си. Ще следвамъ Твоя пѣтъ неотклонно и безъ никакво колебание и съмнение.

„Кроткитѣ ще наследятъ земята.“ Които не разбиратъ кротостта, тѣ казватъ, че ако станатъ кротки, ще изгубятъ живота си, и всѣки ще ги тѣпче. — Не, кроткиятъ е силенъ човѣкъ, никой не може да го тѣпче. Кроткиятъ разбира живота въ неговата пълнота и смисълъ. Дето минава кроткиятъ, всички му правятъ пѣтъ: рѣкитѣ отбиватъ течението си, правятъ му пѣтъ да мине; растенията и животнитѣ му се кланятъ; хората го поздравяватъ. Кроткиятъ и по земята стѣпва, и въ водата плува и въ въздуха се носи. Той е господаръ на земята, напълно я владѣе. Съвременнитѣ хора летятъ изъ въздуха съ аероплани, но често падатъ отъ тѣхъ. Христосъ ходѣше по водата, защото бѣше кротъкъ и смиренъ по сърдце. Когато хората станатъ кротки, и тѣ ще ходятъ по водата, както Христосъ е ходилъ нѣкога.

„Блажени разумнитѣ кротки“. Проявете кротостта си, ако искате да наследите земята, да я владѣете, както Христосъ е билъ господаръ на земята. Щомъ Христосъ е ходилъ по водата, и вие можете да ходите. Това е възможностъ не само за единъ човѣкъ, но за всички хора, на които съзнанието е пробудено. Кротостта е достояние на всички хора. Да придобиятъ кротостта, това е велика задача, която предстои на всички хора. Кроткиятъ човѣкъ е бѣлъ. Една негърка казала на единъ бѣлъ: Азъ съмъ черна на лице, но бѣла по сърдце. Ти си бѣлъ на лице, а черенъ по сърдце. Нѣкои хора сж външно бѣли, а вътрешно черни. Други пъкъ сж отвънъ черни, а отвътре бѣли. Сжщото може да се каже и по отношение на кротостта. Нѣкои сж външно кротки, а вътрешно не сж; други пъкъ сж вътреш-

но кротки, а външно не сж. Кротостта е вътрешно, а не външно качество. Кроткият човѣкъ е носителъ на Божията свѣтлина и се радва, че всички хора могат да се ползватъ отъ това благо.

„Кроткитѣ ще наследятъ земята“. Вложете въ себе си идеята за кротостта и работете за нейното придобиване. И на васъ желая да наследите земята като кротки!

21. Беседа отъ Учителя, държана на 23 юний, 1929 г.
София. — Изгрѣвъ.

Илия вече дойде

„Илия вече дойде.“ *)

Съзнателният животъ на човѣка се отличава съ три положения: възприемане, разбиране и прилагане. Това, което човѣкъ не може да възприеме, не може и да го разбере; това, което не може да разбере, той не може и да го приложи. Следователно, за да се осъществи разумниятъ животъ, за да стане достъпенъ за всички хора, човѣкъ трѣбва да мине презъ тѣзи три положения. Мнозина казватъ, че разбиратъ живота. Тѣ разбиратъ живота, а същевременно страдатъ. Какво разбиране е това? Има нѣщо, което липсва въ разбиранията на хората. Тѣ казватъ, че причината за тази липса се дължи на устройството на държавитѣ, на обществата, на домоветѣ. Дето и да търсятъ причината за страданията на хората, важното е, че нѣщо съществено не имъ достига. Запримѣрь, купувате единъ килограмъ хлѣбъ отъ нѣкоя фурна и намирате, че брашното е прѣсно, хлѣбътъ е добре опеченъ, но солта не е достатъчна. Купувате хлѣбъ отъ друга фурна и намирате, че солта му е достатъчна, добре е опеченъ, но малко горчи, брашното не е било прѣсно. И въ първия, и въ втория случай хлѣбоветѣ иматъ нѣкакъвъ същественъ недостатъкъ. Много нѣща има въ живота, които горчатъ като старото брашно. Какво показва тази горчивина? Горчатъ само ония нѣща, които сж остарѣли, които сж изгубили своята хранителность.

„Илия вече дойде.“ Какво означава този стихъ? — Този стихъ означава уравнение, съставено отъ нѣколко числа. За да се реши това уравнение, първо трѣбва да се разбира смисъла на числата, които го съставятъ. Значи, числата трѣбва да се разбиратъ и прилагатъ. Запримѣрь, изброяваме нѣколко числа: десетъ, сто, хиляда, десетъ хиляди и т. н. Какво разбирате отъ тия числа? — Нищо особено. Вие чувате само числа отъ различни голѣмини. Обаче, ако кажа на нѣкого, че му давамъ петъ хиляди английски лири, това число веднага ще придобие смисълъ. Следователно, всѣко число се осмисля и разбира, само когато има отношение къмъ човѣка. Нѣма ли никакво отношение къмъ човѣка, то

*) Матей 17 : 12.

остава неразбрано. Щомъ чуετε, че нѣкои човѣкъ ви дава петъ хиляди английски лири, това число става интересно за васъ. Вие вече го осмисляте, разбирате и можете да го приложите въ живота си. Това число е интересно за васъ, но не и за другитѣ. Тѣ казватъ: Щомъ ние нѣмаме петъ хиляди английски лири, това число не ни интересува. Сжщото нѣщо се отнася до идеитѣ и мислитѣ на човѣка. Всѣка идея има смисълъ за човѣка дотолкова, доколкото има отношение къмъ него. Щомъ една идея нѣма никакво отношение къмъ даденъ човѣкъ, тя остава безпредметна, тя не занимава неговия умъ.

Христосъ казва: „Илия вече дойде.“ Илия представя законността въ свѣта. Илия представя физическия животъ, въ който човѣкъ трѣбва да се прояви. Илия представя формата, начина, по който може да се прояви грубото човѣшко съзнание. Той представя грубото човѣшко разбиране на живота. Всѣки човѣкъ, който иска да си направи кжща, да има жена, деца, той е Илия. Илия дойде на земята, направи си кжща, ожени се, родиха му се деца, които той изучи, станаха учени, но следъ време той остарѣ, погребяха го въ гроба, опѣха го, и всички негови ближни се провикнаха: Отиде Илия! Илия заминава за онзи свѣтъ, но остава кжщата си на своитѣ наследници, да се сждятъ помежду си, кой взелъ повече, или кой кого изигралъ. Следъ наследниците идатъ кредиторитѣ, които разкарватъ жена му по сждилища, докато взематъ това, което имъ се пада. Децата оставатъ на произвола на сждбата, и страданията едно следъ друго започватъ да ги следватъ. Какво трѣбваше да направи Илия, за да не се опропасти неговия домъ, да не пострада Синъ Человѣчески? Когато дойде на земята. Илия трѣбваше първо да уреди работитѣ си, за да не пострада Синъ Человѣчески. Той дойде на земята, но не можа да уреди работитѣ си, заради което Синъ Человѣчески пострада. Ако въ държавитѣ нѣма законность, нѣма миръ, и между гражданитѣ не може да сжествува добъръ, правиленъ животъ. При това положение и царе, и министри ще треперятъ — външно и вътрешно. Каквито сж отношенията на хората къмъ външния свѣтъ, такива ще бждатъ отношенията и помежду имъ. Каквито сж отношенията на държавитѣ къмъ външния свѣтъ, такива ще бждатъ отношенията имъ една къмъ друга. Малкитѣ държави се страхуватъ отъ голѣмитѣ, но и голѣмитѣ се страхуватъ отъ нѣщо. Има една по голѣма Държава и отъ най-голѣмата държава на земята.

И тъй, за да не се заблуждава отъ външния свѣтъ, човѣкъ първо трѣбва да изучи сжщината на своя животъ, отнoшението му къмъ разумната природа, къмъ реалността, която го обикаля. За човѣка не е важно, какъвъ е той по народностъ, българинъ, англичанинъ или французинъ. За него е важно, какви сж отношенията му къмъ разумната природа. Че нѣкой билъ българинъ, англичанинъ или французинъ, това нищо не допринася за неговото щастие. Името не прави човѣка щастливъ, нито може да го спаси. Името може да спаси човѣка само тогава, когато въ него има редъ и законностъ. Истински човѣкъ е този, който има правилни отношения къмъ природата. За такъвъ човѣкъ не важи, дали е българинъ, англичанинъ, французинъ или какъвъ и да е. Който нѣма правилни отношения къмъ природата, той не е осигуренъ въ живота. Хората се осигуряватъ по различни начини, но все неосигурени оставатъ. — Защо? — Защото иматъ единъ неприятель, отъ когото не могатъ да се освободятъ. — Кой е този неприятель? — Смъртъта. Никой не може да избегне отъ смъртъта. Беденъ или богатъ, ученъ или простъ, добъръ или лошъ, всички хора ще влѣзатъ въ обятията на смъртъта. Тѣ се стремятъ къмъ безсмъртието, но още не сж го постигнали. Като умре човѣкъ, дойдатъ свещеници да го опѣватъ, да му четатъ молитви, но нищо не помага. Умрѣлиятъ иска да се молятъ за него, да му освѣтятъ пѣтя, но никой не може да му помогне. — Защо? — Защото съвременнитѣ хора нѣматъ отношения къмъ живата природа, къмъ Първичната Причина на нѣщата, къмъ Първичното Начало, отъ което сж излѣзли. Съвременнитѣ хора нѣматъ представа за Бога. Тѣ Го опредѣлятъ по нѣкакъвъ начинъ, но това опредѣляне е подобно на описанието, което даватъ, запримѣръ, за българина. Тѣ казватъ: Българинътъ е човѣкъ, който има височина еди-колко си сантиметра, съ черни или кафяви очи, съ мургаво лице и т. н. Това е донѣкжде само външно описание на българина, което ни най-малко не характеризира сжщината на българина. Българинъ е онзи, който има абсолютно здраво тѣло, свѣтълъ умъ, благородно сърдце, силна воля, възвишена душа и мощенъ духъ. Българинътъ трѣбва да има здраво тѣло, което да благоухае, навсѣкжде да разнася своя ароматъ; умътъ му трѣбва надалечъ да свѣти; той трѣбва да има такава сърдце, което всички да сгрѣва; той трѣбва да има такава воля, че, дето, мине всичко да изправя; който нѣма тия качества, той не може да се нарече българинъ. Това,

което се казва за българина, същевременно се отнася до всички народности.

Сега, да оставим настрана този въпросъ. Както и да го разглеждате, вие не можете да намърите дълбокият причини на нѣщата. Ако речете да търсите причинитѣ, защо човѣкъ не е такъвъ, какъвто трѣбва да бѣде, вие ще се натъкнете на едно кардинално противоречие. Философитѣ на миналото, както и тия на настоящето, правятъ опити да обяснятъ причинитѣ за човѣшкия неуспѣхъ, но тия обяснения не сж допринесли нищо за човѣчеството. Така и лѣкаритѣ обясняватъ причинитѣ за заболяването, но болестъта не се премахва. Тѣ определятъ диагнозата на болестъта, но съ това болестъта не изчезва. Отъ лѣкаря се иска да излѣкува болния. Щомъ го излѣкува, тогава има право да определя причинитѣ на заболяването. Всички хора страдатъ отъ една болестъ. Тя е наречена безлюбие. Най-опасната болѣсть въ свѣта е безлюбieto. Който иска да се излѣкува отъ тази болестъ, той трѣбва да приложи въ живота си закона на любовта. Любовта, това е сжщината на живота. Ние проповѣдваме на хората учението на любовта. И Христосъ е проповѣдвалъ на хората учението на любовта. Който не разбира това учение, той нищо не може да разбере. Човѣкъ трѣбва да разбере, какви отношения има къмъ любовта и, като я разбере, да ги приложи въ живота си. Щомъ разбере отношенията си къмъ любовта, човѣкъ ще разбере сжщината на живота. За да запази равновесие и хармония въ живота си, човѣкъ никога не трѣбва да се отдѣля отъ любовта. Ако нѣкой помилва ржката ви, и вие тръгнете следъ него, добре ли сте постѣпили? Мислите ли, че този човѣкъ ви обича повече отъ онзи, отъ когото черпи сокове за своя животъ? Чудни сж хората, когато тръгватъ следъ всѣки, който помилва ржката имъ. Ржка, която се отдѣля отъ тѣлото и тръгва следъ всѣки, който я помилва, кучета ще я глождатъ. Когато ржката на човѣка не се мръдва отъ мѣстото си, това показва, че истината е въ него. Следователно, за да разбере истината и любовта, човѣкъ трѣбва да съзнава положението си като удъ на Божественото тѣло и никога да не напуска мѣстото си. Какво ще придобиятъ очитѣ на човѣка, ако тръгнатъ следъ онзи, който ги похвали, че сж хубави, че иматъ хубавъ цвѣтъ? — Нищо нѣма да придобиятъ. Очитѣ на човѣка ще придобиятъ нѣщо само тогава, когато стоятъ на мѣстото си. Всѣки удъ

на човѣшкото тѣло може прѣвѣлно да изпълнява своята функция, докато стои на мѣстото си.

Съвременнитѣ хора се занимаватъ съ въпроси, които не могатъ да разрешатъ. Запримѣръ, тѣ се запитватъ, какво представя Богъ, какъвъ е другиятъ свѣтъ, защо идватъ страданията и нещастията въ свѣта и т. н. Споредъ мене, човѣкъ първо трѣбва да се занимава съ въпроса за любовта, да я възприеме, да я разбере и да я приложи. Щомъ разбере и приложи любовта, той може да се занимава съ всички останали въпроси. Ще кажете, че не можете да възприемете любовта. Ако не можете доброволно да я възприемете, тя сама ще ви се наложи. — Какъ? — Ще дойде стражарьтъ и ще ви се наложи. Възприемането е съзнателенъ, а не механически процесъ. Само глупавиятъ човѣкъ не може да възприема. Когато свѣтлината влѣзе въ очитѣ ви, вие трѣбва да я възприемете — нищо повече. Човѣкъ първо трѣбва да възприеме любовта; после — да я разбере и най-после — да я приложи. Щомъ я приложи, започва истинскиятъ животъ. Въ какво седи възприемането, разбирането и прлагането на житното зърно? Като вземете житното зърно въ ржката си, това е равносилно на възприемането. Вие го приемате въ ржката си и го предавате отъ ржка на ржка. Обаче, житното зърно е живо, има стремежъ въ себе си, иска да се прояви. Вие разбирате, че то се нуждае отъ почва, отъ свѣтлина и влага и го поставяте при тѣзи условия. Посаждайте го и следите, какъ става развитието му. Като израсте, житното зърно завързва плодъ, който следъ време узрѣва. Щомъ зърното узрѣе, вие сте въ процеса на приложението, на ползуването. Вашиятъ животъ зависи отъ плода на житното зърно.

И тъй, всѣка идея, която можемъ да възприемемъ, разберемъ и приложимъ, дава плодъ, който осмисля живота. Съ други думи казано: Когато човѣкъ има правилни отношения къмъ любовта, къмъ Първата Причина на нѣщата, той става удъ на Божествения организъмъ, отъ соковетѣ на Който черпи и се развива. И въ Писанието е казано, че трѣбва да бждемъ удове на Божественото тѣло. Когато нѣкой пита, какво нѣщо е Богъ, това показва, че той отдавна се е отдѣлилъ отъ Него, вследствие на което Го е забравилъ. Щомъ е дошълъ до това положение, той е осъденъ да го глождатъ кучета. Какво трѣбва да прави този човѣкъ? Той трѣбва да се обърне къмъ Онзи, Който единственъ може отново да го постави на мѣстото му. Докато

човѣкъ е удѣ, отдѣленъ отъ Цѣлото, нищо не може да възприеме и разбере. Щомъ се върне на мѣстото си и започне да функционира правилно, той може вече да възприеме, разбере и приложи любовта. — Може ли умрѣлъ човѣкъ да живѣе? Преди хиляди години още Господъ е запиталъ Иезекиила, единъ отъ еврейскитѣ пророци: „Тѣзи кости могатъ ли да оживѣятъ?“ Пророкътъ отговорилъ: „Господи, Ти знаешъ“. — Ти кажи на тѣзи кости, че могатъ да оживѣятъ. Щомъ казалъ така, коститѣ започнали да се събиратъ на едно мѣсто и да оживяватъ. — Тѣзи кости могатъ ли да се облѣкатъ въ плѣтъ? — Господи, Ти знаешъ. — Кажи на тѣзи кости, че могатъ да се облѣкатъ. После ще дойде Духътъ, Който ще одухотвори тия кости.

Това е алегория, която има дълбокъ вътрешенъ смисълъ. Велика наука, велико изкуство е човѣкъ да може правилно да възприема, да разбира и да прилага нѣщата. Мнозина казватъ, че трѣбва да се молятъ на Господа, да имъ даде нѣщо. — Отъ какво се нуждаятъ хората? Всѣки човѣкъ се нуждае отъ хлѣбъ. Синътъ седи и се моли на баща си да му даде хлѣбъ. Бащата е донесълъ цѣла кошница хлѣбъ, а синътъ се моли, иска отъ баща си обяснение, какво нѣщо е хлѣбътъ. Защо трѣбва да се моли, когато хлѣбътъ е предъ него? Той трѣбва да възприеме, т. е. да вземе хлѣба въ ржката си, да го разчупи, да тури едно парче въ устата си и безъ да мисли много, ще разбере, какво нѣщо е хлѣбътъ. Щомъ го опита, той ще възприеме силата му и ще го приложи. А тъй, да седи предъ хлѣба, да го остави да мухляса и да се вайка, че баща му не е донесълъ туй, отъ което се нуждае, това говори за неразбиране на живота.

Какво щастие можете да очаквате при такова разбиране на живота? Нѣкои казватъ, че като умре човѣкъ, тогава ще бжде щастливъ. — Не, човѣкъ може да бжде щастливъ, само когато оживѣе. Други казватъ, че като се разболѣе, човѣкъ поумнява. — Не, човѣкъ поумнява, когато оздравѣе. Въ смъртъта, въ болестъта нѣма никаква философия. Философията на живота седи въ любовта. Който нѣма любовъ въ себе си, той е мъртавъ. Любовта носи животъ, а безлюбието — смъртъ. Който люби и умира, той не се обезличава, той продължава да живѣе и следъ смъртъта. Като умре, той може да каже: Всичко е свършено вече. Това значи: азъ изплатихъ дълговетѣ си и съмъ свободенъ вече отъ моитѣ кредитори. Който е живѣлъ въ безлюбие, следъ смъртъта си, той напълно се обезличава. Той не може да каже, че всичко

е свършено съ него, защото кредиторитѣ му го следватъ и на онзи свѣтъ. Той не е свободенъ отъ своитѣ дългове, и отново трѣбва да дойде на земята да се разплаща. Когато изплати дълговетѣ си, човѣкъ може вече да възприеме живота, да го разбере и приложи. Да възприеме, разбере и приложи човѣкъ живота, това значи да се свърже съ любовта.

Сега ние говоримъ за съзнателния животъ, който всички хора трѣбва да придобиятъ. Съ стария животъ нищо не може да се постигне. Какво може да направи човѣкъ днесъ съ една банкнота отъ петъ лева? Освенъ едно кило хлѣбъ, съ една банкнота отъ петъ лева, човѣкъ нищо друго не може да купи. Следователно, животътъ на съвременнитѣ хора не е нищо друго, освенъ една банкнота отъ петъ лева. Дето отидете съ този животъ, нищо не можете да придобиеете. Казвате: Ето, и азъ имамъ животъ. — Колко струва този животъ? — Петъ лева. — Не, съ този животъ нищо не може да се постигне. Човѣкъ може да постигне желанията на своята душа само тогава, когато разполага съ животъ, който струва стотици хиляди и милиони златни левове. Такъвъ животъ могатъ да иматъ само онѣзи души, на които съзнанието е пробудено и които мислятъ сериозно. За всички останали души, съ низко съзнание, дребниятъ, обикновениятъ животъ е достатъченъ. Той може да ги задоволи. Тѣ сж още деца, тѣ не разбиратъ живота на възрастнитѣ и на старитѣ. Това, което децата разбиратъ, възрастнитѣ не разбиратъ; това, което възрастнитѣ разбиратъ, старитѣ не разбиратъ. И обратното е вѣрно: това, което старитѣ разбиратъ, възрастнитѣ не разбиратъ; това, което възрастнитѣ разбиратъ, децата не разбиратъ. Тѣй щото, когато нѣкой казва, че не разбира нѣщо, това показва, че е или дете, или възрастенъ, но не е дошълъ още до положението на стария, на мъдрия човѣкъ въ живота.

Съвременнитѣ хора говорятъ за човѣщина, за разумни, правилни отношения, но какъ трѣбва да бждатъ изразени тѣзи отношения, и тѣ не знаятъ. Ще ви представя алегорично, какви трѣбва да бждатъ отношенията между разумнитѣ същества отъ една страна и между разумнитѣ същества и природата — отъ друга страна.

Единъ господинъ си направилъ хубава, голѣма градина, въ която насадилъ множество ароматни цвѣта, които разнасяли благоуханието си далечъ нѣкъде, вследствие на което привличали къмъ себе си работнитѣ пчелички. Една отъ пчелитѣ започнала да хвърчи отъ цвѣтъ на цвѣтъ и весело

бръмчала. Следъ това тя влѣзла въ единъ цвѣтъ, скрила се дълбоко въ него и казала: Бжтъ! — Какво правишъ тамъ? — запиталъ я господинътъ. — Почивамъ си. Хвъркахъ отъ цвѣтъ на цвѣтъ, пѣхъ имъ свои пѣсни, а сега влѣзохъ да си почина. Обаче, пчеличката използвала разумно своята почивка. Тя се възползвала отъ гостоприемството на цвѣта, взела си нѣщо сладко и отново литнала на разходка по благоуханнитѣ цвѣтове. Тукъ кацне — брѣмъ, тамъ кацне — брѣмъ, пѣе имъ своята пѣсенъ. Отново влѣзе въ нѣкой цвѣтъ и каже: Бжтъ! — остане известно време на почивка. И най-после, като събере достатъчно нектаръ отъ цвѣтоветѣ, заминава за кошера си, да сподѣли придобивката си съ своитѣ ближни. Като я питатъ, къде е била и какво е правила, тя отговаря: Посетихъ градината на единъ господинъ, попѣхъ му малко, и той щедро възнагради моята пѣсенъ. Пчелата остава спечеленото въ кошера и не се връща вече въ градината на познатия господинъ. — Защо? — Зима е вече. Тя остава на топло въ кошера и чака да дойде нова пролѣтъ, да посети градината, да попѣе на познатия господинъ и да се разговори съ него. Тя си философствува по единъ начинъ, той — по другъ начинъ. Но и при това положение тѣ се разбиратъ и взаимно си помагатъ.

Такива трѣбва да бждатъ отношенията на разумнитѣ същества помежду имъ; такива трѣбва да бждатъ отношенията на разумнитѣ същества къмъ природата. Пчелитѣ представятъ хората, а господинътъ — човѣкътъ представя природата, отъ която хората черпятъ. Хората сж пѣвцитѣ, които посещаватъ природата заради благоуханнитѣ ѝ цвѣта, пѣятъ ѝ пѣсни, разхождатъ се, кацатъ отъ цвѣтъ на цвѣтъ, докато се скриятъ нѣкжде да си починатъ, а същевременно да вкусятъ и да взематъ нѣщо отъ сладкия нектаръ на цвѣта. Каквото взематъ отъ цвѣтоветѣ, тѣ го занасятъ въ кошеритѣ си, дето оставатъ на топло до следната пролѣтъ.

Какъ ще разберете тази алегория? За да я разберете, отъ васъ се иска сериозна работа, съсредоточена, концентрирана мисълъ. Срѣщамъ единъ господинъ, здраво обвързанъ съ едно дебело вжже. Той едва — едва се движи, пш-ка, плаче и се моли: Дай ми нѣкакъвъ съветъ да развържа това вжже, да се освободя отъ него. — Късно си се сѣтилъ. Ти трѣбваше да дойдешъ при мене за съветъ още въ началото, когато си билъ вързанъ само съ единъ конецъ. Ти постепенно си се обвързвалъ, конецъ следъ конецъ, докато днесъ се намиращъ въ невъзможностъ да се освободишъ.

Обаче, и отъ това положение има изходъ. Както си се насновавалъ конецъ следъ конецъ, така можешъ да кжсашъ конецъ следъ конецъ, докато скжсашъ и последния и спокойно въздъхнешъ. Който самъ се е обвързалъ, той самъ трѣбва да се развърже. За това се иска отъ човѣка сериозна работа и здрава, положителна мисль.

Съвременнитѣ хора мислятъ, че могатъ да постѣпватъ свободно, както намиратъ за добре, безъ да носятъ нѣкаква отговорностъ. Тѣ смми се заблуждаватъ. Невъзможно е човѣкъ да мисли, да чувствува и да постѣпва по нѣкакъвъ начинъ, безъ да изпита отношението на своитѣ мисли, чувства и действия къмъ самия него. Като знае това, щомъ възприеме една идея, човѣкъ трѣбва да я разбира и прилага въ живота си. Всѣка идея, правилно възприета, разбрана и приложена, ще бжде сждбоносна за човѣка, но въ добъръ смисль. Не е ли добре разбрана и приложена, тя пакъ ще бжде сждбоносна, но въ лошъ смисль. Тѣй щото, страданията и нещастията, които сполетяватъ човѣка, се дължатъ на неправилно възприемане, разбиране и прилагане на идеитѣ. По отношение на идеитѣ и мислитѣ, които ви посещаватъ, вие често проявявате известно нехайство. Запримѣръ, дойде ви нѣкоя свѣтла идея на ума, но вие отлагате реализирането ѝ за по-благоприятни условия, съ което я изгубвате. Тази идея втори пжтъ нѣма да ви посети. Благоприятни условия сж сегашнитѣ, а не бждешитѣ. Щомъ една идея ви е посетила днесъ, това е най-благоприятното време, най-благоприятното условие за нейното възприемане. Не изпускайте този моментъ.

Едно отъ заблужденията на съвременнитѣ хора, което ги спѣва въ живота, е мисльта, че сж млади или стари и не могатъ да вършатъ една или друга работа. Младиятъ казва, че е младъ и не може да върши работата на възрастнитѣ и на старитѣ. Щомъ е младъ, нека върши работата на младитѣ. Възрастниятъ трѣбва да върши работата на възрастнитѣ. Стариятъ трѣбва да върши работата, която старитѣ вършатъ. Изобщо, въ работата си всѣки човѣкъ трѣбва да бжде на своето мѣсто и време. Стариятъ мисли, че трѣбва само да седи, да почива, а младитѣ да му прислужватъ. И ако не става така, той страда, счита се нещастенъ. — Не, това не е старъ човѣкъ, това е инвалидъ. Да бждешъ старъ е едно нѣщо, да бждешъ инвалидъ е друго нѣщо. Не смѣсвайте тѣзи две понятия въ себе си. Природата не признава никакви инвалиди. И младиятъ, и възрастниятъ, и стариятъ

сж въ природата. Тя не изключва човѣка отъ себе си, на каквато възраст и да е той. Обаче, грѣхътъ, злото, нещастията сж последствия на неправилния, на неразумния човѣшки животъ. Тѣзи нѣща сж извънъ Божествения животъ, извънъ природата. Следователно, всичко нечисто, всичко глупаво и неразумно е извънъ Бога, извънъ живата природа. Така е за всѣки, който разбира нѣщата правилно; който не ги разбира, той ще живѣе въ заблуждения, докато нѣкога ги разбере. Грѣхътъ носи смъртъ. Следователно, всѣко нѣщо, което носи смъртъ, е извънъ Бога. Всѣко нѣщо, което носи безсмъртие, живѣе въ Бога. Единственото реално нѣщо въ живота е любовта. Всѣко нѣщо извънъ любовта не може да живѣе въ Бога. Отнемете любовта отъ кое и да е живо същество, то веднага ще престане да живѣе. То веднага ще изчезне, ще се разруши, ще се разпадне.

И тъй, ако човѣкъ може да разбере същината на новитѣ идеи и ги приложи въ живота си, въ него ще настане голѣмъ превратъ, коренна промѣна. Той ще се намѣри въ положението на човѣкъ, лежалъ отъ тежка болестъ, но изведнѣжъ оздравѣлъ. Докато изворитѣ на неговия животъ сж били прекъснати, той е билъ боленъ. Щомъ изворитѣ на живота му отново бликнатъ, той вече е здравъ човѣкъ. Ако не дойде нѣкой човѣкъ отвънъ, да свърже болния съ изворитѣ на живота, съ изворитѣ на любовта, той не може да оздравѣе. Какъвъ трѣбва да бжде този човѣкъ? Той трѣбва да бжде свързанъ съ любовта, съ живота. Никой другъ не може да помогне на болния. Ако болниятъ не може да възстанови връзката си съ любовта, съ живота, неговата пѣсенъ е вече изпѣта. Той трѣбва да замине за другия свѣтъ, т. е. да напусне земята. Следъ всичко това ще разправятъ, че еди-кой си човѣкъ умрѣлъ, отишълъ при Бога. Ние казваме, че той е отишълъ нѣкъде, но въпросъ е, дали е отишълъ при Бога. Може ли празната каса да отиде при господаря си? Касата отива при господаря си, само когато е пълна. Само онзи човѣкъ може да отиде при Бога, който се е отказалъ отъ всички свои слабости и грѣхове, който се е свързалъ съ разумната природа, който е възстановилъ течението на изворитѣ на любовта въ себе си. За този човѣкъ казваме, че заминава, че се освобождава, а не умира. Всѣки другъ, който се отдѣля отъ тѣлото си и носи съ себе си своитѣ грѣхове и престѣпления, той не се освобождава, но умира. Той се освобождава само отъ болкитѣ на физическото тѣло, но не и отъ своитѣ грѣхове,

отъ своитѣ отрицателни мисли и чувства. Невъзможно е този човѣкъ да отиде при Бога. Той може да отиде при Бога дотолкова, доколкото нечестниятъ човѣкъ може да върне паритѣ, които е взелъ отъ приятеля си на заемъ. Единъ день, когато Божественото съзнание въ този човѣкъ се пробуди, той ще изправи погрѣшкитѣ си, ще се свърже съ любовта и ще отиде при Бога. Това значи пълно оздравяване. Въ първо време този човѣкъ е билъ въ положението на боленъ: органитѣ му били разстроени, животътъ му обезсмисленъ, близкитѣ му — чужди за него. Изобщо, той се е намиралъ въ положението на листъ, преждевременно откъснатъ отъ дървото и оставенъ на произвола на вѣтъра. Щомъ болниятъ възстанови връзката си съ любовта, животътъ въ него започва да тече: органитѣ му правилно функциониратъ, животътъ му се осмисля, всичко около него събужда интереса му, и той става отъ леглото си моментално, съвършено здравъ и бодъръ.

Следователно, всѣки трѣбва да работи съзнателно върху себе си, да използва всички условия, благоприятни и неблагоприятни, за да се пробуди въ него висшето, Божественото съзнание. Щомъ висшето съзнание въ човѣка се пробуди, той се освобождава отъ вътрешния си страхъ. Той става смѣлъ и решителенъ, готовъ да служи на Бога. Той се свързва съ Него и Го разбира не външно, а вътрешно. Мнозина схващатъ процеса за пробуждане на висшето съзнание като външенъ, механически процесъ. Въ сжщностъ, той е дълбокъ, вътрешенъ процесъ. Които го разглеждатъ като механически процесъ, тѣ се молятъ на Бога и очакватъ Божието благословение да дойде отвънъ нѣкъде. — Не, Божието благословение иде отвътре. И звѣрътъ, и разбойникътъ отстъпватъ предъ всѣки човѣкъ, у когото Божественото съзнание е пробудено. Това значи проява на великото Божие благословение. Какво по-голъмо благо можете да очаквате отъ това, да срещнете звѣръ въ гората, и той да ви стори пжтъ, или да срещнете разбойникъ на пжтя си, и той да сложи оржжието си предъ васъ и да ви покани да сподѣлите съ него придобитото богатство? Разбойникътъ ще отвори торбата съ паритѣ си предъ васъ и ще каже: Братко, заповѣдай, седни при мене да сподѣлимъ благото, което придобихъ. Ще те помоля да ме посъветвашъ, какъ да употребя спечеленото богатство. Вие ще тръгнете съ него и отъ кжща на кжща ще обиколите всички сиромаси, всички ония, които разбойникътъ нѣкога е

ощетилъ. По този начинъ ще го освободите отъ товара му, отъ тежкото бреме на живота му, отъ неговата карма. Следъ това този човѣкъ ще ви благодари, че сте му дали възможностъ да прави добро. Пъкъ и вие ще разберете, че и въ разбойника има нѣщо добро, и въ него Божественото се проявява. Обаче, трѣбва да знаете, какъ и къде да го пипнете. Когато Божественото въ човѣка проговори, той е готовъ да изправи погрѣшките си. Докато Божественото въ него не е проговорило, той е въ положението на разбойникъ, който граби, обира и убива хората.

Съвременниятъ хора се натъкватъ на противоречия, на нещастия въ живота си и постоянно се питатъ, защо съществуватъ тия нѣща, кой ги е допусналъ въ свѣта. Има нѣща въ живота, за които човѣкъ никога не трѣбва да пита и не трѣбва да му се отговаря. Запримѣръ, никога не питай защо трѣбва да ядешъ. Яжъ и не питай. Речешъ ли да питашъ, защо трѣбва да ядешъ, ще те сполетятъ най-голѣми нещастия. Никога не питай, защо трѣбва да живѣешъ. Ако река да ви отговарямъ на тия въпроси, ще ви заведа въ една специфична областъ на ума, отдето нѣма излизане. Не питайте за нѣща, на които не може да се отговаря. Нѣкой се дави въ морето. Отивамъ да го спася, но виждамъ, че на гърба му виси торба съ 50 кгр. злато. Бързо откачвамъ торбата отъ гърба му и я хвърлямъ въ морето. — Стой, не хвърляй златото въ водата! — Не може. Или тебе само мога да спася, или златото. Едно отъ дветѣ ще изберешъ. — И дветѣ нѣща искамъ. — Не може. Щомъ искашъ и тебе да спася, и златото ти, ще видишъ дъното на морето. — Защо? — Сега не е време за питане и за отговаряне.

Има случаи въ живота, когато човѣкъ трѣбва да се откаже отъ всичко, каквото има: отъ богатството си, отъ къщата си, отъ нивите и лозята си. Като се откаже отъ всичко това, ще се намѣри въ още по-трудно положение: жена му и децата му ще го напуснатъ. Той ще се огледа съвсемъ самъ въ свѣта, безъ петъ пари въ джоба си. — Възможно ли е това? — Както е възможно да се отнеме торбата съ златото отъ гърба на давящия и тогава да се спаси, така трѣбва човѣкъ да се освободи отъ всички връзки на земята, отъ всичкия товаръ на гърба, ако иска да спаси душата си. Който нѣма никакъвъ товаръ на гърба си, той лесно ще се спаси. Обаче, който има товаръ на гърба си, той ще мине презъ голѣми страдания, докато се освободи отъ връзките, отъ ремъците на своя товаръ. За да се освободи отъ тия

врѣзки, човѣкъ ще мине презъ редъ опитности. Само така той ще разбере реалността на живота. Като казваме, че човѣкъ трѣбва да се откаже отъ нѣщо, трѣбва да знаемъ, отъ какво именно да се откаже. Ако се откаже отъ животинския животъ, за да приеме човѣшкия, това е въ реда на нѣщата. Да се откаже отъ човѣшкия животъ и приеме ангелския, това е въ реда на нѣщата. Да се откаже отъ ангелския животъ, за да приеме Божествения, това е въ реда на нѣщата, това е въ съгласие съ законитѣ на природата. Обаче, да се откаже отъ човѣшкия животъ за смѣтка на животинския, или отъ ангелския за смѣтка на човѣшкия или отъ Божествения за смѣтка на ангелския, това е извънъ реда на нѣщата, извънъ законитѣ на разумната природа. Не може да се жертвува висшето заради низшето. Божественото съдържа всичко въ себе си: въ него влиза и ангелското, и човѣшкото, и животинското; въ ангелското влиза само човѣшкото и животинското; въ човѣшкото пакъ влиза само животинското.

Следователно, когато нѣкой казва за себе си, че е човѣкъ, това подразбира две естества: човѣшко и животинско. Ангелското естество е изключено отъ него. Той нѣма такава висока интелигентностъ, каквато ангелътъ има. Той се ражда, живѣе, безъ да знае, какво го очаква утрешниятъ день. Умниятъ човѣкъ трѣбва да знае, отде е дошълъ, къде отива и какво го очаква. Срѣщамъ единъ човѣкъ, и той започва да се хвали, че билъ високо интелигентенъ, че написалъ нѣкакво философско съчинение и т. н. Питамъ го, отде е дошълъ—не знае. Кои сж били първитѣ му родители, пакъ не знае. Къде ще отиде, не знае. Той предполага, че ще отиде на онзи свѣтъ, но какво нѣщо е онзи свѣтъ, не знае. Предполага, че онзи свѣтъ е нѣкакво състояние, че не заема въ никакво време и пространство. Въ сжщностъ, какво представя онзи свѣтъ, и той не знае. Той говори само думи, смисълътъ на които и за него оставатъ непонятни. Онзи свѣтъ заема и мѣсто, и време; въ него съществуватъ идеи, чувства, мисли. Духовниятъ свѣтъ е нѣщо велико. Който влѣзе въ този свѣтъ, той самъ не се познава. Ако на земята е хранилъ умраза, завистъ, неразположение къмъ нѣкого, въ духовния свѣтъ всичко това изчезва. Въ духовния свѣтъ извиратъ само чиста, кристална вода. Тамъ всички се обичатъ. Ако нѣкой влѣзе въ духовния свѣтъ съ най-малка умраза къмъ кого и да е, той веднага ще се види изоставенъ отъ всички и ще разбере, че всички хора сж едно нераздѣлно

цѣло. Щомъ изхвърли умразата отъ сърдцето си, всички хора ще излѣзатъ вънъ отъ него, ще го заобиколятъ и ще му се радватъ. Въ духовния свѣтъ нѣма условия за умраза, нѣма условия за нищо отрицателно. Следователно, когато люби всички хора, човѣкъ се намира въ духовния свѣтъ. Когато мрази, той е на физическия свѣтъ. Обаче, животътъ не седи въ умразата, но въ любовта.

„Илия вече дойде“. Докато не може да уреди материалнитѣ, физическитѣ си работи, човѣкъ не може да уреди и духовнитѣ си работи. Въ този случай духовнитѣ му работи ще бждатъ толкова обѣркани, колкото и физическитѣ. Когато материалнитѣ работи на човѣка не сж уредени, той започва да си служи съ хитрини, дано нѣкакъ ги нареди. Не успѣе ли и при това положение, той се отчайва отъ живота и търси причинитѣ за неуспѣха си въ обществения строй, въ условията. Той изважда заключение, че за да нареди работитѣ си на физическия свѣтъ, човѣкъ трѣбва да се огъва предъ този, предъ онзи.—Не, въ огъването нѣма никаква философия, никаква наука. Не е мжно човѣкъ да се огъне. Всѣки, който харчи повече, отколкото силитѣ му позволяватъ, той се огъва; който яде повече, отколкото трѣбва, той се разболява; който се хвърля отвисоко въ водата, той непременно умира. Ще кажете, че рибата не умира. Отъ каквата височина и да хвърлите риба въ водата, тя нѣма да умре, защото знае да плава. Ето защо човѣкъ първо трѣбва да научи изкуството да плава и тогава да влиза въ водата. Човѣкъ трѣбва първо да научи изкуството да хвърчи, и тогава да прави опити да хвърчи изъ въздуха. Съвременниятъ човѣкъ хвърчи изъ въздуха, но не тъй изкусно, както птицитѣ. Птицата никога не може да падне тъй главоломно, както човѣкъ пада отъ аеропланъ. Никога досега не се е чуло да стане нѣкаква катастрофа съ нѣкоя птица при летенето ѝ изъ въздуха, а при летенето на човѣка, съ аеропланъ, ставатъ много катастрофи. Това показва, че въ хвърченето на човѣка изъ въздуха липсва нѣщо. Това изкуство не е дошло още до своето съвършенство. Човѣкъ иска да завладѣе въздуха по механически начинъ. Съвременната наука не е дошла още до положение толкова да намали теглото на човѣка, че, като падне отъ аеропланъ, да не се повреди. Възможно ли е това нѣщо? — За онзи, който разбира законитѣ на смаляването, това е възможно. За онзи, който не ги разбира, това е невъзможно. Той ще се качи на аеропланъ и при нѣкаква повреда ще падне на земята и ще

счупи главата си. Следъ това ще дойдатъ свещеници да го погребватъ, да държатъ речи, че едикой си великъ авиаторъ падналъ на земята и пострадалъ. Не е положителна, обсолютна наука тази, чиито изобретения убиватъ своитѣ изобретатели. Съвременнитѣ учени и духовни хора знаятъ много нѣща, проповѣдватъ на хората, но като се намѣрятъ въ трудно положение, и тѣ не могатъ да се справятъ. Много вѣрващи, много духовни хора, като се намѣрятъ предъ последния часъ на живота си, и тѣ се разколебаватъ. И Толстой, съ своята велика философия, на смъртното си легло се разколебалъ за моментъ, не могълъ да си отговори, какво ще стане съ него. Следъ смъртта си, обаче, веднага се почувствувалъ доволенъ, че се освободилъ. Като се срещналъ съ единъ познатъ въ невидимия свѣтъ, казалъ му, че искрено желае хората до поумнѣятъ по-скоро, да престанатъ войнитѣ и изстребленията между тѣхъ. Значи, желанието на Толстой било да поумнѣятъ хората.

Сега, като говоря за невидимия, за духовния свѣтъ, за мнозина това е terra incognita, нѣкаква чужда, непонятна областъ, или отвлѣчена философия. — Не, това не е отвлѣчена философия, но въпросъ на опитъ, въпросъ на възприемане, разбиране и прилагане. Нѣкои искатъ да знаятъ, какъ трѣбва да се отнасятъ съ своитѣ заминали за онзи свѣтъ. — Много просто. И съ заминалитѣ си ще се отнасяте, както съ хората на земята, които вие наричате живи. Когато искате да се срещнете съ нѣкое видно лице въ държавата, въ която живѣете, или въ друга нѣкоя държава, вие отивате на самото мѣсто, давате картичката си да ви приематъ и следъ като ви приематъ, започвате да се разговаряте. Сжщата процедура се извършва, когато искате да влѣзете въ съобщение съ сжществата отъ невидимия свѣтъ. Ако пожелаете, можете да се срещнете и съ Толстой, да се разговорите върху известни въпроси. И въ невидимия свѣтъ Толстой е видно лице. Той и въ невидимия свѣтъ ратува за доброто на хората, както е ратувалъ на земята. Когато волтъ умре, въ невидимия свѣтъ той ще бжде безъ рога, безъ копита, въ съвършено друга форма, но пакъ ще има добро, търпеливо сърдце, каквото е ималъ на земята. Той тамъ ще се застѣпва за животнитѣ, да не ги измжчватъ. По това, именно, ще познаете, че на земята е билъ волъ. Следователно, благородното, което Толстой е проявилъ на земята, ще го занесе съ себе си и на онзи свѣтъ. Сжщото може да се каже за всички заминали души.

И тъй, най-главното, което се изисква отъ човѣка, е да има вътрешна връзка съ Бога. Тази връзка не се прави само веднѣжъ. Човѣкъ трѣбва да прави връзка съ Бога всѣки день. Щомъ стане отъ леглото си, първата работа, която му предстои, е да направи тази връзка. Тя трае отъ изрѣването до залѣзването на слънцето, но при будно съзнание отъ страна на човѣка, за да не се прекъсне презъ деня. На другата сутринъ той пакъ трѣбва да направи връзката си. Само по този начинъ човѣкъ ще придобие всичко, каквото любовта може да му даде. Освенъ външно знание, човѣкъ придобива и вътрешно знание. Той придобива външното знание по външенъ пжтъ, а вътрешното — по вътрешенъ пжтъ. Вътрешното знание внася въ човѣка сила, радостъ, миръ, но външно не може да се предава. Какъ ще говорите на хората за любовта, ако тѣ я нѣматъ въ себе си? Както водата не се задържа въ счупена стомна, така и любовта не седи въ пробито сърдце. Ако любовта влѣзе въ пробито сърдце, тя веднага ще изтече навънъ. Любовта търси здрави сърдца. Когато нѣкой се оплаква, че не го обичатъ, това показва, че той налива любовта си въ пукнати сърдца, вследствие на което тя веднага изтича навънъ. Хората се страхуватъ отъ любовта; тѣ казватъ, че сж напласени отъ нея. Защо се страхуватъ отъ любовта? Любовта се отличава главно съ две качества: тя всѣкога дава. Тя е изворъ, който непрекъснато блика, тече, на всички дава. Любовта дава много, взима малко. Второто качество на любовта е, че дето влѣзе, тя разширява. Който не разбира това качество на любовта, той започва да се плаши и бѣга далечъ отъ нея. Като дойде любовта въ човѣка, той трѣбва правилно да я възприеме, разбере и приложи, за да не се роди въ него желание да вземе повече, отколкото може да обработи. Всѣки трѣбва да взима отъ любовта само толкова, колкото му е необходимо за дадения моментъ. Вземи ли повече, отколкото му трѣбва, той всичко ще изгуби. Когато другъ нѣкой взима повече отъ тебе, не внасяй въ себе си мисълта, че на тебе се дава по-малко, защото си неспособенъ. На всѣко живо, на всѣко разумно същество се дава толкова любовъ, колкото може да възприеме и обработи. Усѣмните ли се въ този законъ, вие сами се натѣквате на страдания. Започне ли човѣкъ да се оплаква отъ живота си, това показва, че той е получилъ повече, отколкото може да обработи.

Следователно, за да не се страхува отъ любовта, чо-

вѣкъ трѣбва да измѣни своето разбиране за нея, за Божественото начало въ човѣка. Човѣкъ трѣбва да възприема, да разбира и прилага нѣщата правилно. Не възприема ли и не разбира ли нѣщата правилно, той неизбежно ще страда. Затова е казано въ Писанието: „Илия вече дойде, и не го познаха, но сториха съ него, каквото щѣха. Така и Синъ Человѣчески ще пострада отъ тѣхъ.“ Сжщото става и въ домоветѣ. Когато баштата дойде въ дома си и не го познаятъ, и той ще пострада, и окръжаващитѣ ще пострада. Тѣй щото, ако човѣкъ нареди вътрешнитѣ си работи, той ще нареди и външнитѣ. Обаче, за да дойде до това положение, човѣкъ трѣбва да има духовно разбиране за живота. Безъ духовно разбиране на живота, той ще се натѣква на голѣми противоречия. Не разбира ли нѣщата по духовенъ начинъ, никакви проповѣди, никакви философии не могатъ да му помогнатъ. За да дойдете до духовното разбиране на нѣщата, вие трѣбва всѣки день да правите връзка съ Бога.

Мнозина слушатъ, какво говоря, но малцина разбиратъ. Всичко това имъ се вижда невъзможно. Тогава азъ се намирамъ въ положението на човѣкъ, който ви предлага да си купите лотарийни билети, които сж скжпи наистина, но обещаваатъ голѣми печалби. Най-малката печалба е отъ 800,000 лева; по-голѣмитѣ печалби сж отъ единъ милионъ нагоре, до петъ милиона. Въ тази лотария има много билети, които нищо не печелятъ. Значи, паритѣ на много хора ще пропаднатъ. Едно трѣбва да знаете: азъ говоря истината. Предварително ви казвамъ, че има билети, които печелятъ, и други, които не печелятъ. Всѣки билетъ, който се възприема, разбира и прилага, той непременно печели; всѣки билетъ, който не се възприема, разбира и прилага, той не печели. Най-малката печалба е отъ сто английски лири — сума, която донѣкъде може да осигури живота на човѣка.

„Илия вече дойде“. Илия е дошълъ въ миналото нѣкога, но не го познали. Сега въпросътъ се поставя друго-яче: Когато Синъ чловѣчески дойде на земята, ще намѣри ли достатъчно вѣра между хората? Хората се спиратъ предъ този стихъ и се питатъ, какво искалъ да каже Христосъ съ тия думи? Тѣ се оправдаватъ съ обществения строй, съ църквата, съ училищата, съ семейния животъ и казватъ, че не могатъ да излѣзатъ вънъ отъ условията на този животъ. Тѣ сж прави, старото ще си върви по старому: стариятъ общественъ и държавенъ строй така ще си отиде. Волѣтъ

ще умре като волъ; човѣкъ — като човѣкъ. Старото не трѣбва да се стълкновява съ новото. Новото ще се посади на ново мѣсто, при съвършено нови условия. Когато слѣзе на земята човѣкъ не влѣзе въ стълкновение съ животнитѣ. Той имаше свое опредѣлено мѣсто за живѣне. По сѣщия начинъ, когато новото дойде въ свѣта, нѣма да влѣзе въ противоречие съ старото. Когато Богъ създаде Адама, Той го постави на специално мѣсто — въ райската градина. Новиятъ човѣкъ, който ще дойде на земята, сѣщо така ще бжде поставенъ на специално мѣсто. Той нѣма да влѣзе въ стълкновение съ стария. Може ли малкото дете да влѣзе въ стълкновение съ стария човѣкъ? Детето излиза на двора, пѣе, играе, скача, а дѣдото седи вжтре и почива. Като се наиграе, влѣзе вжтре, запитва дѣдото, какво прави, иска ли нѣщо да му донесе и пакъ излиза на двора. Дѣдото седи и си казва: Дано пакъ дойде детето, да ми донесе една-две крушки, да наквася устата си. Детето е вънъ, дѣдото е вжтре. Кой отъ двамата е по-свободенъ? — Детето е по-свободно отъ дѣдото. Дѣдото чете една книга и се възхищава отъ нея, отъ автора ѝ, че много нѣщо знаелъ. Детето влиза въ стаята при дѣдо си и казва: Дѣдо, излѣзъ вънъ! Много е хубаво на двора: птичкитѣ пѣятъ, цвѣтята благоухаятъ. — Така е, дѣдовото. И азъ едно време, като дете, играхъ и скачахъ, но сега съмъ старъ, краката ми не държатъ.

Кой е дѣдото въ живота и кое — детето? Дѣдото представя Илия, който нѣкога е слѣзълъ на земята. Сега той разгрѣща книги, чете и казва, че животътъ е тежъкъ. Детето представя Синъ Человѣчески. Когато Синъ Человѣчески дойде на земята, всички хора ще бждатъ млади, въ положението на деца, които ще излѣзатъ вънъ да пѣятъ, да скачатъ, да играятъ — да славятъ Бога.

Що трѣбва да речете.

„Духътъ ще ви научи въ истия часъ,
що трѣбва да речете.“ *)

„Ще ви научи“ — това е едно безлично изречение. — Защо? — Защото не се казва, кой ще ви научи. Значи, за да бжде едно изречение пълно, то трѣбва да има подлогъ и казуемо, да се знае, кой върши действието. Съ други думи казано: за да бжде едно изречение пълно, между подлога и казуемото трѣбва да сжествува известно отношение, известно съпоставяне. Съпоставяне трѣбва да сжествува не само между думитѣ въ изреченията и тѣхнитѣ служби, но и между всички нѣща. Съ този законъ, именно, се отличава разумниятъ свѣтъ. Следователно, трѣбва да се съпоставятъ всички думи въ изреченията, всички числа въ математиката, всички мисли, чувства и действия въ живота на човѣка, всички идеи и т. н. Законътъ за съпоставяне на нѣщата не е произволенъ. Той е строго опредѣленъ. Който разбира този законъ, той съзнава, че неговитѣ мисли, чувства и действия сж резултатъ на мислитѣ, чувствата и действията на възвишенитѣ сжщества. Тѣ не сж негови собствени. Този човѣкъ никога не може да каже за себе си, че така или иначе е помислилъ, или че това и онова е направилъ. Той знае, че пръвъ Богъ е започналъ да мисли, а после човѣкъ. Първо Богъ е създавалъ, а после човѣкъ. Ако Богъ не бѣше мислилъ, човѣкъ никога не би могълъ да мисли. Обаче, не може да се каже обратното, т. е. че когато човѣкъ мисли, и Богъ мисли. Майката влага своитѣ качества въ детето си, но не и обратното. Детето не може да вложи своитѣ качества въ майката. Само майката или бащата могатъ да кажатъ, че сж вложили известна дарба, способностъ, или известенъ талантъ въ детето си, но детето не може да каже, че е вложило нѣщо въ родителитѣ си. Че това е така, може да се провѣри, да се подложи на опитъ.

„Духътъ ще ви научи, що трѣбва да речете.“ Какъ ще ви научи Духътъ? Представете си, че презъ малкъ, тѣсенъ отворъ пушамъ само единъ свѣтълъ лжчъ и ви давамъ книга да четете. Вие взимате книгата, взирате се въ нея, но не можете да четете, нищо не виждате. Следъ това презъ

*) Лука 12 : 12.

този отворъ пушамъ още единъ лжчъ. Взимате книгата въ ржка да четете. Сега виждате по-добре, но още не можете да четете. Пушамъ още единъ лжчъ. Вие виждате вече по-добре, но едва можете да четете. Постепенно усилвамъ свѣтлината, като вкарвамъ презъ отвора три, четири, петъ, шестъ лжча. Вие започвате да четете по-свободно. Колкото повече свѣтлината се увеличава, толкова по-добре виждате, толкова по-свободно четете. Кой ви даде възможность да виждате и да четете книгата: азъ или свѣтлината? За да виждате добре, за да разбирате книгата, която четете, три фактора взиматъ участие: първо — свѣтлината, която разкрива нѣщата; второ — азъ, който пушамъ свѣтлината презъ отвора на вашата тъмна стаичка, като постепенно давамъ възможность на по-голѣмъ брой слънчеви лжчи да минаватъ презъ този отворъ; трето — разумното начало у васъ, което прави известни съотношения или съпоставяния на нѣщата. Когато съпоставя явленията въ природата или въ живота, човѣкъ трѣбва да се ржководи отъ своята разумность, да не прави криви изводи или заключения. Запримѣръ, нѣкой казва, че еди-кой си го обичалъ. — Какъ познава това? — По погледа. Този човѣкъ го гледалъ нѣкакъ особено мило. Той вижда този милъ погледъ, а другитѣ не го виждатъ. — Защо? — Защото той иска да вземе нѣщо отъ него. И вълкътъ поглежда мило къмъ овцата, но не и къмъ човѣка. Отъ човѣка той се страхува, а отъ овцата не се страхува, лесно може да я задуши. Следователно, милъ погледъ е онзи, който виждатъ всички хора и въ който нѣма никакво користолюбие.

Като правятъ известни съпоставяния между явленията въ живота, мнозина ги намиратъ за обикновени работи и се отнасятъ съ пренебрежение къмъ тѣхъ. Щомъ дойдатъ до нѣкои малки работи, тѣ казватъ, че сж обикновени нѣща, че не трѣбва да се занимаватъ съ тѣхъ. Въ сжщность малкитѣ работи сж най-важни. Малкитѣ нѣща спъватъ човѣка. Отъ тѣхъ зависи щастието на човѣка. Който може да решава малки задачи, той ще решава и голѣми. Като не разбиратъ смисъла на малкитѣ величини въ живота, хората се стремятъ къмъ велики идеи, къмъ голѣми постижения, вследствие на което всѣки день преживяватъ все по-голѣми и по-голѣми разочарования. Като дойде при тѣхъ нѣкой тжженъ, скърбенъ човѣкъ, тѣ казватъ, че не могатъ да го приематъ, защото сж заети съ велики работи, отъ които зависи щастието на цѣлото човѣчество. Занимавайте се съ велики ра-

боти, но не пренебрегвайте малките. Скръбният човѣкъ не иска много; той се нуждае само отъ една-две утешителни думи. Ако стремежитѣ и импулситѣ на всички хора сж правилни, човѣчеството трѣбваше да бѣде спасено досега. Всички хора, всички народи искатъ да спасятъ свѣта, да спасятъ човѣчеството. Тѣй както хората искатъ да спасятъ свѣта, той отдавна е спасенъ, но тѣ трѣбва да се научатъ правилно да живѣятъ, да ценятъ своето спасение. Запримѣръ, лѣкарьтъ спасява болния, излѣкува го, но ако не се пази, той отново заболява. Той започва да пие, да се удоволствува, да ходи по цѣли нощи, докато съвършено изгуби здравето си. Той иска да покаже предъ хората, че е герой, че отъ нищо не се страхува. Какво го очаква най-после? — Болестъ, безсилие, слабостъ, даже и смъртъ.

„Що трѣбва да речете.“ За да знаете що да речете, трѣбва да съпоставяте нѣщата правилно. При всѣко съпоставяне на нѣщата се забелязватъ главно три момента: двата сж обикновени, а единиятъ е необикновенъ — отъ него зависи правилното разглеждане, правилното решение или заключение. Този моментъ зависи отъ разумността на човѣка. Докато не дойде до този моментъ, човѣкъ живѣе като всички хора. Той води обикновенъ животъ. Виждате този човѣкъ, че яде, пие, ходи по кръчми и кафенета, за нищо не мисли. Обаче, като разглежда и съпоставя нѣщата, най-после той дохожда до разумното начало въ себе си, и отъ този моментъ решава да живѣе добре. Следователно, философията на живота се заключава, именно, въ това, да дойде човѣкъ до необикновения моментъ въ живота, до разумното начало въ себе си, до познаване на сжщественото. Щомъ дойде до този моментъ, човѣкъ вече познава не само себе си, но и хората около себе си.

„Духътъ ще ви научи.“ Где е Духътъ? Духътъ не е нито вънъ отъ човѣка, нито вътре въ него, а при това Той е въ състояние да научи човѣка. Когато се казва, че Духътъ не е нито вънъ отъ човѣка, нито вътре въ него, това подразбира, че Духътъ не се намира въ човѣшкия свѣтъ. Той не може да се ограничи съ човѣшките разбирания за живота и природата. Човѣшкиятъ свѣтъ съставя малка областъ отъ обширния свѣтъ, въ който Духътъ живѣе. Физическиятъ свѣтъ, въ който човѣкъ живѣе, съставя малка частъ отъ духовния свѣтъ, а още по-малка отъ Божествения, вследствие на което не може да се каже, че Богъ живѣе вътре или вънъ отъ човѣка. Никой не може да опредѣли мѣстото на Бога въ природата.

Като разглеждате единъ часовникъ, вие не можете да кажете, че майсторътъ, който го е направилъ, е въ самия часовникъ. Както и да наблюдавате часовника, вие не можете да кажете, къде, именно, сж скрити интелигентността, мислитъ, чувствата и постъпките на майстора, който го е направилъ. Въпрѣки това, по устройството на часовника можете да кажете, каква интелигентностъ, каква мисль, какви чувства и постъпки е ималъ майсторътъ, който е направилъ часовника. Това може да разбере само онзи, който познава законитъ.

Съвременнитъ хора иматъ известни разбирания за нѣщата, които се отнасятъ за дадено време и за даденъ случай. Запримѣръ, официалната геометрия опредѣля понятието за правата линия въ смисълъ на най-късото разстояние между две точки. Значи, между две точки може да се прекара само една права линия. Дветъ точки представятъ граници на правата линия. Това опредѣление за правата линия се отнася само за даденъ случай. Съ други думи казано: между два брѣга може да тече само една рѣка. Въ геометрията е известно, че сама по себе си точката е несъизмѣрима. Обаче, щомъ се измѣрва правата линия, съ нея заедно се измѣрва и точката. Следователно, може да се каже, че правата линия е измѣрение на точката. Колкото по-дълга е правата линия, толкова по-голѣма е силата, която я образувала, и толкова по-дълъгъ е нейниятъ пжтъ. Колкото по-къса е дадена линия, толкова по-малка е силата, която я образувала, и толкова по-късъ е нейниятъ пжтъ. Сжщото можемъ да кажемъ и за човѣка. Колкото повече е живѣлъ човѣкъ на земята, толкова по-голѣма е била неговата сила. Колкото повече разумни работи върши единъ човѣкъ, толкова по-голѣма е неговата интелигентностъ. Колкото повече материалъ гори въ огнището, толкова по-силенъ е огньтъ.

Това, което казвамъ за правата линия, за огъня, за водата, сж обикновени работи, които не ви интересуватъ. Отъ какви работи се интересуватъ съвременнитъ хора? Тѣ се интересуватъ отъ велики изобретения. Трима души седатъ единъ до другъ и размишляватъ върху нѣкакви въпроси. Тѣ се запитватъ помежду си, какви въпроси ги занимаватъ. Първиятъ казва: Четохъ въ единъ вестникъ, че въ моретата и океанитъ имало четири милиона тона злато, и сега мисля да направя едно колело, съ което да извлѣка всичката вода, за да извадя златото, което се съдържа въ нея. Вториятъ казва: Азъ мисля върху това, какво колело да направя, посрѣдствомъ

което да използвамъ грамадната водна енергия за освѣтяване на градоветъ съ електричество. Третиятъ казва: Мисля да направя такова колело, посредствомъ което да извадя всички риби отъ морето, и да ги използвамъ за храна на цѣлото човѣчество. Кое отъ тритѣ изобретения е най-важно? И тритѣ изобретения сж фантазии. Какъ е възможно човѣкъ да извади всичкото злато отъ океана, или да впрегне всичката водна енергия на океанитѣ и моретата, или да извади всичката риба отъ водитѣ за прехрана на цѣлия свѣтъ? Така си мечтае и младата мома. Тя седи у дома си, облѣчена, причесана добре и си представя, какъ царскиятъ синъ ще дойде при нея да я вземе за своя жена. Тя се усмихва самодоволно, представя си, че цѣлиятъ свѣтъ е нейнъ, че има на разположение хубави дворци, автомобили, файтони, слуги и т. н. Като види, че седи безъ работа, майка ѝ я побутне оттукъ-оттамъ, пита я, какво се е захласнала, че никого не вижда наоколо си. — Дойде ми една свѣтла мисль въ главата, и седнахъ да си помисля, какъ мога да я реализирамъ. Другаде виждате втора мома, която си мечтае, че се е оженила вече за царския синъ, родила е синъ и дъщеря, които изгледала, възпитала и изучила добре. Трета мома пѣкъ си мечтае, че се е оженила за царския синъ, отгледала децата си и сега вече може спокойно да си живѣе, защото има кой да я гледа, да се грижи за нея. Тритѣ моми седатъ, мечтаятъ си, въртятъ колелетата, но въпрѣки тѣхнитѣ изобретения, животътъ не върви въ естествения си пѣтъ. Първото колело се върти отъ осемъ хиляди години насамъ и е могло да изкара отъ водитѣ едва около сто милиарди злато. Това е всичкото богатство, съ което свѣтътъ разполага. Второто колело е успѣло да впрегне частъ отъ енергията на водитѣ, съ които движи параходи, автомобили и др. Третото колело създадо хамбари за жито, складове за риби, съ цель да се изхрани цѣлото човѣчество. Тя колела не сж илюзии, тѣ непрекъснато работятъ за да подобрятъ условията на живота. Съвременнитѣ хора иматъ на разположение и свѣтлина, и топлина, и жито, и храна — едно не имъ достига: щастieto не е между тѣхъ. Сегашнитѣ хора отричатъ щастieto, наричатъ го илюзия. — Не, щастieto е идеалъ, къмъ който цѣлото човѣчество се стреми. Ако човѣкъ не може да постигне щастieto, той самъ е виновенъ за това. Кой е виновенъ, че пѣвецътъ не взима правилно тоноветъ? Всѣки тонъ може да се изпѣе правилно, но ларинксътъ на пѣвеца трѣбва да бжде нагласенъ по всички правила на музиката.

Когато музикантът не пѣе, както трѣбва, това показва, че той не е много отзивчивъ по отношение на тоноветѣ, не знае правилно да ги възприема и прилага, нито знае законитѣ на музиката.

Днесъ всички хора говорятъ за идеаленъ животъ, но въ края на краищата казватъ, че този животъ е непоносимъ. Ние пъкъ подѣржаме, че идеалниятъ животъ е постижимъ. Изобщо, всички идеални нѣща сж постижими. Мнозина казватъ, че идеалнитѣ нѣща въ живота сж илюзии, фантазии, предъ които човѣкъ не трѣбва да се спира. Каква по-голѣма илюзия отъ смъртта? Срѣщате единъ тѣженъ, скѣрбенъ човѣкъ. Защо е тѣженъ? — Защото баща му умрѣлъ. На другия день го срѣщате веселъ, разположенъ. Защо? — Защото му съобщили, че баща му не е умрѣлъ. Каква радостъ, какво щастие е това, което ту се явява, ту изчезва? Само положителното, само реалното носи щастие. Щастието се заключава въ малкитѣ работи. Щастието се опредѣля отъ разумното съпоставяне на нѣщата. Какво щастие можете да изпитате, ако при влизането си въ родния си градъ срещнете човѣкъ, който ви показва пѣтя за влизането ви въ този градъ? Никакво щастие нѣма да изпитате. — Защо? — Защото вие познавате всички кѣтчета на този градъ. Обаче, ако сте се изгубили въ една гѣста гора и срѣщате човѣкъ, който ви показва пѣтя да излѣзете отъ гората, вие ще изпитате голѣма радостъ, ще се почувствувате единъ отъ най-щастливитѣ хора въ свѣта. Докато се стремите къмъ Божествения свѣтъ, трѣбва да знаете, че всичко, каквото срѣщате на пѣтя си, има отношение къмъ вашия животъ. Дали съзнавате това, или не го съзнавате, не е важно. Ако го съзнавате, ще се ползвате отъ всичко; ако не го съзнавате, ще търсите щастието, спасението извънъ васъ. Следователно, търсете спасението си въ Бога. Кѣде е Богъ? — Бога ще намѣрите въ Божественото начало у всѣки човѣкъ, а Божественото начало, това е благородното, възвишеното у човѣка. Има моменти, когато Божественото се проявява и у животнитѣ.

Единъ човѣкъ минава презъ една гора. Дигналъ глава нагоре, едва пристѣпва, съзнава достойнството си като човѣкъ. Въ това време една мечка се изпрѣчва на пѣтя му. Той се уплашва и отъ страхъ не знае, какво да прави, наѣде да бѣга. Като го видѣла, мечката започнала да го плюе, но не го нападнала. Защо го плюла мечката? Тя искала да подѣртае неговата неразумность. Ако бѣше разу-

менъ човѣкъ, той нѣмаше да ходи тъй захласнатъ изъ гората, но отдалечъ още щѣше да се отбие отъ пѣтя си и да остави мечката съ мечетата свободно да минатъ. Ще кажете, че мечката е постѣпила много жестоко, по животински, като си е позволила да плюе човѣка. Кой е постѣпилъ по-неправилно, това е въпросъ. Какъвъ човѣкъ е този, който насочва пушката си срещу мечката и я убива? Каква култура е тази, която си служи съ убийство? Разумниятъ човѣкъ се учи отъ всичко. Като види, че нѣкой убива животно или човѣкъ, той веднага изважда нѣкаква поука за себе си. Като се учи отъ постѣпките на хората, разумниятъ събира редъ опитности въ живота, които осигуряватъ щастieto му. Ако човѣкъ не се учи отъ постѣпките на другитъ хора, той самъ създава нещастieto си.

И тъй, колкото по-будно е съзнанието на човѣка, толкова по-голѣми сж възможноститъ да бжде щастливъ. Ученикътъ трѣбва да бжде всѣкога буденъ. Единъ човѣкъ седи въ стаята си и чете. Въ това време една муха бръмчи около него и го безпокои. Той не се запитва, защо мухата бръмчи. Следъ малко повдига главата си нагоре и вижда, че мухата се оплела въ паяжината на единъ паякъ, който се готви да я изяде. Човѣкътъ поглежда къмъ мухата, после къмъ паяка и си казва: Нека я изяде паякътъ. Това е негова работа. За това, именно, той е направилъ паяжината си, да лови мухи и да се храни съ тѣхъ. Богъ го е създалъ, и Той ще го сѣди. Не е моя работа да му прѣча да лови мухи и да се храни съ тѣхъ. Споредъ мене, тази философия не е на мѣсто. Това говори за човѣшкото нехайство. Човѣкъ, който има будно съзнание, не трѣбва да позволява на паяка да върши престѣпления въ неговата стая. Съ мисълта си той трѣбва да въздействува на паяка да не върши престѣпления. Паякътъ е така нагоденъ, че дълго време може да прекара безъ храна. Ако паякътъ не го послуша, той има право да развали паяжината му и да го изхвърли вънъ. Когато паякътъ е вънъ, далечъ отъ окото на човѣка, той е свободенъ да прави, каквото иска. Той самъ ще носи отговорностъ за своитъ постѣпки. Остане ли равнодушенъ къмъ постѣпките на паяка, човѣкъ ще носи отговорностъ за своето нехайство. Отъ неговото нехайство ще пострадатъ хиляди хора. Единъ день той ще плаща за страданията на своитъ братя.

Които не разбиратъ този законъ, тѣ лесно ще се оправдаятъ, като кажатъ, че паякътъ прави паяжината си, за да

лови мухи и да се храни съ тях. — Не, първоначално паяжината имала съвсемъ друга целъ. Отъ паяжината на паяка хората изучавали, какъ е билъ създаденъ свѣтътъ. Първоначално е съществувалъ само единъ центъръ, и постепенно сж се създавали различнитъ свѣтове, които сж се движили около този центъръ. Ученитъ, които разбирали това нѣщо, използвали паяжината на паяка за разни изчисления около създаването на свѣта. Обаче, сегашнитъ учени изгубили това знание, вследствие на което паяжината нѣма вече онова значение, което нѣкога е имала. Като нѣма онова велико предназначение, каквото е имала въ миналото, днесъ паяжината служи на паяка изключително за ловене на мухи. Като хване нѣкоя муха въ паяжината си, паякътъ ѝ казва: Ела при мене да ти предамъ една лекция за създаване на свѣта. Щомъ започне да предава лекцията, той изпраща мухата на онзи свѣтъ, да провѣри всичко онова, което ѝ говорилъ.

Сега, като слушате тия работи, ще кажете, че не сж вѣрни. Ще ви се види чудно, какъ е възможно, между паяжината на паяка и създаването на свѣта да сжествува известно отношение. Често, между нѣкои явления въ живота или въ природата, съвършено случайни и независими едни отъ други, сжествува известно съотношение. Запримѣръ, двама студенти, добри приятели, следвали едновременно въ единъ университетъ. Като наближило време за изпитъ, тѣ се уговорили да си подсказватъ, но мълчаливо, само съ известни знаци. Единъ отъ професоритъ, при когото трѣбвало да се явятъ на изпитъ, билъ много строгъ. Много отъ студентитъ, които се явили при него преди двамата приятели, пропаднали на изпита. Когато единъ отъ приятелитъ се явилъ на изпитъ, другиятъ влѣзълъ въ аудиторията да слуша, какъ професорътъ изпитва. Когато приятелътъ му започналъ да отговаря на зададения отъ професора въпросъ, вториятъ, който слушалъ, започналъ да се почесва по главата, споредъ предварително условенитъ между тяхъ знаци. Професорътъ забелязалъ, че когато студентътъ, който седѣлъ на чина и слушалъ, какъ другарътъ му отговаря, се почесвалъ, последниятъ давалъ добри отговори. Защо става това, той не знаелъ, но забелязалъ известно съотношение между отговоритъ на изпитвания студентъ и почесването на другия по главата. Съ почесването по главата си, което единиятъ отъ приятелитъ правилъ, умътъ на втория се прояснявалъ, и той отговарялъ добре на зададенитъ въпроси. Двамата студен-

ти си послужили съ нѣкои условни знаци, и по този начинъ взаимно си помогнали. Които не разбиратъ значението на условнитѣ знаци, тѣ ще кажатъ, че това е нѣкакво съвпадение. Това, което за нѣкои хора представя съвпадение, за двамата студенти представляло условни знаци. Следователно, това, което хората наричатъ съвпадения, не е нищо друго, освенъ условни знаци, съ които нѣкои сжщества си служатъ. Когато нѣкой се почеше отгоре по главата, това напомня за сжществуването на Великия Божи законъ, който не трѣбва да се прѣстѣпва. Прѣстѣпи ли човѣкъ този законъ, нещастията ще го следватъ. Ако човѣкъ се почеше отзадъ по главата, това показва, че не трѣбва да мисли много. Както и да се почеше човѣкъ, ако разбира тия движения, той ще намѣри въ тѣхъ известенъ смисълъ.

Съвременнитѣ хора сж изгубили смисъла на движенията, вследствие на което не могатъ правилно да ги използватъ. Нѣма човѣкъ въ свѣта, който, като се е почесалъ по тила, да не е обезсмислилъ живота си. За да разберете смисъла на движенията и да се ползвате отъ тѣхъ, правете наблюдения, какъ се отразяватъ различнитѣ движения върху психиката ви, или върху състоянията ви. Значението на движенията може да се забележи главно при случаи, когато човѣкъ е въ лошо разположение на духа. Вземете една тетрадка и като направите едно или друго движение или почесване по главата или тѣлото си, записвайте, какъ се отразява това движение върху разположението ви. Ако разположението ви се измѣни и се почувствувате добре, ще знаете, че едн-кое си движение или почесване е правилно. Въ всѣко правилно движение действуватъ разумни сили.

Мнозина разглеждатъ движенията като несжщественни процеси въ живота на хората, вследствие на което не имъ отдаватъ нужното внимание. Тѣ не сж прави. Движенията иматъ свой дълбокъ, вжтрешенъ смисълъ, заради което трѣбва съзнателно да се изучаватъ. Следователно, ние различаваме два вида процеси: механически или несъзнателни и съзнателни. Като наблюдавате хората, ще видите, че мнозина отъ тѣхъ нѣматъ установенъ погледъ. Като ви погледне нѣкой, виждате, че погледътъ му блуждае. По погледа ще познаете, дали даденъ човѣкъ мисли, или не. Ако мисли правилно, той е човѣкъ; ако не мисли, а чувствува само, това показва, че въ този човѣкъ преобладава животинското. Обаче, можете да срещнете човѣкъ, у когото погледътъ е отправенъ нагоре, къмъ великото и възвишеното въ свѣта. Този човѣкъ

е развилъ въ себе си Божественото. Следователно, по погледа можете да познаете, кое въ човѣка преодолява: животинското, човѣшкото или Божественото. Ако въ него се изявява Божественото начало, този човѣкъ може да се нарече Синъ Божий. Що е животно? — Животно е това, което не разсуждава, но върви по пътя на своите чувства. Що е човѣкътъ? — Човѣкъ е този, който мисли, който върви по пътя на мисълта. Що е ангелътъ? — Ангелътъ върви по пътя на вѣчната свѣтлина. Какво представя Синътъ Божий? — Синътъ Божий върви по пътя на необятната Божия Любовь.

„Духътъ ще ви научи“. Когато ви поставятъ на известни изпитания, изкушения или лишения, Духътъ ще ви научи, що трѣбва да речете, за да издържите изпита си. Мома обича единъ момъкъ. Това е изпитъ за момата. Въ сжщото време друга мома се влюбва въ този момъкъ. Първата мома се нахвърля върху втората, започва да ѝ се сърди, какъ смѣе тя да обича нейния възлюбенъ. Тя счита момъка за нейна собственост. Това е ревностъ, която разваля отношенията между младитѣ. Какъ трѣбва да постъпи младата мома и какво трѣбва да рече на другарката си, която обича нейния възлюбенъ? Тя трѣбва да ѝ каже: Ако моятъ възлюбенъ те обича, азъ го отстъпвамъ и съмъ готова да гласувамъ за тебе. И другата мома трѣбва да каже сжщото. Каже ли и тя сжщото, въпросътъ е решенъ. Защо трѣбва тѣзи моми да се каратъ, да дѣлятъ момъка помежду си? Хората казватъ, че момъкътъ трѣбвало да избира момата. — Не, никой никого не може да избере. Когато два вола се впрегнатъ на работа, кой ги избира? Когато две струни се поставятъ на цигулката, кой ги обтяга? Когато срещнете дама облѣчена съ хубава, модерна рокля, кой я облича? Ще кажете, че тя сама се е облѣкла. — Не, модата е заставила тази дама да се облѣче така. И следъ всичко това ще се говори за свобода на волята.

Какво нѣщо е свобода на волята? Само онзи човѣкъ има свободна воля, който носи любовта въ себе си. Който нѣма любовъ въ себе си, той не може да бжде свободенъ. Ние съпоставяме свободата съ любовта. Значи, свободата седи въ любовта. Свобода безъ любовъ не съществува. Любовта трае само единъ кратъкъ моментъ, а не часове или дни, както нѣкои мислятъ. Въ този моментъ, именно, човѣкъ се запалва и започва да свѣти. — Кой го запалва? — Запалва го едно сжщество, но кое е то, никой не го вижда. Щомъ запали човѣка, това сжщество веднага се скрива нѣкъде

и започва отдалеч да измърва, каква е температурата на неговата любов. Като започне да гори, човъкът казва: Не зная, какво стана със мене, но сърдцето ми гори. Влюбилът съм се нѣкжде. — Когато сърдцето на момъка гори, това не показва още, че той люби. Момата, която е предметъ на неговата любов, първоначално е мълчалива, скромна, нищо не иска. Обаче, ако той за моментъ само забрави за нея, тя веднага започва да му изрежда, какво иска да ѝ купи. Той се чувствува щастливъ, че тя иска нѣщо отъ него, и веднага изпълнява желанията ѝ. Отначало тя иска дребни, малки работи отъ него, после — все по-големѣ, докато единъ денъ иска той да пожертвува живота си заради нея. Колкото повече желанията на неговата възлюбена се увеличаватъ, толкова повече и огнѣтъ му се увеличава. Не се ли увеличава огнѣтъ, любовта е слаба. Докато огнѣтъ между две любещи същества се увеличава, тѣ сж подложени на наблюдение, на измърване температурата на тѣхния огнѣ. Отъ този огнѣ, именно, може да се заключи, какво горение става, пълно или непълно, съществено или несъществено.

Какво нѣщо е любовта? Любовта носи безсмъртие, здраве, щастие; любовта носи богатство, слава и почести; любовта включва въ себе си интелигентностъ, разумностъ, мекота. Изобщо, каквото човъкъ пожелае, ще го намѣри въ любовта. Любовта включва въ себе си всичко красиво и възвишено. Въпрѣки това всѣки се оплаква отъ любовта. Всѣки казва, че сърдцето му изгорѣло отъ любов. Единъ дѣдо се разговарялъ съ единъ момъкъ: Синко, любилъ ли си? Ако не си любилъ, пази се отъ любовта. Опасно нѣщо е тя. Досега три пѣти съмъ любилъ, но сърдцето ми е вече изгорѣло. — Не е достатъчно човъкъ само да гори, да се превърне на вжгленъ, но той трѣбва съвършено да изгори. Който е горѣлъ отъ любовъ, но не е доизгорѣлъ, той трѣбва отново да се запали, да изгори напълно. Тѣй щото, и за дѣдото има възможностъ да гори и четвърти пѣтъ, докато напълно изгори. Колкото и да се оплаква отъ любовта, щомъ му кажете, че може да залюби нѣкоя млада мома, той веднага се изправя, усмихва се и казва: Божия работа е това. — Наистина, и това е Божия работа. Щомъ дѣдото е готовъ и четвърти пѣтъ да люби, това показва, че не е разбралъ любовта, както трѣбва. Дѣдото продължава да разправя, че когато се влюбилъ за пръвъ пѣтъ, билъ много неопитенъ. После поумнѣлъ малко, но все още не е достатъчно уменъ. Много още има да учи отъ любовта.

Съвременнитѣ хора говорятъ за любовта, но внасятъ въ нея качества, каквито тя не съдържа. Когато любовта посети човѣка, тя внася въ него мекота, разширение и свѣтлина. Това осмисля живота на човѣка, и той се ободрява, става смѣлъ и решителенъ и започва да се проявява, да вижда, че и отъ него може да излѣзе нѣщо. Въ любовта има само една опасностъ, да не се привърже човѣкъ къмъ една форма и съ това да изопачи чувствата си. Щомъ чувствата на човѣка се изопачаватъ, той се подава на низши влияния, вследствие на което любовта го напуска. За да не дойде до това положение, човѣкъ предварително трѣбва да се пречисти, да освободи ума, сърдцето и душата си отъ наслояванията на своето минало. Истинскиятъ човѣкъ е извънъ ума и сърдцето си. Той живѣе въ душата си, която има правилни разбирания за любовта. Който живѣе въ душата си, при пръвъ погледъ още, той може да познае, у кого преобладава животинското, у кого — човѣшкото, у кого — ангелското и кой човѣкъ е истински човѣкъ, т. е. Синъ Божий. Когато животинското въ човѣка има предимство, той трѣбва да мисли, за да мине въ човѣшкото. Ако иска да се качи на по-високо стъпало, въ положението на ангелъ, човѣкъ трѣбва да ходи въ пѣтя на свѣтлината. Ако иска да се качи на още по-високо стъпало, да стане Синъ Божий, човѣкъ трѣбва да следва пѣтя на любовта. Любовта е основа на Божествения свѣтъ, но безъ нея не може нито човѣшкиятъ, нито ангелскиятъ свѣтъ. Дръжте тази идея въ ума си, ако искате да се повдигнете. Днесъ всички хора търсятъ любовта въ разни форми. Тѣ сж я търсили въ миналото, но ще я търсятъ и въ бъдеще. Въ миналото старитѣ алхимици сж я търсили подъ названието „жизненъ елексиръ“ — носителъ на Вѣчния Животъ. Това не е нищо друго, освенъ Божията Любовь. Следователно, всѣки, който търси Божията Любовь, той е алхимикъ. Щомъ се домогне до тази любовь, той става безсмъртенъ. Да върва човѣкъ въ Бога и да Го люби, това не е обикновена любовь. Това е една отъ задачитѣ на Вѣчния Животъ.

И тъй, когато се говори за любовта, за Бога, това подразбира възвишенъ, а не обикновенъ животъ. Който не е намѣрилъ Бога и не е разбралъ любовта, той не може да разбере и живота. Въ такъвъ случай, той е осъденъ на раждания и прераждания, докато единъ день дойде до положение да разбере любовта и познае Бога. Който познава Бога и разбира любовта, той разбира не само физическия

свѣтъ, но и всички останали свѣтове, които може да посещава, както прави посещенията си на хората на земята. Той лесно излиза от тѣлото си, прави обиколките си и, когато пожелае, отново се връща на земята. Той може да се разговаря и съ човѣцитѣ, и съ ангелитѣ, и съ Синоветѣ Божии, защото знае тѣхнитѣ езици. Днесъ всички хора се стремятъ къмъ небето, но не знаятъ небесния езикъ. Ако мислятъ, че могатъ да говорятъ на български, на френски, на нѣмски, на английски или на другъ нѣкакъвъ езикъ и да ги разбератъ, тѣ се лъжатъ. Който отива на небето, той трѣбва да знае небесния езикъ. Затова, именно, апостолъ Павелъ казва: „Ако говоря на човѣчески и на ангелски езици, а любовъ нѣмамъ, т. е. не зная Божия езикъ, нищо не съмъ. Или, ако зная всички тайни подъ небето, а нѣмамъ любовъ, нищо не съмъ.“ Задъ всички тайни седи Божественото начало.

„Духътъ ще ви научи, щс трѣбва да речете.“ Слизането на Духа върху човѣка е само моментъ. Духътъ слиза върху човѣка, когато се намира въ най-голяма скръбъ, страдание или мъчнотия. Щомъ Духътъ го озари, въ съзнанието му проблѣсва свѣтлина, и той вижда нѣщата ясно. Духътъ, който посещава човѣка отъ време на време, е подобенъ на искра, която поддържа свещения огънь на човѣшката душа. Безъ тази искра този огънь е осъденъ на изгасване. Когато се казва, че трѣбва да любимъ Бога, ние имаме предъ видъ силата на любовта. Дето е любовта, тамъ смъртта отстъпва. Дето е любовта, тамъ всичко отрицателно изчезва. Любовта не знае, какво нѣщо е страдание, сиромашия, болести, грѣхъ, невежество, безсилие. Обаче, безлюбието познава тя нѣща. Следователно, когато Духътъ или любовта посети човѣка, той минава отъ смъртъ въ животъ, отъ човѣшкото въ Божественото. Като се движи между тѣзи два полюса, той ще намѣри истината. Истината е граница между смъртта и живота, между човѣшкото и Божественото. Моментътъ, въ който човѣкъ минава отъ човѣшкия въ Божествения свѣтъ, не се забелязва. Който живѣе въ безсмъртието, той минава между хората незабелязано, като обикновенъ човѣкъ. Обаче, тъкмо се разговаряте съ него, той изведнѣжъ изчезва предъ очитѣ ви. Къде е отишълъ, не знаете. Въ това отношение той минава между хората за привидение. Като не могатъ да си обяснятъ това явление, хората казватъ, че Божествениятъ свѣтъ представя нѣкаква илюзия или фантазия. Въ сщностъ, хората на земята живѣятъ съ фантазии, съ

илюзии, а Божественият свѣтъ представя нѣщо сжщественно, реално. Като умре нѣкой отъ вашитѣ ближни, вие казвате, че той етишѣлъ на онзи свѣтъ, при Бога. Кжде е онзи свѣтъ, не знаете. Кжде е Богъ, не знаете. Какъ можете да говорите за нѣща, които не знаете? Какви по-голѣми илюзии може да има отъ тѣзи? Когато говоримъ за Бога, ние разбираме онази малка, но постоянна свѣтлинка въ съзнанието ни, която никога не загасва. Тя постоянно свѣти. Дали човѣкъ преживява съмнения, колебания, отчаяния, тази малка свѣтлинка въ съзнанието му постоянно свѣти и го напжтва, корегира действията му. Тази свѣтлина представя Божественото начало у човѣка. Когато не е въ съгласие съ Божественото въ себе си, човѣкъ изпада въ голѣми противоречия и страдания. Щомъ е въ съгласие съ Божественото начало въ себе си, животътъ на човѣка е въ пълна хармония. Трѣбва ли човѣкъ да възстава срещу Бога? Трѣбва ли той да корегира Неговитѣ действия? Дойде ли до Божиитѣ работи, човѣкъ трѣбва да знае, че Богъ е промислилъ за всичко и е наредилъ нѣщата правилно и хармонично. Следователно, на човѣка не остава нищо друго, освенъ да изпълнява волята Божия и да следва пжтя, който Богъ отначало още му е начѣрталъ.

Съвременнитѣ хора се намиратъ въ постоянни противоречия, благодарение на разочарованията, които срѣщатъ въ своя пжть. Противоречия сжществуватъ и въ домоветѣ, и въ училищата, и въ науката, и въ религията. Кога хората ще се освободятъ отъ противоречията? — Когато намѣрятъ истината. Влизате въ едно семейство, но чувате, че мжжътъ и жената се каратъ. — Защо се каратъ? — Защото мжжътъ билъ милосърденъ, обичалъ да дава на бедни повече, отколкото трѣбва. Като не може жена му да го убеди въ това, че не трѣбва да разпилява толкова много пари, синътъ и дъщерята започватъ да му правятъ бележки, да не дава голѣми помощи на сиромаси, за да не лиши тѣхъ отъ срѣдства за живѣне. Ако не вземе тия думи въ внимание, най-после идатъ роднинитѣ да го съветватъ, първо да мисли за семейството си, а следъ това за ближнитѣ си. Ближнитѣ му намиратъ, че е тръгналъ въ кривъ пжть. — Какво криво има въ човѣка, когато върши волята Божия? Каква вина има рѣката, която излиза отъ голѣмъ изворъ и криволичи на много страни? Изворътъ ли съдържа рѣката, или рѣката — извора? Щомъ изворътъ включва въ себе си рѣката, той

има право да раздава отъ изобилието си на всички. Рѣката пъкъ трѣбва да се влѣе въ океана.

Следователно, задачата на всички хора е да се слѣятъ съ Бога. Какво разбирате подъ думитѣ „сливане на човѣка съ Бога“? Да се слѣе човѣкъ съ Бога, това значи да придобие той реалността.

Съвременнитѣ хора живѣятъ въ нереалността, вследствие на което сж изложени на страдания, на сиромашия и болести. Понеже не сж доволни отъ живота си, тѣ искатъ да напуснатъ земята и да отидатъ на небето, тамъ да намѣрятъ щастие. Това е неразбиране на живота. Хората търсятъ щастieto на онзи свѣтъ, безъ да знаятъ, че тамъ има ангели, които сж несчастни. Тѣ не смѣятъ да се оплачатъ, не смѣятъ да кажатъ, че сж несчастни. — Защо? — Защото тамъ цари вѣчна хармония. Тѣ сж несчастни, защото искатъ нѣщо, което на небето не могатъ да намѣрятъ. Като гледатъ живота на хората, тия ангели пожелаватъ да бждатъ на тѣхно мѣсто. Обаче, щомъ слѣзатъ на земята, тѣ започватъ да страдатъ, че сж напуснали своя широкъ свѣтъ и сж дошли въ свѣта на ограниченията. Тѣ отново започватъ да мислятъ за онзи свѣтъ. Ограничението на земята се дължи на безлюбието на хората. Свободата въ онзи свѣтъ се дължи на любовта, която сжществува тамъ. Всѣко живо сжщество първо трѣбва да опита ограничението, за да разбере свободата. Всѣко живо сжщество трѣбва да мине презъ противоречията. Противоречията сж задачи, които трѣбва да се разрешатъ. Нѣма по-голѣмо благо за човѣка отъ това, правилно да разрешава задачитѣ на своя животъ. Сиромашъ си — това е задача; грѣшенъ си — това е задача; праведенъ си — това е задача. Когато грѣши, човѣкъ губи капитала си; когато става праведенъ, той намира изгубения си капиталъ и започва да мисли, кжде да го вложи.

Мнозина казватъ, че грѣхъ не сжществува въ свѣта. — Не, грѣхътъ сжществува, но хората трѣбва да бждатъ разумни, да не правятъ грѣхове. Много кладенци сжществува въ свѣта, но човѣкъ трѣбва да ги запушва, никой да не пада въ тѣхъ. Всѣка грѣшка, която човѣкъ прави, представя изкопаване на новъ кладенецъ. Всѣко исправяне на погрѣшката е запушване на единъ кладенецъ. Оттукъ вадимъ заключение, че всѣко нѣщо, което Богъ е създалъ, има свои далечни причини. Защо сжществува долинитѣ и планинитѣ, това и ученитѣ хора даже не знаятъ. Тѣ знаятъ само, какъ и кога приблизително сж били формирани, но не зна-

ятъ причинитѣ за създаването имъ. Защо е създаденъ човѣкътъ, и това не знаятъ. Ако човѣкъ разбираше естеството си, ако знаеше, защо е създаденъ, ако знаеше мѣрkitѣ, по които е създаденъ, той би могълъ самъ да си предскаже, какво му предстои да мине въ живота. Мѣрkitѣ, по които е създаденъ човѣкъ, показватъ, какво може да постигне той въ сегашния си животъ. Едни отъ тия мѣрки сж ирационални числа, а други — рационални. Че наистина мѣрkitѣ опредѣлятъ характера на човѣка, виждаме по езика, съ който хората си служатъ. Запримѣръ, често се казва: Дълга е ржката на този човѣкъ. Това показва, че този човѣкъ обича да краде. За другъ казватъ, че има малка глава. Малката глава има отношение къмъ тѣлото, или къмъ мозъка на човѣка. Когато кажатъ за нѣкого, че има лукова глава, това подразбира човѣкъ съ малка интелигентностъ, съ слаба умствена деятелностъ.

Изобщо, като погледнете човѣшкото тѣло и удоветѣ му, смѣло можете да кажете, че нѣма нищо скрито-покрито въ природата. Безъ да разбира, какви трѣбва да бждатъ мѣрkitѣ на нормалния човѣкъ, нѣкой погледне очитѣ, ушитѣ, носа, устата си и намира, че не сж хубави, не е доволенъ отъ себе си. Той погледне ушитѣ си, вижда, че сж малки и казва, че не е доволенъ отъ тѣхъ. По ушитѣ на човѣка може да се опредѣли, колко години ще живѣе, каква е неговата интелигентностъ, каква е неговата честностъ. Всичко това се опредѣля по извивkitѣ на ухото. Всѣки човѣкъ има специфично ухо. Не само отдѣлния човѣкъ, но и всѣки народъ има специфично ухо. Като разгледате ушитѣ на всички народи, ще имате представа за цѣлото човѣчество. Когато ухото на човѣка е нормално, и чувствата, и мислитѣ му сж нормални; ако ухото му не е нормално, чувствата и мислитѣ му сж ненормални. Ухото представя плоскостъ, върху която свѣтлината пада подъ различни жгли; тя се отразява, пречупва по различни начини, отъ което зависятъ възприятията на човѣка.

И тъй, отъ жлитѣ, подъ които падатъ слънчевитѣ лжчи върху човѣшкото ухо, както и върху цѣлия човѣшки организмъ, зависи използуването на тия лжчи. Когато иска правилно да използува слънчевитѣ лжчи, човѣкъ трѣбва да изложи гърба си подъ известенъ наклонъ. Измѣни ли този наклонъ, той нѣма да се ползува отъ разумнитѣ лжчи на слънцето. Той ще се пече, ще чернѣе на слънцето, но нѣма да се свърже съ неговитѣ разумни, интелигентни сили. Като

говоримъ за слънцето, ние нѣмаме предъ видъ само физическото слънце, но и духовното слънце, като проява на интелигентни, разумни сили, като проява на сжщества, носители на любовъ и мъдростъ. Когато казваме, че слънцето е носителъ на живота, ние имаме предъ видъ духовното слънце. Въ бъдеще, когато хората съзнаятъ това, ще се лѣкуватъ само съ слънчевитѣ лъчи. Тѣ ще знаятъ, кои лъчи срещу какви болести и недъзи могатъ да се използватъ. Бъдещитѣ майки ще лѣкуватъ и ще възпитаватъ децата си изключително съ слънчевитѣ лъчи. Днесъ майкитѣ лесно се оправдаватъ за лошитѣ постѣпки на децата си. Като проявяватъ известни слабости, тѣ казватъ: Деца сж, глупави сж още. Често тѣхнитѣ деца влизатъ въ чужди бостани и кжсатъ зелени дини, пжпеши. Като ги разрѣжатъ, виждатъ, че сж зелени и ги хвърлятъ настрана. Сърдятъ се на децата, че правятъ пакости, като кжсатъ преждевременно плодетѣ, а тѣ сами правятъ сжщитѣ погрѣшки: тѣ преждевременно откъсватъ своитѣ хубави желанія и ги захвърлятъ настрана. По този начинъ тѣ спиратъ развитието си. Като срещнатъ известни спънки при реализиране на своитѣ желанія, тѣ казватъ, че желаніята имъ сж непостижими, че идеитѣ имъ не могатъ да се реализиратъ и т. н. — Не, за разумния човѣкъ всичко е постижимо. Той живѣе въ Божествения свѣтъ и прилага Божественитѣ закони. Въ този свѣтъ всичко е постижимо. Когато иска да влѣзе въ Божествения свѣтъ, той трѣбва да постави дѣсния си кракъ напредъ. Влѣзе ли съ лѣвия кракъ напредъ, ще го спратъ още предъ прага. Който влиза съ лѣвия кракъ въ Царството Божие, той нищо не може да постигне. Влѣзе ли съ дѣсния кракъ въ Царството Божие, всичкитѣ му работи ще вървятъ добре. Оттукъ можемъ да извадимъ следното заключение: всѣка мисълъ, всѣко чувство, всѣко действие, които нѣматъ за основа любовта, се считатъ за престѣпления. Ето защо, каквото мисли, чувствува и върши човѣкъ, всѣкога трѣбва да е подтикнато отъ любовъ. Всичко, което любовта прави, е добро; всѣко нѣщо, което не е направено съ любовъ, не е добро. Затова апостолъ Павелъ казва: „Ако говоря съ чловѣчески и ангелски езици, а любовъ нѣмамъ, нищо не съмъ.“

Въ свѣта сжществуватъ два вида хора: едни, които служатъ на Бога съ любовъ и други, които служатъ на Бога безъ любовъ. Първитѣ работятъ по закона на любовта, а вторитѣ — по закона на страха. Дето е страхътъ, тамъ е без-

любиего. Щомъ страхътъ изчезне, веднага любовта дохожда. Христосъ казва: „Духътъ ще ви научи, що трѣбва да речете“. — Кога идва Духътъ? — Духътъ може да дойде всѣки моментъ у човѣка, безъ той да го очаква. Първото условие за идване на Духа у човѣка е той да се е освободилъ отъ страха. Когато Духътъ дойде, човѣкъ трѣбва да има готовностъ да направи всичко, каквото Той му рече. Духътъ влиза въ хора съ чисти умове и сърдца, които могатъ да отправятъ къмъ човѣка чистъ, безкористенъ погледъ. Казвате за нѣкой човѣкъ, че има игриви очи, а за другъ — че има примреженъ погледъ. И двата погледа не сж добри. Пепелянката има примреженъ погледъ, като че не вижда, но тя може крадливо да издебне човѣка и да го клѣвне.

„Духътъ ще ви научи, що трѣбва да речете. За да може Духътъ да дойде у човѣка, той трѣбва да има будно съзнание. Будно е съзнанието на човѣка, когато не грѣши. Грѣхътъ прекжсва съзнанието на човѣка и по този начинъ внася мракъ въ него. Щомъ доброто влѣзе у човѣка, съзнанието му отново свѣтва, и връзката на човѣка съ Бога се възстановява. Усѣмни ли се човѣкъ въ Бога или въ пѣтя, по който върви, съзнанието му отново се прекжсва. При най-малкия неуспѣхъ въ работитѣ си, човѣкъ започва да се съмнява, дали е въ правия пѣтъ, или не. Щомъ се усѣмни въ пѣтя, по който върви, това показва, че той е изгубилъ истината въ живота, а съ нея заедно е изгубилъ и свободата си. — Покажи ми правия пѣтъ и ме убеди, че като вървя въ него, ще бжда добре. — Нѣма какво да те убеждавамъ, нито доказвамъ. Предлагамъ ти една чаша вода отъ тази, която пия и казвамъ: заповѣдай, пий отъ тази вода и после се произнеси. — Какво е твоео мнение за тази вода? — Каквото и да е мнението ми, то се отнася до мене. Що се отнася до тебе, като пиешъ отъ тази вода и я опиташъ, тогава ще имашъ думата. Като опиташъ водата и придобиешъ здраве, и двамата ще се разберемъ. Когато двама души едновременно разбератъ Божия законъ, тѣ не се питатъ, какъ сж го разбрали, но започватъ да го прилагатъ въ правене на добро. Какво значи двама души едновременно да правятъ добро? Това подразбира, и двамата да се превърнатъ въ котли, въ сждове за носене на чиста, хубава вода. Следъ това ще дойде красивата мома, ще тури котлитѣ на кобилицата си и ще отиде съ тѣхъ до извора, да начерпи отъ него чиста, кристална вода. Момата, която е турила на рамото си кобилицата съ двата адепти, превърнати въ котли, има

високъ идеалъ въ себе си. Адепитѣ сж се превърнали въ котли съ единственото желание да изпълнятъ волята Божия. — Кога се превръщатъ на котли? — Когато свършатъ мисията си, за която сж слѣзли на земята. Кой какъ види красивата мома съ тия котли, спира се да я гледа, да се радва на хубавитѣ ѝ котли. Заедно съ водата тя носи щастие на хората. Който нѣма такива котли, той е за съжаление. Всѣки домъ, всѣки човѣкъ трѣбва да носи въ себе си такива котли, чрѣзъ които да раздава животъ, щастие на своитѣ ближни.

„Духътъ ще ви научи.“ — На какво? — На онази дълбока мисль, че всичко, което Богъ е опредѣлилъ да стане, е добро. Като мислите така, вие ще приемете нѣщата съ отворени сърдца, ще примирявате противоречията въ живота си и на всичко ще се радвате. Разумниятъ осмисля и любовта, и умразата, и грѣха. Той никого не мрази; той грѣхъ не прави, но отъ всичко се учи и помага на ближнитѣ си. Мнозина искатъ да знаятъ, какво ще стане съ тѣхъ, следъ като придобиятъ свършенство. — Много просто, — котли ще станатъ. За обикновения човѣкъ думата котелъ е обикновено нѣщо, но за адепта тази дума съдържа нѣщо велико. За българина думата „лъвъ“ е нѣщо физическо, животното лъвъ; за англичанина, обаче, сжщата дума предизвиква трепване. Той разбира, че се говори за нѣщо възвишено, велико. На английски думата „лъвъ“ означава любовъ. Англичанинътъ разбира тази дума по-добре отъ българина. Българинътъ я туря като символъ за сила на знамето си, а англичанинътъ — въ сърдцето си. Следователно, разбирайте любовта по английски, а не по български, т. е. дрѣжете любовта въ сърдцето си, а не на знамето си, всички да я виждатъ.

23. Беседа отъ Учителя, държана на 28 юлий, 1929 г.
София. — Изгрѣвъ.

Който слуша моитѣ думи.

„Всѣки, който слуша тѣзи мои думи и ги прави, ще го уподобя на човѣкъ разуменъ, който е съзидалъ къщата си на камѣкъ.“*)

„Който слуша моитѣ думи.“ Слушането представя едно отъ голѣмитѣ изкуства въ живота. Правилното слушане се опредѣля отъ това, какъ човѣкъ поставя ухото си. Умниятъ човѣкъ поставя ухото си за слушане по единъ начинъ; глупавиятъ — по другъ начинъ. Когато наблюдавате човѣка, веднага можете да познаете, правилно ли слуша той, или не. По линиитѣ, по формитѣ на човѣшкитѣ постѣпки можете да познаете, какъвъ е човѣкътъ. Сжщото може да се каже и за слушането. По слушането на човѣка, по жглитѣ, образувани отъ поставяне на ухото, можете да познаете, какъвъ е даденъ човѣкъ. Външната страна на човѣка опредѣля неговата вътрешност. Това показва, че между външния и вътрешния свѣтъ има известно съотношение. Обаче, кой свѣтъ е външенъ и кой вътрешенъ, това не е точно опредѣлено. — Защо? — Защото свѣтътъ, който ние наричаме външенъ, за едни същества е вътрешенъ, а вътрешниятъ — външенъ. Това зависи отъ степенъта на човѣшкото съзнание, или отъ степенъта на Божественото съзнание въ човѣка. Що се отнася до човѣка, за него е необходимо понѣкога да се движи и въ двата свѣта — и въ външния, и въ вътрешния, т. е. въ свѣта на формитѣ и въ свѣта на съдържанието.

„Който слуша моитѣ думи.“ Всички хора слушатъ, но всички еднакво не разбиратъ. Двама души слушатъ едно и сжщо нѣщо: единиятъ разбира едно, другиятъ — друго. Това зависи отъ чувствата и способноститѣ на човѣка. Кой каквото си мисли, това слуша. Единъ селянинъ срѣща съседа си, който се връща отъ града, и го пита: Кжде си ходилъ, дѣдо? — Купихъ си калпакъ. — Кжде си ходилъ? — Добъръ или лошъ, купихъ го вече. Единиятъ пита едно, другиятъ отговаря друго. Разбраха ли се тѣзи хора? — Горедолу се разбраха. Единиятъ иска да му се отговори направо, категорично, а другиятъ му отговаря така, че изключва въпроса на първия. За първия е важно да знае, кжде е ходилъ съседътъ му. За

*) Матей: 7 : 15.

втория е важно, че си е купилъ калпакъ. Срѣщате нѣкого и го питате, кжде е ходилъ. Той ви отговаря, че е ходилъ на черква. Кое е по-важно: ходенето на черква, или слушане на това, което се говори въ черква. Когато нѣкой казва, че е ходилъ на черква, това е все едно, когато нѣкой казва, че трѣбва да си поживѣе малко. Обаче, има обикновено живѣене, има и дълбокъ, вътрешенъ животъ. Да разбере човѣкъ вътрешния смисълъ на живота, това значи да съпоставя нѣщата правилно. Следователно, онзи, който слуша Христовитѣ думи и ги прави, само той може да се уподоби на човѣкъ, който е съзидалъ кжщата си на камѣкъ. Въ Писанието е казано още: „Съзиждайте се като тѣла духовни, като живи камѣни.“ Учениитѣ разглеждатъ камѣнитѣ въ природата като мъртви тѣла, а Писанието ги счита за живи тѣла. Значи, има мъртви камѣни, но има и живи камѣни. Писанието си служи съ всичко, което съществува въ природата, като условия за уподобяване, съ целъ духовнитѣ нѣща да станатъ понятни за човѣшкия умъ.

„Който слуша моитѣ думи.“ Отъ слушането зависи развитието на човѣшкия умъ; отъ слушането зависи успѣха или неуспѣха въ живота на човѣка. Отъ вътрешното слушане зависятъ много работи. Следъ като се домогне до това слушане, човѣкъ пристѣпва къмъ третата фаза на слушането, да приложи това, което е слушалъ. Ако ученикътъ по цигулка слуша, какъ учителятъ му свири, а самъ не се упражнява и не прилага, той нищо нѣма да постигне. Да слушашъ само, безъ да прилагашъ, каквото си слушалъ, това е първата фаза на слушането. Ученикътъ трѣбва да слуша, какъ учителятъ му свири и веднага да приложи това, което е научилъ. Този е правилътъ пжтъ за създаване на връзка между ученика и учителя. Този е пжтътъ, по който ученикътъ може да дойде до положението на истински музикантъ. Успѣхътъ на ученика зависи отъ начина, по който слуша. Има ученици, които още при първото отиване при учителя по музика, започватъ да си въобразяватъ, че ще станатъ велики музиканти, че хората ще се стичатъ да ги слушатъ. Такива ученици мжчно прогресиратъ. Всѣки ученикъ, който въ началото още започва да фантазира, на края загазва. Статистиката показва, че който въ начало върви добре, на края не успѣва. Неестествено е за малкото дете да фантазира. Това е тѣй наречената мегаломания. Сжщото може да се каже и за всѣки човѣкъ, който влиза въ духовния свѣтъ и си представя, че ще постигне голѣми, велики рабо-

ти. Той ще постигне толкова, колкото може да постигне всеки мегаломанъ. Нѣкой казва, че ималъ голѣми откровения. — Какви сж неговитѣ откровения? — Детински. Наистина, ще забележите, че детето мисли едно, възрастниятъ — друго, а стариятъ — трето. Всѣко откровение е на мѣсто за съответната възраст, но за човѣка е важно да дойде до Божественото откровение на нѣщата. Дойде ли до това откровение, животътъ му коренно ще се измѣни. Ако нѣкой казва, че се е домогналъ до Божественото откровение, а животътъ му не се е измѣнилъ, той е на кривъ пѣтъ, не е дошълъ още до това велико откровение. Ако нѣкой казва, че се храни добре, а нѣма никакви резултати отъ това хранене, той е на лъжливъ пѣтъ. Чистата храна всѣкога произвежда добри резултати. Чистиятъ въздухъ всѣкога произвежда добри резултати. Свѣтлината всѣкога произвежда добри резултати. Доброто ражда добро, лошото ражда лошо.

Като се проследятъ миналитѣ епохи, презъ които човѣчеството е вървѣло, както и сегашната епоха, презъ която минава, виждаме, че много повърхностни идеи сж занимавали хората. Запримѣрь, една повърхностна, предвзета идея е тази, когато човѣкъ мисли, че е постигналъ много нѣщо и нѣма какво повече да постига. Друга предвзета идея е тази, когато човѣкъ мисли, че нищо не е постигналъ и не може да постигне. Едната идея е положителна, другата — отрицателна. Дветѣ идеи сж равностойни, но нищо не даватъ. Който мисли, че много нѣщо е постигналъ, той нищо не дава; и който мисли, че нищо не е постигналъ, и той нищо не дава. Сега вие ще се запитате, какво отношение иматъ тѣзи два минуса къмъ васъ. Щомъ се стремите къмъ Божествения животъ, тѣ не могатъ да съществуватъ въ вашия животъ. Въпрѣки всичко, обаче, вие се натъквате на тия минуси и по този начинъ се заблуждавате. За да не се самоизлѣгва, човѣкъ трѣбва да има такава мѣрка, съ която точно да мѣри нѣщата, да знае истинското имъ тегло. Учениятъ трѣбва да си служи съ толкова чувствителни везни, съ които да измѣрва теглото на най-малкитѣ величини. Сжщиятъ законъ има отношение не само къмъ психическия, но и къмъ физическия животъ на човѣка. Запримѣрь, на трескавия даватъ известна доза хининъ. Обаче, ако по невнимание му се даде по-голѣма доза, животътъ му се излага на опасностъ. Ето защо, когато се даватъ отровни лѣкарства на болнитѣ, дозата на тия лѣкарства трѣбва да бѣде точно измѣрена, съ най-чувствителни везни. Да си служимъ съ та-

кива везни и въ психическия животъ, това значи, всѣки моментъ да имаме будно съзнание къмъ своитѣ мисли и чувства, да ги различаваме като вредни и безвредни и съ огледъ на това да ги допускаме да минаватъ презъ съзнанието ни само въ точно опредѣлено тегловно отношение. Има мисли и чувства толкова отровни, че въ единъ моментъ могатъ да отровятъ човѣка. Като сж знаели това, отъ най-стари времена даже, въ окултнитѣ школи не се е позволявало да влизатъ неподготвени ученици. Преди да постъпи въ окултна школа, ученикътъ трѣбвало да различава отровнитѣ мисли и чувства отъ безвреднитѣ, отъ възвишенитѣ и да знае, кои въ каква доза да употребява. Които не разбиратъ този законъ, тѣ мислятъ, че човѣкъ е свободенъ да мисли, да чувствува и да действува, както намѣри за добре. Не е така. Човѣкъ не е свободенъ да върши, каквото иска. Нѣкой дигне камъкъ и пукне главата на приятеля си. Свобода ли е това? Свободенъ човѣкъ е онзи, който може да се освобождава отъ ограничителнитѣ условия, при които се намира.

Съвременнитѣ хора подържатъ мисълта, че човѣкъ трѣбва да бжде свободенъ, трѣбва да бжде съвършенъ. Като проследимъ историята на човѣчеството досега, ние не сме срещнали другъ човѣкъ по-съвършенъ и по-свободенъ отъ Христа. Въпрѣки това, Христосъ бѣше поставенъ при най-ограничителнитѣ условия. И ние виждаме този свободенъ, съвършенъ човѣкъ да плаче. Защо плака Христосъ? Той плака заради глупоститѣ и непослушанието на хората. Съ плача си Той искаше да имъ каже: Азъ направихъ всичко възможно, за да ви освободя отъ страданията ви, но вие не ме послушахте, не изпълнихте това, което ви проповѣдвахъ. И затова, както азъ плача днесъ, така и вие ще плачете на вѣковетѣ. Щомъ Христосъ е плакалъ, и хората ще плачатъ. Плачътъ на детето се опредѣля отъ плача на майката: ако майката е плакала много, и детето ще плаче много; ако майката е плакала малко, и детето ще плаче малко; ако майката никакъ не е плакала, и детето нѣма да плаче. Тѣй щото, за да избѣгне отъ страданията, за да може лесно да ги понася, човѣкъ трѣбва да има правилни разбирания за нѣщата.

Какво представя разбирането? Какво се иска отъ човѣка, за да има правилни разбирания? Правилни разбирания има само онзи човѣкъ, който слуша Словото и Го прилага. Обаче, има нѣща, които могатъ да се извършатъ или да се приложатъ само при известни условия. Запримѣръ,

взимате една снѣжна топка, тежка единъ килограмъ и я излагате на температура 10^0 . Поглеждате топката, но не забелязвате никаква промѣна. Увеличавате температурата до 20^0 и следите, какво става съ топката. Пакъ не забелязвате никаква промѣна. Постепенно увеличавате температурата до 30^0 , 40^0 , 50^0 , 60^0 , 70^0 — все не се забелязва чувствителна промѣна. Като повдигнете температурата до 75^0 , 80^0 , 85^0 , 90^0 виждате, че снѣжната топка постепенно омеква и започва да се топи. Като увеличите температурата до 90^0 — 100^0 , забелязвате, че снѣжната топка съвършено се стопява и се превръща на вода. Следователно, топлината отъ 90^0 — 100^0 е крайниятъ предѣлъ, при който снѣжната топка може да издържа. Надъ 90^0 топлина снѣгътъ не може повече да издържа. Дойде ли до тази топлина, той непременно се стопява и превръща на вода. Така е съ водата само, но не и съ всички тѣла. Ако вземете парче желѣзо и го нагрѣете до 10^0 , то нѣма да се измѣни. Ако продължавате да увеличавате градуситѣ вече не съ десетки, но съ стотици, ще забележите, че едва къмъ 600^0 — 700^0 желѣзото започва да омеква, докато дойде до 900^0 — 1000^0 — 1200^0 . Щомъ дойде до най-високата температура, а именно, около 1200^0 , желѣзото се стопява напълно и превръща въ течность.

Сега, като имате предъ видъ температурата, при която снѣгътъ се топи, както и тази, при която желѣзото се топи, кжде можете да приложите тѣзи примѣри въ живота си? Каква аналогия можете да направите между тѣзи явления и нѣкои явления въ живота ви? При какви случаи въ живота си ще приложите примѣра за стопяването на леда и и при какви — примѣра за стопяването на желѣзото? Всички свойства на водата, на желѣзото, както и на останалитѣ елементи, иматъ приложение въ много области на живота. Запримѣръ, съвременната медицина си служи вече и съ лѣкуване съ вода по новъ начинъ, нареченъ магнетически начинъ на лѣкуване. Тази наука, този начинъ на лѣкуване не е познатъ още на всички лѣкари. Той едва сега се оформява. Забелязано е, че известни болести се дължатъ на излишно количество вода въ човѣшкия организъмъ. За да се освободи организъмътъ отъ излишната вода, лѣкаритѣ практикуватъ първия методъ: тѣ поставятъ човѣка при такива условия, при такава топлина, при която излишната вода да се изпари. Ако пъкъ количеството на желѣзото въ човѣшкия организъмъ е въ излишкъ, зараждатъ се другъ родъ болести. За да освободятъ човѣка отъ излишното желѣзо

въ неговия организъмъ, необходимо е да бжде той поставенъ при такива психически условия, при които желѣзото се топи и изпарява. Следователно, когато въ човѣшкия организъмъ има излишѣкъ отъ кой и да е елементъ, този излишѣкъ е причина за явяване на нѣкаква болестъ. За да се излѣкува отъ известна болестъ, човѣшкиятъ организъмъ трѣбва да се постави на голѣмо напрежение, на голѣмъ огънь, който да премахне излишѣка отъ ония елементи, които пречатъ на правилното развитие на човѣка.

И тъй, всѣка болестъ се дължи на нѣкакъвъ недоимѣкъ въ човѣшкия организъмъ. Когато лѣкаритѣ кажатъ за нѣкой човѣкъ, че е анемиченъ, това показва, че му липсва нѣщо. Лѣкаритѣ дѣлятъ болеститѣ на активни и пасивни, на положителни и отрицателни. Изобщо, каквато е болестъта на човѣка, такава е и неговата мисль. Каквато болестъ и да се яви въ човѣшкия организъмъ, тя се дължи на мисльта на човѣка. Всѣка отрицателна мисль въ човѣка ражда и съответни състояния. Когато човѣкъ се занимава изключително съ погрѣшкитѣ на хората, той дохожда до състояние да привлича къмъ себе си астрални бактерии, които разстройватъ неговия организъмъ. Да се занимава човѣкъ съ погрѣшкитѣ на хората, това значи да се свързва съ тѣхъ и да носи лошитѣ влияния на тия погрѣшки. Всѣка лоша мисль, всѣко лошо чувство привлича съответни низши същества. Затова и Христосъ е казалъ: „Дето е мършата, тамъ сж орлитѣ.“ Лошитѣ мисли и чувства у човѣка представятъ мърша, около която се събиратъ орли да се хранятъ. Ето защо, всички религиозни общества, пъкъ и самото християнство, отъ най-стари времена още, е препоръчвало на хората чистъ животъ. И досега навсѣкжде се говори за хигиена на ума, на сърдцето и на душата. Христосъ казва: „Пази око̀то си чисто, за да бжде чисто цѣлото ти тѣло.“ Чистотата, това е хигиена на душата. Светостъта, това е хигиена на душата. Чистотата, светостъта е най-голѣмата хигиена, до която християнството е могло да достигне. Днесъ пъкъ, когато говоря за любовъта, азъ имамъ предъ видъ най-свършената хигиена, която може да се препоръча на съвременния свѣтъ. Любовъта, това е хигиена, това е високъ идеалъ, къмъ който човѣшката душа се стреми. Приложението на любовъта въ живота представя онова здравословно състояние на човѣшкия организъмъ, при което човѣкъ може да изпълни своето предназначение. Не прилага ли любовъта въ живота си, човѣкъ не може да изпълни предназначението

си, за което е дошъл на земята. За изявяването на една добра мисъл се изисква съответен материал. Безъ материалъ никаква форма не може да се създаде. Този материалъ се взима отъ любовта. Всѣка мисълъ представя сжество, което слиза отъ невидимия свѣтъ. За да се изяви това сжество, т. е. за да се материализира на физическия свѣтъ, то се нуждае отъ съответенъ материалъ. Като се облѣче въ съответна за него материя, мисълта придобива форма и става годна за животъ. Тази форма на мисълта се нуждае още и отъ съдържание. Така изявена, тя се възприема отъ ума на хората, които я прилагатъ въ живота си. Като знаятъ това, хората трѣбва да създаватъ красиви форми на мисълта, които да се пълнятъ съ красиво съдържание. Това може да се постигне само съ възвишената любовъ, която дава устойчивостъ на човѣшкия характеръ. Всѣка мисълъ, всѣка идея живѣе толкова повече на земята, колкото е поустойчива. Ако материята, отъ която е съставена идеята, не е устойчива, идеята не може да живѣе дълго време на земята. Ние виждаме, че отъ хиляди години насамъ свѣтътъ се пълни съ идеи, едни изчезватъ, други се раждатъ, но малко сж идеитѣ, които сществуватъ отъ създаването на свѣта досега. Истинска идея е тази, която преживява своя създателъ. Това сж тѣй нареченитѣ безсмъртни идеи. Къмъ такива идеи човѣкъ трѣбва да се стреми.

Съвременнитѣ религиозни хора подържатъ въ себе си една преходна, неустойчива идея, вследствие на което не успѣватъ. Тѣ казватъ, че Богъ ще спаси хората, ще уреди работитѣ имъ и чакатъ да дойде това време. Това е механическо разбиране за Бога. Тѣзи хора се намиратъ въ положението на сина, който казва, че баща му ще му купи обуща, дрехи, шапка, книги и ще го прати на училище. Дотукъ идеята е права. Баштата може да купи на сина си всичко, което е необходимо, за да го прати на училище, но влѣзе ли въ училището, синътъ самъ трѣбва да учи. Баштата не може да учи за сина си, той не може да го спаси. Ако бащата живѣе добре, неговиятъ животъ не може напълно да се предаде на сина. До известна степенъ синътъ може да се влияе отъ добрия животъ на баща си, но вънъ отъ това влияние той трѣбва да приложи и своето собствено добро. Много християни живѣятъ съ заблудението, че щомъ Христосъ е живѣлъ добре, щомъ ималъ знания, Той ще остави това богатство въ наследство на хората. Това е механическо разбиране на Христа. Че Христосъ живѣлъ добре, че

ималъ знания, че билъ светъ човѣкъ, това не подразбира, че и хората следъ Него ще бждатъ такива. Такава е съвременната християнска философия, въ резултатъ на която виждаме, че свѣтътъ цвѣти, но не вързва. — Не, когато единъ се мжчи, това не показва, че и другитѣ трѣбва да се мжчатъ. Когато единъ живѣе добре, това не показва, че и другитѣ хора ще живѣятъ добре. Когато единъ се мжчи, другитѣ трѣбва да търсятъ причинитѣ за това мжчение и да го избѣгватъ. Когато единъ живѣе добрѣ, другитѣ трѣбва да прилагатъ неговитѣ методи въ живота си и да го подражаватъ. Нищо не се дава на готово. Работа, приложение се иска отъ всички хора.

Едно трѣбва да се има предъ видъ, а именно: въ всички времена и епохи е имало напреднали души, които сж образували ядрото на истинскитѣ учени, на високо духовнитѣ хора въ свѣта. Тѣзи напреднали души съставятъ тъй наречения народъ на Бога, молитвата на които всѣкога е била чувана. Богъ всѣкога се е проявявалъ чрѣзъ тѣзи души. Известно е, че за да се прояви на земята, човѣкъ се нуждае отъ форма. Безъ форма той не може да се прояви. И наистина, ние виждаме човѣка да се проявява чрезъ ржцетѣ, чрезъ краката, чрезъ очитѣ, чрезъ ушитѣ си и т. н. Значи, всѣка форма, малка или голѣма, се нуждае отъ известни органи, които да изпълняватъ съответни за тѣхъ функции. На сжщото основание, и Богъ се проявява чрезъ различни форми, които Му служатъ като органи за изпълнение на нѣкои функции. Следователно, всички напреднали души представятъ форми, чрезъ които Богъ се изявява на физическия свѣтъ. Тѣ сж носители на Божественитѣ идеи. Едни отъ тѣхъ представятъ ржцетѣ на Бога; други — Неговитѣ крака; трети — очитѣ, ушитѣ, устата на Бога и т. н. Като не разбиратъ тия нѣща, хората сж започнали да обожаватъ тия ржце, крака, очи, уши и сж ги превърнали въ идоли. Ето защо, когато Мойсей извелъ еврейския народъ отъ Египетъ, той имъ далъ десетъ заповѣди. Въ една отъ заповѣдитѣ е казано: „Не се кланяйте на никакви богове, освенъ на Единния, истинския Богъ.“ Всички божества не сж нищо друго, освенъ напреднали души, носители на Божествени идеи. Отъ всички се иска прилагане на тѣзи идеи. Евреитѣ сж разбирали добре тази заповѣдъ и затова имъ е казано, че човѣкъ първо трѣбва да възлюби Господа съ всичкото си сърдце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа и съ всичката си сила, а после да възлюби и ближния си, като

себе си. Обаче, въ времето на Мойсея не е имало условия да се изпълни тази велика заповѣдь. Следъ Мойсея идватъ по-добри условия, които разшириха сърдцата на хората, и Христосъ даде заповѣдта: „Почитай баща си и майка си, ако искашъ да ти е добре.“ Огъ десеттѣ заповѣди на Мойсея евреитѣ, както и християнитѣ, сж изпълнявали и до днесъ изпълняватъ само осемъ. Но съ числото осемъ нищо не може да се постигне. Тази е причината за неуспѣха на всички християнски народи до днесъ.

Когато Христосъ дойде на земята, Гой остави настрана осемтѣ заповѣди, а се спрѣ главно върху две отъ тѣхъ, именно върху следнитѣ: „Да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърдце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа и съ всичката си сила.“ По-нататкъ Той казва: „Върху тѣзи две заповѣди лежи цѣлия законъ.“ Който изпълни тѣзи две заповѣди, останалитѣ осемъ лесно се изпълняватъ. Числото едно и две представятъ майката и бащата на нѣщата, затова тѣзи две заповѣди сж най-важни. Обаче, малцина могатъ да забележатъ разликата между горнитѣ две заповѣди и останалитѣ осемъ. Числото осемъ представя число на раздробяване. Кой човѣкъ е най-важенъ: който знае да дроби хлѣбъ, който знае само да го мѣси, а не мѣси, или който знае да мѣси и омѣсва хубавъ хлѣбъ? Най-важенъ човѣкъ е онзи, който омѣсва хубавъ хлѣбъ и нахранва съ него гладнитѣ. Кой е по-ученъ човѣкъ: който може да намалява погрѣшкитѣ на хората, или който може да имъ помогне да се развие хубавото, красивото у тѣхъ? Що е красотата? Често казвате, че нѣкой човѣкъ е красивъ. Кои сж отличителнитѣ белези на красотата? Лесно е да се каже, че нѣкой човѣкъ е красивъ, но трѣбва да се отбележатъ чѣртитѣ на красивия човѣкъ, всѣки да познава красотата. Като се казва, че нѣкой човѣкъ е красивъ, вие трѣбва точно да опредѣлите формата на очитѣ, на носа, на устата му. Не е достатъчно само да кажете, че нѣкой човѣкъ има красиви очи, но трѣбва да знаете, какви сж красивитѣ очи. Като сж изучавали човѣка отъ естетична гледна точка, ученитѣ сж се спирали най-много върху очитѣ и носа, а най-малко върху ушитѣ. Наистина, засега човѣшкото ухо е въ елементарно състояние; то, въ бждеще ще се развива. Като го разглеждате съ окоето на естетика, ухото седи нѣкакъ особено прилепено отстрана на главата, има нѣщо неправилно. Ще кажете, може би, че ухото не е важенъ удъ, че е малко, дребно, поставено отстрана на главата, почти не се

забелязва. Да, но правилно развитото ухо определя човешката разумност. Неразвитото ухо пък определя човешките заблудения.

Има учени, художници, които изучават изключително човешкия нос и сж дошли до заключение, че носът е до нѣкжде изработенъ. Въ това направление човѣкъ е постигналъ нѣщо повече, но все още има да работи, не е напълно усъвършенствуванъ. Ако носътъ у човѣка е малко закривенъ надолу, въ видъ на кука, това показва, че песимизмътъ взима надмощие предъ оптимизма. За да се освободи отъ песимизма си, човѣкъ трѣбва да измѣни формата на носа си. У хора, които сж много любопитни, носътъ е вирнатъ нагоре. Тѣ искатъ всичко да знаятъ, всичко да видятъ и разбератъ. Любопитството е вътрешно чувство, слабостъ, отъ която човѣкъ трѣбва да се освободи. Ако любопитството е нормално развито, то служи като потикъ на човѣка да расте и да се развива.

Сега, като говоря за развитието на човешките удове, имамъ предъ видъ съвършения човѣкъ. Човѣкъ трѣбва да работи върху себе си, да придобие възвишения, идейния животъ. Съвременнитѣ хора искатъ да бждатъ уважавани и почитани, но за да бждатъ уважавани и почитани, тѣ трѣбва да иматъ знание, любовъ; тѣ трѣбва да бждатъ силни, здрави. Може ли слабиятъ, хилавиятъ човѣкъ да не почита единъ герой като грѣцкия Херкулесъ, или като българския Крали Марко, или като израилския Самсонъ? Такива герои не могатъ да не се почитатъ и уважаватъ. Тѣ сж образци и принадлежатъ на цѣлото човѣчество. Всички хора трѣбва да вървятъ по пътя на тия герои. Тѣ не сж само физически силни хора, тѣ притежаватъ и умствена, и духовна сила. Това показва, че човешкиятъ духъ трѣбва да се движи едновременно въ три посоки: той трѣбва да развива въ себе си физическа, умствена и духовна сила. Който се развива едновременно въ тѣзи три посоки, той отива къмъ съвършенство. Христосъ казва: „Който има уши да слуша, нека слуша.“ Това значи: Само разумниятъ човѣкъ, само героятъ може да слуша добре. Който не е разуменъ, той не може добре да слуша. Слабитѣ натури се занимаватъ съ дребнавости, съ удоволствия въ живота. Тѣ търсятъ нѣщо, безъ да знаятъ, какво е това, което търсятъ. Слабиятъ човѣкъ иска да бжде здравъ, красивъ, ученъ, но какво нѣщо е красотата, учеността и здравето и какъ ще го постигнатъ, не знаятъ. Тѣ търсятъ лесния пътъ. Тѣ мязатъ на единъ младежъ

американецъ, който свършилъ гимназия въ Америка, но пожелалъ да следва въ Германия по философия. За тази целъ той отишълъ при единъ виденъ германски професоръ по философия и му казалъ: Господинъ професоре, понеже нѣмамъ много време за следване, искамъ въ най-скоро време да свърша курса по философия. Професорътъ го изслушалъ и му казалъ: Виджъ, младо момче, ще ти дамъ два метода, да видишъ, какъ природата постъпва. Ти ще изберешъ единъ отъ двата метода. Тѣ сж следнитѣ: когато природата иска да създаде джбъ, тя употребява сто години; когато иска да създаде тиква, тя употребява само шесть месеца. Тѣй щото, ако искашъ въ нѣколко месеца само да свършишъ курса по философия, и това може да стане, но и резултатитѣ ще бждатъ съответни.

Съвременнитѣ хора не успѣватъ по единствената причина, че бързатъ. Тѣ искатъ въ малко време да иматъ голѣми постижения. Децата искатъ преждевременно да станатъ възрастни; възрастнитѣ искатъ преждевременно да станатъ стари, защото мислятъ, че по този начинъ ще придобиятъ мъдростъ и знание. Единъ възрастенъ господинъ, чужденецъ въ Франция, вижда, че едно малко дете пуши тютюнъ. Той спира детето и му казва на французки езикъ: Слушай, дете, не е хубаво толкова рано, на такава възраст да пушишъ тютюнъ. Детето се обръща къмъ чужденеца съ думитѣ: Господине, не знаешъ ли, че въ Франция нѣма деца? Нѣкои ще кажатъ, че това е уменъ отговоръ. — Не, по-глупавъ отговоръ отъ този нѣма. Величието на една държава се заключава въ това, да има деца, но разумни, а не да нѣма деца.

Като наблюдавамъ живота на съвременнитѣ хора, виждамъ, че кой какъ се натъкне на нѣкаква мъчнотия, казва: Лесно ще се справя съ тази мъчнотия. Не съмъ дете я! — Дали се справя лесно или мъчно, това е другъ въпросъ; важно е, че той не иска да признае своята слабостъ. Тѣй щото, когато човѣкъ пуши тютюнъ, билъ младъ или старъ, дете или възрастенъ, той наистина е дете. Пушенето на тютюнъ показва една слабостъ у човѣка, отъ която той не може лесно да се освободи. Когато порасне, той ще се откаже отъ тази слабостъ. Сжщото може да се каже и за пеленачето. Докато е въ пелени, детето не може да не се цапа. Можете ли да наречете това дете герой? Можете ли да му дадете кръстъ за храбростъ? Никакъвъ герой не е това дете. Никакъвъ кръстъ за храбростъ не заслужава още това дете.

Единъ день, когато пораснѣ, когато излѣзе отъ живота на пеленитѣ, тогава можете да разчитате на неговата сила. Тогава може да се говори за него, че е герой. Ако нѣкое отъ съществата на невидимия свѣтъ, у което всички сѣтива сж развити въ сѣвършенство, погледне къмъ васъ, ще си състави понятие като за малки деца, които едва излизатъ отъ своето детинство.

Съвременнитѣ хора се намиратъ въ положението на онѣзи професори по музика, които преподаватъ на ученицитѣ си по свой специфиченъ методъ. Ученикъ следвалъ десетъ години музика при единъ отъ тия професори, който го училъ да свири съ цѣлата си ржка, т. е. движението на ржката да става отъ рамото надолу. Ако стане нужда да отиде при другъ професоръ, той му препоръчвалъ другъ методъ: движението на ржката да става само въ китката. И ученикътъ започва да прилага този методъ. Той свири по новия методъ още десетъ години. Рече ли да промѣни и този професоръ, ще попадне на другъ, който ще иска да приложи своя методъ: движение на ржката отъ рамото надолу. Какво е научилъ този ученикъ въ продължение на 20 годишно свирене? — Нищо особено. Презъ всичкото време той е изучавалъ само това, какъ да движи ржката си. Обаче, има и трети, срѣденъ методъ въ музиката: движение на ржката отъ лакета надолу. Едно е важно за ученика: да напредва. По кой методъ ще върви, не е толкова важно. И тритѣ метода иматъ свои добри и лоши страни. Като свири прилежно, ученикътъ ще изработи свой, специфиченъ методъ.

Всички хора се мислятъ за многознаещи, за учени, но кой е истински ученъ човѣкъ? Истински ученъ е онзи, който знае да превежда явленията въ природата. Той трѣбва да познава езика на природата и да си служи съ него. Запримѣръ, споредъ езика на природата, движението на цѣлата ржка означава едно нѣщо; движението на китката само — друго нѣщо, а движението ѝ отъ лакета надолу — трето нѣщо. Движението на цѣлата ржка означава материалистическо състояние. Това показва, че материализмътъ взима надмощие у човѣка. Движението на китката показва надмощие на умствения свѣтъ. Движението на ржката отъ лакета надолу показва надмощие на духовния животъ. Значи, движението отъ лакета надолу представя връзка между материалистическия и умствения животъ. Духовниятъ животъ на човѣка уравниосява неговия умственъ и физически или материаленъ животъ. Ако човѣкъ отъ сутринъ до вечеръ работи физи-

чески, за да изкара прехраната си, той е голѣмъ материалистъ. Или, ако отъ сутринъ до вечеръ само пише, за да изкара прехраната си, той пакъ е голѣмъ материалистъ. Следователно, има разлика, дали човѣкъ свири съ цѣлата си ржка, съ китката си само или отъ китката надолу. Който свири съ китката си само, той развива своя мозѣкъ; който свири съ цѣлата си ржка, той развива главно стомаха си, но ако равновесието между стомаха и мозѣка се наруши, човѣкъ започва да страда отъ главоболие. Човѣкъ е двойко същество: отъ пжпа надолу той е физически човѣкъ, а оттамъ нагоре той е умственъ човѣкъ. Докато дветѣ естества на човѣка сж въ равновесие, той е напълно нормаленъ. Щомъ се наруши това равновесие, въ него настава вече една аномалия, вследствие на което се явява главоболие, коремоболие и т. н. Когато нѣкой страда отъ коремоболие и отъ главоболие, това показва, че е нарушилъ равновесието между умственитѣ и физическитѣ енергии на своя организъмъ. Този човѣкъ не се развива правилно. За да започне правилно да се развива, той трѣбва да престане да свири съ цѣлата си ржка, както и съ китката си, а да свири така, че да движи ржката си отъ лакета надолу. Какъ може човѣкъ да се освободи отъ едното и отъ другото свирене? — Като живѣе правилно. Правилниятъ животъ представя истинско свирене. Въ този смисълъ, истински музикантъ, истински ораторъ или говорителъ е този, който не губи своята музика. Предъ каквато публика и да свири, той нищо не губи. Ако музикантъ губи своето изкуство и всѣки день отпада, като се оправдава съ немужикалността на публиката, той не е истински музикантъ.

И тъй, истинскиятъ човѣкъ трѣбва да се развива правилно, да бжде доволенъ отъ своето развитие. Той е намѣрилъ пжтя на своето развитие и никога не влиза въ стѣлкновение съ своитѣ чувства. Той никога не влиза въ стѣлкновение съ своя вътрешенъ свѣтъ. Докато влиза въ стѣлкновение съ своя вътрешенъ свѣтъ, човѣкъ не може да върви правилно въ живота си. Той още не е намѣрилъ правия пжтъ на своето движение. Външнитѣ стѣлкновения не могатъ да се избегнатъ, но вътрешнитѣ — могатъ. Който не може да се справи съ своитѣ вътрешни стѣлкновения и не може да ги избегне, той е осъденъ на разрушаване. Не само той, но и цѣлиятъ му домъ ще изчезнатъ. Споредъ закона на наследствеността, всички народи, всички общества, всички семейства, всички индивиди, които не могатъ да се

справятъ съ своя вътрешенъ животъ и влизатъ въ постоянно стълкновение съ него, сж осждени на постепенно изграждане, на постепенно изчезване.

Христосъ казва: Нѣкой съградилъ кжщата си на камъкъ; и нападнаха върху нея редъ изпитания, но тя устоя. Другъ пъкъ съградилъ кжщата си на пѣськъ, но тя не устоя.“ Пѣськътъ представя външнитѣ условия на живота, къмъ които всички се стремятъ. Всички хора се стремятъ къмъ външенъ, охолень животъ, но не може да се разчита на този животъ. Следователно, онѣзи хора, които градятъ живота си на външни условия, ще иматъ съвършено различни резултати и послѣдствия отъ тѣзи, които градятъ живота си на вътрешни условия. Всѣки, който гради живота си на вътрешни условия, той е въ съгласие съ цѣлото Битие. Който разбира този законъ, той е въ съгласие и съ Мойсея, и съ Христа. Той не може да бжде въ противоречие съ Мойсея. Мнозина не могатъ да се докоснатъ даже до малкия прѣстъ на Мойсея. Казва се за него, че той е билъ най-кроткиятъ човѣкъ на своето време. За Мойсея е казано, че Богъ ще въздигне между евреитѣ голѣмъ пророкъ. Гражданскитѣ закони, които Мойсей създаде, говорятъ за това, че той билъ уменъ човѣкъ. И всѣки, който не се е подчинявалъ на тѣзи закони, той трѣбвало да носи послѣдствията на своето непослушание. Мнозина казватъ, че Мойсеевиятъ законъ ималъ значение за децата само. — Не, моралнитѣ закони на Мойсея и досега още не сж изгубили своето значение.

Следователно, ние трѣбва да бждемъ въ съгласие съ всички хора на миналитѣ вѣкове, които сж имали сжщитѣ стремежи, каквито имаме и ние днесъ. Докато не гледатъ на нѣщата по този начинъ, хората никога нѣма да дойдатъ до вътрешно разбирателство, никога нѣма да придобиятъ своето вътрешно равновесие. Нѣкои ще кажатъ: Толкова години вече, какъ се молимъ. Нима още не сме придобили това вътрешно равновесие? До днесъ на всички хора е платено за всѣка молитва, за всѣка работа, която сж свършили. Ако и въ бждеще, както и днесъ, за всѣка молитва, за всѣка работа ви се плаща, вие не ще придобиете нищо ново. До днесъ вашата мисль е била валидна, но ако и въ бждеще разчитате на сжщата мисль, вие сте на кривъ пжтъ. — Ама ние сме водили чистъ и светъ животъ. — Така е било въ миналото, но така трѣбва да бжде и за нзпредъ. Речете ли, че достатъчно сте водили чистъ и светъ животъ, вие се връщате назадъ и губите всичко, каквото

сте постигнали. Речете ли пъкъ да се пресилите, да водите единъ неестественъ животъ на чистота и светостъ, ще минете за прекаленъ светецъ. Вие знаете пословицата за прекаления светецъ: „Прекалениятъ светецъ и на Бога не е драгъ.“ Единъ начинъ има, по който може да се води чистъ и светъ животъ. Срѣщате единъ музикантъ, който ви казва: Азъ зная да свира по два начина — съ китката и съ цѣлата ржка. Какъ искате да ви свира? — Не, човѣкъ не може да свири едновременно по два начина. Природата признава само единъ начинъ за правилно свирене. Всички останали начини сж човѣшки. Природниятъ начинъ на свирене се характеризира съ това, че цѣлиятъ живогъ взима участие въ тази музика. Музикалниятъ човѣкъ се познава по музикалното чувство. Колкото по-добре е развито това чувство, толкова по-музикаленъ е човѣкъ. Математикътъ, художникътъ, религиозниятъ човѣкъ сжщо така се отличаватъ съ специфично чувство, или съ специфиченъ центъръ. Външно наблюдавани, тѣзи центрове сж на голѣмина като малки лешници. Като знаете това, вие не можете да опредѣлите, кой седи по-горе — математикътъ, поетътъ, художникътъ, или учениятъ. Матиматицитѣ не сж най-ученитѣ хора на свѣта, нито най-умнитѣ. Обаче, ако съберете на едно мѣсто и математикътъ, и философътъ, и религиозниятъ, и поетътъ, и художникътъ, и музикантътъ, вие ще имате цѣлокупния човѣкъ, който съдържа всички способности едновременно. Това значи съвършенъ човѣкъ. Съвършениятъ човѣкъ свири по-добре отъ специалиста музикантъ; съвършениятъ човѣкъ рисува по-добре отъ специалиста художникъ; съвършениятъ човѣкъ размишлява по-добре отъ специалиста философъ. А по-съвършенъ отъ Бога има ли? Щомъ Богъ е най-съвършеното сжщество въ свѣта, тогава ние ли разбираме свѣта по-добре, или Богъ, Който го създаде? Съвременнитѣ хора често се запитватъ: Защо Богъ създаде свѣта по този начинъ, защо хората умиратъ, защо боледуватъ? Да се задаватъ такива въпроси, това значи, да критикувате Бога.

Сега, да се върнемъ къмъ сжщественото у човѣка. Казвате, че човѣкъ трѣбва да дойде до известно мѣсто въ този животъ, да постигне нѣщо. Въпрѣки това повечето хора умиратъ, безъ да сж достигнали до мѣстото, което имъ е било опредѣлено да стигнатъ. Много хора не сж придобили даже половината отъ това, което имъ предстои, което Богъ изисква отъ тѣхъ. Никжде нѣма да срещнете човѣкъ, който да е постигналъ това, което му е било опредѣлено, билъ той

поетъ, музикантъ, художникъ или философъ. И като не постигнатъ онова, което трѣбва, невидимиятъ свѣтъ ни най-малко не ги държи отговорни за това, но имъ казва: Не се безпокойте, бждещето е предъ васъ. Обаче, докато не завършите програмата, която ви е дадена, нищо ново не можете да очаквате.

Христосъ казва: „Който слуша моитѣ думи и ги прилага, ще го уподобя на човѣкъ разуменъ, който е съградилъ къщата си на камѣкъ.“ Азъ засѣгамъ този въпросъ, понеже цѣлото човѣчество е човѣчество на нещастия. Бѣлата раса е раса на нещастия.—Защо?—Защото не може да използва възможноститѣ, които се криятъ въ нея. Всѣки високо—организиранъ човѣкъ, който не може да използва възможноститѣ, които се криятъ въ него, е нещастенъ. Всѣки мъжъ, който по три пѣти на день бие своята добра, разумна жена, е нещастенъ. Всѣки религиозенъ човѣкъ, който се явява предъ известно общество да проповѣдва, и нито хората го разбиратъ, нито той ги разбира, е нещастенъ. Питамъ: Бѣлата раса разбра ли Христовото учение, приложи ли Го? — Нито Го разбра, нито Го¹приложи. Онѣзи, които сега слушатъ Христовото учение, приложиха ли Го?

Сега отъ всички се иска приложение на Христовото, на Божественото учение. Да приложи човѣкъ Божественото учение, и Богъ да бжде доволенъ отъ него, е едно нѣщо, а да не бжде доволенъ отъ него е друго нѣщо. Отъ гледището на съвременната наука свѣтътъ представя голѣма болница. Всички се оплакватъ отъ страданията си, отъ болеститѣ си и съжालяватъ, че благодарение на това не сж изпълнили задачата си, не сж изпълнили волята Божия. — И за това има изходенъ пѣтъ: ако досега не сж я изпълнили, сега могатъ да я изпълнятъ, и въ бждеще могатъ да я изпълнятъ. За изпълнение на волята Божия не се изисква време и пространство. За всѣко друго нѣщо се изисква време, но за изпълнение волята Божия не се изисква време. Запримѣръ, за развиване на търпението се иска време. Виждате, че за да придобие търпение, болниятъ, за когото се говори въ Евангелието, е трѣбвало да чака цѣли 38 години около кжпалнята, за да влѣзе въ водата и да се излѣкува. Обаче, когато Христосъ дойде предъ тази кжпалня, Той моментално изпълни волята Божия. Той каза на болния: „Стани, дигни одѣра си и ходи!“ И до днесъ още всички хора седатъ около сжщата кжпалня, чакатъ да слѣзе ангелъ Господенъ отъ небето, да размжти водата и, който отъ тѣхъ

първъ се хвърли въ водата ще бжде излѣкуванъ. Ето, две хиляди години вече сж се изминали следъ Христа, и всѣки чака да дойде неговия редъ, да се потопа въ кжпалнята, за да се излѣкува. Кжпалнята, това е свѣтътъ, болницата, въ която съвременнитѣ хора прекарватъ по-голѣма частъ отъ живота си и чакатъ своето изцѣление. Колкото и да чакатъ, обаче, тѣ нѣма да иматъ никакви придобивки. И днесъ Христосъ казва на всѣки човѣкъ поотдѣлно: „Стани, дигни одѣра си и ходи!“

Сега и азъ ви казвамъ: Напуснете кжпалнята! Ето, всѣки отъ васъ седи по 38 години предъ тази кжпалня и чака, но никакво спасение не иде. Всѣки се оплаква, че нѣма кой да го тури въ кжпалнята. Докато чакате ангелъ Господенъ да слѣзе отъ небето, да размжти водата въ кжпалнята и да се намѣри нѣкой да ви пусне въ водата, все ще ви изпреварятъ. Обърнете се къмъ Христа, Той да дойде при васъ и да ви каже: „Стани, дигни одѣра си и върви!“

И тъй, като слушате да ви се говори по този начинъ, казвате: Това е непостижимо. Да служи човѣкъ на Бога, да изпълнява волята Му, е нѣщо неразбрано. — Не, не е неразбрано това нѣщо. Хората се оправдаватъ съ неразбиране на волята Божия, но въ сжщностъ много добре я разбиратъ. Младъ момѣкъ се годява за благородна, добра мома. Той я пита: Какво е мнението ти за мене? — Ти си цѣлъ ангелъ. По-добъръ човѣкъ отъ тебе не съмъ срѣщала. — Не виждашъ ли нѣкакъвъ недостатѣкъ въ мене? — Никакъвъ недостатѣкъ не виждамъ. Като се оженятъ, по невнимание той ѣ казва една сбидна дума, и тя веднага се нахвърля върху него съ думитѣ: Ти си голѣмъ грубиянъ, невежа, човѣкъ безъ култура. — Отде извади тѣзи качества? Защо по-рано ми казваше, че нѣмамъ никакви недостатѣци? — Защото искахъ да се ожения за тебе. И тогава виждахъ всичкитѣ ти недостатѣци, но искахъ да постигна целъта си. Щомъ постигнахъ целъта си, свободно мога да ти кажа, какво мисля за тебе. — Тогава и азъ ще ти кажа, че си лицемѣрка, фалшива жена. Както виждашъ, какъвто съмъ азъ, такава си и ти. И двамата сме едно и сжщо нѣщо. Щомъ е така, нека се раздѣлимъ, да бждемъ свободни, да не се измжчваме. — Това сж несжществени нѣща въ живота, предъ които ние не трѣбва да се спираме. Дефектитѣ, недостатѣцитѣ не сж присжщи на нешето естество, вследствие на което ние можемъ да се освободимъ отъ тѣхъ.

Следователно, за да се освободи отъ всички свои де-

фекти и недостатъци, човѣкъ трѣбва да се свѣрже въ съзнанието си съ всички напреднали души, които сж завършили развитието си. Който не е запознатъ поне съ една отъ тия души, той не може да се освободи отъ своитѣ слабости и недъзи.

Тѣй щото, който иска да бжде ученикъ, той трѣбва да бжде въ връзка съ три сщества: съ Бога, съ единъ отъ ангелитѣ въ невидимия свѣтъ и съ човѣка, представителъ на човѣчеството на земята. Който не познава тѣзи три сщества, каквото и да се опитва да говори, всичко е празна работа. Мнозина казватъ: Ние познаваме само единъ, който е на физическото поле. За него знаемъ, че сществува, но дали останалитѣ двама, сществуваатъ, за тѣхъ нищо не знаемъ. — Щомъ единиятъ сществува, и останалитѣ двама сществуваатъ. Като не могатъ да намѣрятъ двамата, хората казватъ: Първиятъ е Богъ, Който е горе нѣкжде. Вториятъ е ангелътъ, който е въ невидимия свѣтъ нѣкжде, между ангелитѣ, а третиятъ е човѣкътъ, който е въ човѣчеството.

Сега, като се казва, че нѣкой има възвишени идеи, уподобяватъ този човѣкъ на ангелъ, като казватъ, че е ангелска, чиста, възвишена душа. Когато дойдатъ до човѣкъ, който има високи идеи, за него казватъ, че е Божествена душа. Следователно, човѣкъ трѣбва да бжде запознатъ съ Бога, съ ангелитѣ и съ цѣлото човѣчество. Който има тѣзи три познества, той е поставилъ живота си на такава основа, върху която може да гради. Като влѣзе въ училището, този човѣкъ ще бжде доволенъ, че може да учи и да се развива. Каквато работа започне, той ще изпитва вътрешно въодушевление и голѣмо благословение. На каквито мжноти и да се натъкне, той ще се справя лесно. Това е идейното въ жлвота. Ако всички, които ме слушате сега, имате това познество, салонътъ, въ който сте днесъ, моментално ще свѣтне. Щомъ това не става, можемъ да заключимъ, че инсталацията на тази свѣтлина не е здрава, има нѣкаква повреда въ нея. Като видите, че инсталацията ви е повредена, казвате: Свършена е вече нашата работа. — Нѣ, не е свършена вашата работа. Има начини, чрезъ които инсталацията може да се поправи.

„Ако слушате моитѣ думи“. Така е казалъ Христосъ преди две хиляди години. Той развилъ тази мисль въ следнитѣ думи: „Който слуша моитѣ думи и ги прави, ще го уподобя на човѣкъ, който е съзидаль кжщата си на камъкъ“. Сжщото мога да ви кажа и азъ: Ако слушате моитѣ думи и ги приложите, ще бждете подобни на човѣкъ,

който е съзидалъ кжщата си на камъкъ. Ако сте герои, подобни на Самсона, на Крали Марко, на Херкулеса, вие ще приложите това учение. Ако не сте отъ героитѣ, вие ще приложите старото учение, но ще имате и съответни резултати. Който иска да приложи учението на любовта, т. е. великия законъ на любовта, споредъ който е съграденъ сегашния животъ, той трѣбва да изучава себе си.

Съвременнитѣ хора сж дошли въ развитието си до едно положение, по-горе отъ което не могатъ да се повдигнатъ. — Защо? — Защото, като имъ се изнесатъ нѣкои истини, тѣ започватъ едни на други да се подиграватъ. Тази чѣрта се забелязва особено у българитѣ, които не оценяватъ нѣщата, и сж готови да се подиграватъ, да се подсмиватъ. Това се дължи на факта, че религиозното чувство у тѣхъ е слабо развито. Българинътъ е материалистъ. Като придобие знание, той накриви шапката си и за нищо не иска да знае. Знанието е свещено нѣщо и отъ него зависи повдигането на човѣка. Знанието иде отъ Бога. Следователно, знайте, че всѣки човѣкъ, отъ когото иде знанието, е посрѣдникъ между Бога и васъ. Затова вие трѣбва да имате къмъ него всичкото уважение и почитание. Ако за знанието, което ви преподава, иска да му се плаща, той е на кривъ пжтъ. Ако пжкъ не уважавате този, който ви дава знание, и вие сте на кривъ пжтъ. Истинското знание, истинската свѣтлина иде отъ Бога. Чрезъ когото и да дойде, той е носителъ на Божественото.

И тъй, за да даде пжтъ на Божественото въ себе си, човѣкъ трѣбва да бжде смѣлъ, да воюва съ злото въ себе си. Ще кажете, че това или онова е непостижимо, че хората сж лоши, че условията сж тежки и т. н. — Не, героятъ не разсждава така. Героятъ знае, че той трѣбва да уреди своя вжтрешенъ животъ, да дойде въ съгласие съ всички велики и мощни души, които сж живѣли преди него. Тѣ му казватъ: Понеже ти си герой, като насъ, ние сме готови да те подкрепимъ. И въ Писанието е казано: „Страхливитѣ нѣма да влѣзатъ въ Царството Божие“. Значи, само смѣлитѣ, решителнитѣ въ всѣко отношение могатъ да влѣзатъ въ Царството Божие. Въ този смисълъ, всѣки човѣкъ, който е приложилъ Христовото учение, той е съградилъ кжщата си на камъкъ. Този човѣкъ може да издържи на всички изпитания и изкушения.

МОИТѢ ОВЦЕ СЛУШАТЪ МОЯ ГЛАСЪ.

„МоитѢ овце слушатъ моя гласъ,
и азъ ги познавамъ, и тѢ идеатъ
следъ мене“.

„МоитѢ овце слушатъ моя гласъ“. Какво искалъ да каже Христосъ съ тѣзи думи? Какво могатъ да придобиятъ овцетѢ, които слушатъ гласа на своя пастирь? Чрезъ този стихъ се изнася единъ обикновенъ фактъ въ живота, а именно, че овцетѢ слушатъ гласа на своитѢ пастири. Интимната страна на тѣхното послушание се заключава въ обстоятелството, че пастирьтъ ще покаже на овцетѢ, кжде има хубави пасбища, кжде има чиста вода. Какво заключение може да се извади отъ факта, че овцетѢ слушатъ гласа на своя пастирь. Отъ този стихъ може да се извади заключението, че нѣкои хора разбиратъ живота така просто, така елементарно, както овцетѢ разбиратъ своя пастирь и слушатъ неговия гласъ.

Следователно, обикновенитѢ хора иматъ обикновено разбиране за живота, както овцетѢ разбиратъ своя пастирь. Обаче, когато хората излѣзатъ надъ обикновенитѢ разбирания, когато се издигнатъ надъ обикновената мисль, разбиранията имъ за живота сж вече по-високи, необикновени. Такъвъ човѣкъ е излѣзълъ отъ своето животинско състояние. Нѣкога, въ далечното минало, човѣкъ е билъ въ положението на овца, съ руно на гърба си. Нѣкои отричатъ този фактъ, а други го подържатъ, но и еднитѢ, и другитѢ иматъ причини да твърдятъ, или да го отричатъ. За човѣка е важно, че отъ опитността си, която е придобилъ, когато е билъ въ положението на овца и слушалъ гласа на своя пастирь, той е извлѣкълъ ценни придобивки, отъ които се ползува днесъ като човѣкъ. Нѣкои отричатъ придобивкитѢ отъ положението си като овца, но фактътъ е на лице. Всички ценности, които човѣкъ носи съ себе си, се дължатъ на миналитѢ опитности, на миналитѢ състояния, презъ които той нѣкога е минавалъ. Какво е придобила почвата, върху която въ продължение на хиляди години сж падали листа отъ дър-

ветата? Много нѣщо е придобила. Ако листата не бѣха падали върху почвата, последната не би се наторила, не би разбогатѣла. Почвата дава добри условия за растене и развиване върху нея на всички растения и плодове, отъ които цѣлото човѣчество се ползува като отъ блага на природата.

„Моитѣ овце слушатъ моя гласъ“. Тукъ Христосъ прави сравнение между човѣшката душа и овцата. Значи, както овцата слуша гласа на своя постиръ, така и човѣшката душа слуша гласа на Бога, познава Го и трѣгва следъ Него. Друго качество на овцетѣ е това, че тѣ живѣятъ въ стадно състояние, т. е. групово, което показва, че между тѣхъ сѣществувa нѣкаква връзка. Ще кажете, че това е обикновено стадно състояние. — Не, това говори за разбирателство между души, които сѣ взели форма на овца, съ цель да си починатъ. Нѣкога тѣ сѣ били сѣщества отъ високо произхождение, съ висока култура, но за да могатъ добре да си починатъ, тѣ доброволно сѣ взели форма на овца. Изобщо, всѣка по-низка форма, въ която животътъ може да се прояви, представя почивка за възвишенитѣ сѣщества.

На мнозина тази идея може да се види малко противоречива, но това още нищо не значи. Много идеи изглеждатъ противоречиви, недостѣпни за хората, и то по единствената причина, че тѣ не разполагатъ съ възможности въ себе си за тѣхното възприемане. Тѣ се намиратъ въ положението на онзи човѣкъ, който видѣлъ на пазаря хубави риби и пожелалъ да си купи една-две отъ тѣхъ, но като се приближилъ къмъ рибаря и го запиталъ за цената имъ, веднага се отдалечилъ и казалъ: Тази риба не струва. — Защо не струва рибата? — Защото билъ беденъ, нѣмалъ пари. Следъ малко другъ човѣкъ миналъ покрай рибаря, и веднага си купилъ отъ сѣщата риба, като казалъ: Отлична е тази риба. — Защо е отлична? — Защото ималъ пари въ джоба си и могълъ да купи, колкото иска. Първиятъ казва, че рибата не струва; вториятъ казва, че рибата е отлична. Кой отъ двамата е правъ? — И двамата сѣ прави.

Следователно, когато хората дойдатъ до новитѣ разбирания въ живота, ония отъ тѣхъ, които нѣматъ пари, т. е. на които сърдцето и умътъ не сѣ добре развити, казватъ: Рибата не струва. Ония пъкъ, които иматъ пари, т. е. на които сърдцето и умътъ сѣ добре развити, казватъ: Рибата е отлична. Тѣ си купуватъ отъ нея, колкото искатъ, и се ползуватъ разумно. За всѣко нѣщо трѣбва да се плаща. Нѣкои каз-

ватъ, че и безъ пари може да се живѣе. — Може да се живѣе безъ пари, но безъ плащане не може. Не е било време, когато да не се плаща за всѣко нѣщо. Когато вълкътъ хване овцата, одере кожата ѝ, той изяжда месото ѝ и казва: Месото е за мене, като заплата, задето одрахъ кожата на овцата. Кожата може да вземе господарътъ. Нѣкога вълкътъ е билъ слуга при човѣка, а сега, за да оправдае лошата си постѣпка по отношение на овцата, той казва: Азъ одирамъ кожата на овцата заради своя господарь, но като възнаграждение за тази услуга, месото задържамъ за себе си. Обаче, положението, при което вълкътъ днесъ живѣе, ни най-малко не оправдава лошото му поведение къмъ овцата. Той не може да се извини съ това, че господарътъ му го заставя да дере кожата на овцата. Ако вълкътъ може да одере кожата на овцата така, че да остави животътъ ѝ ненарушенъ, разбирамъ. Ще даде кожата на господаря си, а съдържанието, т. е. животътъ на овцата ще остане незасегнатъ. Понеже това е невъзможно, вълкътъ не може да се оправдае съ нищо за своята постѣпка. Какво струва кожата на едно животно, когато се разваля вътрешното съдържание на живота? Нѣкои казватъ, че и кожата само имъ е достатъчно. — Не е така. Това се отнася само до ония, които иматъ интересъ отъ кожата, но не и до ония, които ценятъ вътрешното съдържание. Какво ни интересува празното шише? Едно шише е ценно повече или по-малко споредъ съдържанието, което е въ него. И шишето е ценно, но то става още по-ценно, когато е налѣто нѣщо въ него.

И тъй, всѣка форма е необходима на своето мѣсто и на своето време. Въ духовния свѣтъ формата никога не може да се отдѣли отъ своето съдържание, и съдържанието никога не може да се отдѣли отъ своя смисълъ. На физическия свѣтъ, обаче, формата може да се отдѣля отъ съдържанието, и отъ съдържанието смисъла. Това често става съ човѣка. Срѣщате единъ религиозенъ, вѣрващъ човѣкъ, който се моли на Бога по три пѣти на день. Следъ година той се записва въ университета, да следва висша наука. Щомъ свърши университета, той се отказва отъ своитѣ религиозни възгледи, намира ги за празна работа той намра че съ тѣхъ губи времето си и започва да ги изхвърля вѣнъ отъ себе си. На това, което по-рано му е причинявало радостъ, сега той гледа съ презрение. Кое заставя този човѣкъ да изхвърли това свое съдържание навѣнъ? Причината за това е неговата форма. Формата му е малка, вследствие на което той не може да

налѣ ново съдържание. Който отива на училище да се учи, той трѣбва да има ново шише за новото знание. Той не трѣбва да мисли, че въ старо шише може да натѣпче ново знание. Тази идея Христосъ е изказалъ въ стиха: „Новото вино изисква нови мѣхове.“ Следователно, каквито и да сж вашитѣ религиозни вѣрвания, оставете ги да стоятъ въ тѣхната форма, не ги изливайте навънъ. Излѣте ли ги, ще се намѣрите предъ известно противоречие. Що се отнася пѣкъ до новитѣ разбирания, до новитѣ идеи, за тѣхъ ще се намѣрятъ нови форми. Какво печели човѣкъ, ако днесъ служи на единъ господарь, а утре го отхвърли?

Съвременнитѣ хора, като не разбиратъ дълбокия смисълъ на слугуването, казватъ: Дотегна ни да слугуваме на хората. Прави сж тѣ. Да бждешъ слуга на хората, това значи да те изтощатъ, да одератъ кожата ти, да пропаднешъ. Има смисълъ да слугува човѣкъ на хората, но заради Бога, а не за себе си. Днесъ всѣки човѣкъ служи на другитѣ заради себе си и, като се измори, казва: Азъ искамъ да бжда господарь. — Господарь може да бжде само онзи, който никога не осиромашава, нито умира. Какъвъ господарь е този, който днесъ е богатъ, а утре осиромашава? Истински господарь е онзи, който владѣе живота си; истински господарь е онзи, който владѣе своята мисълъ. Той е господарь на себе си не само за день, два, за месецъ, два или за година, но за вѣчни времена. Цѣлъ свѣтъ, цѣлъ адъ да го нападнатъ, нищо не могатъ да му отнематъ. Хиляди и милиони комари да обявятъ война на слона, тѣ не биха могли да извадятъ нито една костъ отъ него. Такова нѣщо представя силниятъ човѣкъ. Такова нѣщо представя онзи човѣкъ, който е господарь на себе си.

Сега азъ правя известна аналогия между слона и човѣка и казвамъ, че каквото слонътъ представя въ животинското царство, такова нѣщо е човѣкътъ — господарь на себе си, предъ обикновенитѣ хора. Между животнитѣ слонътъ е най-уменъ, но колкото и да е уменъ и интелигентенъ, той не може да се сравни съ човѣка. Мозъкътъ на слона по тегло достига до деветъ килограма, а на човѣка — единъ и половина килограмъ, но въпрѣки това, по интелигентностъ, по разумностъ човѣкъ надминава слона. По отношение голѣмината на слона мозъкътъ му е даже малъкъ. Ученитѣ казватъ, че грѣбначниятъ мозъкъ на човѣка, въ сравнение съ този на слона, е по-тежъкъ. Слонътъ има едно качество, по което може да се мѣри съ човѣка. Това е неговата инте-

лигентност. Дългият му носъ показва голѣма интелигентност. Слонътъ е пропадалъ само отъ много умъ.

И тъй, не само слонътъ, но и човѣкъ пропада отъ много умъ. Срѣщате единъ младъ момѣкъ, около 30 годишенъ, който е свършилъ два факултета съ отличие. Всички професори сж доволни отъ него и му съдействуватъ да вземе докторатъ. Той учи още година—две, докато получи докторатъ, докато стане докторъ. Следъ това го назначаватъ на висока служба. Единъ день той се запознава съ една професорка, по-млада и по-учена отъ него. Той се интересува отъ нейната наука и желае да я научи. Тази наука ние наричаме „наука на влюбването.“ По тази наука, именно, той трѣбва да държи последния си изпитъ. Тази професорка се държи предъ него така високо, че той не знае, какво да прави. На другитѣ хора заповѣдва, но като се намѣри предъ нея, седи съ скръстени рѣце, не знае, какво да ѝ направи; чуди се, кое ѝ е приятно и кое не. Тази млада професорка току се облича съ нови дрехи: днесъ съ едни, утре — съ други. И цѣлото си имане да изхарчи за дрехи, мисли ли тя, че съ външността си само ще може да привлече този или онзи? Съ този методъ временно само може да успѣе да привлече човѣка, но не и за постоянно. Като четете арабскитѣ приказки отъ 1001 нощъ, виждате, че женското сърдце има много желанія, на които мжчно се угажда. Тамъ се разправя за любовта на арапъ къмъ нѣкоя царска дъщеря. Каквито и да сж тия приказки, любовта на обикновенитѣ хора е много материалистична. Че е така, кажете, коя обикновена мома би се оженила за светия? Тя казва: Светия кжща не храни. Вижете, колко е хилавъ, какви хлѣтнали очи има — цѣлъ постникъ. Азъ не мога да издържа на неговия режимъ: да постя, да не ямъ месо. Този режимъ на хранене съвсемъ ще ме съсипе.

Хората въ свѣта се дѣлятъ на духовни и свѣтски. Свѣтскитѣ сж ученитѣ хора, които се произнасятъ за духовнитѣ: Ние не се интересуваме отъ идеитѣ на духовнитѣ, които не могатъ да се реализиратъ; какъвъ е онзи свѣтъ, за който ни говорятъ, не ни интересува. За насъ е важенъ този животъ, да си хапнемъ, да си пийнемъ, да се разговоримъ съ хората, да се повеселишъ малко — въ това седи смисълътъ на живота. А тъй, че сжществували ангели, че сжществували светии, напреднали души, това не ни интересува. Това сж въображаеми нѣща. — Кои нѣща въ свѣта не сж въображаеми? Питамъ: кое е онова, което привлича човѣш-

кото сърдце? Човѣшкото сърдце не се привлича отъ външната форма на нѣщата. Външната форма е само условие. Когато нѣкой ви върже съ вжже и ви тегли, вжжето ли е причина за това? — Не, задъ вжжето се крие силата, която ви тегли. Всѣки може да види тази сила. Вие хващате вжжето и се мъчите да се освободите. Ако вашата сила е по-голяма отъ тази, която е задъ вжжето, вие лесно ще се освободите. Вжжето е една форма, но трѣбва да знаете, че всѣка форма съдържа известна сила. Следователно, когато една форма омотае човѣка, той се намира подъ влиянието на силата, която се съдържа въ дадената форма. На това основание се казва, че каквато форма си създаде човѣк, такъвъ ще бжде и животътъ му. Лошиятъ животъ на хората създава лоши форми; добриятъ животъ създава добри форми. Всѣка красива форма измѣня състоянието на човѣка. Човѣкътъ не може да бжде тжженъ предъ красивия изгрѣвъ; човѣкътъ не може да бжде тжженъ предъ касата на богатия; човѣкътъ не може да бжде тжженъ предъ вида на диамантъ, голѣмъ, като лешникъ, като орѣхъ, или като кокоше яйце; човѣкътъ не може да бжде тжженъ предъ красивитѣ дрехи на своя ближенъ.

Сега азъ говоря за онѣзи, които разбиратъ. Нѣкой казва, че не му трѣбватъ дрехи. Какъ да не му трѣбватъ дрехи? Тѣлото, което човѣкътъ има, не е нищо друго, освенъ дреха. Другъ казва, че кжща не му трѣбва. Този човѣкътъ не знае, какво нѣщо е кжщата. Тѣлото, въ което живѣе, е кжща, която има два прозорци, две входни врати, два вентилатора, две телефонни слушалки. Господарътъ на тази кжща има десетъ слуги на разположение — десеттѣ прѣста. Когато отъ тѣхъ бутнешъ, всѣки е готовъ да служи на господаря си.

„Моитѣ овце слушатъ моя гласъ.“ За да разбере този стихъ, човѣкътъ трѣбва да схване отношението, което съществува между овчаря и овцетѣ, които той пасе. Питате: кое е заставило овчаря да пасе овцетѣ? Ако проследитѣ човѣшката история и отидете въ далечното минало, ще разберете, защо човѣкътъ е напусналъ свѣта и станалъ овчарь. Да питате, защо човѣкътъ е станалъ овчарь, то е все едно да питате младия момъкъ, защо е напусналъ красивия животъ и се е оженилъ, да се мъчи и да храни деца. Щомъ се е оженилъ, той е станалъ вече овчарь. Жената е овца, а мъжътъ — овчарь. Женитѣ ще се обидятъ отъ това сравнение, но щомъ се обиждатъ, туй показва, че тѣ не разбиратъ дълбокия смисълъ на тази идея. Каквото е отношението между

овчаря и овцата, такова е отношението между мъжа и жената. Азъ взимамъ овцата и овчаря въ тѣхното първоначално положение, а не каквито сж днесъ. Когато запалите огънь въ огнището, между огъня и васъ пакъ има известно отношение. Кой е по-силенъ въ дадения случай: огънятъ, който гори, или човѣкътъ, който пали огъня? Кой е по-силенъ: овцата или овчарътъ? Овчарътъ е по-силенъ. Но това, което въ едно отношение е по-слабо, въ друго отношение е по-силно. Следователно, въ известни случаи огънятъ е по-силенъ отъ онзи, който го пали, и овцата — по-силна отъ овчаря. Въ известни случаи овчарътъ не може безъ овцата: той взима вълната, млѣкото ѝ, за да поддържа живота си. Затова, именно, овчарътъ пази овцетѣ. И онзи, който пали огъня, не може безъ него. Какво ще прави човѣкъ зимно време безъ огънь? Който е опиталъ, какво нѣщо е огънятъ, особено зимно време, той знае, защо трѣбва да се кладе огънь.

„Моитѣ овце слушатъ моя гласъ.“ За да могатъ овцетѣ да слушатъ гласа на своя пастиръ, това показва, че между пастиря и овцетѣ сжествува известно разумно отношение. Обаче, отношението, което днесъ сжествува между овчаря и овцетѣ, не е още истинското отношение, което трѣбва да сжествува между хората. Следователно, за да има правилни отношения между овчаря и овцетѣ, последнитѣ трѣбва да слушатъ гласа на своя господарь и да го разбиратъ.

Сега ще дамъ едно малко разяснение. Представете си, че ви трѣбва едно дебело вжже. Търсите тукъ-тамъ по бакалитѣ да купите едно дебело вжже. Най-после отивате при единъ бакалинъ и намирате точно такова вжже, каквото търсите. Всички питатъ, защо ви е това дебело вжже. Вие отговаряте, че ви е нужно за спущане съ него на една кофа въ кладенеца. Какво заключение може да се извади отъ това? Всички ще кажатъ, че дебелото вжже ви е нужно за вадене на вода отъ кладенеца. — Защо трѣбва да се копаятъ дълбоки кладенци? — Защото водата е дълбоко потънала въ земята. Има мѣста, въ които кладенци не сж нужни, но има мѣста, дето непременно трѣбва да се копаятъ кладенци. Щомъ се изкопае единъ кладенецъ, въ който се спуща кофа за вадене на вода непременно трѣбва да се знае, какво е вжжето. Съ тънко вжже не може да се спуща кофа въ кладенецъ, нито вода може да се вади. Следователно, когато Христосъ говори за слушането, Той има предъ видъ оно-

ва духовно сцепление между мислитъ и чувствата на човѣка, между отдѣлнитъ му удове, посрѣдствомъ което той може да извърши известна работа. За да съществува нѣкакво отношение между овцата и овчаря, за да върви следъ него, това показва, че тя има известна задача. Когато ученикътъ върви следъ учителя си, това показва, че той има нѣкаква целъ, нѣкаква задача. Каква е целта на ученика, който върви следъ учителя си? — Да научи нѣщо. Ако ученикътъ върви десетки години следъ учителя си и нищо не е научилъ, какъвъ е този учителъ? И ако нѣкой върващъ съ години изповѣдва едно върую и нищо не е научилъ, какво е било това върую? Ако ти вървашъ, че въ едно шише има нѣкакво съдържание, безъ да си го опитвалъ и позналъ, какво си спечелилъ? Ако вървашъ, че въ касата на единъ богатъ човѣкъ има милиони левове, какво си спечелилъ? Ако вървашъ, че слънцето е милиони пжти по-големо отъ земята, какво се ползувашъ? Ползата седи въ това, човѣкъ да възприема слънчевата енергия, и тя да допринася нѣщо за неговото растене и развитие.

И тъй, човѣкъ трѣбва да превърне всички вжглени въ живота си, които му служатъ като спирачки, да се освободи отъ тѣхъ. Вжгленитъ представятъ стари форми, които сж изиграли своята роль. Това, което се говори въ свещенитъ книги за самоотричането, не е нищо друго, освенъ освобождаване на човѣка отъ стари форми на миналото, отъ старитъ възгледи, които днесъ могатъ да служатъ само за спънка. Следователно, да се самоотрече човѣкъ отъ себе си, това значи да изхвърли старитъ форми вънъ отъ себе си и да постави на тѣхно мѣсто нови форми, чрезъ които да подобри живота си.

„Моитъ овце познаватъ моя гласъ.“ Значи, само онази овца може да се ползува отъ своя пастиръ, която слуша неговия гласъ. Само онзи ученикъ може да се ползува отъ своя учителъ, който слуша неговия гласъ. Ако едно учение, или една наука не може да създаде такива условия, които да се използватъ разумно и да подобрятъ живота на ученика, какво учение, каква наука е тази? Човѣкъ нищо не се ползува отъ тази наука. Ако слушането не може да даде истинско разбиране на живота, какво слушане е това? Запримѣръ, нѣкой заболѣе отъ ревматизъмъ, отъ коремоболие, или отъ друга нѣкаква болестъ и казва: Такава била волята Божия.—Не, Богъ не се занимава съ никакви болести. Причинитъ на болеститъ се дължатъ на нѣкакво

отклоняване или престъпване отъ Божиитѣ закони. Затоа, именно, Богъ казва на човѣка: Внимавай да изпълнишъ закона. Ако не го изпълнишъ, ще страдашъ. Тѣй щото, всѣка болестъ се дължи на известно нарушаване на Божиитѣ закони. Главоболието, запримѣрь, се дължи на нарушаване законитѣ на правата мисълъ. За да се освободи отъ главоболието си, човѣкъ трѣбва да изправи мисълта си, т. е. да приложи въ живота си законитѣ на правата мисълъ. Какво правятъ хората, като ги заболи глава? Тѣ търсятъ лѣкари да имъ помагатъ. Отъ хиляди години насамъ лѣкаритѣ лѣкуватъ и коремоболие, и главоболие, но въпрѣки това болеститѣ още съществуватъ. За да не съществуватъ, хората трѣбва да изправятъ законитѣ, които сж нарушили.

Съвременнитѣ хора водятъ единъ неестественъ животъ. Даже и най-светитѣ и чисти хора на земята, които минаватъ за праведни, се молятъ на Господа да ги спаси. Има светии на земята, които, като заминатъ за другия свѣтъ, стоятъ вънъ отъ рая. Тѣ не могатъ да достигнатъ даже и предъ вратата на рая. Докато тѣзи светии сж на земята, хората очакватъ помощъ отъ тѣхъ. Тѣ не могатъ на себе си да помогнатъ, че на хората ще помагатъ. Руснацитѣ имаха единъ такъвъ светия — свети Николай чудотворецъ, който не можа да ги спаси отъ ржцетѣ на болшевицитѣ. Много риби изядоха тѣ въ негово име, но той не можа да ги спаси. Ако бѣше силенъ, като божество, той трѣбваше да освободи Русия. Въпрѣки това слушате мнозина да казватъ: Свещенитѣ традиции не трѣбва да се нарушаватъ. Значи, ако мостътъ, по който хората минаватъ, е слабъ, и тѣ рискуватъ да потънатъ, той не трѣбва да се премахне, да се разруши. — Не, гредитѣ на този мостъ сж изгнили, и той трѣбва да се премахне. Който е светия, той трѣбва да покаже своето светийство; който е божество, той трѣбва да покаже своята божественостъ. Лесно е да се каже, че този или онзи е светия. Много отъ съвременнитѣ хора сж все светии и божества, които нито на другитѣ могатъ да помогнатъ, нито на себе си.

Време е вече човѣкъ да направи коренно преобразование въ своитѣ възгледи, да се освободи отъ заблужденията си, защото тѣ сж причина за нещастията му. Всѣко красиво чувство въ душата на човѣка, всѣки възвишенъ поривъ на любовта, който днесъ се заражда въ човѣка, утре може да бжде смачканъ отъ собственитѣ му заблуждения. Единственото реално нѣщо въ свѣта, това е живо-

тътъ. Ако сегашният живот е безсмислен, кой друг живот ще има смисъл? Ама не трѣвало да се живѣе физически, трѣвало да се води само духовен и Божествен живот. Каква е разликата между тѣзи три вида живот? Физическият живот представя камънитѣ, тухлитѣ — изобщо, материалътъ за съграждане на една кжща. Духовниятъ животъ представя мазилката на кжщата. Божествениятъ животъ пъкъ представя завършена кжща, въ която човѣкъ влиза да живѣе и спокойно отваря и затваря вратата, влиза и излиза отъ кжщата, когато пожелае, и води разуменъ животъ. Следователно, ако всѣки день чука камъни, човѣкъ води физически животъ само; ако всѣки день маже кжщата си, той води духовенъ животъ; ако всѣки день влиза и излиза отъ кжщата си и живѣе разумно, човѣкъ е влѣзълъ вече въ Божествения свѣтъ. За да покаже на хората, че се е отворилъ отъ физическия животъ, нѣкой казва: Не искамъ повече да готвя. — Не искашъ да готвишъ, но искашъ да ти готвятъ. Другъ казва: Не искамъ да слугувамъ. — Не искашъ да слугувашъ, но искашъ да ти слугуватъ. Каква философия е тази? Ако слугуването е лошо нѣщо, то трѣбва да се отхвърли за всички. Който не иска да слугува, това показва, че той иска да господарува. Това е невъзможно. Който не иска да слугува, той не може и да господарува.

Единъ царъ извикалъ единъ младъ момъкъ при себе си и му казалъ: Давамъ ти дъщеря си да живѣешъ съ нея. Момъкътъ се стресналъ отъ това предложение. Царътъ, обаче, продължилъ: Съ две условия само — и слуга да ѝ бждешъ, и господаръ да ѝ бждешъ. Момъкътъ отговорилъ на царя: Досега съмъ училъ само изкуството да слугувамъ, но не и да господарувамъ. Единъ день, когато науча и последното изкуство, ще дамъ кандидатурата си за твоята красива дъщеря.

Днесъ всѣки човѣкъ си е подалъ кандидатурата за царски зетъ, но още на другия день го свалятъ отъ трона. Защо? — Защото не знае нито да слугува, както трѣбва, нито да господарува. Въ една отъ приказкитѣ на 1001 нощъ се разправя за единъ слуга, който се оженилъ за царска дъщеря. Тя имала голѣмо отвръщение отъ чесъна. Обаче, мжжътъ ѝ обичалъ да яде чесънъ, особено вечеръ, за да заспива добре. Недоволна отъ този навикъ на мжжа си, тя издала заповѣдь да му ударятъ 25 тояги. Отъ този моментъ той престаналъ да яде чесънъ, защото съ него си създалъ

голѣмо нещастие. Като го запитвали, иска ли чесънъ да яде, той казвалъ, че не иска да го види, нито помирише. Наистина, понѣкога и най-малкото парченце чесънъ разваля всички добри работи. Чесънътъ, въ случая, представя грѣха, за който човѣкъ получава по 25 тояги на гърба си. И светия да е човѣкъ, щомъ сгрѣши, веднага ще получи 25 тояги. Като грѣши, и за светия да минава на земята, щомъ отиде на онзи свѣтъ, нѣма да го пуснатъ даже предъ вратата на рая. Отъ осемъ хиляди години насамъ Адамъ е вънъ отъ рая. Той плака предъ вратата на рая, но не го приеха. И досега още той не може да влѣзе въ рая. Нѣкои проповѣдватъ, че Адамъ е извънъ рая, но синоветъ му сж въ рая. Това е невъзможно. Невъзможно е бащата да е въ ада, а синоветъ му — въ рая. Дето е бащата, тамъ сж и синоветъ; дето сж синоветъ, тамъ е и бащата. Бащата още не е въ рая. Той сега прави опитъ да влѣзе въ рая, но както тържествено изпждиха него, жена му и децата му, така тържествено единъ день цѣлото му домоцадие ще се събере на едно мѣсто и ще влѣзе въ рая. Затова, именно, казватъ, че каквто е бащата, такива сж и синоветъ. Когато излѣзе отъ рая, Адамъ се обърна къмъ Господа и каза: Искамъ да направя единъ опитъ, да поживѣя свободно. Щомъ се отдѣли отъ Бога, Адамъ се натъкна на голѣми противоречия, които и до днесъ сжществуватъ въ свѣта. Тази е причината, задето сегашниятъ животъ на хората не представя нищо друго, освенъ противоречия.

Сега, не смѣсвайте понятието за Христа съ понятието за Адама. Апостолъ Павелъ нарича Христа вторъ Адамъ, но като Адамъ, Христосъ никога не е вървѣлъ по пята на човѣшката еволюция, което значи, че Той никога не е грѣшилъ. Христосъ е слѣзълъ отъ другъ свѣтъ, за да опита живота на хората, но Той самъ не е отъ човѣшката еволюция. Въ Писанието е казано, че Христосъ не е дошълъ да помага на ангелитъ, но е дошълъ да помага на хората. Той дойде въ свѣта да послужи като съединителна нишка между еволюцията на ангелитъ и еволюцията на хората и да покаже на последнитъ, по кой пжтъ могатъ да придобиятъ Божествения животъ. Вѣрващитъ мислятъ, че лесно могатъ да придобиятъ този животъ. Тѣ казватъ, че съ вѣра всичко се придобива. Обаче, между вѣра и вѣрване има голѣма разлика. Вѣрата е вътрешна връзка, която се образува между човѣшката душа и Бога, т. е. любовта. Който е успѣлъ да направи тази връзка, той е придобилъ истинския

животът и го е разбралъ. Вие изпитвали ли сте тази връзка? Познали ли сте силата ѝ? Това не трѣбва да ви плаши, но трѣбва да знаете, че тази връзка постепенно се създава. Когато ученикътъ свърши прогимназия, той е запознатъ съ цѣлата аритметика, но не е дошълъ още до алгебрата. Като влѣзе въ гимназията, тамъ ще започне да изучава алгебра, да се запознава съ нейнитѣ правила и закони. Въ дадения случай алгебрата представя новитѣ форми на живота, които човѣкъ постепенно изучава. Тѣй щото, когато се говори за Бога като висше понятие, ние нѣмаме предъ видъ нито аритметическитѣ, нито алгебрическитѣ действия. Ние имаме предъ видъ онази висша Божествена математика, която разрешава всички нѣща, всички процеси, които ставатъ и предстоятъ да станатъ.

Сега, като става въпросъ за Божествената, за възвишената математика, мнозина запитватъ, съ какви задачи се занимава тя. Висшитѣ математици, които се занимаватъ съ тази математика, иматъ предъ видъ живота на всѣка душа на земята. Тѣ правятъ изчисления, кога ще дойде една душа на земята, при какви условия, колко ще живѣе и т. н. Това сж тънки, подробни изчисления. Това, което хората наричатъ възприемане на нѣщата по интуиция, не е нищо друго, освенъ свързване на човѣка съ тия възвишени, напреднали същества, които правятъ изчисления изъ областта на висшата математика. Ако направите правилна връзка съ нѣкое отъ тия същества, вие можете да го запитате, запримѣръ, кой билетъ печели отъ дадена лотария и него да вземете. Ако ви се каже, че еди-кой си номеръ печели, вие ще вземете този номеръ и ще видите, че наистина той печели. Нѣкой ще се запита, възможно ли е висшитѣ същества да се занимаватъ съ такива дребни работи.—Ами когато нѣкой мжжъ бие жена си, и тя се обръща за помощъ къмъ Бога, тази жена не се ли запитва, дали Богъ ще се занимава съ такава дребна работа? Не е въпросъ, дали Богъ се занимава съ човѣшкитѣ недоразумения, но важно е, защо мжжътъ и жената не могатъ да се споразумѣятъ помежду си, а трѣбва да викатъ къмъ Господа за помощъ. Ето какъвъ съветъ бихъ далъ на жена, която мжжътъ бие. Тя трѣбва да се обърне къмъ Господа съ молба даде начинъ да придобие сила, че каквото хване, да стивува силата ѝ. Ако хване парче желѣзо въ ръката си, да го стисне, да издрѣнка. Ако хване стѣблото на едно дърво, да го изтегли отъ земята. И ако мжжътъ

жена, която разполага съ магическата пръчица, се опита да я бие, тя ще му даде такъв урок, който за винаги да му остане паметен. Достатъчно е само да вдигне тази пръчица из въздуха и да заповеда нещо, за да започне той веднага да ѝ се подчинява. Ще го питат след това, какъ може да се подчинява на една жена. — Много естествено. Дето магическата пръчица владее, тамъ всички се подчиняватъ. Слабиятъ трѣбва да се подчинява на силния; глупавиятъ — на учения.

Съвременнитѣ хора искатъ да се освободятъ отъ лошитѣ условия на живота, но за това се иска работа, усилия, готовностъ за новъ животъ. Че хората не сж влѣзли още въ новото учение, това нищо не значи. Ето, и учениѣ хора още не сж придобили новата наука. Ще каже нѣкой, че днесъ е много радостенъ. Питамъ: този човѣкъ може ли да задържи днешната си радостъ за дълго време? Каква радостъ е тази, която утре още може да я изгуби? Или, каква сила е тази, която човѣкъ днесъ я има, а утре я нѣма? Когато се казва, че овцата слуша гласа на своя пастиръ, това показва единство, единение между овцата и нейния пастиръ. Следователно, човѣкъ може да бжде силенъ, само когато има единство между човѣшката душа и Бога. И ако овцата винаги слуша гласа на своя пастиръ, никога вълкъ не би я нападалъ. Като я срещне, той ще я поздрави само и ще замине. Когато овцата не слуша гласа на своя пастиръ, вълкътъ я срѣща и одира кожата ѝ. Тѣй щото, когато човѣкъ заболѣе отъ нѣкаква болестъ, той трѣбва да се запита отъ кои вѣрващи е. Не е въпросъ да се обезсърдчава човѣкъ, но той трѣбва да търси причинитѣ на своето заболяване. Ако нѣкой заболѣе отъ ревматизъмъ, той трѣбва да хване ревматизма, да го разтърси малко и да започне да му говори, че е забъркалъ пжтя си и трѣбва да напусне организма му. Ако ревматизмътъ се е загнѣздилъ нѣкаде въ ръката или въ рамото, човѣкъ трѣбва постепенно да го изкара къмъ лакета си, после къмъ прѣститѣ на ръката и накрая го изкара навънъ. Следъ като се разговаря съ болестта два, три, седмица, най-после ревматизмътъ излиза отъ човѣка и го освобождава. Ще кажете, че болеститѣ излѣкуватъ само съ лѣкарства. — Не, болеститѣ излѣкуватъ само съ мисълъ. Мисълъта може да изпжди всѣка болестъ отъ човѣшкия организъмъ. Че мисълъта е главниятъ факторъ. Така че по това, че 20—30 сантиграма хининъ сж достатъчно да излѣкуватъ болния. Като вземе една доза

хининъ, той казва: Проработи този хининъ, излѣкува ме. Въ сжщностъ хининътъ не го е излѣкувалъ, но мисълта, въртата му въ хинина сж го излѣкували. Мощна е силата на мисълта.

Единъ отъ чиновниците въ едно учреждение, като отивалъ на работа, още на първия етажъ го срещналъ единъ отъ другаритѣ му съ следнитѣ думи: Какъ си, приятелю? — Добре съмъ. — Не ми се виждашъ добре. Той продължилъ да се качва нагоре, но на втория етажъ го посрещналъ вториятъ му другаръ и казалъ: Какъ си? Виждашъ ми се малко пожълтѣлъ. — Добре съмъ, нищо не ми е. На третия етажъ го посрещналъ третиятъ другаръ и го запиталъ: Да не си боленъ? Виждашъ ми се слабъ, измжченъ. — Нищо не ми е. Той казалъ на другаритѣ си, че е здравъ, но тѣхната мисълъ започнала да работи въ него. Докато се качвалъ на четвъртия етажъ, той взелъ вече да се чувствува слабъ, немоощенъ. И на този етажъ го посрещналъ четвъртиятъ му другаръ, който далъ видъ, че се очудва на неговата слабостъ. Това било достатъчно вече да се убеди, че наистина е боленъ. Като влѣзълъ въ стаята си, той решилъ да отиде при началника и да го помоли за десетдневенъ отпускъ по болестъ. Началникътъ му далъ отпускъ, но всичката негова работа възложилъ на четирмата му другари, за тѣхната неомислена шега.

Съвременнитѣ хора често си служатъ съ този методъ. Нѣкой трѣгне въ правия пжтъ, но кой какъ го срещне, все му казва, че нищо нѣма да придобие въ този пжтъ. — Не, този методъ не е правъ. Щомъ нѣкой човѣкъ предприеме нѣщо добро, кажете му, че ще успѣе. Щомъ го насърдите, работитѣ му ще трѣгнатъ напредъ. Каквото човѣкъ каже, това става. Следователно, хората сами могатъ да си внушаватъ и доброто, и злото. Тѣ сами могатъ да се вдъхновяватъ, да се поощряватъ къмъ добро. Човѣкъ не може да намѣри истината изведнѣжъ, но като вложи въ себе си мисълта, че ще я постигне, единъ день все ще я намѣри.

И тъй, мисълта е мощна сила, но за да се проектира, човѣкъ не трѣбва да допуска никакво съмнение. Каже ли, че нѣщо може да стане, той трѣбва да остави мисълта да работи. Който оставя мисълта си да работи, той е онзи, който слуша гласа на своя пастирь. Не е човѣкътъ, който слуша своя пастирь, но мисълта му; не е почвата, която е създала дървото. Дървото има свършено другъ произходъ. Не е човѣкътъ, който е създалъ мисълта. Всѣка мисълъ

има Божественъ произходъ. Гледате, че нѣкой поетъ пише хубави работи. Обаче, поетътъ не пише по своя инициатива — нѣкой му диктува, а той пише. Тази е причината, задето поетътъ пише при особени условия, а не всѣкога и на всѣко време. Истинскиятъ поетъ пише всѣкога по вдъхновение, което иде отъ висшитѣ свѣтове. Душата на човѣка е потопена въ тия свѣтове и оттамъ черпи своя животъ. Човѣкъ е потопенъ въ свѣта на храната, на въздуха и на свѣтлината.

Засега ученитѣ изучаватъ свѣтлината въ нейнитѣ най-прости прояви. Тѣ не подозиратъ даже, че свѣтлината носи известни мисли съ себе си. Всѣки цвѣтъ отдѣлно сжщо носи нѣщо специфично въ себе си. Запримѣрь, ако внесете червения цвѣтъ въ организъма на нѣкой анемиченъ човѣкъ, веднага червенитѣ кръвни тѣлца въ кръвта му ще започнатъ да се увеличаватъ, и животътъ въ него ще се засили. Ако внесете портокаловия цвѣтъ въ организъма на човѣка, той става самостоятеленъ, започва да мисли свободно. Ако внесете заления цвѣтъ въ човѣшкия организъмъ, човѣкъ започва да гради, да създава. Това е само пасивната страна на всѣки цвѣтъ, но тѣ иматъ и своя активна страна, което показва, че въ всѣки цвѣтъ природата е скрила известенъ родъ сили. Като знае това, чрезъ всѣки цвѣтъ разумниятъ човѣкъ може да придобие това, което му липсва. Чрезъ възприемане на червенитѣ цвѣтове на свѣтлината, човѣкъ може да си създаде здраво, хубаво лице. Каква по-добра козметика отъ действието на червения цвѣтъ върху човѣшкия организъмъ? Нѣкой червисва, пудри, маже лицето си съ разни червила и помади. — Не, нѣма по-лесенъ, по-естественъ начинъ за подобряване здравословното състояние на човѣка и придобиване на жизнерадостност отъ възприемане на червения цвѣтъ. Червилата, пудритѣ, помадитѣ сж причина за запушване на поритѣ, както и за атрофиране клеткитѣ на човѣшкия организъмъ, вследствие на което тѣ се осакатяватъ. Ако е въпросъ за пудрене, само болнитѣ иматъ право да се пудрятъ. Когато нѣкой човѣкъ има рана, или когато нѣкое дете се изприщи, веднага имъ се притичатъ на помощъ съ пудра. Но здравиятъ човѣкъ да маже лицето си съ пудра, това нѣма смисълъ. Това значи преждевременно човѣкъ да запуши поритѣ си. Когато хората миятъ лицето си, когато се къпятъ, тѣ иматъ предъ видъ да отворятъ поритѣ на тѣлото си, правилно да възприематъ и даватъ. Каквото е лицето на човѣка, таквъ е и неговиятъ животъ. Ако дойдете до лицето, до неговитѣ

чърти, до формата му, това представя цѣла наука. Успѣхътъ на човѣка въ живота му зависи отъ неговото лице. Лицето на човѣка трѣбва да бѣде красиво, пластично. Мускулитѣ на лицето трѣбва да бждатъ възприемчиви къмъ всичко, което ги заобикаля.

И тъй, когато се казва, че трѣбва да слушаме вътрешния си гласъ, ние подразбираме изучаването на законитѣ отъ духовния и Божествения свѣтъ. Съвременнитѣ хора казватъ, че изучаватъ само това, което виждатъ. Обаче, това, което тѣ виждатъ, едва съставя микроскопическа частъ отъ цѣлата вселена. Тѣ виждатъ ли цѣлата земя? Чудни сж хората, като казватъ, че реални нѣща сж само тия, които се виждатъ. — Не, реални нѣща сж и тия, които се виждатъ, както и тия, които не се виждатъ. Що се отнася до ония нѣща, които се виждатъ, това показва, че хората сж дошли до прѣмо съприкосновение съ тѣхъ. Следователно, за да види цѣлата земя, човѣкъ трѣбва да разшири своя крѣгозоръ, да разшири своето зрение, за да види земята съ всичкитѣ ѣ части, съ всички гори, морета, хора, животни и растения по нея, да има представа за цѣлия ѣ външенъ и вътрешенъ съставъ, видъ и форма. Първокласниятъ адептъ има свойството, да вижда всичко. Съ своето зрение той може да обхване цѣлата земя, съ всичкитѣ ѣ части: Европа, Азия, Африка, Америка и Австралия. Той може да вижда, какво правятъ хората изъ цѣлия свѣтъ и какво говорятъ помежду си. Това, което днесъ е достѣпно за адептитѣ, единъ день ще бѣде достѣпно за малкитѣ деца. Тѣ ще бждатъ съ такива дарби и способности, съ каквито днесъ се раждатъ даровититѣ деца. Това, което единъ съвремененъ 25 годишенъ музикантъ свири, въ далечното бѣдеще ще го свирятъ малкитѣ деца. Това зависи отъ зрението, отъ полета на човѣшката мисль. Следователно, когато говоримъ за духовния свѣтъ, ние подразбираме онѣзи условия, при които човѣкъ може да се развива. Подъ думата духовенъ свѣтъ азъ разбирамъ свѣтъ на радостта. Когато нѣкой говори за ангелския свѣтъ, азъ пакъ разбирамъ свѣта на радостта, на благата въ живота. Дето има блага, само тамъ има растене. Човѣшкиятъ свѣтъ, който е лишенъ отъ Божествени блага, е свѣтъ на скърби, на отрицания. Какво добро можете да видите между хората? Ако не нахраните три дня възлюбената, на която се радвате, тя ще започне да ви гледа на криво. Ако бащата и майката не гледатъ

детето си, то ще започне да протестира, какъв баща и каква майка сж, че тъй сж го изоставили.

И тъй, любовта и радостта въ човѣшкия животъ сж временни. Запримѣрь, докато майката и бащата хранятъ и отглеждатъ детето си, то ги обича. Щомъ престанатъ да го хранятъ, то веднага се отказва отъ тѣхъ. Следователно, когато се говори за невидимия свѣтъ, подразбиратъ се всички блага, които подържатъ живота. Който се ползува отъ услугитѣ на хората, той е пакъ въ духовния свѣтъ. Материалниятъ свѣтъ е свѣтъ на скърби. Когато духовнитѣ радости и блага се проявяватъ въ този свѣтъ, тѣ го организиратъ, както влагата, свѣтлината и въздухътъ преработватъ почвата. Който се радва, той може и да търпи, но търпението още не е радостъ. И сърдцето на човѣка може да мръдне, да трепне, но това още не е радостъ. Никой не може да отнеме истинската радостъ на човѣка. Има същества, които вървятъ изключително по пътя на радостта. Ангелътъ, запримѣрь, никога не може да бжде тжженъ. Той не знае, какво нѣщо е тжга. Когато радостта посети единъ домъ, това показва, че нѣкой ангелъ внася радостта въ този домъ. Да мислите, че човѣкъ създава радостта, това е заблуждение. Никой човѣкъ въ свѣта не може да създаде радостъ на своя ближенъ. Радостта не е произведение на земята. Тя е последиствие на възвишения животъ, който работи за издигане на хората. Затова Христосъ казва на ученицитѣ си: „Сега сте скърбни, но когато ви се явя, вие ще се зарадвате. И радостта ви никой нѣма да отнеме.“ Апостолъ Павелъ казва: „Никой не може да отнеме радостта ми.“ Скърбта се дължи на падналитѣ ангели. Ония ангели, които създаватъ радостъ на хората, иматъ желание да се приближатъ къмъ тѣхъ, да имъ слугуватъ.

„Моитѣ овце слушатъ моя гласъ.“ Сега и на васъ желая да слушате гласа на своя пастирь. Не е въпросъ до механическо слушане, но до вътрешно слушане, въ което се крие силата, мощта на човѣшката душа. Да слуша човѣкъ вътрешно, това е условие на човѣшката душа да се развива, да придобива онѣзи необходими качества, потребни за обширния животъ, който ѝ предстои въ бждеще. Безъ ново разбиране за слушането, вие ще се намѣрите въ положението на екскурзианти, които отиватъ на онзи свѣтъ само за нѣколко деня или седмица и после се връщатъ назадъ. Вие не можете да останете на онзи свѣтъ за дълго

време. Какво ще правите тамъ? Ако ви оставятъ да свирите въ единъ първоначаленъ оркестъръ, какво ще бжде положението ви? Вие не знаете да свирите на никакъвъ инструментъ. Ако ви поставятъ между най-виднитъ художници да рисувате, какво ще правите? Вие не разбирате нищо отъ рисуване. Аю ви поставятъ между небеснитъ шивачи, какво ще правите? Вие не разбирате нищо отъ шиене. Представете си, че искатъ отъ васъ да ушиете една дреха, която да носите най-малко хиляда години. Ще кажете, че това сж приказки отъ „1001 нощ“. Ами когато носите скжсани дрехи, това не сж ли приказки отъ „1001 нощ“? Благодарение на това, че вие кжсате дрехитъ и обувката си, шивачитъ и обувчаритъ подържатъ своя животъ. Обаче, когато Божествениятъ животъ дойде у васъ, вие ще поставите живота си на нови начала.

„Моитъ овце слушатъ моя гласъ.“ Следователно, ако вие слушате този гласъ, ще се подмладите, ще придобие-те знание, което ви е потребно за сегашния и за бждещия животъ. Който не слуша своя пастирь, той не може да се моли. Слушането е свързано съ вѣрата. Ако отивашъ при единъ свой приятелъ и не вѣрвашъ, че ще те приеме, той ще излѣзе 20 минути по-рано отъ определеното за излизането му време и нѣма да го заваримъ дома му. Обаче, ако вѣрвашъ, че ще те приеме, ще го задържишъ въ дома му, и той ще те приеме. Ако отивашъ при единъ банкеръ съ вѣра, съ любовъ къмъ него, той ще извади отъ касата си пари и ще ти услужи. — Ама азъ ~~искамъ~~ да видя това. — Нѣма какво да го виждате. Ако ~~познати~~ това, което азъ правя, и ако постъпвате така, както азъ ~~постъпвамъ~~, сами ще го видите. Да искате да виждате нѣщата, безъ да сте направили какво и да е отъ ваша страна, това е развлѣчение. Въ духовния свѣтъ развлѣчения не се допускатъ. Когато нѣкой човѣкъ иска да живѣе въ радостта, пращатъ го при ангелитъ. Когато нѣкой ангелъ иска да изпита скръбъта, пращатъ го на земята. Когато Христосъ говори за овцетъ, които слушатъ гласа на своя пастирь, Той има предъ видъ онѣзи души, които вѣрватъ въ пжтя на радостта, въ пжтя на разумността.

Съдържани:

	стр.
Голѣмото благо	3
Другата сѣбота	22
Огънь да запаля	50
Достоень.	78
Да изпълня	109
Разумнитѣ кротки	19
Илия вече дойде	134
Що трѣбва да речете	152
Който слуша моитѣ думи	171
Моитѣ овце слушатъ моя гласъ	190

